

**Smotra projekata iz područja
Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja
za ljudska prava i demokratsko građanstvo**

2012.

ISSN 1846-4572

NAKLADNIK

Agencija za odgoj i obrazovanje
Donje Svetice 38, 10000 Zagreb
www.azoo.hr

ZA NAKLADNIKA

Vinko Filipović, prof.
© Agencija za odgoj i obrazovanje

UREDNIK

Miroslav Mićanović

ZBORNİK PRIREDILI

Nevenka Lončarić-Jelačić
Andreja Silić
Tomislav Ogrinšak

OBLIKOVANJE I SLOG

KaramanDesign
www.karaman-design.com

TISAK

Teovizija, Zagreb

ISSN 1846-4572

Pripremljeno u Agenciji za odgoj i obrazovanje
Tiskano u Hrvatskoj 2012.

Smotra projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo 2012.

Priredili

Nevenka Lončarić-Jelačić, Andreja Silić, Tomislav Ogrinšak

Agencija za odgoj i obrazovanje

Zagreb, 2012.

Sadržaj

Uvod

Smotre učeničkih projekata i ostvarivanje ljudskih prava i demokracije – <i>Luka Mađerić</i>	9
Proces izrade Kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja za primjenu u cjelokupnom odgojno-obrazovnom sustavu – <i>Nevenka Lončarić-Jelačić</i>	11
Projekti iz područja odgoja i obrazovanja za ljudska prava u dječjim vrtićima – <i>Povjerenstvo za ocjenu projekata u području ranog odgoja</i>	18

1. Projekti predškolskog odgoja i obrazovanja

1. Tradicijski vrt – povrtnjak	23
2. U svijetu osjećaja.	24
3. Mali istraživači računala	25
4. Naš je prijatelj doživio nesreću	27
5. Antonela nas uči toleranciji	28
6. Učimo se živjeti u skladu s prirodom	30
7. Učimo od kukaca.	32
8. Vidi me kako se igram, čekaj me!.	34
9. Biciklom u vrtić	35
10. Spriječimo pasivno pušenje	37
Dječji vrtići – kategorija plakata/postera.	38

2. Projekti osnovne škole – razredna nastava

1. Sa zebrom sigurno.	41
2. »Kak se negda delalo?«	44
3. Čepko – brinemo o zdravlju i okolišu	48
4. »Europejici«.	50
5. Očuvanje međimurskih starinskih igara.	54
6. Pravilna prehrana	57
7. Mravci – humanitarci	59
8. Mali pčelari.	63

9. Naša slikovnica – Rose and Jack	66
10. Tradicijsko cvijeće u vrtu moje bake	69
11. Čuvajmo prirodu	72
12. Turistički vodič Zlatar Bistrice	75
13. Za dubrovačko primorje bez plastičnih vrećica	78

3. Projekti osnovne škole – predmetna nastava

1. Budi prijatelj rijeci Muri.	83
2. Misli globalno, djeluj lokalno! – Sveti Petar Orehovec bez divljih odlagališta	87
3. Budi <i>in</i> , smanji plin! Svijet spasi, struju ugasi!	90
4. Psihičko zlostavljanje među učenicima u školi	94
5. Otpad nije smeće.	96
6. Tri Katarine	100
7. Ruka prijatelju	103
8. Mali volonteri uljepšavaju život starijima i nemoćnima	106
9. Zavičajna zbirka »Josip Hunjadi«.	109
10. Štitimo ptice delte Neretve.	114
11. Dođite u Molve – srce Podravine!	117
12. Igrajmo se.	121
13. Odgovornost u školi, odgovornost u društvu (EU odgoj)	123
14. Kam da se pojde	126
15. Vratimo Sutli njezine kupače.	129
16. Uživajmo u različitosti	132
17. Eko za etno.	135
18. Informirani, aktivni, odgovorni...	138
19. Kralježnica zove upomoć	142
20. Raspršimo tamu	145
21. »Malo nas je, al' nas ima«.	151
22. Kad se male ruke slože	154
23. Mirisne oaze u betonskim pustinjama škola.	157
24. Zaključivanje ocjena na polugodištu.	160
25. Tko pjeva zlo ne misli.	163

4. Projekti srednje škole

1. Operacija KPK (kako poboljšati kantu)	169
2. Očuvanje kulturne baštine	173
3. Muke po čitanju	175
4. Europa u našoj školi	178
5. Treća životna dob	181
6. Predrasude i razvoj tolerancije u našoj užoj okolini	184
7. Kulturna (ne)osviještenost rađa (ne)toleranciju	187
8. I mi to možemo	190
9. Pravom na različitost iskorijenimo predrasude	193
10. Još smo uvijek željni znanja	195
11. Ovisnost o računalima	198
12. Opis proizvoda – certifikat	202
13. Narušavanje privatnosti	204
14. Zbrinjavanje djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi	206
15. »Vratimo život u Zvijezdu«.	209
16. Učenje kroz projekte – učenje bez mučenja – razvijanje shvaćanja potrebe za cjeloživotnim učenjem	213
17. Konzumiraj svoja potrošačka prava!	217
18. Braco, seko – budi eko!	219
19. Dođi na SLAFF – ostani paff	223
20. Mladi na društvenim mrežama	226
21. Prednosti i izazovi ulaska Republike Hrvatske u Europsku Uniju	229

5. Dokumenti za organizaciju i provedbu smotre

Organizatori smotre	233
Suci/procjenitelji	235
Popis projekata dječjih vrtića	237
Popis projekata osnovnih škola – razredna nastava	237
Popis projekata osnovnih škola – predmetna nastava	239
Popis projekata srednjih škola	242
Programske teme	245

Opis provedbe projekata	247
Kriteriji za vrednovanje obrane projekta	252
Upute za suce/procjenitelje	255

6. Dodaci

Izvješće sa Županijske smotre projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo – Primorsko-goranska županija	265
Izvješće sa Županijske smotre projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo – Koprivničko-križevačka županija.	267
Izvješće sa Županijske smotre projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo – Krapinsko-zagorska županija	271
Izvješće sa Županijske smotre projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo – Međimurska županija	275
Izvješće sa Županijske smotre projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo – Osječko-baranjska županija	277
Izvješće sa Županijske smotre projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo – Virovitičko-podravska županija	278
Moja iskustva	280
Izvješće s Državne smotre Zakon u razredu – simulirana suđenja iz područja Nacionalnoga programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo	281

Smotre učeničkih projekata i ostvarivanje ljudskih prava i demokracije

Suvremeni odgoj i obrazovanje pridonosi stjecanju znanja, vještina i stavova potrebnih za život i rad u društvu utemeljenom na znanju, koje se ubrzano razvija.

Stoga nije dovoljno da djeca u školi nauče propisana znanja, nego je važno da budu opremljena intelektualnim alatima koji će im omogućavati da budu inovativna, kreativna, da znaju rješavati probleme – osobne, društvene i gospodarske, da budu poduzetna, društveno i građanski pismena, da znaju stvarati društvene i gospodarske uvjete u svojim sredinama i u Republici Hrvatskoj te da mogu izboriti mjesto u Europskoj Uniji.

Upravo je već tradicionalna smotra projekata iz Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje odlična metoda kako učenicima na praktičan i interaktivan način približiti tematiku i sadržaj demokratskog građanstva i ljudskih prava.

Važno je posebno naglasiti da je u obrazovanju bitan kontinuitet jer bez njega svako obrazovanje postaje površno i nedorečeno. Jedna od najvećih vrijednosti ove smotre upravo su njezin kontinuitet i stalnost budući da se samo na taj način može ostvariti cilj cjelovitog integriranja obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u naš obrazovni sustav.

Upravo je učinkovitije integriranje obrazovanja za ljudska prava u naš obrazovni sustav jedan od najvažnijih ciljeva Vlade Republike Hrvatske na području zaštite i promicanja ljudskih prava.

Stoga je u travnju mjesecu 2010. Vlada Republike Hrvatske osnovala novi Nacionalni odbor za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo s temeljnim ciljem promicanja odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo na svim razinama, od predškolskog odgoja i obrazovanja do sustava visokog obrazovanja, i u svim oblicima, od formalnog do neformalnog obrazovanja. Važno je istaknuti da u ostvarivanju svojih zadaća Nacionalni odbor prije svega prati i usmjerava aktivnosti koje se poduzimaju u području odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo, predlaže donošenje i promjenu važećih propisa koji uređuju odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo te prati provedbu stručnog osposobljavanja odgojitelja, učitelja i profesora za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo.

Iz svega navedenog očito je da Vlada podržava sve one aktivnosti, kao što je to uostalom i ova smotra, koje pridonose još znatnijoj prisutnosti obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u našem odgojno-obrazovnom sustavu.

Siguran sam da će projekti predstavljeni na ovogodišnjoj smotri biti na visoko uspostavljenoj razini kvalitete projekata iz prethodnih godina te da će pridonijeti poštivanju ljudsko-pravnih načela u našoj neposrednoj okolini.

Luka Mađerić, dipl. iur.

Predsjednik državnog povjerenstva

Proces izrade Kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja za primjenu u cjelokupnom odgojno-obrazovnom sustavu

Prvi *Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava* izrađen je, objavljen i upućen svim školama u Republici Hrvatskoj 1999. godine. Vlada Republike Hrvatske u svojoj odluci od 14. listopada 1999. obvezala je Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta na njegovo provođenje (Klasa: 004-01/99-01/05, urbroj: 5030108-99-18). On se do sada postupno uvodio u odgojno-obrazovni sustav te je omogućio razvoj brojnih primjera dobre prakse povezivanja škole i društvene zajednice na istraživanju i rješavanju stvarnih društvenih problema po metodama aktivnog uključivanja učenika.

U Agenciji za odgoj i obrazovanje proteklih su deset godina razvijeni brojni moduli i projekti konkretne primjene građanskog odgoja i obrazovanja u školi, koji se temelje na interaktivnim metodama učenja i poučavanja te projektima povezivanja škole i društvene zajednice:

- Osnove demokracije: vlast, pravda, odgovornost, privatnost
- Projekt građanin i učenje za poduzetništvo
- Zakon u razredu i simulacija suđenja
- Društvene komunikacijske vještine, odgoj za mir i rješavanje sukoba
- Razvoj identiteta i interkulturalnosti
- Učenje volontiranja i razvoj socijalne solidarnosti
- Humane vrednote i humanitarno pravo
- Prevencija trgovanja ljudima
- Suzbijanje predrasuda prema nacionalnim manjinama i nacionalnih manjina prema većini
- Modul zaštite i promicanja ravnopravnosti spolova
- Modul obrazovanja za zaštitu potrošača

U skladu s *Nacionalnim programom za promicanje i zaštitu ljudskih prava u Republici Hrvatskoj, Nacionalnim okvirnim kurikulumom, Nacionalnom strategijom za razvoj civilnog društva, Nacionalnim programom za suzbijanje korupcije* i drugim nacionalnim programima i strategijama te mjerodavnim europskim preporukama i standardima Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta započelo je 2010. godine s izradom *Nacrta kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja* da bi se omogućio sustavan odgoj i obrazovanje svih učenika u ovome području, svim učenicima osiguralo pravo i mogućnost da budu opremljeni neophodnim životnim kompetencijama u svim područjima društvenog

života i u tom pogledu budu ravnopravni s drugim učenicima europskih zemalja s kojima će trebati surađivati i natjecati se na zajedničkom europskom tržištu.

Pod kraj 2010. započeo je s radom i *Nacionalni odbor za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo* u čijem su radu sudjelovali uz vladine predstavnike i predstavnici civilnog sektora te su svojim zaključcima i suradnjom poduprli izradu novog kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja.

U izradi je sudjelovalo više od 1.100 odgojno-obrazovnih radnika osnovnih i srednjih škola te 32 nastavnika voditelja županijskih stručnih vijeća za demokratsko građanstvo, koji su se odazvali pozivu Agencije za odgoj i obrazovanje na stručne skupove na kojima se do lipnja 2011. godine profilirao kurikulum građanskog odgoja i obrazovanja pod utjecajem primjera dobre prakse, a potom su bili upoznati s elementima kurikulumu i pozvani da daju svoje prijedloge i sugestije za poboljšanja.

Tijekom 2011. godine dovršen je *Nacrt kurikulumu* u koji je na pedagoški primjeren način ugrađeno provođenje većine nacionalnih strategija, nacionalnih programa i akcijskih planova za čije je kontinuirano provođenje zaduženo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta s pripadajućim agencijama.

Nacrt kurikulumu upućen je nastavnicama, kojih je bilo više od 8.000, radi upoznavanja i komentiranja. Pri kraju 2011. godine Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta uputilo ga je nadležnim predstavnicima vlasti i predstavnicima civilnog sektora:

- Uredu za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske
- Nacionalnom odboru za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo, Uredu pravobraniteljice za djecu
- Uredu pučkog pravobranitelja
- Uredu pravobraniteljice za ravnopravnost spolova
- Uredu Vlade Republike Hrvatske za razvoj civilnog društva
- Uredu pravobraniteljice za osobe s teškoćama
- Hrvatskoj gospodarskoj komori – Centru za razvoj ljudskih potencijala
- Hrvatskom zavodu za zapošljavanje
- Hrvatskoj mreži volonterskih centara
- Centru za socijalni nauk Crkve
- Inicijativi nevladinih organizacija za kvalitetno uvođenje odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo
- Centru za mirovne studije
- Centru za ljudska prava

- Udruzi dragovoljaca i veterana Domovinskog rata Republike Hrvatske
- predstavnicima nevladinog sektora
- predstavnicima zainteresirane javnosti.

Do 20. siječnja 2012. pristigle su brojne podrške Nacrtu kurikulumu, konstruktivne primjedbe i prijedlozi te recenzije sveučilišnih profesora radi utvrđivanja primjerenosti ishoda razvojno-psiholoških mogućnosti djeteta i pedagoške prihvatljivosti korištenog koncepta odgoja i obrazovanja.

Budući da je uloga *civilnog sektora* u provođenju građanskog odgoja i obrazovanja od izuzetne važnosti, *naročito u području neformalnog i informalnog učenja*, organizirana je 21. veljače 2012. javna rasprava radi informiranja, razmjene mišljenja, pružanja podrške, prikupljanja stručnih prijedloga i osvrta na Nacrt kurikulumu građanskog odgoja i obrazovanja te planiranja daljnjih zajedničkih aktivnosti.

U tijeku je završno poboljšanje *Nacrta kurikulumu* temeljem prikupljenih primjedaba. Do kraja ove školske godine trebat će uslijediti njegovo donošenje sukladno Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN 87/08, 86/09, 92/10, 90/11 i 5/12). Time će se stvoriti pravne i organizacijske pretpostavke za redovito provođenje građanskog odgoja i obrazovanja u cjelokupnom odgojno-obrazovnom sustavu.

Visoko obrazovanje

Nacionalni odbor za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo na svojoj sjednici od 25. veljače 2011. razmotrio je i podržao odluku Zbora rektora da se građanski odgoj i obrazovanje uključi u preddiplomsko ili diplomsko obrazovanje budućih nastavnika na svim nastavničkim fakultetima.

U program rada Nacionalnog odbora uvrštena je aktivnost formiranja radne skupine od predstavnika Rektorskog zbora i stručnjaka za građanski odgoj i obrazovanje radi izrade kurikulumu za studije budućih nastavnika te utvrđivanje građanskih kompetencija kojima nastavnici trebaju biti opremljeni po završetku studija da bi se mogli zaposliti u osnovnim ili srednjim školama.

Obvezno stručno usavršavanje nastavnika na državnoj, županijskoj i školskoj razini i kontinuirani razvoj kompetencija nastavnika za provođenje građanskog odgoja i obrazovanja

Tijekom 2011. godine na obveznim stručnim usavršavanjima za primjenu građanskog odgoja i obrazovanja na državnoj razini održana su 22

seminara u kojima su sudjelovala 1102 nastavnika iz osnovnih i srednjih škola. Imenovana su 32 voditelja županijskih stručnih vijeća za demokratsko građanstvo (osposobljeni treneri drugih nastavnika), koji organiziraju 3 do 4 županijska skupa godišnje, a na kojima sudjeluje 30 do 60 nastavnika. Najmanje 100 nastavnika godišnje, uz pomoć jednog voditelja ŽSV-a za demokratsko građanstvo, sudjeluje na tim skupovima, što znači više od 3000 nastavnika. Na godišnjoj je razini obveznim usavršavanjem obuhvaćen velik broj nastavnika i ravnatelja (4.102) na području cijele Republike Hrvatske.

U suradnji s Hrvatskim Crvenim križem (HCK) organizirane su radionice na temu »Prevenција trgovanja ljudima.« Treneri Hrvatskog Crvenog križa održali su 3 radionice za odgajatelje dječjih vrtića u kojima je sudjelovalo ukupno 55 sudionika, 114 radionica za učitelje i učenike osnovnih škola na kojima je sudjelovalo 2.460 sudionika, 81 radionicu za profesore srednjih škola na kojima je sudjelovalo 1.948 sudionika i 1 radionicu za studente u kojoj je sudjelovalo 16 sudionika. Ukupno je održano 199 radionica s 4.479 sudionika. Obilježen je *Europski dan suzbijanja trgovanja ljudima* (HCK). Njime je bilo obuhvaćeno 160 volontera. U suradnji Agencije i Hrvatskog Crvenog križa održani su seminari i radionice za 8.581 nastavnika i 160 volontera.

Napomena: ovdje nisu uključeni podaci o seminarima i radionicama koje su u okviru neformalnog obrazovanja organizirale nevladine organizacije uz suglasnost Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta.

Nastavnici uključeni u obvezno stručno usavršavanje stječu sljedeće kompetencije:

- osposobljeni su za integriranje kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja u školski kurikulum i predmetne kurikulume
- upoznati su s metodama prikladnim za učenje i poučavanje građanskog odgoja i obrazovanja
- upoznati su s načinima vrednovanja postignuća učenika
- stekli su znanja o dimenzijama građanske kompetencije koje trebaju razviti kod učenika
- osposobljeni su za primjenu metodologije Projekt građanin u predlaganju, selekcioniranju i oblikovanju rješenja manjeg problema u društvenoj zajednici
- razvili su kompetencije u području metodologije grupnog rada
- razvili su kompetencije u području komunikacijskih vještina
- razvili su kompetencije u području rješavanja konfliktnih situacija i rješavanja sukoba
- razvili su kompetencije u području školske i vršnjačke medijacije

- osposobljeni su da mogu voditi učenike da usvajaju vještine argumentiranja, dokazivanja, logičkog zaključivanja, uočavanja bitnih činjenica, nepristranog pristupa i javnog nastupa
- osposobljeni su za provođenje simuliranih suđenja s učenicima srednjih škola
- osposobljeni su za upoznavanje učenika s ulogom pravosudnog sustava i sustava vlasti, uloge zakona u zaštiti čovjekovih prava, proceduralne, korektivne i distributivne pravde i vladavine prava
- osposobljeni su za poučavanje o temeljnim vrijednostima demokracije: vlast, pravda, odgovornost, privatnost
- osposobljeni su razvijati domoljublje koje ne isključuje druge narode, prepoznati probleme i gospodarske mogućnosti svoje sredine i pridonositi razvoju zajedničkog interesa i dobra
- znaju da građanska kultura zahtijeva poštenje, tolerantnost, poštovanje mišljenja drugih i obvezu na istinu, da uljudnost znači čestitost i vjerodostojnost koji su osnova za ustavnu demokraciju
- stekli su znanje o tome što su stereotipi, predrasude i diskriminacija, kako nastaju i utječu na ponašanje te zašto su predrasude uvijek dvosmjerne
- stekli su znanje o tome što je interkulturalni dijalog i kako se primjenjuje
- osposobljeni su za razvoj kulturološke kompetencije kod učenika, identitetne i interkulturalne kompetencije, za interkulturalni dijalog između manjina i većine
- osposobljeni su za odgoj ravnopravnosti spolova

Razvijanje i tiskanje priručnika, udžbenika i drugih nastavnih materijala za nastavnike i učenike

Na seminarima i radionicama podijeljen je velik broj (8.581) besplatnih primjeraka nastavnih materijala: priručnici za pojedine teme građanskog odgoja i obrazovanja, udžbenici za učenike i sl.

Za potrebe održavanja navedenih tematskih skupova u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje prevedena je i tiskana *Bijela knjiga Vijeća Europe »Živjeti zajedno jednaki u dostojanstvu«*, kojom se promiče međukulturalni dijalog. Elektroničko izdanje knjige te svi drugi nastavni materijali dostupni su na www.azoo/programi.hr. Na navedenim seminarima nastavnici se upoznaju s pristupom *međukulturalnog dijaloga*, koji se odnosi na otvorenu i dostojanstvenu razmjenu mišljenja između pojedinaca, većinskog i manjinskih naroda, grupa različitog etničkog, kulturalnog, vjerskog, jezičnog podrijetla i naslijeđa uz razumijevanje i uvažavanje.

Na hrvatskom je jeziku u organizaciji izdavačke djelatnosti Vijeća Europe tiskana *Povelja o obrazovanju za demokratsko građanstvo i ljudska prava (CoE Charter on EDC/HRE), CM/Rec (2010.)*⁷. Povelja je dostupna u web-izdanju na stranicama Vijeća Europe, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske i Agencije za odgoj i obrazovanje. Tiskani su i *Priručnik za simulirana suđenja, Priručnik Osnove demokracije – vlast, pravda, odgovornost, privatnost, Priručnik Projekt građanin, Priručnici i udžbenici za zaštitu potrošača, Pravedni medvjedići uče o pravednosti* i drugi materijali.

Razvoj sustava vrednovanja, osiguranja kvalitete i informiranja o građanskom odgoju i obrazovanju

Nacionalni odbor za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo usvojio je u svom programu rada mjeru vanjskog vrednovanja kvalitete građanskog odgoja i obrazovanja. Radi njezine provedbe potrebno je izraditi indikatore za vrednovanje postignuća učenika iz kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja, a nositelj je Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja (NCVVO).

Agencija za odgoj i obrazovanje redovito pruža stručne informacije o mogućnostima i načinima provođenja građanskog odgoja i obrazovanja.

O tome svjedoči i velik interes javnosti i medija o najavi uvođenja građanskog odgoja i obrazovanja. Dnevni tisak (Jutarnji list, Večernji list, Novi list, Slobodna Dalmacija, Školske novine), radijske i televizijske emisije često prenose informacije vezane za razvoj kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja.

Svake godine u organizaciji Agencije i MZOS-a održavaju se školske, županijske i državna smotra projekata iz demokratskog građanstva te smotra simuliranih suđenja u suradnji školskog i pravosudnog sustava.

Sve relevantne informacije, uključujući priručnike za nastavnike i udžbenike za učenike, nalaze se i na internetskim stranicama Agencije za odgoj i obrazovanje: www.azoo.hr/programi.

Informacije o državnim smotrama iz područja građanskog odgoja i obrazovanja također su dostupne široj javnosti. Na primjer, snimke državne smotre simuliranih suđenja te brojni nastavni materijali nalaze se na: www.azoo.hr/programi.

U razvijanju stručnih pretpostavki za sustavno uvođenje građanskog odgoja i obrazovanja Agencija surađuje s predstavnicima Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske i drugih vladinih ureda, Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Općinskog građanskog suda u Zagrebu, Općinskog kaznenog suda u Zagrebu, s predstavnicima Ureda dječje pra-

vobraniteljice, s Centrom za istraživanje ljudskih prava, sa sveučilišnim profesorima i nastavnicima u školama, sa stručnjacima iz organizacija civilnog društva, s predstavnicima vjerskih zajednica, javnih medija i drugima.

Međunarodna suradnja

U koncipiranju građanskog odgoja i obrazovanja vodi se računa o kvalitetnom integriranju i osiguranju mogućnosti provedbe nacionalnih programa iz raznih područja zaštite ljudskih prava, razvoja demokracije i vladavine prava.

Uzimaju se u obzir preporuke *Istraživačkog centra Europske komisije* za cjeloživotno učenje (CREL) i istraživačke mreže aktivnog građanstva, nastavni materijali razvijeni u okviru *Odjela za demokratsko građanstvo i ljudska prava Vijeća Europe* (EDC Pack) te ekspertiza stručnjaka za građanski odgoj iz SAD-a u okviru projekta dugogodišnje suradnje s Centrom za građanski odgoj (Center for Civic Education, California), a pod pokroviteljstvom Federalnog ministarstva obrazovanja SAD-a. Na stranicama Vijeća Europe objavljen je tekst o aktualnom stanju građanskog odgoja i obrazovanja u Republici hrvatskoj pod nazivom *Country profile – Croatia*: http://www.coe.int/t/dg4/education/edc/2_edc_hre_in_member_states/country_profiles/profile_croatia81007_en.asp

Nevenka Lončarić-Jelačić

viša savjetnica za nacionalne programe

Agencija za odgoj i obrazovanje

Projekti iz područja odgoja i obrazovanja za ljudska prava u dječjim vrtićima

Ove godine po osmi put na Državnoj smotri projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo sudjeluju i projekti iz područja predškolskog odgoja. Na prethodnih sedam Smotri bilo je prijavljeno 206 projekata, od kojih su prezentirana 94. Svake se godine u sve većem broju predškolskih ustanova primjećuje napredak u življenju dječjih prava i odgovornosti. Vrijednosti prihvaćene ovim Nacionalnim programom zaživjele su i postale temeljem kurikuluma svake ustanove. Ranije su Smotre pokazale samo neke od primjera dobre prakse. Da bi se omogućilo sudjelovanje što većeg broja predškolskih ustanova s različitim projektima, ove smo godine po prvi put organizirali i šest regionalnih smotri projekata. Regionalne smotre organizirane su u Zaboku, Rijeci, Koprivnici, Slavonском Brodu, Zadru i Zagrebu.

Ove je godine prijavljeno 112 projekata, 59 projekata prikazano je u kategoriji *prezentacija*, a drugi su bili zastupljeni u kategoriji *plakata/postera*. Ovi brojni projekti govore o promicanju kvalitete života i temeljnih ljudskih vrijednosti te njihovu življenju u svakodnevnoj praksi dječjih vrtića.

Potrebno je naglasiti da Povjerenstvo za državnu smotru projekata odabire projekte na osnovi sažetih prijedloga i prijava. Tek na Smotrama postaje vidljiv cijeli kontekst iz kojeg je moguće rad na projektu doživjeti kao cjelinu. Stoga smo osmislili dvije kategorije da bi projekti bili predstavljeni širem auditoriju: *prezentacija* i *poster*.

Svaka je Smotra projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo prilika za susret stručnjaka iz predškolskog odgoja i obrazovanja. Raspravlja se o različitim problemima i konkretnim situacijama iz svakodnevne odgojno-obrazovne prakse u dječjim vrtićima usko povezanim s problemima ostvarivanja dječjih prava. Svaki od prijavljenih projekata vrijedan je na poseban način. U okviru redovitih stručnih skupova iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo Vlade Republike Hrvatske, koje organizira Agencija za odgoj i obrazovanje, nastojat ćemo omogućiti prezentaciju svakog projekta te raspravu o njemu.

Glavni cilj regionalnih smotri jest pokazati na koje se načine ostvaruju dječja prava u različitim okruženjima – različitim ustanovama ranog odgoja. Kako se doista žive dječja prava i odgovornosti te jesu li za nji-

hovo ostvarivanje kvalitetno osposobljeni odgojitelji i stručni suradnici – samo su neka pitanja od kojih se krenulo u promišljanju. Projekti se ne ocjenjuju brojčanim ocjenama jer je svaki projekt vrijedan i potrebno ga je sagledati u kontekstu u kojem se ostvarivao.

Pred nama je zadatak poticati ostvarivanje regionalnih i županijskih smotri projekata čiju posebnu vrijednost vidimo u boljem povezivanju pojedinih segmenata odgojno-obrazovnog sustava, posebice onog predškolskog i osnovnoškolskog. To bi svakako pridonijelo boljem razumijevanju i suradnji vrtića i škola, odgojitelja i učitelja. Bez kvalitetno osposobljenih stručnih djelatnika i timskog rada nije moguće osigurati kvalitetne uvjete za svakodnevnu praksu i življenje dječjih prava u ustanovama ranog odgoja. Držimo da će stvaranje mreže stručnih suradnika – voditelja budućih regionalnih i županijskih smotri – biti od velike važnosti za unapređivanje sustavnog stručnog usavršavanja i ostvarivanje kvalitetne odgojno-obrazovne prakse, poticanja, praćenja i vrednovanja projekata iz područja građanskog odgoja.

Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo Vlade Republike Hrvatske (1999) doprinos je promicanju temeljnih ljudskih vrijednosti i njihovu življenju u dječjim vrtićima u Republici Hrvatskoj. Prihvaćeni dokumenti na državnoj razini (Deklaracija o pravima djeteta, 1959, Konvencija o pravima djeteta, 1989, Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava, 1999) obvezuju sve nositelje programa u predškolskom odgoju i obrazovanju na preispitivanje ostvarivanja prava i odgovornosti djece i unapređivanje uvjeta za njihovo ostvarivanje. Posljednji je dokument u funkciji putokaza u radu stručnim djelatnicima u dječjim vrtićima. To je bio tek prvi korak u nastojanjima da odgoj i obrazovanje za ljudska prava zaživi u svakodnevnoj praksi. Samo postojanje Programa još uvijek nije jamstvo da će se taj aspekt odgojno-obrazovnog djelovanja ostvarivati u praksi dječjih vrtića i škola (Maleš, Milanović, Stričević, 2003). Stoga se pristupilo osmišljavanju kontinuiranog stručnog osposobljavanja stručnih djelatnika za bolje razumijevanje i ostvarivanje ovog Programa. Na temelju održanih seminara u razdoblju od 1999. do 2003. godine nastao je i priručnik »Živjeti i učiti prava« triju autorica: Dubravke Maleš, Mirjane Milanović i Ivanke Stričević. Priručnik je postao polazište za daljnja promišljanja i produbljivanje znanja iz ovog područja.

Specifičnost projekata iz područja ljudskih prava i demokratskog građanstva u području ranog odgoja u odnosu na one koji se provode u školama jest da svoj rad ne predstavljaju sama djeca, nego to čine odgojitelji i stručni suradnici. Problemi koji se rješavaju polaze od stvarnih potreba djece koje proizlaze iz života u zajednici (vršnjaka, ustanove i šireg

okruženja), a djeca uz pomoć odraslih iniciraju, planiraju i sudjeluju u projektnom procesu. Stoga se i u vrednovanju projekata naglasak stavlja na sagledavanje doprinosa djece u procesu odvijanja projekta. Cilj je da djeca iskazuju inicijativu te zajedno s odraslima stvaraju situacije interakcijskog učenja i usvajaju demokratske vrijednosti koje omogućuju da uistinu žive svoja prava, što pridonosi poboljšanju kvalitete života sve djece u ustanovi i zajednici.

Smotre su prilike za razmjene iskustava i učenje jer, kao što demokracija nije neko idealno postignuto stanje, nego proces koji se kontinuirano razvija i unapređuje, tako i projekti koji se predstavljaju nisu postignuto stanje koje se dalje ne istražuje i ne razvija, nego poticaj na promišljanje kako stvarati situacije u kojima djeca žive prava i uče o njima.

Povjerenstvo za ocjenu projekata u području ranog odgoja

1

Projekti predškolskog odgoja i obrazovanja

1. Tradicijski vrt – povrtnjak

Dječji vrtić

Dječji vrtić *Zvirek*, Stubičke Toplice

Telefon/telefaks: 049/283 305

E-adresa: djecji.vrtic-zvirek@kr.t-com.hr

Tematsko područje

Prava sudjelovanja

Cilj projekta

Uključivanje djece u istraživanje tradicijskog vrta zbog proširivanja spoznaje o tradicionalnim vrijednostima našeg kraja te stvaranje pozitivnih navika i stavova o važnosti zdrave prehrane.

Voditeljice projekta

Andreja Čačko i Andreja Očko

Djeca

Mlađa vrtićka skupina »Žabice«, srednja vrtićka skupina »Ježeki«, starija mješovita skupina »Pačići« – ukupno 45-ero djece

OPIS

Glavni cilj koji je zadan na početku projekta, bio je uređenje bogatog organskog vrta prema tradicionalnim mjerilima karakterističnim za naš kraj. U realizaciji projekta sudjelovala su djeca svih vrtićkih skupina, odgojitelji, ravnateljica, tehničko osoblje, roditelji. Djeca su stjecala dragocjena iskustva neposrednim istraživanjem u prirodi zapažanjem, isprobavanjem rada sa sjemenkama i biljkama. Napravili smo poučan letak »Naš vrt«, na kreativnoj radionici s roditeljima osmislili »Zdravu kuharicu«, izradili maketu vrta i pokretnu slikovnicu. Upoznali važna obilježja povrća i cvijeća, razvijali pozitivne navike i znanja o važnosti zdrave prehrane, razvijali pozitivan stav prema prirodi i tradicionalnim vrijednostima koje su naslijedili. Projekt je predstavljen u vijećnici Općine Stubičke Toplice. Objavljen je u Večernjem listu, prilog na Županijskoj panorami (HRT), prilog u emisiji »Eko zona« (HRT), prilog na Nezavisnoj televiziji. Projekt je dobio priznanje TZ KZZ-e u okviru projekta kulture življenja »Zagorje, ti moje blago«.

2. U svijetu osjećaja

Dječji vrtić

Dječji vrtić *Rijeka*, CPO *Kvarner*, PPO *Morčić*, Rijeka

Telefon/telefaks: 051/450 394

E-adresa: kvarner@rivrtici.hr

Tematsko područje

Razvojna prava

Cilj projekta

Poticanje razvoja emocionalne inteligencije djece u skupini

Voditeljice projekta

Odgojiteljice Jasmina Vojnović i Iva Magazin

Djeca

27-ero djece u mješovitoj skupini

OPIS

Projekt je započet na inicijativu odgajateljica kao pokušaj da se putem različitih aktivnosti kod djece razvije veća emocionalna, pa time i socijalna kompetencija. Česti međusobni sukobi, nizak prag tolerancije na različite frustracije, neprimjeren govor te pojava agresivnosti kod pojedine djece bila su ponašanja koja su tražila specifičan pristup u radu ne bi li dijete bolje razumjelo sebe, ali i druge. Putem različitih oblika suradnje roditelji su sudjelovali u projektu, a njihova podrška unaprijedila je kvalitetu rada. Cilj je projekta osim toga bio i preveniranje različitih socijalno neprihvatljivih oblika ponašanja te stvaranje boljeg ozračja u skupini. U skladu s tim postavljene su i bitne zadaće za razvijanje emocionalne kompetencije djeteta kroz prepoznavanje vlastitih i tuđih emocija, prihvaćanje emocija, imenovanje, razlikovanje i njihovo razumijevanje te iskazivanje na primjeren i socijalno prihvatljiv način. Ovaj projekt stoga držimo vrijednim u promicanju humanih međuljudskih vrijednosti i vještina potrebnih za život u demokratskom društvu.

3. Mali istraživači računala

Dječji vrtić

Dječji vrtić *Tratinčica*, Koprivnica

Telefon/telefaks: 048/621 358; 048/222 770

E-adresa: ravnateljica@tratincica.hr

Tematsko područje

Zaštitna prava

Cilj projekta

Upoznavanje s računalom, funkcijom i načinom rada na računalu. Osvijestiti kod djece potrebu za sigurnim i kvalitetnim korištenjem računala te kako očuvati svoju sigurnost na internetu.

Voditeljice projekta

Odgojiteljice Bojana Kežman i Adrijana Gajski

Djeca

Polaznici igraonice za potencijalno darovitu djecu u šestoj i sedmoj godini života, ukupno 11-ero djece

OPIS

Velik interes djece za rad na računalu potaknuo nas je na provedbu ovog projekta. Uočile smo da se djeca odlično snalaze u igranju računalnih igrica, no u nedostatku znanja i iskustva nedovoljno poznaju opasnosti i štetne posljedice nekontroliranog korištenja računala. Kroz scensku igru djeca su iznosila svoja viđenja ovih problema i svoje dileme, koliko vremena smiju provesti pred računalom, koliko je to štetno za njihove oči, koliko štetno djeluje na razvoj njihovih mišića, kako u naše računalo dođe »bakterija« (virus)... Dogovorili smo se da zajedno pokušamo naći odgovore na njihova pitanja.

U suradnji s Darijom Jembrekom, profesorom računarstva Srednje obrtničke škole, upoznali smo dijelove računala i njihovu funkciju, a zatim zavirili u, za nas nepoznatu, unutrašnjost kućišta. Dijelovi toga starog kućišta, koje smo rastavili, pobudili su dječju maštu te su kroz igru iz njih nastala sasvim nova i neobična »računala« i slični »izumi«. Tko otežava i ometa ispravan rad računala, tko se nepozvan i štetan često useli u njih – proigravali smo kompletom »Tko živi u računalu«. Aktiv-

nosti su se nadovezivale, djeca su djelovala, surađivala i bogatila svoje spoznaje. Uz likovni izraz, pokretne aktivnosti, kreativne igre pedagoški neoblikovanim materijalom i igrama na računalu dječje poznavanje računala bilo je sve veće. Iz boljeg poznavanja računala i načina rada na njemu proizašla je potreba da bolje upoznamo način kako osigurati svoju sigurnost kada koristimo internet, nezaobilazan izvor znanja i najbrži način komuniciranja. Posjetom informatičkoj učionici u koprivničkoj obrtničkoj školi, uz pomoć učenika četvrtog razreda računalnih tehničara i njihova profesora, iskoristili smo još jedan način korištenja računala, pa smo elektroničkom poštom poslali roditeljima poziv na druženje. Druženje smo osmislili i realizirali kao prezentaciju našeg projekta te zajedničke igre vezane uz ovu temu. Djeca su osvijestila da računalo može biti izvor opasnosti, no korištenjem na kvalitetan način izvor je znanja, komunikacije i zabave. Na naše osobno zadovoljstvo možemo ustvrditi da djeca sada računalu pristupaju s više promišljanja o njegovu korištenju te da vode računa o tome da ne ugrožavaju svoju sigurnost. Interes djece za računala nije se nimalo smanjio tako da i dalje možemo razrađivati i nadograđivati ovu temu i vezati je uz naše druge aktivnosti.

4. Naš je prijatelj doživio nesreću

Dječji vrtić

Gradski vrtići Šibenik

Telefon/telefaks: 022/332 324; 022/332 530

E-adresa: gradski-vrtici@si.t-com.hr

Tematsko područje

Zaštitna prava

Cilj projekta

Provođenje konkretnih aktivnosti u radu s djecom koje su usmjerene na preventivno zaštitno djelovanje. Razvijati kod djece spoznaje o potencijalno opasnim situacijama, sposobnost snalaženja u njima i načinima njihova rješavanja. Poticati navike i vještine potrebne za osobnu zaštitu i zaštitu drugih. Aktivno sudjelovanje u uočavanju i rješavanju sigurnosnih problema u svom okruženju.

Voditeljice projekta

Mila Kovač, odgojiteljica, Anka Barbača, pedagoginja

Djeca

Djeca od 4. do 6. godine života, ukupno 21 dijete

OPIS

Polazeći od stvarnog događaja te realnih opasnosti okruženja u kojemu dijete boravi i živi, postavljen je cilj projekta. Djeca i odgojiteljica prate zdravstveno stanje i tijek liječenja dječaka Hrvoja. Šalju mu poruke s dobrim željama za ozdravljenje. Istovremeno se ukazuje na potencijalne opasnosti koje mogu dovesti do nesreće, djeca uče kako ih izbjeći i, ako se dogode, što trebaju napraviti. Upoznaje se rad i potiče povjerenje prema raznim službama i udrugama koje se brinu o zdravlju ljudi, pružaju pomoć stradalima i koje su odgovorne za siguran život svojih građana/djece. Djeca su naučila da vlastitim zalaganjem, uz pomoć odraslih, mogu pridonijeti rješavanju problema. Osposobljavaju se da zatraže pomoć, na svim razinama, kad im je ona potrebna. Uspjeli smo ubrzati rješavanje sigurnosnih problema na razini našeg vrtića. Na rješavanje ostalih ukazanih problema čekamo. Nadamo se, ne dugo. Ova je zadaća trajna i zato se na njoj nastavlja raditi.

5. Antonela nas uči toleranciji

Dječji vrtić

Dječji vrtić *Radost*, PO Voštarnica, Zadar

Telefon/telefaks: 023/211 984, 023/224 490; 023/212 718

E-adresa: djecji.vrtic.radost@zd.t-com.hr

Tematsko područje

Razvojna prava

Cilj projekta

Razvijati kod djece toleranciju i međusobno prihvaćanje

Voditeljice projekta

Vesna Antić, odgojitelj, Marijana Miočić, pedagoginja

Djeca

Mješovita odgojno-obrazovna skupina Ribice

OPIS

U sklopu dječjeg vrtića Voštarnica, u našu skupinu Ribice, došla je 2010. godine Antonela, djevojčica s Downovim sindromom. Antonela je u dogovoru sa stručno-razvojnou službou i roditeljima upisana u našu skupinu, u kraći program. Kolegice i ja s radošću smo, ali i sa strahom, prihvatili dijete s Downovim sindromom. Sa strahom zbog nedostatka kompetencije i edukacije o tome kako integrirati u svakodnevni život skupine dijete s teškoćom. Naša su djeca tada bila u trećoj godini života, a Antonela je upisana s četiri godine i 6 mjeseci života. Sada, gledajući koliki smo put prošli, mogu reći da smo svi zajedno vrlo zadovoljni i presretni što je Antonela dio naše skupine. Najveću »dobit« imala su naša djeca. Svakim smo danom promatrali promjene na njima, uviđali s koliko se ljubavi odnose prema Antoneli, koliko nas ona sve mijenja. Kod djece se, nama naočigled, razvila empatija i potreba da se pomogne Antoneli u rutinskim aktivnostima (obuvanje, oblačenje, pranje ruku...) U svemu tome primijetila sam njihovu nesebičnu potrebu da pomognu meni kao odgojiteljici. Djevojčica Melani prišla mi je i rekla »Antonela ti je u blagovaonici«, ili bi znali reći: »Teto, gdje ti je Antonela?«. Djeca intuitivno osjećaju da je Antoneli potrebno više moje pažnje, a ja se nadam da će uskoro jednostavno pitati »Gdje je Antonela?«, to je jedan od mojih

ciljeva u ovom projektu. Kroz projekt sam dobila povratne informacije roditelja koji su jako dobro prihvatili uključivanje djeteta s Downovim sindromom u našu skupinu. Roditelji smatraju da to obogaćuje njihovu djecu te da ih uči toleranciji i prihvaćanju različitosti. Ovaj projekt jednostavan je prikaz našeg suživota i zajedničkog prihvaćanja različitosti.

6. Učimo se živjeti u skladu s prirodom

Dječji vrtić

Dječji vrtić *I. B. Mažuranić*, Slavonski Brod

Telefon/telefaks: 035/446 104; 035/408 116

E-adresa: dv-slav.brod@sb.t-com.hr

Tematsko područje

Razvojna prava

Cilj projekta

Živjeti u skladu s prirodom

Voditeljice projekta

Suzana Kačmar i Tihana Pletikapić, odgojiteljice

Djeca

Djeca iz šest odgojno-obrazovnih skupina, od jasljičke do starije odgojne dobi (144)

OPIS

Projekt je pokrenula grupa djece koja je uočila polomljene grane stabala, porušenu ogradu, polomljene dvorišne elemente, razbacano smeće u vrtićkom dvorištu. Bili su tužni, ljuti, zabrinuti – kako će se i s čime igrati. Tako su nastale rasprave što učiniti da nam dvorište ponovo postane čisto i sigurno mjesto za igru. Te su rasprave potaknule mnoge tematske cjeline koje su dovele do širenja problematike na sve skupine, pa i na našu društvenu sredinu: roditelje, susjede, školu. U realizaciji svojih ideja djeca su tražila pomoć naših majstora, a tijekom godine upoznala su i mnoga druga zanimanja vezana uz oplemenjivanje i očuvanje okoliša. Roditelji su sudjelovali u aktivnostima predstavljajući svoja zanimanja, prikupljajući pedagoški nestrukturirani materijal i donosili informacije iz raznih izvora vezanih za projekt. To je djeci pomoglo u njihovim istraživačkim, praktično radnim, kreativno likovnim aktivnostima te poticalo stvaralaštvo. U istraživanjima djeca su došla do potrebe upoznati se s radom službi koje promiču i brinu se za zdrav okoliš: Komunalac, Vodovod, JANAF, Hrvatske šume, udruga Zemlja, Poljoprivredna škola, Muzej, Gradska knjižnica. Participacija djece u aktivnostima realizirana je prema njihovoj dobi i individualnim osobinama.

Integriranim učenjem djeca su stekla puno iskustva i znanja, jačala i razvijala radoznalost kao temelj svakog učenja, razvijala pozitivne osobine ličnosti: samopouzdanje, samokontrolu, samostalnost, odgovornost, osjećaj za pravdu. Jačala su socijalne kompetencije: zauzimanje za sebe i druge, osobine povezanosti, iznošenje kritike, vještine vođe i posrednika. Stekla su bolje razumijevanje humanih vrijednosti kao što su ljubav, prijateljstvo, empatija, nenasilje i jačala emocionalne kompetencije: kontroliranje i izražavanje svojih osjećaja. Sada imamo oplemenjen unutarnji prostor gdje je uređen cvijetnjak, drvoređ tuja uz ogradu, vanjski cvijetnjak, klupe, uređen pješčanik i velike prijatelje u profesorima i učenicima poljoprivredne škole koji će nam od sada svake godine pomagati u oplemenjivanju našeg dvorišta.

Projekt je predstavljen roditeljima, na stručnim aktivima, Hrvatskim šumama, Poljoprivrednoj školi i JANAF-u.

7. Učimo od kukaca

Dječji vrtić

Dječji vrtić *Maslačak*, Zaprešić

Telefon/telefaks: 01/3310 434

E-adresa: pedagog-maslacak@zap.primatel.hr

Tematsko područje

Zaštitna prava i prava sudjelovanja

Cilj projekta

Proširiti znanje o kukcima, naučiti kako se o njima brinuti, zaštititi njih i sebe. Ovladati strahom od kukaca. Od mrava i pčela naučiti kako raditi zajedno, dijeliti poslove i odgovornost.

Voditeljice projekta

Jasenka Kranjec, Đurđa Vugec i Dina Rendulić

Djeca

25-ero djece u 6. i 7. godini života iz odgojno-obrazovne skupine *Cvjetići*

OPIS

U siječnju 2011. godine vrtić su preplavili žohari. Uvukli su se čak u dječje osobne stvari. Ekipa za dezinsekciju pobudila je velik interes djece. Javila su se dječja pitanja: Zašto moramo napustiti prostor? Što će se dogoditi žoharima? Zašto ih ubijaju? Zašto ih ne presele? Dok su neka djeca pokazivala strah i nelagodu, druga su bila znatiželjna i približavala se kukcima povećalom ne bi li ga što bolje vidjeli. Razvila se diskusija o tome da li se kukce smije ubijati. Javljaju se brojna pitanja o životu kukaca: Gdje žive? Čime se hrane? Gdje spavaju? Imaju li svi krila? Kako mravi prave mravinjak? Kako pčele sakupljaju ono žuto i naprave med? Koliko je velik pčelinji žalac?... U suradnji s roditeljima ostvarene su mnoge aktivnosti, od kojih posebice izdvajamo suradnju s profesoricom biologije, Lovrinom mamom, koja je donijela svoju zbirku kukaca.

U grupi su se nalazila djeca različitih posebnih potreba. Bilo je darovite djece s naglašenom potrebom za dominacijom, što bi rezultiralo sukobima i »borbom za vlast«, izrazito povučene i nesigurne djece, djeteta koje je uglavnom komuniciralo sa svojim izmišljenim prijateljima i sl. Tijekom projekta događale su se promjene u ponašanju djece. Nestalo je

sukoba. Djeca sve više surađuju i međusobno se pomažu. Povučena djeca počela su jasno izražavati svoje želje, ponosno pozirati u kostimima, glasno izgovarati tekst i sigurno igrati svoju ulogu. Inače impulzivni dječak, koji se teško pridržavao pravila, postao je sjajan »mrav predradnik«, koji poštuje red i brine se da ga održi, jer je takvo ponašanje bilo uvjet zadržavanja izabrane ulogu. Svi su uživali i ponosili se jako se odabranom ulogom. Nakon nastupa roditelji su izražavali divljenje. Pohvale su se čule sa svih strana. Djeca su svakodnevno pregledavala snimku nastupa i veselo je komentirala.

8. Vidi me kako se igram, čekaj me!

Dječji vrtić

Dječji vrtić *Vrbik*, Zagreb

Telefon/telefaks: 01/6199 440; 01/6198 686

E-adresa: info@vrtic-vrbik.hr

Tematsko područje

Prava sudjelovanja

Cilj projekta

Izgradnja zajedničkih konteksta za druženje/igranje djece i roditelja bez kojih se ne može ostvariti pravo djeteta da ga se čuje i uvaži.

Voditeljice projekta

Sanja Naglič, odgajateljica – mentorica i Katica Kuljašević, stručna suradnica pedagoginja – savjetnica

Djeca

25-ero djece u četvrtoj godini života

OPIS

Projekt je proistekao iz stvarnih potreba današnje djece, koja najveći dio svojega aktivnog dnevnog vremena provede u instituciji. Zbog toga su suvremeni roditelji sve više odvojeni od važnih aspekata djetetova života. Pri tome je izgradnja njihova zajedničkog konteksta za komunikaciju i razumijevanje otežana. Vrtić kao javni prostor i mjesto susreta i veze, interakcije i dijaloga između građana, može roditelje promišljeno uključiti u vrtićki kontekst u kojem se nalaze njihova djece. U razdoblju ponovljene prilagodbe djeteta na institucijski kontekst djeca su najčešće tužna i žele svog roditelja, pa se često čuje: *Plakao sam i htio tatu, ali tata je morao biti na poslu*. Stoga smo nastojali aktivno uključiti roditelje u rad odgojno-obrazovne skupine i pomoći im da i kod kuće nastoje osmišljavati kvalitetne zajedničke situacije, igre i aktivnosti. Stvorene su situacije za zajedničko druženje/igranje djece i roditelja i u vrtićkom i u obiteljskom kontekstu. Zadovoljstvo je obitelji vidljivo, suradnja bolja.

9. Biciklom u vrtić

Dječji vrtić

Dječji vrtić *Srednjaci*, Zagreb

Telefon/telefaks: 01/3842 119, 01/3843 058

E-adresa: vrtic-srednjaci@vrtic-srednjaci.hr

Tematsko područje

Prava sudjelovanja

Cilj projekta

Proširiti i obogatiti znanja i iskustva djece o biciklu kao energetski i ekološki prihvatljivom prijevoznom sredstvu s ciljem zdravog načina kretanja i življenja.

Voditeljice projekta

Odgovornice Silvija Milić i Olivera Pleše, Vesna Smojver, stručna suradnica – pedagoginja

Djeca

Djeca u petoj i šestoj godini života iz srednje odgojno-obrazovne skupine

OPIS

Izbor teme projekta temeljen je na motivaciji i interesu djeteta da koristi bicikl kao prijevozno sredstvo pri dolasku u vrtić. Želeći senzibilizirati i drugu djecu i roditelje na zdrav način kretanja, definirali smo cilj, zadatke i etape projekta. Osigurano je poticajno materijalno okruženje u kojem djeca aktivno uče i razvijaju kompetencije i vještine važne za život u sigurnoj i zdravoj okolini. Ostvareno je niz projektnih aktivnosti, od kojih izdvajamo radionicu u kojoj djeca rješavaju problemske situacije popravka bicikla i biciklističku stazu na terasi, gdje sudjeluju u vožnji poštujući pravila uz prometne znakove i signalizaciju na tlu. Djeca su doživljaje, iskustva i znanja prerađivala kroz različite kreativne aspekte izražavanja i stvaranja (govorom, glazbom, pokretom...). Nova dimenzija projekta nastaje u neposrednom okruženju vrtića, gdje djeca uočavaju da naša ulica nema biciklističku stazu, nogostup, obilježen pješački prijelaz.

U projekt se aktivno uključuju roditelji, udruga Moj bicikl i predstavnici lokalne zajednice i grada Zagreba. Svi oni zajedno pomažu nam u

označavanju ulice da bi postala sigurna za kretanje djece i roditelja. Tema projekta i sudjelovanje roditelja u ekoradionici potaknula je roditelje da više koriste bicikl. Planiramo i zajedničku vožnju do jezera Jarun. Procjenjujemo da su djeca kroz ovaj projekt razvila kvalitativno nove oblike ponašanja i komunikacije: bolje suradničke odnose, empatičko ponašanje, poštivanje pravila, razvoj pozitivne slike o sebi. Utjecali smo i na prometnu kulturu i sigurnost djece i roditelja u našoj ulici. Tema projekta važna je za život djeteta u sigurnom i zdravom okruženju. Stečene pozitivne navike i odgovorno ponašanje u ranoj dobi djeca će imati za cijeli život.

10. Spriječimo pasivno pušenje

Dječji vrtić

Dječji vrtić *Cvit Mediterana*, Split
Telefon/telefaks: 021/347 710; 021/347 711
E-adresa: d.v.cvit.mirjana@st.t-com.hr

Tematsko područje

Zaštitna prava

Cilj projekta

Prevenција zdravstveno štetnih oblika ponašanja i informiranje o posljedicama pasivnog pušenja. Senzibiliziranje djece i odraslih za pravo na zdravu okolinu.

Voditeljice projekta

Odgovornice Linda Krstičević, zdravstvena voditeljica Anka Slipčević

Djeca

Djeca iz mješovite odgojno-obrazovne skupine

OPIS

Projekt je krenuo od izjave jedne djevojčice: *Teto, moj dida puno puši, pa mene boli glava!* Godina 2010. bila je obilježena kao *Godina pluća*, pa smo sa zdravstvenom voditeljicom

Ankom Slipčević osmislili prve korake usmjerene k uspostavljanju bolje suradnje s roditeljima u vezi s ovom temom. Na temelju svakodnevnih iskustava djece i njihovih igara promišljali smo i razgovarali o tome što sve radimo/moramo raditi u svrhu očuvanja svojeg zdravlja. Posjetili smo Gradsku knjižnicu u Splitu, unijeli promjene u sobi dnevnog boravka te potaknuli nove aktivnosti istraživanja djetetove okoline. Ostvarene su različite istraživačko-spoznajne aktivnosti, eksperimenti, pokusi, simboličke igre i likovne aktivnosti, koje su nas navele na nova promišljanja i razgovore. Inicirane su mnoge aktivnosti u suradnji s roditeljima, a svako je dijete izradilo osobnu projektanu slikovnicu. Reakcije roditelja bile su podržavajuće. Izrađen je letak u cilju podsjećanja odraslih na važnost očuvanja zdravlja izbjegavanjem duhanskih proizvoda i prevencijom pasivnog pušenja. Aktivnosti i poruke djece utjecale su na mijenjanje ponašanja odraslih i uvažavanja djece, njihovih prava, načina učenja, razvoja i aktivnosti.

Dječji vrtići

Kategorija plakata/postera

1. *Različite kulture u našem vrtiću*, DV Zipkica, Zabok
2. *Lijepa naša Pregrada*, DV Naša radost, Pregrada
3. *Dvorište po želji djeteta*, DV Rijeka, PPO Vežica
4. *Dani drugih naroda i kultura u Pingvinima*, DV Rijeka, CPO Zamet, PPO Krijesnice
5. *Različitost nas obogaćuje*, DV Čira-čara, Varaždin
6. *Djeca u prometu kao pješaci i putnici*, DV Čakovec, PO Mrav, Mačkovec
7. *Kad odrastem bit ću moreškant*, DV Korčula iz Korčule
8. *U našem dvorištu*, DV Maslačak, Zadar
9. *Tko su drugi ljudi*, DV Radost, PO G. Vitez, Zadar
10. *Dječji vrtić – mjesto gdje djeca žive i uče svoja prava*, CPO Osijek, DV Sjenčica
11. *Mogu birati*, DV Zvončić, Našice
12. *Ja trebam, ja hoću, ja znam*, DV Medo Brundo, Zagreb
13. *Djeca poduzetnici*, DV Ivane Brlić Mažuranić, Zagreb
14. *S djecom oko svijeta*, DV Sunce, Zagreb
15. *Vrtićkim koracima do zdravlja*, DV Bjelovar, Bjelovar
16. *Mihaela i mi*, DV Duga, Zagreb

2

Projekti osnovne šole - razredna nastava

1. Sa zebrom sigurno

Škola

Osnovna škola Legrad
Trg Svetog Trojstva 35, 48317 Legrad
Telefon/telefaks: 048/835 011
E-adresa: os-legrad-001@skole.t-com.hr

Tematsko područje

Osobna prava djece, odgovornost i prava drugih – građanski odgoj

Cilj projekta

Svojim djelovanjem utjecati na postavljanje zebre pokraj škole te na taj način povećati sigurnost učenika, ali i mještana u prometu.

Voditeljica

Tamara Marcinjaš, dipl. učitelj razredne nastave

Učenici

1. razred: Tara Kolaš, Esmeraldo Balog, Leon Sataić, Matija Habek, Kim Delić, Iva Šenji; 3. razred: Ivan Begić, Fran Šešok, Gabrijel Kuček

Učenici koji predstavljaju projekt: Matija Habek (1. r.), Kim Delić (1. r.), Ivan Begić (3. r.), Fran Šešok (3. r.)

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Nakon obrade nastavnih sadržaja iz prirode i društva vezanih uz promet učenici su uočili da u mjestu ne postoji obilježen pješački prijelaz – zebra – da bi oni kao najugroženija skupina sudionika u prometu mogli sigurno prelaziti ulicu. Posebno su uočili taj nedostatak u blizini škole u koju učenici dolaze s dviju strana.

Nedostaje i pješačka staza, koja postoji samo u jednom dijelu mjesnoga trga, nema semafora, nedovoljna je prometna signalizacija u blizini škole te učenici, ali ni stariji mještani, nisu dovoljno sigurni u prometu.

Stoga smo nakon predavanja djelatnika HAK-a i Prometne policije odlučili pozabaviti se ovim problemom kroz učenički projekt učenika prvog razreda i članova ekogrupe »Ekići« iz trećeg razreda.

Moguća rješenja problema

Proučili smo prometne propise koji se odnose na pješake u prometu. Proučili smo konvenciju o pravima djeteta. Zaključili smo da imamo pravo biti sigurni i zaštićeni te da imamo obvezu odgovorno se ponašati u prometu. Pratili smo članke u lokalnim novinama i istražili na koje bi se načine ovaj problem mogao riješiti.

Predložili smo sljedeće:

- postavljanje ležećih policajaca na ulici pored škole da bi se smanjila brzina automobilima.
- postavljanje prometnih znakova koji bi ograničavali brzinu kretanja u blizini škole,
- formiranje školske prometne patrole,
- uvesti dežurstvo prometne policije pored škole,
- gradnja nogostupa po mjestu,
- postavljanje pješačkog prijelaza na ulici pored škole.

Najbolji pristup rješenju problema

Raspravljajući o mogućim rješenjima, zaključili smo da je postavljanje ležećih policajaca skupo te da postoje određeni problemi kod dobivanja dozvola za takve zahvate, pa ih ni u većim mjestima nema mnogo. Saznali smo da uz njih moraju biti i odgovarajući prometni znakovi koji na njih upozoravaju te time i poskupljuju njihovo postavljanje.

Postavljanje prometnih znakova koji ograničavaju brzinu u tom dijelu mjesta bilo bi korisno, no samo po sebi nedovoljno da bi se djeca osjećala sigurnije prelazeći prometnicu.

Formiranje školske prometne patrole u našoj školi ne bi bilo funkcionalno jer su mnogi učenici putnici koji dolaze i odlaze autobusom te su vremenski ograničeni voznim redom autobusa, a budući da naša škola radi u smjenama, te bi patrole morale dežurati u više navrata što bi također bilo teško izvedivo, a pomoglo bi samo učenicima škole, dok bi mještani i dalje bili nesigurni u prometu.

Na upit Prometnoj policiji o mogućnosti njihova pojačanog dežuranja u blizini škole, odgovorili su nam da nemaju dovoljno raspoloživih patrola za takvo nešto, pogotovo što to nije vrlo kritična točka u prometu.

Gradnja nogostupa bila bi dobro rješenje, ali vrlo skupa koju nitko sada ne može financirati, a ujedno ne bi ni riješila problem prelaska preko ulice.

Postavljanje pješačkog prijelaza bilo bi dobro rješenje, učenicima, a i odraslima, dalo bi potrebnu sigurnost pri prelasku ulice, a financijski ne bi bilo odviše skupo.

Kako smo zaključili da je iscrtavanje zebre najbolje rješenje za ovaj problem, pristupili smo njegovoj realizaciji uvjereni u uspješnost našeg projekta.

Plan djelovanja

Iznijeli smo ideju o rješavanju problema školskoj pedagoginji i ravnatelju škole koji su nam ponudili svoju pomoć i pružili podršku tijekom njegove realizacije.

Proveli smo anketu među roditeljima i mještanima te saznali njihovo mišljenje. Svi ispitanici smatraju ovaj problem velikim te pohvaljuju naša nastojanja da ga riješimo, a također su nam dali smjernice u vezi s time koga dalje zamoliti za pomoć. Telefonski smo razgovarali s ravnateljem Županijske uprave za ceste, koji nam je rekao da je ulica pokraj škole mjesna ulica te da se za pomoć obratimo Općini Legrad.

Sastavili smo pismo načelniku općine te se najavili kod njega. Načelnik nas je vrlo lijepo primio te saslušao naš problem, koji smo mu iznijeli u pismu. Složio se da je problem velik te da ga treba riješiti. Obećao nam je da će dati iscrtati čak dvije zebre, sa svake strane škole po jednu, čim to vremenske prilike dopuste.

Predstavljanje projekta

Susret s općinskim načelnikom popratile su i lokalne novine te o tome objavile članak, a objavljen je i članak s fotografijama na internetskim stranicama naše škole. Učenici su projekt prezentirali roditeljima na roditeljskom sastanku 29. veljače 2012.

Ostvareni rezultati

Kroz ovaj projekt naučili smo da smo svi mi građani svoga mjesta i da kao takvi moramo biti odgovorni članovi društva. Iako smo mali, možemo puno toga učiniti ili bar potaknuti da se neki problemi razmotre i riješe.

Naučili smo kako se provodi projekt, kako istraživati i prezentirati te smo stekli vještine koje će nam u daljnjem školovanju i životu mnogo koristiti.

Naučili smo da je politika nešto u čemu i maleni mogu sudjelovati, da je zajedništvo jako važno i da lijepa riječ i čelična vrata otvara. Mi smo zamolili i naša su se otvorila!

Ono što je vrlo važno jest to da nam je zebra obećana i sigurni smo da ćemo je uskoro savjesno i odgovorno koristiti.

2. »Kak se negda delalo?«

Škola

Osnovna škola Belica, PŠ Gardinovec
Ulica dr. Ljudevita Gaja 21, 40319 Belica
Telefon/telefaks: 040/845 220
E-adresa: tajnistvo.skole@ck.htnet.hr

Tematsko područje

Gospodarstvo naših predaka – očuvanje tradicijskih načina obrade zemlje

Cilj projekta

Učenike osnovnoškolske dobi pobliže upoznati sa životom i radom naših predaka, baka i djedova, težačkim poslovima koje su oni nekad svakodnevno obavljali – proširivanje znanja o prošlosti zavičaja. Potaknuti okolinu na potrebu očuvanja tradicije svoga kraja, očuvanja materijalne baštine kao i njegovanje kajkavske riječi.

Voditelji

Silvija Micek, učiteljica informatike, Lidija Jambrović, učiteljica razredne nastave

Učenici

Učenici 3.c razrednog odjela: Dino Carović, Sven Cerovec, Ivona Colarić, Petra Hajdarović, Emili Kolarić, Julijana Kolarić, Lana Magdalenić, Jurica Majsen, Luka Obadić, Edvard Sternad, Bojan Stojčević, Emanuel Strahija

Suraduju učenici 6.b razreda: Ivona Kocijan, Katja Braniša, Ivan Blagus, Elena Hajdarović, Antonio Đuranić, Matea Škvorc, Paulina Sever, Darko Trstenjak

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Dino Carović, Sven Cerovec, Petra Hajdarović i Lana Magdalenić

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Na satu razrednika te satu prirode i društva mnogo smo naučili o radu i načinu života naših baka i djedova. Na izvanučioničkoj nastavi po Međimurju uvidjeli smo da do sada nismo bili svjesni koliko se život naših

baka i djedova razlikovao od našeg današnjeg života. Posjet Etnografskoj zbirci u Maloj Subotici i mlinu na rijeci Muri potaknuo nas je na razmišljanje. Većina nas je tada prvi put u životu vidjela kako izgledaju mnogi predmeti i alati koje su koristili naše bake i djedovi. Voditeljica nam je vrlo detaljno opisala njihovu namjenu i odgovorila na svako pitanje. Slušajući voditelje na izvanučioničkoj nastavi uvjerali smo se da se u prošlosti živjelo sasvim drugačije. Anketirajući učenike o poznavanju naziva starih predmeta i alata, uvjerali smo se da zaista vrlo mali broj njih poznaje život ljudi nekada. Odlučili smo istražiti okruženja u kojima su ljudi nekada živjeli. Proučili smo zakone, internetske stranice te raznu literaturu o kulturnoj baštini. Na naše pitanje hoće li nas podržati u ovome projektu – ravnatelj i pedagoginja sa smiješkom su odgovorili da će to biti vrlo zanimljivo istraživanje.

Moguća rješenja problema

Već sljedeći dan počeli smo tražiti rješenja uočenog problema. Objasnili smo učiteljici da i mi želimo više znati o životu naših baka i djedova. U okviru radionice na satu razrednika detaljno smo prelistali neke novine, časopise i knjige, a kod kuće smo istraživali na internetu. Doznali smo da u Čakovcu postoji Etnografski odjel u muzeju, da u Međimurju postoji više etnografskih zbirki koje se mogu posjetiti te da djeluju mnoge kulturno-umjetničke udruge čiji članovi njeguju međimurske pjesme i plesove, narodne nošnje i običaje. Otkrili smo da se u cijeloj Europi obilježavaju »Dani europske baštine«, isto tako smo saznali da možemo pratiti razne događaje i manifestacije vezane uz očuvanje narodne baštine. Naše je mišljenje da su djeca ta koja bi se trebala od malih nogu učiti o životu ljudi u prošlosti: o njihovu radu, o objektima u dvorištu, običajima, posuđu, namještaju, plesu, pjesmi... U našoj namjeri nas je ohrabrilo to da gotovo svi u razredu imamo bake i djedove koji su živjeli na taj način, a mi ih samo moramo potaknuti da nam sve to prenesu. Nakon toga smo osmislili načine na koje bismo mogli istražiti kako se nekad živjelo i radilo u našem kraju te izložiti svoju malu etnozbirku u predvorju škole.

Najbolji pristup rješenju problema

Budući da je jedna od glavnih djelatnosti ljudi u Međimurju nekada bila poljoprivreda, najviše se uzgajao kukuruz, pšenica i krumpir, a kao hrana za stoku sijeno, odlučili smo da ćemo ove godine saznati kako su ljudi nekada živjeli i radili u našem mjestu.

Svi smo se složili da bi najbolje bilo o tome razgovarati s našim bakama i djedovima jer nam oni najbolje mogu opisati svoj nekadašnji život.

Dogovorili smo se da ćemo posjetiti seosko gospodarstvo i etnografski odjel u Muzeju Čakovec.

Sve ideje i prijedloge, zajedno sa svojim voditeljicama, predstavili smo ravnatelju i pedagoginji. Oni su nam zaželjeli uspješno istraživanje i obećali da će nas u svemu podržati.

Učiteljice su nam obećale da će naše prijedloge istraživanja uvrstiti u godišnji plan i program iz prirode i društva te sate razrednika.

Na roditeljskom sastanku učiteljice su roditeljima prenijele našu ideju, a oni su to prihvatili i ponudili svoju pomoć.

Plan djelovanja

Plan djelovanja uključivao je čitav niz različitih aktivnosti.

U listopadu smo krenuli na izvanučioničku nastavu Međimurjem. Uvjericili smo se da je nama potpuno nepoznat život kojim su živjeli naši bake i djedovi prije pedeset ili više godina.

Odlučili smo istražiti, zapisati i dokumentirati kako je nekada izgledao život u Gardinovcu.

Na naš prijedlog podijelili smo se u četiri skupine: kukuruz, pšenica, krumpir i sijeno.

Svaka je skupina istraživala svoje područje, izradila plakat i predstavila ga ostalim učenicima u razredu. Svaka je skupina imala tri člana koji su dogovorili upute o ponašanju i zadacima koje kao mali etnolozi moraju ispuniti.

Skupina »Pšenica« saznala je kako se nekada sijala, žela, vršila i spremala pšenica te za što se sve upotrebljavala.

Skupina »Kukuruz« istražila je kako se nekada sijao, brao, pospremao kukuruz i za što se sve upotrebljavao.

Skupina »Krumpir« saznala je kako se nekada sadio, skupljao, pospremao krumpir i za što se sve upotrebljavao.

Skupina »Sijeno« istražila je kako se i koliko puta u jednoj godini kosila trava te na koji se način to radilo.

Svaka skupina je istražila koji su se sve alati i strojevi koristili u obavljanju tih poslova.

Zajedno s učenicima 3.a i 3.b razreda posjetili smo seosko gospodarstvo, gdje su nas lijepo ugstili i detaljno nam sve objasnili. U etnografskom odjelu muzeja u Čakovcu također smo vidjeli mnoge stare predmete i alate.

Na satu razrednika razgovarali smo s bakama i djedovima, koji su nam odlično opisali svoj život nekada. Nagovorili smo ih da ponovno uzmu u ruke neke stare alate i pokažu nam kako se s njima nekad radilo. Vrlo rado su nam pomogli u postavljanju izložbe starih predmeta i alata.

Ostvareni rezultati

U sklopu projekta upoznavali smo se sa životom i radom naših baka i djedova. Detaljno smo istražili, zapisali i dokumentirali kako je to nekad izgledalo. Sakupili smo mnogo alata i predmeta te postavili svoju malu etnozbirku.

U projektu je sudjelovao i velik broj vanjskih suradnika, što nam je razbilo monotoniju rada u zatvorenoj učionici. Zahvaljujući susretljivim bakama i djedovima upoznavanje s ovim dijelom povijesti bilo je vrlo zanimljivo.

Kako i priliči ovakvom događaju, završetak naše »akcije« proslavljen je zajedno s roditeljima, bakama, djedovima uz prezentaciju, druženje i kušanje domaćeg kruha te natjecateljskih igara (prenošenje »kocnja«, »ružđenje kuruze«). Bilo je vrlo zanimljivo i veselo. Najveća nagrada bila je radost i osmijeh na licu naših roditelja, baka i djedova i svih ostalih slušatelja kad god bismo prezentirali ovaj projekt.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen:

- učenicima PŠ Gardinovec
- Vijeću učenika
- Vijeću učitelja i roditelja
- roditeljima, bakama i djedovima učenika 3.c razrednog odjela
- lokalnim novinama
- na internetskoj stranici naše škole.

Do kraja školske godine projekt planiramo predstaviti na sjednici Općinskog vijeća općine Belica i svim učenicima OŠ Belica.

Članak o Projektu građanin bit će objavljen u školskom časopisu Osmoškolicac u mjesecu lipnju.

3. Čepko – brinemo o zdravlju i okolišu

Škola

II. OŠ Čakovec

Trg pape Ivana Pavla II 1, 40000 Čakovec

Telefon/telefaks: 040/390 120

E-adresa: os-cakovec-002@skole.htnet.rh

Tematsko područje

Ljudska prava i odgovornost

Cilj

Povezati roditelje, učitelje, učenike i institucije u promicanju kulture skrbi za oboljele osobe i brigu o njihovu uključivanju u zajednicu. Aktivno sudjelovanje učenika u radu Udruge, društveno korisno djelovanje.

Voditeljice

Dunja Mikulaj, Snježana Odak Hrkač

Učenicima

4.a razred

Učenicima koji će predstavljati projekt na smotri: Marija Hrkač, Maura Kovačić, Lucija Mikulić, Tena Novak

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Razgovarajući na satu razrednika i na satu prirode i društva, naučili smo o raznim bolestima. Učiteljica je predložila da se uključimo u projekt prikupljanja plastičnih čepova Udruge oboljelih od leukemije i limfoma. Unutar naše škole učenici 4.a razreda pokrenuli su akciju »Čepko«. Ekološka grupa viših razreda, pod vodstvom vjeroučiteljice Marte Novak, napravila je plakat i koš, koji je smješten u hodniku škole.

Moguća rješenja problema

Zaključili smo da će se u našu akciju uključiti veći broj učenika i roditelja ako ih upoznamo s djelovanjem Udruge. Potrebno je informirati trgovine o našim aktivnostima.

Najbolji pristup rješavanju problema

Učenicima su odlučili održati prezentacije po razredima, roditeljskim sastancima, informirati trgovce i provesti anketu.

Plan djelovanja

Organizirali smo prezentacije po razredima da bismo upoznali učenike kroz što sve prolaze osobe oboljele od leukemije i limfoma te na koji način i mi možemo pomoći. Cilj nam je bio potaknuti učenike da u našu akciju prikupljanja čepova uključe što više prijatelja, susjeda, rodbine.

Na satovima razrednika izradili smo koševе za čepove i plakate koje smo postavili u prodajne centre da bismo sakupili što više čepova. Učenicima 4.a razreda, Lucija Mikulić i Marija Hrkač, obišle su sve razrede naše škole i obavijestile učenike o našoj akciji i upoznale ih s ciljem akcije. Na satu razrednika posjetio nas je gospodin Emil Vibović, predsjednik Udruge. Govorio nam je o leukemiji koju je prebolio, kako je izgledalo njegovo liječenje i oporavak, o osnivanju Udruge i čime se Udruga bavi. Saznali smo da se prikupljeni čepovi šalju brodom u Kinu i Japan i da se tamo tope, a da se od dobivene smjese izrađuje namještaj. Dobivenim novcem od prikupljenih čepova Udruga financira lijekove, plaća troškove smještaja roditeljima oboljele djece koja se liječe u Zagrebu. U Udruzi je petnaest djece oboljelih od leukemije ili neke druge maligne bolesti.

Proveli smo anketu među učenicima i roditeljima na roditeljskom sastanku 4. razreda o odlaganju plastičnih čepova te o tome jesu li spremni sakupljati čepove da bi pomogli Udruzi.

Ostvareni rezultati

Obavijestili smo i druge škole da se uključe u akciju prikupljanja čepova. Družili smo se s oboljelima da bismo lakše shvatili kroz što sve prolaze tijekom liječenja.

Učenicima su radom na projektu razvili svoje vještine istraživanja, suradničkog učenja, diskusije, intervjua, izrade plakata i javnog predstavljanja.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen u svim razredima i na roditeljskom sastanku 4.a razreda.

4. »Europejici«

Škola

III. osnovna škola Čakovec
Ivana pl. Zajca 24, 40000 Čakovec
Telefon/telefaks: 040/328 001
E-adresa: treca-os-cakovec@ck.t-com.hr

Tematsko područje

Osobna prava i odgovornosti djece – Projekt građanin

Cilj projekta

Osposobljavanje i uključivanje učenika osnovnoškolskog uzrasta (od prvog do četvrtog razreda) u rješavanje problematike današnjice, traženje rješenja kroz timski rad i suradnju, pravo na informiranje, aktivno djelovanje u zajednici te pridonosenje pripremi djece za ponašanje i djelovanje kao punopravnih građana Europske Unije.

Voditeljice projekta

Zdenka Novak, dip. učiteljica razredne nastave, mentor; Katarina Pahek Čajić, dip. kateheta, vjeroučiteljica

Učenicima

Dora Pajić (4.b), Sara Leško (4.b), David Bendelja (4.b), Janja Petrović (6.b), Ena Meglič (6.b), Fran Dora Pajić (4.b), Sara Leško (4.b), David Bendelja (4.b), Janja Petrović (6.b), Ena Meglič (6.b), Fran Bendelja (3.c), Ema Bogdan (3.c), Borna Činć (3.c), Niko Dering (3.c), Fran Golubić (3.c), Matea Horvat (3.c), Una Jakšić (3.c), Rajna Međimurec (3.c), Fran Meglič (3.c), Luka Micek (3.c), Ilan Mislović (3.c), Miša Ovčar (3.c), Eno Peršić (3.c), Aleksandar Posavec (3.c), Ira Pucko (3.c), Lena Sarić (3.c), Laura Šardi (3.c), Tomi Tkalec (3.c), Matija Vidaković (3.c), Ema Vurušić (3.c), Gabriela Židov (3.c), Žana Žilić (3.c), Lovro Hranilović (1.b).

Učenicima koji će predstaviti projekt: Fran Golubić (3.c), Ilan Mislović (3.c), Niko Dering (3.c), Eno Peršić (3.c)

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Kad smo polazili drugi razred, svi su pričali o Europskoj Uniji (mame, tate, televizija, radio...), a mi nismo razumjeli o čemu pričaju. Raspričali

smo se i mi na susretima Malih građana. Željeli smo saznati što je to Europska Unija.

Na sljedećem satu Malih građana svatko je od nas ispričao što je do sada čuo od svojih roditelja ili članova obitelji o Europskoj Uniji. Kada smo o tome počeli pričati, bilo je svakakvih priča. Sami smo uvidjeli da ne znamo baš puno o Europskoj Uniji.

Jedino u čemu smo svi bili jednako uspješni: znali smo da postoje euri koje mame i tate troše u šoping u Sloveniji. Učiteljice su predložile da svi zajedno naučimo o Europskoj Uniji ono što je za nas malene bitno.

Moguća rješenja problema

Na našim susretima stvarali smo »oluju ideja« na koje bismo sve načine mogli konačno naučiti što je to Europska Unija i zašto je dobro biti dio nje. Imali smo brdo prijedloga: neki bi putovali kroz zemlje Europske Unije, pa bi tako organizirali razredni izlet u neke zemlje. Na taj bismo način upoznali Europsku Uniju.

Neki su predlagali da učenici koji žive u Europskoj Uniji, naši vršnjaci, dođu u naš Čakovec i družu se s nama.

Od prvog razreda volontiramo i pomažemo djeci u Caritasu. Neki od nas predložili su da bi bilo dobro saznati kako se brinu za djecu s teškoćama u Europskoj Uniji.

Oduševili smo učiteljice svojim idejama. Rekle su da bi veoma rado s nama krenule na putovanje na kojima bi upoznali zemlje Europske Unije, ali postoji jedan veliki aaaallliiiii? Za to nemamo »eure«, no na put ipak možemo. Ne onako kako smo si mi zamislili, već pomoću interneta, izradom slikovnice, čitanjem priča i igranjem športskih igara s gostima iz Europske Unije.

Najbolji pristup rješenju problema

Učiti o Europskoj Uniji i saznati sve što odrasli znaju o tome, nama je trenutno nepotrebno i nije nimalo lako. Taj teži dio ostavili smo za budućnost. Mi smo još mali, pa nam je lakše bilo naučiti ono što rade, kako im je u školi, koje igre igraju djeca, naši vršnjaci u zemljama Europske Unije.

Plan djelovanja

U okviru navedenog projekta nacrtali smo slikovnicu koju su učenici viših razreda pretvorili u digitalnu slikovnicu »Hrvoje i Hrvojka putuju Europom«, što nam je bila velika pomoć u upoznavanju zemalja Europske Unije.

Imali smo zajedničku radionicu s učenicima OŠ Kuršanec i tako naučeno o Europskoj Uniji proširili i na njihove učenike, među kojima su i učenici romske nacionalnosti.

Svaki petak volontirali smo u Caritasovom domu »Antun Bogdan« i družili se s djecom koja imaju poteškoće u razvoju, kao što se to radi u zemljama Europske Unije.

U okviru naših aktivnosti posjetili smo i ostvarili suradnju s Osnovnom školom Lendava u Republici Sloveniji, koju polaze učenici s teškoćama u razvoju. Tamo smo sudjelovali na radionicama u povodu Dana sunca.

Kroz različite igre i radionice saznali smo što rade djeca u Europskoj Uniji. Imali smo i goste, sportaše iz Švedske koji su nam prenijeli svoja iskustva iz švedskih škola i igrali s nama igre koje vole djeca Švedske. Naučili smo i nekoliko riječi na švedskom.

Za Dan Europe, obučeni u lutka »Europejića«, na gradskom trgu dijelili smo građanima letke i male lutkiće na kojima smo, na zvjezdice, ispisali poruke.

Scenskom igrom »Priča o dječjim pravima i obvezama« predstavili smo se na svečanosti u povodu Dana Europe u organizaciji Ureda za europske integracije Međimurske županije.

Izradili smo gusjenicu Europejku koja je bila izložena na izložbi naše županije u povodu Dana Europe. Naš je projekt zajedno s projektima djece gradova Opatije, Nove Gradiške, Dubrovnika, Varaždina i Zaboka uvršten u zbornik projekata »Živjet ćemo u Europskoj Uniji«.

S obzirom na golemo iskustvo koje smo stekli učeći o Europskoj Uniji, mi smo spremni da u 2013. uđemo u Europsku Uniju.

Ostvareni rezultati

Uspjeli smo čitanjem priča o Europskoj Uniji i izradom slikovnice shvatiti da je riječ o puno zemalja koje se međusobno pomažu i imaju slična pravila, poput svakog razreda u našoj školi koji ima svoja razredna pravila, a svi se moramo pridržavati i pravila škole. Mislimo da to trebaju naučiti sva djeca, pa smo zato krenuli pokazati naučeno odraslima da bi oni što prije krenuli o tome učiti drugu djecu.

Obukli smo odijelca koja smo sami skrojili po bojama zastave Europske Unije. Napisali stihove o dječjim pravima i obvezama.

Nacrtali smo slikovnicu o zemljama Europske Unije. Naši osmaši pretvorili su je u digitalnu slikovnicu. Prvo smo pokazali našim prijateljima u školi što smo sve naučili o Europskoj Uniji. Na tom putu pratio nas je naš lutak Europejić i gusjenica Europejka.

Predstavljanje projekta

Predstavili smo svoj projekt kroz scensku igru Dječja prava i obveze u Europskoj Uniji:

- na Vijeću učenika i na svečanosti povodom dana škole
- učenicima Osnovne škole Lendava u Republici Sloveniji
- tijekom obilježavanja Dana Europe u Međimurskoj županiji
- učenicima Osnovne škole Kuršanec.

Naš glas o dječjim pravima i obvezama, te o tome što znamo o Europskoj Uniji, čuo se i u emisiji HRT-a »Euromagazin«.

Lokalni mediji pratili su naše aktivnosti i o tome pisali u tjednicima »Međimurje« i »Međimurske novine«, a našu aktivnost zabilježio je i naš školski časopis »Grlica«.

5. Očuvanje međimurskih starinskih igara

Škola

III. osnovna škola Čakovec
Ivana pl. Zajca 24, 40000 Čakovec
Telefon/telefaks: 040/328 001
E-adresa: treca-os-cakovec@ck.t-com.hr

Tematsko područje

Kulturna baština

Cilj projekta

Očuvati kulturnu baštinu našeg zavičaja, upoznati učenike naše škole sa starinskim igrama i običajima Međimurja, međugeneracijska povezanost živom riječi i predajom.

Voditeljice

Zdenka Novak, dipl. učiteljica razredne nastave-mentor, Katarina Pahek Čajić, dipl. kateheta, vjeroučiteljica

Učenicima

Dora Pajić (4.b), Sara Leško (4.b), David Bendelja (4.b), Janja Petrović (6.b), Ena Meglič (6.b), Fran Bendelja (3.c), Ema Bogdan (3.c), Borna Činć (3.c), Niko Dering (3.c), Fran Golubić (3.c), Matea Horvat (3.c), Una Jakšić (3.c), Rajna Međimurec (3.c), Fran Meglič (3.c), Luka Micek (3.c), Ilan Mislović (3.c), Miša Ovčar (3.c), Eno Peršić (3.c), Aleksandar Posavec (3.c), Ira Pucko (3.c), Lena Sarić (3.c), Laura Šardi (3.c), Tomi Tkalec (3.c), Matija Vidaković (3.c), Ema Vurušić (3.c), Gabriela Židov (3.c), Žana Žilić (3.c), Lovro Hranilović (1.b).

Učenicima koji će predstaviti projekt na smotri: Ema Bogdan (3.c), Luka Micek (3.c), Fran Meglič (3.c), Lena Sarić (3.c)

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Ove jeseni nastavu prirode i društva započeli smo s jednom velikom temom – Naš zavičaj Međimurje, zahvaljujući kojoj smo puno toga saznali o našim precima. Na terenskoj nastavi po Međimurju vidjeli smo veliko bogatstvo naših predaka.

Posebno su nam za oko zapele igračke kojima su se igrale naše prabake i pradjedovi. Budući da se mi jako volimo igrati, uspjeli smo nagovoriti vlasnika seoskog gospodarstva Trstenjak da se malo poigramo s tim nazgled veoma jednostavnim, naoko zanimljivim i privlačnim starinskim igračkama. Krenuli smo se igrati, ali nismo znali kako, pa nam je gospodin objasnio kako su se oni igrali tim igračkama kad su bili mali. Rekao je jednu zanimljivu stvar, koja nam je ostala u sjećanju i potaknula nas na razmišljanje. Nekada su djeca vrijeme u igri provodila vani na zraku, u društvu s puno prijatelja, a ne kao većina djece danas, uglavnom za računalom, zatvoreni u četiri zida.

Na našem druženju Malih građana imali smo potrebu to iskustvo podijeliti s prijateljima s kojima se svakog tjedna družimo. U skupinama smo raspravljali koje igre najčešće igramo, gdje se igramo, s kim se igramo i koliko vremena provodimo u igri. Predstavnici svake skupine iznijeli su rezultate rasprave i došli smo do zajedničkog zaključka da previše vremena provodimo u svojim domovima, a premalo u slobodnoj igri s prijateljima vani na svježem zraku.

Moguća rješenja problema

Sinula nam je ideja da bismo se mogli ugledati u načine igranja naših predaka i na taj način istovremeno oživiti starinske igre, doprinijeti očuvanju baštine.

Došli smo do zaključka da igre naših predaka možemo upoznati na više načina: istraživanjem putem interneta, čitanjem starih novina, časopisa i knjiga u knjižnici, posjetom Muzeju Međimurja ili da nam sve to prenesu naše prabake, pradjedovi, bake, djedovi ili drugi stariji članovi obitelji. Više nas je privlačilo rješenje da nas tome pouče naši preci, ali trebalo je prvo ispitati žele li oni nas tome poučiti. Dogovorili smo da učiteljice napišu obavijest djedovima i bakama, a mi da ih svojim smiješkom uvjerimo da pristanu i pomognu nam. Znaite i sami da su unuci svojim djedovima i bakama najljepša sunca, a time smo Vam rekli i njihov odgovor.

Najbolji pristup rješenju problema

Istražujući putem interneta, u knjižnici i muzeju, bili bismo u zatvorenom prostoru, naprezali bismo svoje oči, pročitano nam ne bi imao tko demonstrirati i objasniti, ako nam neki dio nije jasan, a naši bi roditelji imali dodatne troškove za ulaznica u muzej.

Živa riječ naših djedova i baka uz demonstraciju određene igre nama će biti zabava, nezaboravno druženje obogaćeno slušanjem priča i najbolji način učenja starinskih igara. Osjećat ćemo veću pripadnost svom

zavičaju, obitelji. Više ćemo upoznati život svojih djedova i baka u doba djetinjstva, a njima će to biti velika radost.

Plan djelovanja

Mali istraživači zajedno sa svojim djedovima i bakama bili smo od listopada 2011. godine. Djedovi, bake, pradjedovi, prabake i ostali preci s veseljem i užitkom su nam kod kuće pripovijedali o svojim igrama. Pomogli su nam napisati opis igre, naučili su nas kako prezentirati igru i izrađivati pojedine igračke. Svaki je od nas to isto prezentirao na tjednom druženju Malih građana.

Svi djedovi i bake okupili su se u našoj školi na druženju Malih građana i zajedno s nama igrali igre svog djetinjstva. Svaki djed, baka, prabaka, pradjed bio je voditelj jedne skupine koju je nazvao po svojoj najdražoj igri. Tako smo imali skupinu mlinara, skupinu vrndača, skupinu lutkića, skupinu činčanja, skupina kokota...

To je bilo na Valentinovo, slavila se ljubav baka, djedova i unuka, a sve je bilo začinjeno igrom i veseljem. Sve naučeno od djedova i baka pretvorili smo u unikatnu slikovnicu.

Naši odmori postali su zanimljiviji jer ih ispunjavamo naučenim igrama koje su nam prenijeli naši preci. Darujemo vam slikovnicu da možda i vi odlučite zaigrati koju igru.

Ostvareni rezultati

Igre koje smo igrali s djedovima i bakama predstavili smo Vijeću učenika naše škole. Svaki član Vijeća učenika s tim je upoznao svoj razred.

Svi zainteresirani razredi mogli su nas pozvati na sat razrednika da ih naučimo igre koje su nam naši djedovi i bake prenijeli.

Učenici pojedinih razreda pokazali su interes, pa smo se zajedno s njima poigrali. To nas je potaknulo da sve igre koje smo naučili posložimo u slikovnicu, umnožimo ju i podijelimo zainteresiranim prijateljima.

Nekoliko primjeraka ostavili smo u školskoj knjižnici, Turističkoj zajednici našeg grada i županije te Gradskoj knjižnici i Muzeju Međimurja.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen:

- na hodnicima naše škole za vrijeme velikog odmora
- na Vijeću učenika naše škole
- u školskom časopisu Grlica
- u lokalnim tjednicima.

6. Pravilna prehrana

Škola

Osnovna škola Kuršanec
Glavna 15, 40 000 Čakovec
Telefon/telefaks: 040/389 099
E-adresa: os-kursanec@ck.t-com.hr

Tematsko područje

Projekt građanin

Cilj

Na temelju vlastitog istraživanja osvijestiti važnost pravilne prehrane kod djece i njen utjecaj na zdravlje.

Voditelji

Zvonka Rakuša, dipl. učiteljica razredne nastave i hrvatskog jezika, Tomislav Magdalenić, učitelj razredne nastave i povijesti

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta članovi su grupe » Građanski odgoj«: Tea Jalušić (3.b), Anita Drožđek (3.b), Kristijan Šardi (3.b), Aleks Selimović (3.b), David Ignac (3.b), Mateo Pec (3.b), Klara Bacinger (3.b), Đura Oršuš (3.c), Danijela Balog (3.c), Danijela Kalanjoš (3.c), Igor Oršuš (3.c), Dora Kos (3.b)

Učenici koje će predstaviti projekt: Tea Jalušić (3.b), David Ignac (3.b), Klara Bacinger (3.b), Dora Kos (3.b)

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Gledajući televiziju, svakodnevno nešto čujemo o prehrani. Reklamiraju se nove namirnice i njihova primjena te se govori se o problemima koje imaju djeca zbog prekomjerne težine. Slušajući sve to, učenici su došli na ideju da bi se bavili prehranom. Promatrali su što jedu za užinu u školi i što djeca nose za jesti. Međusobno su iznosili svoja iskustva o tome što jedu kod kuće između glavnih obroka. Anketirali su učenike o prehrambenim navikama i došli do spoznaje da djeca više vole manje zdravu hranu i da bi ih trebalo osvijestiti da biraju više voća i povrća, a ne slatkiše. Tjelovježba i prehrana međusobno su povezani, a manjak kretanja i nepravilna prehrana utječu i na zdravlje.

Moguća rješenja problema

Na druženjima smo počeli tražiti načine kojima bismo mogli riješiti problem s prehranom. Prijedlozi su bili: promjena jelovnika u školi, više sati tjelesne i zdravstvene kultura, provođenja vremena na svježem zraku igrajući se, isti jelovnik za sve i zajedničko kuhanje roditelja i djece.

Nakon iznošenja ideja o svakoj smo ideji pažljivije razmišljali i iznosili njezine dobre i loše strane. Procjenjivali smo postoji li kakva mogućnost za provedbu ideje u konkretnu aktivnost.

Najbolji pristup rješenju problema

Trebalo bi odabrati promjenu svog vlastitog ponašanja i biti primjer ostalima, a to znači više tjelesnih aktivnosti i češća konzumacija svježeg voća i povrća.

Plan djelovanja

Dogovorili smo se da ćemo mjesec dana nakon užine pojesti voće (jabuke) jer u školi imamo voćnjak, pa je najlakše doći do tog voća. U tom vremenu svakodnevno ćemo i vježbati 10 minuta prije nastave jer nam to neće oduzeti mnogo vremena, a znamo da je vježbanje važno za zdravlje. Potrudit ćemo se da i kod kuće jednom mjesečno imamo »zdravi dan« kada ćemo paziti i jesti zdravo. To bi značilo više voća i povrća, a manje slatkiša.

Izradili smo i pano, koji smo izložili u holu škole. Njime smo htjeli i ostale učenike upozoriti na važnost pravilne prehrane i njezina utjecaja na zdravlje.

Iz »Jelovnika naših baka« isprobat ćemo neke recepte i preporučiti ih ostalima.

Ostvareni rezultati

Naš projekt predstavljen je u školi. Potaknuo je i ostale učenike koji su počeli razmišljati o svojoj prehrani. Mi, koji smo sudjelovali, sigurno ćemo jesti više voća i povrća, a u to će biti uključeni i naši roditelji.

Radom na projektu razvijali smo vještine istraživanja, izrade plakata i javnog predstavljanja.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen Vijeću učenika OŠ Kuršanec, roditeljima 3.c i 3.b razreda na roditeljskom sastanku, učenicima 3.a razreda, ravnateljici i stručnoj službi škole, dječjem vrtiću u Šandorovcu.

7. Mravci – humanitarci

Škola

OŠ dr. Vinka Žganca Vratišinec, PŠ Gornji Kraljevec
Školska 4, Vratišinec, 40315 M. Središće
Telefon/telefaks: 040/866 777; 040/866 770
E-adresa: os-vratisinec-001@skole.t-com.hr

Tematsko područje

Projektna nastava iz demokratskog građanstva – Projekt građanin

Cilj

Zajednički istražiti i prepoznati probleme siromašnih učenika u našoj školi, djelovati i potaknuti druge na humanost i pomaganje.

Voditeljica

Marija Leček, učitelj savjetnik

Učenicima

Učenicima koji su sudjelovali u projektu članovi su Učeničke zadruge »Mravci« PŠ Gornji Kraljevec: Mateo Blažon, Dorijan Bogdan, Gabriell Jezernik, Noa Medved, Zahar Novak – 1. razred; Laura Bogdan, Emanuel Mikulec, David Novak, Marko Tuksar, Manuela Žganec – 3. razred; Karlo Srpak – 4. razred

Učenicima koji će predstavljati projekt na smotri: Abel Babić, Mihael Pristav, Julia Varga, Petra Sermek – 4. razred.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Zajedno smo već na našem prvom okupljanju istaknuli probleme koje želimo istraživati u ovoj školskoj godini. Uočenih problema je bilo koliko i nas učenika, a svi su nam bili važni. Raspravljali smo o svakom i analizirali ih. Zatim smo ih zajednički posložili po temama. Po predložnim problemima istraživanja Mravci žele biti: čuvari baštine, ekolozi, poduzetnici, humanitarci. Slijedila je rasprava o temama po grupama u školi, s roditeljima i starijima kod kuće.

Na drugom okupljanju raspravom smo došli do zaključka i glasovanjem odlučili da ovu godinu budemo Mravci – humanitarci te smo cijelu go-

dinu proglasili godinom humanosti i odricanja pod motom: Mravci pomažu.

Zašto? Zato jer smo kroz naše osobno iskustvo uvidjeli naše različitosti. Među nama ima učenika koji žive teško i kojima hitno treba pomoć. Do prošle godine to je bila Laura, a sada i njezin brat Dorijan. Oni žive u teškim materijalnim prilikama, u staroj trošnoj kući bez vode, a do prije nekoliko mjeseci i bez struje. Oni su tu s nama, marljivi i vrijedni u radu, ali često povučeni. Eto, zbog njih, naših siromašnih prijatelja i njihovih poteškoća, odlučili smo istražiti problem siromaštva i pomoći im. Povezali smo sva znanja kroz nastavu prirode i društva, proširili ih sa saznanjima o pravima djece, proučili temeljna ljudska prava, odgovorno ponašanje društva, uz pomoć učiteljice i roditelja istražili problem siromaštva, raspravili o uzrocima i posljedicama. Istraživali smo u paru, grupi i zajednički raspravljali. Saznali smo da postoje zakoni, ali da se ne poštuju. Trebamo potaknuti politiku za rješavanje problema. U našim istraživanjima sudjelovali su i Laura i Dorijan te uz našu pomoć i razumijevanje shvatili da nisu sami sa svojim problemima, da ima još djece sa sličnim problemima, te da o tome treba razgovarati, tražiti rješenja i da im mi želimo pomoći.

Moguća rješenja problema

Proučili smo članak »Pomozimo obitelji Bogdan iz Gornjeg Kraljevca« objavljen u županijskim novinama Međimurje 26. travnja 2011. Tako smo još više saznali o teškom životu naših prijatelja. Učiteljica nam je pojasnila moguća rješenja koja se sada nude. Raspravili smo što je učinila naša učiteljica razgovorom i posjetima njihovu domu, što će učiniti Općina Vratišinec, što Socijalno vijeće, što Centar za socijalnu skrb Čakovec. Svi su ponudili neku pomoć (uglavnom financijsku) da bi se poboljšali uvjeti njihova života. Najvažniji je ponovni priključak električne energije i ogrjev. Teško smo razumjeli zašto smo o njima, a tu su s nama, tako malo znali, zašto su šutjeli i sve skrivali od nas i trpjeli. Zašto vlast nije prije reagirala? Što su mogli učiniti susjedi, selo? Zašto nisu? Tisuću zašto? Odgovore tražimo svuda, razgovaramo s učiteljicom, roditeljima, čitamo, istražujemo ljudska prava i odgovornosti, tražimo rješenja u zakonima i propisima uz pomoć javne bilježnice R. Hobljaj.

Najbolji pristup rješenju problema

Trajno rješenje problema jest izgradnja nove, već započete kuće i zapošljavanje roditelja.

Svi o tome raspravljamo. Ali kako? Mi smo za takvu akciju premali. Tu se treba uključiti cijela lokalna zajednica, objasnila nam je učiteljica. Akcija

je i dijelom pokrenuta. U grupama raspravljamo kako se i mi možemo uključiti u akciju. Što sve možemo učiniti za bolji život naših prijatelja? U kružnoj komunikaciji ideje su se množile. Zapisali smo ih. S učiteljicom i roditeljima razradit ćemo mogućnosti kako ih provesti u djelo.

Plan djelovanja

Dogovorili smo moguće aktivnosti: razmijenit ćemo školske udžbenike, pokloniti im školski pribor, organizirati druženja vikendom pozivom k sebi na igru, slaviti ćemo im u školi

rođendane, organizirati akciju prikupljanja odjeće i obuće, uključiti ih u školske i izvanškolske aktivnosti, pretplatiti ih na dječji časopis »Smib«, osloboditi ih plaćanja školske kuhinje, povesti ih na školske izlete, izrađivat ćemo čestitke, slati apele i zamolbe za pomoć, darivati ih u prosincu, prikupljati kune odricanjem slatkiša i grickalica, organizirati humanitarnu prodaju vlastitih ukrasnih uradaka i pripremati i sudjelovati u humanitarnim priredbama.

Radit ćemo cijelu godinu u grupnim aktivnostima u zadruzi s roditeljima i ostalima koji nam mogu pomoći. Organizirat ćemo poticajne aktivnosti da se ne osjećaju isključenima niti samima. Zatražit ćemo potporu učelnika, učitelja i svih zaposlenika matične škole, voditeljice grupe »Male ruke«, ravnatelja, pedagoginje, Školskog odbora, mještana G. Kraljevca, Udruge žena, župnika, Župnog karitasa, predsjednice MO G. Kraljevca, načelnika i predsjednika Općinskog vijeća Vrtišinec, predsjednice Socijalnog Vijeća Slave Horvat, javne bilježnice, poduzetnika, Županijske uprave za ceste Čakovec i medija.

Pokrenuli smo javnu akciju za radost i toplinu doma naših prijatelja.

Ostvareni rezultati

Naš smo cilj ostvarili. Laura i Dorijan više ne pišu zadaću uz svjetlost svijeće jer u kući imaju ponovo električnu energiju. Soba u kući je topla jer imaju peć i drva. Obitelj je ponovo ohrabrena, na licima im se ne vidi više osjećaj usamljenosti, straha i bespomoćnosti. Nisu više društveno i socijalno isključeni. Komunikacija se vidno poboljšala. Laura i Dorijan postali su otvoreniji i radosno sudjeluju s nama u svim aktivnostima.

U akciji »Odričemo se kune« sakupili smo 1.937 kuna za njihov bolji život. Županijska uprava za ceste Čakovec našu je zamolbu pozitivno riješila i darovala im računalo s pripadajućom opremom. Imaju sve školske knjige i pribor. Besplatno se hrane u školskoj kuhinji. Imaju godišnju pretplatu na »Smib«. Darivali smo ih za Nikolinje i Božić. Promijenili smo javnu politiku i u potpunosti ostvarili plan djelovanja.

S ponosom ističemo da smo Mravci – humanitarci, odgovorni mali građani promijenili svijet našim malim prijateljima.

Istraživali smo, učili čineći, dogovarali se, surađivali i tražili rješenja i radovali se postignutim rezultatima kojima smo promijenili sebe i potaknuli druge na suradnju, da bi svima bilo bolje.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen svima koji su u njemu sudjelovali i pomogli nam u njegovoj realizaciji.

Nakon predstavljanja na županijskoj smotri bit će objavljen i na mrežnim stranicama škole.

8. Mali pčelari

Škola

Osnovna škola Josipa Račića

Srednjaci bb, Zagreb

Telefon: 01/3844 999; telefaks: 01/3844 970

E-adresa: os-zagreb-063@škole.t-com.hr

Tematsko područje

Projektna nastava iz demokratskog građanstva – Projekt građanin – zdrava prehrana

Cilj

- Promicati dječja prava
- posebno promicati dječje pravo na zdravu prehranu
- promicati važnost zdrave prehrane u životu djeteta
- upozoriti javnost i roditelje na štetnost nezdrave hrane te usmjeriti pažnju na kvalitetnu prehranu
- upoznati djecu i odrasle na med kao zdravu namirnicu i važnosti uvrštavanja meda u prehrani djece
- kroz »Medenu kuharicu« potaknuti djecu i odrasle da što više koriste med u prehrani
- potaknuti učenike da kroz rad grupe »Mali pčelari« što više nauče o životu pčela i nastajanje meda
- poticati učenike da kroz timski rad i međusobnu suradnju mogu pomoći u realizaciji projekta.

Voditeljica

Zlata Kovač, učiteljica razredne nastave

Učenici

U projektnoj skupini je bilo 20 učenika 3.b razreda: Robert Bušić, Špiro Gabelić, Lea Husajina, Jagarić Sara, Lana Lugar, Laura Marčinko, Luka Mihoci, Lovro Nadinić, Lara Papler, Lara Parčina, Tin Pauković, Ivona Relić, Tanja Ristić, Sara Sabljaković, Tin Samac, Lucija Šesnić, Sven Šišul, Vito Vejnović, Toni Vodopija, Dominik Vučković.

Projekt prezentiraju učenici: Špiro Gabelić, Lara Parčina, Tin Pauković, Toni Vodopija. Rezervni članovi: Vito Vejnović, Lovro Nadinić.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

- Na satu razrednika razgovarali smo o zdravoj i nezdravoj hrani
- roditelj našeg učenika, g. Tihomir Pauković, u školskoj je knjižnici održao predavanje o životu pčela i medu kao zdravoj hrani povodom Dana kruha i hrane
- u razredu smo razgovarali o tome kakao bi potaknuli djecu i odrasle da što više koriste med u prehrani
- odlučujemo se za projekt koji ćemo ostvariti u sklopu projekta građanin
- upoznajemo ravnatelja i pedagoga o našoj odluci.

Istraživanje problema

- Istražujemo različite zakonske odredbe (Konvencija o pravima djece)
- proučavamo zakon i propise koji se odnose na problem
- praćenja tiska i ostalih materijala koji govore o sličnom problemu i načinima njegova rješavanja
- prikupljanje različitih informacija s interneta (zdrava i nezdrava hrana, med, život pčela).

Moguća rješenja

Razred dijelimo u skupine i svaka skupina raspravlja i oblikuje moguće načine rješavanja problema.

Najbolji pristup rješenju problema

- Učenici obrazlažu pristup odabranim problemima
- raspravljaju o jakim i slabim stranama ponuđenih rješenja
- izabiru rješenje koje će ih najbrže dovesti do cilja
- donacija i pomoć roditelja oko tiska kuharice.

Plan djelovanja

- Odlazak grupe učenika na pčelinjak na Perjavici
- sakupljanje recepata za kuharicu, odabir naslovnice
- izrada košnica za pčele (u razredu)
- posjet pčelinjaku u ožujku, travnju, svibnju i lipnju.

Ostvareni rezultati

- Izrada kuharice (tisak)
- prodaja kuharice na božićnom sajmu

- odlazak grupe učenika na pčelinjak
- izrada košnice u razredu.

Predstavljanje projekta

- Projekt smo prezentirali na Učiteljskom vijeću, roditeljskom sastanku
- predstavljanje projekta u emisiji »Dobro jutro, Hrvatska«
- projekt ćemo predstaviti na Županijskom stručnom vijeću za demokratsko građanstvo
- u planu je snimanje priloga za radio emisiju »Kako zemlja diše« na Hrvatskom radiju
- projekt će biti objavljen u školskom listu »Skica«.

9. Naša slikovnica – Rose and Jack

Škola

OŠ Đure Prejca, Desinić
Ratkajeva 8, 49216 Desinić
Telefon: 049/343 191
E-adresa: os-desinic-001@skole.t-com.hr

Tematsko područje

Razvoj osobnog, zavičajnog, domovinskog identiteta i interkulturalnosti

Cilj projekta

Uvesti učenike u procese demokratskog odlučivanja. Poticanje dječjeg stvaralaštva, učenje o znamenitostima vlastitog kraja, razvoj interkulturalnosti kroz dvojezičnu slikovnicu.

Voditelj projekta

Goran Šuper, dipl. učitelj

Učenici

Broj učenika u projektnoj skupini: 19

Iva Ljubić, Matija Ljubić, Gabrijela Šumak, Leonarda Šumak, Dalibor Vinković – 1. razred;

Silvio Ivić, Ana Turčić – 2. razred; Dominik Kramarić, Gabrijela Šplajt, Lucija Vukmanić, Lorena Žučko – 3. razred; Marko Blažun, Ana Bogović, Ivan Halužan, Karla Premužak, Lana Škalički – 4. razred; Anita Halužan, Anamaria Lončar, Antonio Sporiš – 5. razred.

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri:

Lucija Vukmanić, Lorena Žučko, Karla Premužak, Lana Škalički, Ivan Halužan, Ana Bogović

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Na nastavi engleskog jezika učenike je trebalo uvesti u procese demokratskog odlučivanja i uvažavanja drugačijeg mišljenja. Učenici su odlučili izraditi dvojezičnu slikovnicu u kojoj će prikazati kulturne znamenitosti svoga kraja.

Moguća rješenja problema

Radom u skupinama tražena su moguća rješenja. Neki od predloženih pristupa bili su:

- različite teme za slikovnicu
- različite likovne tehnike kojima se slikovnica može raditi
- različiti načini izrade slikovnice.

Predstavnici skupina iznijeli su prijedloge te su o svakom prijedlogu odlučivali glasanjem te su tako pokazali da uvažavaju i prihvaćaju odluke većine.

Najbolji pristup rješenju problema

Zajedničkim odlučivanjem odabrana je:

- tema slikovnice
- likovi
- likovna tehnika
- način izrade.

Plan djelovanja

Svaki učenik projektne skupine (svi učenici PŠ Velika Horvatska) preuzeo je svoj dio zaduženja u stvaranju slikovnice. Učenici su dobili zadatak da:

- osmisle likove
- predlože njihova imena
- prikupe fotografije kulturnih znamenitosti kraja
- prijedlog projekta predlože učiteljicama koje rade u PŠ Velika Horvatska
- zamole učiteljice hrvatskog i engleskog jezika da pregledaju jezični dio
- potražiti pomoć od roditelja koji ima iskustva u grafičkom oblikovanju.

Predstavljanje projekta

Javno predstavljanje projekta bilo je 2. veljače 2012. na koje su bili pozvani roditelji, djelatnici škole, ravnateljica, uzvanici te novinari. Novinski prilozima o projektu objavljeni su u tiskovinama Večernji list, Zagorski list, Zpress.

Ostvareni rezultati

Projekt je u potpunosti realiziran. Slikovnicu Rose and Jack tiskala je izdavačka kuća »Alfa« u nakladi od 200 primjeraka, a tijekom projekta učenici su predložili da projekt poprimi i humanitarni karakter te da se priložima prikupe novčana sredstva za djecu slabijeg imovinskog statusa. Učenici su tijekom projekta naučili slobodno iznositi svoje mišljenje i sudjelovati u demokratskom odlučivanju.

10. Tradicijsko cvijeće u vrtu moje bake

Škola

OŠ Stubičke Toplice

Strmečka cesta 5a, 49244 Stubičke Toplice

Telefon/telefaks: 049/282 531; 049/503 644

E-adresa: osnovna.skola.stubicke.toplice@kr.t-com.hr

Tematsko područje

Tradicijsko gospodarstvo kao dio kulturne baštine zavičaja

Cilj projekta

Uključiti djecu u istraživanje i očuvanje tradicijskih vrtova i cvijeća radi čuvanja, arhiviranja i njegovanja tradicije.

Voditeljice projekta

Brigitte Gmaz, dipl. učiteljica razredne nastave; Martina Šaban, dipl. učiteljica razredne nastave

Učenici

Broj učenika u projektnoj skupini: 25

Učenici 3.a razreda: Nika Bartolić, Lucija Bajs, Stjepan Biškup, Patricija Čekolj, Helena Horvatek, Kristijan Franjković, Klara Janeš, Anica Jelić, Drago Karlo Klarić, Jan Kosmat, Mislav Fran Kostelić, Kristina Kožuh, Lara Križanac Skitanić, Karlo Kucelj, Luka Lonačar, Simona Patarčić, Nera Petek, Anamarija Pilarić, Andreja Pilski, Dorijan Pišković, Patricia Šturlan, Sven Tumir, Romina Vrban, Tomislav Zebec, Josip Zrinski.

Učenici koji će predstaviti projekt na smotri: Karlo Kucelj, Anamarija Pilarić, Lara Križanac Skitanić, Nika Bartolić. Rezervni član: Drago Karlo Klarić.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Na satu prirode i društva razgovarali smo o radu ljudi u jesen u našem zavičaju, ubiranju plodova i spremanju zimnice te smo posjetili tradicijski vrt gospođe Nadice Borić u Mačkovim Jarkima. Zanimalo nas je kakav je to tradicijski vrt, a uočili smo i da u vrtu uz povrće ima puno tradicijskog cvijeća. Nametala su nam se pitanja: Što je to tradicijski vrt?

Što jest i koje je tradicijsko cvijeće? Kako bismo mi mogli doprinijeti očuvanju tradicijskih vrtova i cvijeća? Zašto se cvijeće sije i sadi u vrtu? Odlučili smo saznati odgovore na ova pitanja.

Moguća rješenja problema

Učenici su podijeljeni u 4 skupine po 6 učenika, koji su predlagali načine rješavanja:

- prikupljanje podataka o tradicijskom vrtu i tradicijskom cvijeću
- prikupljanje sjemenja, sijanje i uzgoj tradicijskog cvijeća u učionici i na gredici pokraj škole
- promatranje cvijeća, arhiviranje, tiskanje knjižice o tradicijskom cvijeću i njihovim ljekovitim svojstvima
- prikaz »bakinog vrta«.

Nakon razmatranja jakih i slabih strana pojedinog rješenja učenici su se odlučili za najbolji pristup.

Najbolji pristup rješenju problema

Javnim glasanjem dogovoreno je da ćemo problem riješiti prikupljanjem sjemenja i izrada cvjetne gredice kod škole te tiskanjem knjižice o tradicijskom cvijeću. Puno je tu dobrih strana: aktivnost je to uz koju učimo od prirode, u pokretu smo i na svježem zraku, razvijamo vještine rada rukama, potičemo suradničke odnose između sudionika projekta i naših sumješтана, spremnost na timski rad. Slabe strane bile bi naše slabe radne navike i neizvjesnost u prikupljanju financijskih sredstava potrebnih za tiskanje brošure.

Proučavali smo zakone i propise te doznali da se smijemo govorno i pismeno izražavati te promicati zavičajni identitet, a da su tradicijski vrtovi i cvijeće dio nematerijalne kulturne baštine i da ih treba očuvati.

Plan djelovanja

Plan djelovanja uključivao je čitav niz različitih aktivnosti:

- posjet tradicijskim vrtovima gđe Nadice Borić i gđe Vdović
- prikupljanje literature, izrada plakata i pisanje izvješća o obavljenom zadatku
- anketiranje učenika nižih razreda o poznavanju tradicijskog cvijeća
- razgovor s gđom Ivankom Šturlan
- suradnja sa Savjetodavnim tijelom za hortikulturu i prostorno uređenje Općine Stubičke Toplice
- suradnja sa sumještanima, prikupljanje sjemenja i sušenih pripravaka za čajeve

- sijanje cvijeća u učionici, izrada cvjetne gredice
- arhiviranje svih podataka, izrada i tiskanje brošure o tradicijskom cvijeću i njegovoj ulozi u vrtovima
- kreativno izražavanje učenika (prikaz »bakinog vrta«).

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen ravnateljici škole Karmen Bračić Bunčec, učiteljima i profesorima na sjednici Učiteljskog vijeća OŠ St. Toplice, roditeljima na roditeljskom sastanku 3. razreda, Savjetodavnom tijelu za hortikulturu i prostorno uređenje Općine St. Toplice, Turističkoj zajednici, načelniku Općine Vladimiru Bosnaru, na internetskoj stranici škole i Općine, u programu Radio Stubice, gdje smo bili gosti, i Večernjem listu.

Ostvareni rezultati

Tijekom istraživanja učenici su naučili što je to tradicijski vrt i tradicijsko cvijeće. Saznali su i istražili najzastupljenije tradicijsko cvijeće u vrtovima naših baka te zašto se tamo nalazi. Potaknuli smo sumještane, svoje roditelje i bake, na očuvanje tradicijskih vrtova i tradicijskog cvijeća. Cvijeće smo posijali i njegovali u učionici, a kad budu povoljni vremenski uvjeti, mlade biljke ćemo zasaditi na gredici pokraj škole. Sva saznanja o tradicijskom cvijeću saželi smo na vrlo jednostavan način u knjižicu »Tradicijsko cvijeće«. Kreativno smo se izražavali crtežom, uz pomoć članica Udruge Hrvatska žena St. Toplice i naših mama izvezli smo spomenute cvjetove na domaćem platnu te su tako nastale naslovnice za naše knjižice.

11. Čuvajmo prirodu

Škola

OŠ Sveti Križ Začretje

Školska 5, 49223 Sveti Križ Začretje

Telefon/telefaks: 049/227 968; 049/228 071

E-adresa: os-sveti-kriz-zacretje-001@skole.t-com.hr

Tematsko područje

Osobna prava, prava i odgovornosti drugih, pravo na čistoću okoliša

Cilj projekta

Osvijestiti važnost čuvanja prirode u svim njezinim dijelovima. Provesti konkretne ekološke akcije.

Voditeljice projekta

Učiteljica razredne nastave Ana Kiseljak i školska knjižničarka Kristina Varžić

Učenici

Broj učenika u projektnoj skupini: 23 učenika (svi učenici 4.a razreda šk. god. 2011/2012)

Mia Barić, Ivica Bezjak, Kristijan Bezjak, Marko Celjak, Patrik Hršak, Laura Jug, Karlo Junković, Kristina Kovačić, Ivona Lovrenčić, Lucija Majsec, Vedran Majsec, Karlo Martinić-Posavec, Ema Mokrovčak, Gabrijele Očić, Antonio Piljek-Jagić, Karla Roginić, Antonija Sever, Nikolina Sinković, Silvio Šenjug, Ivan Šoštarić, Janko Šoštarić, Emil Turčec, Martin Vrančić

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Laura Jug, Antonija Sever, Karla Roginić, Ema Mokrovčak, Gabrijele Očić

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Početak prosinca 2010. godine na satu hrvatskoga jezika, u školskoj knjižnici, čitali smo knjigu *Heidi* Johanne Spyri. Pristupili smo interpretaciji toga dječjeg romana na drugačiji način. Primijenili smo ekološki pristup. Zadivili su nas prekrasni opisi netaknute planinske prirode. Shvatili smo koliko je priroda bila važna u Heidinu životu, a pomogla je i Klari da prohoda. Željeli smo i sami postati bliskiji prirodi. Vratiti

joj barem dio ljubavi koju nam pruža. To nas je navelo na razmišljanje o konkretnim akcijama! Da bismo to mogli, morali smo istražiti problem! Učiteljica i knjižničarka podijelile su nam literaturu koju smo po skupinama proučavali za vrijeme zimskih praznika. Proučavali smo i slikovnice o pravima djeteta, Ustav naše domovine i Deklaraciju o dječjim pravima. Projekt smo nazvali »Čuvajmo prirodu«.

Moguća rješenja problema

Radom u skupinama tražena su moguća rješenja. Bilo je puno različitih prijedloga kako pomoći prirodi: čišćenje okoliša škole, čišćenje nekog divljeg odlagališta smeća (istražiti u blizini doma), sadnja cvijeća i drveća, nabavka kutija za kontinuirano skupljanje papirnatog otpada, izrada platnenih vrećica, ekootok preseliti bliže školi...

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon istraživanja problema i otkrivanja mogućih rješenja odlučili smo se za izradu platnenih vrećica, sadnju cvijeća, sadnju drveća, nabavku kutija za skupljanje papirnatog otpada u svim prostorijama škole, posjet Strahinjšćici u proljeće da bismo upoznali rijetke i zaštićene biljke (orhideje) jer nismo ni znali da tako rijetke i neobične biljke postoje u našem zavičaju. Odustali smo od čišćenja divljih odlagališta smeća jer smo shvatili da je to opasno i teško za nas djecu. Odlučili smo ostaviti pozitivan trag u prirodi jer i malim rukama možemo napraviti veliko djelo. Donijeli smo i plan djelovanja.

Plan djelovanja

- Sadnja žutih šafrana u obliku Davidove zvijezde (obilježavanje Međunarodne godine holokausta).
- Otići načelniku općine, zatražiti financijsku pomoć i zamoliti da se ekootok preseli bliže školi.
- Sudjelovati na natječaju Hrvatske pošte pod nazivom »Zašto je važno čuvati šume«.
- Dogovoriti s Unijapapirom nabavu kutija za kontinuirano sakupljanje papira.
- Skupiti potreban materijal za izradu platnenih vrećicaplatno (žutica) i konac nabavit će učiteljica i knjižničarka, a boje za platno učiteljica likovne kulture.
- Na roditeljskom sastanku prezentirati plan projekta i dogovoriti radionice krojenja i šivanja s mamama te sadnju javora s tatama.
- S učiteljicom likovne kulture dogovoriti način oslikavanja platnenih vrećica.

- Nabaviti sadnice javora u Poljoprivrednoj zadruzi (uz pomoć ravnatelja).
- Donijeti drvene štapove za čvrstoću sadnica (za to su zaduženi učenici Ivica i Kristijan).
- Dogovoriti vrijeme sadnje javora uz pomoć naših tata.
- Dogovoriti posjet Strahinjščici (s gospođom Ljiljanom Borovečki-Voska).
- O realizaciji pojedinih dijelova projekta informirati javnost putem web-stranice škole.
- Upoznati novinarku Zagorskog lista i Glasa Zagorja s našim projektom.

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili roditeljima na roditeljskom sastanku, ravnatelju i pedagoginji škole, načelniku općine, novinarki Glasa Zagorja i Zagorskog lista, Učiteljskom vijeću, Županijskom savezu ekoloških udruga.

Ostvareni rezultati

Sve što smo zamislili – to smo i ostvarili. Sadili smo šafrane u suradnji s povijesnom grupom. Dobili financijsku pomoć načelnika općine. Nabavili materijale za platnene vrećice. Organizirali radionice krojenja, šivanja, bojenja platnenih vrećica i tiskanja natpisa. Sudjelovali u kvizu »Mali prijatelj šume« i natječaju Hrvatske pošte »Zašto je važno čuvati šume?«. Nabavili kutije za skupljanje papirnatog otpada. Prihod od starog papira namijenili smo nabavi novih knjiga za školsku knjižnicu. Nabavili smo i posadili deset sadnica javora oko školskog igrališta. Ostvarili smo posjet Strahinjščici i upoznali petnaest vrsta livadnih i šumskih orhideja. Informirali smo novinare Glasa Zagorja i Zagorskog lista. O akcijama smo redovito pisali na internetskim stranicama škole. Osvijestili smo važnost čuvanja prirode. Naučili smo istraživati probleme i tražiti rješenje problema, raditi u skupinama i surađivati s ostalim učenicima i učiteljima škole, uvažavati i prihvaćati različita mišljenja. Poticali smo roditelje i druge odrasle osobe da nam pomažu. Naučili smo kako voljeti prirodu i pomagati joj, a to znači puno znati i učiti te još više činiti, a svojim radom možemo biti primjer svima.

12. Turistički vodič Zlatar Bistrice

Škola

OŠ Zlatar Bistrica
Vladimira Nazora 10, 49247 Zlatar Bistrica
Telefon/telefaks: 049/461 749; 049/503 066
E-adresa: os-zlatar-bistrica@skole.htnet.hr

Tematsko područje

Razvoj zavičajnog identiteta

Cilj projekta

Zamjećivati kulturno-povijesne znamenitosti, prirodne ljepote i društveni život mjesta u kojem živimo te osmisliti turistički vodič Zlatar Bistrice

Voditeljice

Andreja Jertec, učiteljica 3. razreda, Jasna Kokot Pelko, stručni suradnik defektolog-logoped

Učenicima

Članovi Dodatne nastave 3. r.: Josip Kuljak, Ema Počekal, Hanna Kropf, Lara Pugar, Nikola Findak, Ana Futivić, Jurica Kunić, Daniel Cimić, Ana Marija Jakušić

Učenicima koji će predstavljati projekt: Ana Marija Jakušić, Lara Pugar, Jurica Kunić, Nikola Findak

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Prošle školske godine, kao učenici drugoga razreda, izradili smo razglednice našeg mjesta.

Mislimo da možemo nastaviti s promocijom mjesta i izraditi turistički vodič, a motivirao nas je susret s načelnikom općine Žarkom Miholićem prilikom prezentacije projekta Razglednica Zlatar Bistrice. Tada je naglasio da se susreo s problemom nedostatka pisanih materijala o Zlatar Bistrici pri ugošćavanju delegacije iz općine Molve. Na terenskim nastavama dojmili su nas se vodiči koji su nas dočekivali u svojim sredinama (Samobor, Zagreb, Marija Bistrica). Problem koji želimo prouča-

vati pripada području Razvoja zavičajnog identiteta. Da bismo krenuli u rješavanje problema, moramo se prisjetiti važnih dokumenata: Ustava Republike Hrvatske, Deklaracije o ljudskim pravima i Konvencije o pravima djeteta.

Aktivnosti će voditi učenici dodatne nastave trećega razreda.

Moguća rješenja problema

Raspravljali smo na koji način predstaviti sadržaj turističkoga vodiča. Podijelili smo se u tri skupine. Svaka je skupina raspravljala o jednoj mogućnosti rješavanja problema, o tome što nam je pritom lako, ali i o poteškoćama na koje ćemo naići.

Prva skupina: tiskanje vodiča u pisanom obliku

Druga skupina: skupina učenika predstavlja naše mjesto

Treća skupina: CD-vodič

Najbolji pristup rješavanju problema

Između više prijedloga učenika o načinu predavljanja sadržaja turističkog vodiča dogovoreno je javnim glasanjem da ćemo izraditi letak – turistički vodič u pisanom obliku. Potaknule su nas na to dobre strane prijedloga jer ga možemo dijeliti i mislimo da će nas izrada letka najmanje koštati. Umjesto fotografija mi ćemo crtežima prikazati važna mjesta i objekte.

Prisjetili smo se dijelova Ustava Republike Hrvatske, Konvencije o pravima djeteta i Deklaracije o ljudskim pravima. Iz tih dokumenata saznajemo o svojem pravu da govornim i pisanim izražavanjem promičemo zavičajni identitet.

Plan djelovanja

Razgovarali smo što bismo sve mogli napraviti, koga sve u goste pozvati te kamo otići kako bismo što kvalitetnije izradili letak – turistički vodič Zlatar Bistrice. Zaključili smo da svakako moramo pozvati: učitelja geografije, učiteljicu povijesti i turističkog vodiča. Bilo bi poželjno da posjetimo i neku od turističkih zajednica u našoj županiji. Anketiranjem starijih mještana saznali bismo različite podatke o postanku mjesta, legendama i pričama.

Zaključili smo da na našem letku treba svakako prikazati neke od najvažnijih znamenitosti Zlatar Bistrice: Kapelu svetog Lovre, Crkvu svetog Ivana Krstitelja, našu osnovnu ekoškolu prve generacije sa sportskom dvoranom, prvu poučnu ekostazu u Krapinsko-zagorskoj županiji »Šumarica«, Muzej starih stvari, Kuriju Kallay, Željezničku stanicu

Zlatar Bistrica, udruge i društva koji djeluju u mjestu. Ove godine Dan turističkih vodiča, 21. veljače, poklopio se s danom održavanja sad već tradicionalnog X. zlatarbistričkog školskog fašnika. Prikazat ćemo ga na letku. Turistički vodiči vode turiste i na takva događanja. Nacrtali smo sve što želimo prikazati na letku, osmislili tekst i zajednički izradili primjerak turističkog vodiča koji smo zatim umnožili u tiskari.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen ravnateljici škole gđi Boženi Slunjski, roditeljima svih učenika škole na roditeljskom sastanku, župniku Župe svetog Ivana Krstitelja Stjepanu Halužanu i načelniku Općine Zlatar Bistrica Žarku Miholiću.

Projekt je bio objavljen na Radio Zlataru, web-stranici naše škole, a planiramo ga objaviti u Zlatarbistričkom glasniku.

Ostvareni rezultati

Plan je djelovanja u potpunosti ostvaren, izrađeni letak umnožili smo u tiskari.

Ekipa naše Škole na županijskom ekološkom kvizu »Lijepa naša« koristila je u prezentaciji naš letak, a nama su poklonili znak Poučne staze Šumarica.

13. Za dubrovačko primorje bez plastičnih vrećica

Škola

Osnovna škola Slano
Ruđera Boškovića 17, 20232 Slano, Dubrovačko primorje
Telefon/telefaks: 020/871 514; 020/871 255
E-adresa: os-slano-001@skole.htnet.hr

Tematsko područje

Gradanski odgoj, preuzimanje osobne odgovornosti za okoliš, poticanje učenika na timski rad i suradnju

Cilj

Osvijestiti štetnost plastičnih vrećica te smanjiti odnosno potpuno ukinuti njihovo korištenje

Voditeljica

Ivana Penjak Kasavica

Učenicima

Luka Kraljević, Petra Rajković, Nina Kasavica, Andrijana Kasavica

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Osnovna škola Slano još od devedesetih godina prošlog stoljeća aktivna je u promicanju ekološke svijesti. Nositeljica je zelene zastave EKO škola Hrvatske, pa su se djeca u izboru i istraživanju problema odlučila za projekt u kojem bi konkretno djelovali na buđenje ekološke svijesti, osvještavali osobne odgovornosti za okoliš i aktivno djelovali na smanjenje ili potpuno ukidanje plastičnih vrećica i njihovu zamjenu platnenim ili papirnatim vrećicama.

Moguća rješenja problema

Učenicima su uočili dva moguća rješenja problema:

- ukidanje plastičnih vrećica u općini Dubrovačko primorje
- mogućnost korištenja platnenih i papirnatih vrećica uz postojeće plastične vrećice.

Najbolji pristup rješenju problema

Odlučili smo se na poticanje timskog rada i suradnje te svim učenicima omogućili da sudjeluju u projektu. Naš projekt »Za Dubrovačko primorje bez plastičnih vrećica« izvrsno se uklopio u već postojeće ekološke projekte naše škole tako da su svi učenici rado sudjelovali u njemu svojim angažmanom, kako oko organizacije izložbe, pronalaska sponzora za platnene vrećice, tako i u promociji ideje o štetnosti plastičnih vrećica. Svi učenici sudjelovali su i na raspravama nakon predavanja i odgledanih filmova, a svoje su mišljenje i stavove iznosili i u javnim medijima.

Plan djelovanja

- »Okrititi« ekopanoe škole plastičnim vrećicama i tako skrenuti pažnju djece, učitelja, roditelja i svih posjetitelja škole na njihovu masovnost i ružnoću
- gledanje filmova iz kojih je vidljiva opasnost plastičnih vrećica za floru i faunu te štetnost plastike za ljude
- pronaći sponzora za izradu platnenih vrećica za sve učenike škole s natpisom *Osnovna škola Slano za Dubrovačko primorje bez plastičnih vrećica*
- organizirati izložbu platnenih vrećica, koje su djeca sama ukrasila, a u svrhu promocije platnenih vrećica.
- predstaviti projekt *Za Dubrovačko primorje bez plastičnih vrećica* u Općini Dubrovačko primorje i pred voditeljima trgovačkih lanaca Pemo i Konzum da bi djelovali na njih da ili povuku plastične vrećice ili uz iste ponude i platnene i papirnate
- o svakom našem koraku informirati medije.
- posjetiti Prirodoslovni muzej u Dubrovniku i u suradnji s njim snimiti vlastiti film o štetnosti plastičnih vrećica.

Ostvareni rezultati

Izložbe, posjet Prirodoslovnog muzeju u Dubrovniku, zajedničko gledanje filmova, vlastiti filmski uradak i predavanje vlasnice dućana zdrave prehrane iz Dubrovnika o štetnosti plastičnih vrećica. Sponzorirane platnene vrećice s parolom projekta *Osnovna škola Slano za Dubrovačko primorje bez plastičnih vrećica* za sve učenike naše škole. Izložba radova svih učenika naše škole s autorskim platnenim vrećicama. Maksimalna uključenost medija, a time i osvještavanje problema. Do održavanje smotre također očekujemo pozitivan odgovor trgovačkih lanaca Pemo i Konzum o uvođenju platnenih ili papirnatih vrećica u njihove dućane.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen putem medija cijeloj Dubrovačko-neretvanskoj županiji, a u osobnim razgovorima predstavnicima općine, županije te trgovačkim lancima Pemo i Konzum, koji su glavni opskrbljivači plastičnim vrećicama.

3

Projekti osnovne šole - predmetna nastava

1. Budi prijatelj rijeci Muri

Škola

II. osnovna škola Čakovec

Trg pape Ivana Pavla II. 1, 40 000 Čakovec

Telefon: 040/390 120

E-adresa: os-cakovec-002@skole.htnet.hr

Tematsko područje

Zaštita voda u zavičajju

Cilj

Očuvanje rijeke Mure. Cilj nam je upoznavanje ljepote, jedinstvenosti i važnosti rijeke Mure za sve nas, upoznavanje njezina toka, biljnog i životinjskog svijeta. Baviti ćemo se označavanjem, čišćenjem i odstranjivanjem pronađenih ilegalnih odlagališta otpada, ilegalnih vikend kućica te šljunčara. Jedan je od ciljeva i upoznavanje važnosti močvara za bioraznolikost sustava.

Voditeljica

Marta Novak

Učenicima

Viktorija Horvat (6.b), Lea Goričanec (6.b), Antea Lilek (6.b), Iva Petrović (6.b), Anabela Lucija Strah (6.b), Dora Kovač (6.b), Borna Ladić (6.b), Bruno Srnec (6.b), Dina Posedi (6.a), Klara Jurišić (6.a), Lana Mađar (5.a)

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Ekološka grupa II. osnovne škole Čakovec svake godine odabire projekt kojim se bavimo cijele školske godine. Članovi ekološke grupe podijelili su se u tematska područja te održali nekoliko sastanaka na kojima su bili prezentirani postojeći ekološki problemi uz naše područje.

Prva grupa prezentirala je projekt važnosti recikliranja papira i odvajanja papira od ostalog otpada u našoj školi, organizirali su akcije prikupljanja starog papira s kojima su prikupili novac za sadnice stabala oko škole. Druga je grupa sakupljala otpadne baterije, postavila plakate po cijeloj školi, po svojim zgradama, aktivirala sve ukućane i cijelu školu. Treća ekipa bila je oduševljena proglašenjem Regionalnog parka Mura–

Drava te su napravili prezentaciju o važnosti takvog parka u našoj blizini i činjenici da se Međimurje nalazi između tih dviju rijeka. Prilikom izrade prezentacije o Muri naišli su i na neugodne podatke. Postojanje ilegalnih kućica oko rijeke koje narušavaju prirodu, u vezi sa šljunčarima postavlja se pitanje kako one utječu na prirodni tok vode i izgled korita rijeke, zatim problem ilegalnih odlagališta smeća i njihova utjecaja na floru i faunu oko rijeke.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon prezentacija prijedlozi projekata dani su na glasovanje svim članovima grupe.

Učenici su se nakon svega iznesenog odlučili za projekt vezan uz rijeku Muru. Ostala dva projekta – prikupljanje papira za sadnice stabala i sakupljanje otpadnih baterija – i dalje se provode.

Učenici su se podijelili u timove za istraživanje:

1. Biljni i životinjski svijet rijeke Mure
2. Izvori vode oko rijeke Mure
3. Močvarna staništa
4. Ilegalne kuće i odlagališta smeća
5. Tim za razgovore i suradnju s medijima

Slijedio je prvi odlazak na rijeku Muru. Naoružani fotoaparatom krenuli smo u istraživanje. Naš je cilj bio uočiti ilegalna odlagališta smeća, proučiti ljepote rijeke Mure, važnost močvarnih staništa...

Povratkom u školu raspisali smo natječaj za logo našeg projekta. Pobjedila je učenica Viktorija Horvat. Logo oslikava našu ljubav prema rijeci Muri. Otvorili smo stranicu na *Facebooku* i blog na kojem pažljivo dokumentiramo sve što je vezano uz naš projekt.

Na roditeljskom sastanku roditeljima je predstavljen projekt i mogućnost mjesečnog izleta učenika na rijeku Muru. Roditelji su prihvatili, potpisali suglasnosti i ponudili pomoć. Ravnatelj škole oduševljeno je odobrio naš projekt.

Plan djelovanja

Svaki mjesec odlazimo na rijeku Muru. Nemamo svaki put lijepa iskustva. Na močvarnom području uz rijeku Muru naišli smo na veliko ilegalno odlagalište otpada, ljudi koji žive neposredno uz rijeku koriste to područje kao mjesto za pražnjenje septičkih jama.

Sljedeći korak jest razgovor s lokalnim općinskim čelnicima. Cilj nam je lokalnim vlastima ukazati na problem smeća. Područje uz rijeku Muru

je veliko, stoga smo se mi odlučili ove školske godine istražiti jedan dio od Peklenice do Domašincea.

Iako je područje uz rijeku Muru proglašeno regionalnim parkom, ljudi koji žive u neposrednoj blizini i dalje se neodgovorno ponašaju. U svojim smo istraživanjima otkrili da se septičke jame kućanstava pojedinih sela ispuštaju direktno u kanale uz rijeku Muru.

U svakoj općini djeluje komunalno poduzeće. Organizirat ćemo čišćenje smeća uz pomoć lokalne zajednice. Važno nam je da ljudi sami shvate koju štetu time nanose ekosustavu uz rijeku Muru, a time i sebi.

Za pomoć i stručne savjete u istraživanju obratili smo se Siniši Golubu, ravnatelju Javne ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije. Bio je oduševljen našim zanimanjem za rijeku te nam ponudio pomoć u svakom smislu. Veliku podršku iskazuju nam i rendžeri uz rijeku Muru, koji su nam na usluzi ustrebamo li njihovu pomoć.

U razgovorima s našim vršnjacima saznali smo da zapravo ne znamo puno o rijeci koja je blizu nas. Tijekom cijele školske godine u našoj školi želimo provesti niz aktivnosti kojima bismo upozorili naše kolege, učitelje i roditelje na važnost rijeke Mure. Aktivnosti su sljedeće:

- provest ćemo anketno istraživanje među roditeljima, učiteljima i učenicima. Ankete provodimo na početku i na kraju projekta.
- na izletima na rijeku Muru obilježiti ćemo GPS-koordinate i opisati sve pronađene ilegalne vikendice, odlagališta otpada i pješčare
- uz pomoć GLOBE grupe naše škole povodom Međunarodnog dana močvarnih staništa uzet ćemo uzorke iz jako zagađenih močvara uz rijeku Muru
- povodom međunarodnog dana voda 22. ožujka napraviti ćemo prigodne plakate
- 18. travnja prigodno ćemo obilježiti Dan rijeke Mure za Međimursku županiju, a predavanje u našoj školi održat će Siniša Golub
- Razgovori s lokalnim čelnicima od kojih tražimo pomoć u rješavanju problema. Jedno od mogućih rješenja jest postavljanje natpisa zabrane na svim ilegalnim odlagalištima uz primjerene kazne. Drugo moguće rješenje jest povećani nadzor komunalnih redara.

Ostvareni rezultati

- Ugodan boravak u prirodi, osjećamo ponos jer i mi sudjelujemo u stvaranju ljepšeg i boljeg svijeta. Pomažemo u čišćenju krhkog ekosustava uz rijeku Muru.

- uključenost u međunarodni projekt ESFALP (European schools for a living planet)
- izradili smo logotip našeg projekta
- izložba u školi povodom Međunarodnog dana močvarnih staništa
- profil projekta na *Facebooku*
- predstavili projekt roditeljima, učenicima i učiteljima
- pokrenuli i ostvarili suradnju s GLOBE grupom
- obilježavanje »Plavog dana rijeka« u školi
- razgovor s općinskim načelnikom Podturna
- razgovor s Ivanom Petrovićem
- suradnja s *Javnom ustanovom za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije*

Predstavljanje projekta

Projekt je do sada predstavljen na satu razrednika, zatim na blogu, da bi učenici mogli pratiti naše aktivnosti te ocjenjivati naš rad i davati nam prijedloge. Učiteljica je projekt predstavila Učiteljskom vijeću i Županijskom stručnom vijeću vjeroučitelja. Projekt je predstavljen na satu razrednika 5.a, 6.a i 6.b. razreda. Redovito sve objavljujemo na web-stranici naše škole, na našem blogu i *Facebooku*.

Lokalni mediji popratili su naše uključivanje u međunarodni projekt ESFALP.

2. Misli globalno, djeluj lokalno! – Sveti Petar Orehovec bez divljih odlagališta

Škola

Osnovna škola Sveti Petar Orehovec
Sveti Petar Orehovec 90, 48267 Orehovec
Telefon/telefaks: 048/856 257
E-adresa: os-sveti-petar-orehovec-001skole@htnet.hr

Tematsko područje

Zaštita okoliša

Cilj projekta

Podizanje svijesti mještana općine Sveti Petar Orehovec u vezi s otpadom s ciljem da se poveća broj stanovnika uključenih u organizirani odvoz otpada i tako smanji broj divljih odlagališta otpada.

Voditeljica

Stojanka Lesički

Učenicima

Projekt 8.a razreda predstaviti će učenicima: Tihana Crnčić, Sara Međan, Roberta Pavliček, Karlo Hlebić. Rezervni članovi: Mirko Horvat, Luka Šantić.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Za temu divljih odlagališta odlučili smo se nakon što smo iz našeg školskog lista »Klinček« doznali da općina ima velikih problema s divljim odlagalištima. Razlog za odabir baš te teme bilo je i naše mišljenje da bi uz navedenu temu projekta mogli naučiti više o ustrojstvu i funkcioniranju vlasti nego kod ostalih predloženih tema, a držimo i da je izabrana tema od većeg značenja za našu lokalnu zajednicu. Da je problem divljih odlagališta važan za našu zajednicu, potvrdili su nam stavovi iz anketa koje smo proveli među članovima Savjeta za komunalna pitanja, Općinskog vijeća, Vijeća roditelja naše škole i među roditeljima pojedinih učenika. Većina ispitanih smatra da su divlja odlagališta velik problem jer utječu na kvalitetu vode, tla i zraka, a time i na zdravlje ljudi.

Moguća rješenja problema

Raspravljajući o problemu, jedna skupina u razredu kao moguće rješenje predložila je pozivanje inspekcija na lokacije divljih odlagališta. Glasajući o prijedlozima politika, tu smo politiku odbacili. Naime, istražujući zakone iz područja otpada i zaštite prirode, pronašli smo i odredbe koje se odnose na kažnjavanje u slučaju odlaganja otpada na mjesta koja nisu predviđena za tu namjenu. U važećem Zakonu o otpadu (NN 178/04) čl. 84. predviđena je kazna od 5.000 kuna za fizičku osobu koja nije postupila po naredbi inspekcije i uklonila odloženi otpad u primjerenu roku.

Takva bi politika, mislimo na prijavu inspekciji, bila učinkovita u slučaju da se otkrije počinitelj odbacivanja otpada. No, za otpad kakav smo uglavnom nalazili na divljim odlagalištima (stari kreveti, gume, građevinski otpad, plastična ambalaža) teško je utvrditi tko je određeni otpad istovario na pojedinu lokaciju u prirodi. U slučaju kad inspekcija ne može utvrditi tko je odgovorna osoba, ona tereti općinu, koja je dužna ukloniti otpad i sanirati odlagalište. Ako to općina ne učini u zadanom roku, po članku 90. može biti kažnjena iznosom od 100.000 do 500.000 kuna. S obzirom na to da je naša općina vrlo siromašna (ima prihod od 507 kuna po stanovniku, najniži u Hrvatskoj, a lanjski proračun iznosio je samo 2.514 kuna), zbog financijskih problema još nije izvršena ni naredba inspekcije o zahtjevnom saniranju velikog odlagališta između naselja Gornji Fodrovec-Zaistovec. Prijavama inspekciji Općinu bismo doveli još u veće probleme.

Analizirajući situaciju s otpadom i divljim odlagalištima u našoj općini, zaključili smo da postoji javna politika koja se bavi tim problemima. Ta je javna politika definirana Odlukom o komunalnom redu, Odlukom o obvezatnom korištenju komunalne usluge održavanja čistoće u dijelu koje se odnosi na skupljanje i odvoz komunalnog otpada te Planom gospodarenja otpadom na području Općine Sveti Petar Orehovec za razdoblje od 2011. do 2019. Već 10 godina u općini je organiziran i odvoz otpada te akcije prikupljanja glomaznog otpada. Zašto unatoč postojanju javne politike kojom je regulirano postupanje prema otpadu u našoj općini i dalje postoji velik broj divljih odlagališta? Istražujući problem, od koncesionara tvrtke Eko-flor doznali smo da je u organizirani odvoz otpada uključeno svega 58% domaćinstava.

Sljedeći nedostatak postojeće javne politike jest i nemogućnost naplaćivanja propisanih kaznenih odredbi (razlog – općina više nema zaposlenog komunalnog redara) za domaćinstva koja se nisu priključila organiziranom odvozu komunalnog otpada.

Najbolji pristup rješenju problema

Analizirajući problem, zaključili smo da je najveći nedostatak postojeće javne politike edukacija stanovništva o postupanju s otpadom i potrebi zaštite prirode. Zato smo odlučili rješavati problem tako što ćemo utjecati na edukaciju naših sumještana.

Plan djelovanja

Nakon izbora problema poduzeli smo sljedeće aktivnosti:

- proučili smo zakonodavstvo vezano uz otpad
- sastali smo se s čelnicima Općine radi pridobivanja njihove podrške za projekt
- uputili smo pisma koncesionaru, Ministarstvu za zaštitu prirode i okoliša, Odsjeku za zaštitu prirode Koprivničko-križevačke županije, Agenciji za zaštitu okoliša
- evidentirali smo i fotografirali lokacije divljih odlagališta
- izradili smo letke, plakate i internetske sadržaje (za školsku webstranicu, za *Facebook*) o posljedicama divljih odlagališta i mogućnostima postupanja s otpadom
- organizirali smo predstavljanje projekta za vijećnike Općinskog vijeća, članove Savjeta za komunalna pitanja, Vijeće roditelja i Vijeće mladih te za roditelje
- u suradnji s Općinom i mještanima 16. ožujka planiramo čišćenje dvaju divljih odlagališta (lokacije smo prije pregledali sa stručnjakom iz Komunalnog poduzeća Križevci)
- predložili smo Općini da s koncesionarom razgovara oko mogućnosti i uvjeta organiziranog odvoza krupnog otpada i iz domaćinstava neuključenih u organizirani odvoz otpada.

Predstavljanje projekta

Projekt je 22. veljače predstavljen Općinskom vijeću, Vijeću roditelja, Savjetu za komunalna pitanja i Vijeću mladih. Medijima projekt planiramo predstaviti nakon akcije čišćenja, a Nastavničkom vijeću u travnju (nakon održavanja Smotre).

Ostvareni rezultati

Uz vrlo konkretan rezultat dvaju očišćenih manjih divljih odlagališta, smatramo da smo svojim predavanjima i ostalim aktivnostima potaknuli svijest barem dijela stanovništva našeg kraja o postupanju s otpadom. Mi sami imali smo prilike okušati se u komunikaciji s tijelima javne vlasti i medijima, okušati se u javnom nastupu, pronalaženju informacija, a po prvi put smo čitali i analizirali Ustav, pojedine zakone i općinske akte.

3. Budi *in*, smanji plin! Svijet spasi, struju ugasi!

Škola

OŠ »Đuro Ester«, Koprivnica
Trg slobode 5, 48000 Koprivnica
Telefon/telefaks: 048/622 433; 048/625 842
E-adresa: tajnik@kc.htnet.hr

Tematsko područje

Projekt građanin, ekologija

Cilj

Potaknuti učenike, učitelje, roditelje i lokalnu zajednicu na racionalnije korištenje struje i plina.

Voditeljice

Ana-Marija Bobovčan, prof. i Tomislava Kraljić, prof.

Učenicima

U izradi projekta sudjelovali su svi učenici naše škole od 2. do 8. razreda. Učenice koje će predstavljati projekt na smotri: Lana Varga (5. r.), Sara Kapusta (5. r.), Patricia Cikuš (8. r.), Lucia Balaško (8. r.).

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Već nekoliko godina učenici naše škole aktivno sudjeluju u nizu ekoloških aktivnosti koje organizira Grad Koprivnica. Mali ljudi i male ideje mijenjaju svijet!

Potaknuti navedenom rečenicom uključili smo se u Međunarodno natjecanje U4Energy u C-kategoriji (»Najbolja kampanja za podizanje svijesti o energetskej efikasnosti«).

Proučili smo zakone, internetske stranice na temu energetske učinkovitosti. Problem neracionalnog korištenja energije uočili smo i u našoj školi te stoga nije bilo teško odlučiti da ćemo pokušati promijeniti svijest učenika o energetskej učinkovitosti u našoj školi.

Uočili smo da je u zimskim mjesecima u učionicama jako toplo i da se energija rasipa tako što se otvaraju 2 do 3 prozora jer na radiatorima

nema regulacije. Također je uočeno da na hodnicima i u sanitarnim prostorijama često gori svjetlo iako nema nikoga u navedenom prostoru.

Potaknuti novim spoznajama i uočenim problemom željeli smo osvijestiti ne samo učenike naše škole, naše roditelje nego i lokalno stanovništvo na koje sve načine možemo racionalno koristiti neobnovljive izvore energije, a što više se okrenuti prema ekološki prihvatljivim izvorima energije.

Moguća rješenja problema

Na satu razrednog odjela prilikom rasprava učenici su predlagali različita moguća rješenja problema.

Putem prezentacija osvijestiti učenike i građanstvo kako racionalno koristiti električnu i toplinsku energiju u školi i kod kuće.

Anketirati učenike i roditelje o navikama i mjerama štednje.

Pratiti potrošnju energije u Gradu i informirati nadležne institucije o neracionalnom rasipanju energije.

Postaviti senzore za paljenje i gašenje svjetla na hodniku i u sanitarne prostorije.

Regulirati grijanje u školi. Postavljanje sunčanih kolektora na školu.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon analize prikupljenih mogućih rješenja problema zaključili smo da je najbolji pristup osmisliti kampanju kojom bismo obuhvatili većinu navedenih rješenja. Jer samo ako probudimo svijest kod učenika, ali i kod naših sugrađana, moguće je provoditi mjere energetske učinkovitosti. Odlučili smo da određeni razredni odjeli sudjeluju u aktivnostima koje njima najbolje odgovaraju.

Plan djelovanja

Aktivnosti smo proveli kroz različite etape:

Raspisan je natječaj za slogan škole na temu štednje energije, izabran je slogan kampanje »Budi *in*, smanji plin! Svijet spasi, struju ugasi!«.

Iznad električnih prekidača za struju postavili smo naljepnice »Molim te, ugasi me!« na hrvatskom, engleskom, francuskom i njemačkom jeziku.

Optimalno je reguliramo grijanje u razredima.

Crtali smo situaciju iz svojih domova kojom prikazujemo rasipanje energije te smo drugim crtežom prikazali ekološki osviješteno ponašanje i na temelju toga izradili *bookmarkere* na temu kako štedjeti energiju, ko-

je smo dijelili prolaznicima na gradskom trgu u sklopu Koprivničkog klimatskog tjedna.

Pratili smo potrošnju energije u našem gradu te fotografirali nepotrebno trošenje energije: električne, toplinske, svjetlosne i drugih oblika energije. Pregledavajući nekoliko desetaka fotografija, zaključili smo da su vrlo česti slučajevi nepotrebnog trošenja energije, a zabrinjavajuće je što rasipanje energije na javnim prostorima plaćaju naši roditelji.

Nakon uspješne akcije učenika petih razreda odlučili smo se za novu aktivnost – izradu letka o načinima i potrebi uštede energije.

Potaknuti događajima koji su u ožujku 2011. pogodili Japan, posadili smo u suradnji s Gradskim komunalnim poduzećem »Komunalac« japansku trešnju u znak suosjećanja te kao podsjetnik da nam priroda nudi obnovljive izvore energije.

Osmislili smo Povelju koju smo predali gradonačelniku, a kojom lokalnim vlastima nudimo pomoć u racionalnom trošenju energije, smanjenju količine stakleničkih plinova, prestanku narušavanja prirodnih ekoloških sustava, poboljšanju kvalitete života te održivom razvoju naše zajednice.

U suradnji s REA-om osmislili smo i izdali ekoslikovnicu za koju su tekst napisali učenici naše škole.

Snimili smo poruke učenika koje su se puštale na lokalnom radiju u obliku džinglova (poticali su korištenje obnovljivih izvora energije i štednju).

U suradnji s Gradskom knjižnicom i čitaonicom održali smo radionicu o potrošnji energije za predškolski uzrast.

Ostvareni rezultati

Senzibilizacija javnosti za problem neracionalnog korištenja energije.

Educirani učenici, učitelji, roditelji i lokalno građanstvo.

Uručena Povelja gradonačelniku Koprivnice.

Izdana ekološka slikovnica.

Osvojili smo 1. mjesto u C-kategoriji u Hrvatskoj (dodjela priznanja bila je u Napulju).

Osvojili smo 2. mjesto na Međunarodnom natjecanju U4Energy između 30 zemalja u C-kategoriji (dodjela u Bruxellesu).

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na internetskoj stranici naše škole, Vijeću učitelja, Vijeću učenika.

Također smo predstavili projekt na nekoliko roditeljskih sastanaka.

Lokalnoj zajednici projekt je predstavljen na 2. Klimatskom tjednu u Koprivnici putem radija i lokalnih novina.

Šira javnost upoznata je s projektom zahvaljujući televizijskim emisijama Eko zona i Županijska panorama, članku u Školskim novinama i regionalnoj radionici »Lokalne aktivnosti za uštedu energije i energetske učinkovitosti« održanoj u Zadru.

4. Psihičko zlostavljanje među učenicima u školi

Škola

Osnovna škola Ferdinandovac
Dravska 66, 48356 Ferdinandovac
Telefon: 048/210 001; telefaks: 048/817 709
E-adresa: os-ferdinandovac-001@skole.htnet.hr

Tematsko područje

Prevenција nasilja

Cilj

Pomoći učenicima da se obrane od psihičkog zlostavljanja u školi

Voditeljica

Mihaela Patačko, prof.

Učenicima

Učenicima koji su sudjelovali u izradi projekta članovi su grupe »Vježbaonica građanskog odgoja«: Ana Marija Kolar (8. r.), Marija Židovec (8. r.), Luka Đođ (7. r.), Martina Karan, Doris Kudumija, Petra Turbelija, Martina Živko (5. r.)

Učenicima koji će predstavljati projekt na smotri: Ana Marija Kolar (8. r.), Marija Židovec (8. r.), Doris Kudumija (5. r.), Martina Karan (5. r.).

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Članovi grupe »Vježbaonica građanskog odgoja« primijetili su da se među učenicima u školi često događa psihičko zlostavljanje. To je vrsta nasilja kojom se učenici međusobno vrijeđaju, isključuju iz društva, govore si ružna imena i prijete jedan drugome. Za takvo ponašanje grupa smatra odgovornim roditelje, okolinu i medije, ali i same učenike. S obzirom na to da takav oblik nasilja ostavlja negativne posljedice na učenicima, grupa se odlučila baviti tim problemom.

Grupa je istražila dokumente i pravilnike koji se odnose na naš problem: Opću deklaraciju o ljudskim pravima, Konvenciju o pravima djeteta, Pravilnik o kućnom redu škole, Statut škole.

Prikupljene su informacije o štetnim posljedicama psihičkog zlostavljanja. Sastavljen je anonimni anketni upitnik za sve učenike od 5. do 8.

razreda da bi se prikupile informacije o oblicima, posljedicama i reakcijama na psihičko zlostavljanje među učenicima. Sastavljen je i upitnik za učitelje i stručne suradnike u školi da bi se i od njih doznalo ima li psihičkog zlostavljanja u našoj školi i što se u vezi s tim poduzima.

Moguća rješenja problema

Grupa je uočila tri moguća rješenja problema:

- predavanje za roditelje
- radionica za roditelje
- radionica za učenike.

Nakon razmatranja jakih i slabih strana pojedinog rješenja grupa se odlučila za najbolji pristup.

Najbolji pristup rješenju problema

Grupa je odlučila da će organizirati radionicu koju će održati na satu razrednika u višim razredima naše škole. Cilj radionice jest ojačati samopouzdanje kod učenika i savjetovati im kako se mogu postaviti u situacijama kada ih netko pokušava psihički zlostavljati.

Plan djelovanja

Pripremljena je i uvježbana radionica uz pomoć pedagoške literature.

Razrednici viših razreda upoznati su s našim projektom. Dogovoreni su termini kad će se održati pripremljena radionica.

Projekt prezentirati učiteljima, roditeljima i medijima.

Ostvareni rezultati

Grupa je radom na projektu razvijala svoje vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, uvježbavala diskusije, intervjue, dramatizacije, izradila je plakate i osposobila se za javno predstavljanje.

Učenicima viših razreda skrenuta je pozornost na problem psihičkog zlostavljanja, a dobili su i konkretne savjete kako se mogu postaviti u situacijama kada ih netko pokušava psihički zlostavljati.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen učenicima viših razreda naše škole i njihovim razrednicima, a objavljen je i na mrežnim stranicama škole.

Projekt će također biti predstavljen roditeljima i medijima.

5. Otpad nije smeće

Škola

III. osnovna škola Čakovec
Ivana pl. Zajca 24, 40000 Čakovec
Telefon/telefaks: 040/328 001
E-adresa: treca-os-cakovec@ck.t-com.hr

Tematsko područje

Zaštita okoliša, održivi razvoj, humanost

Tematsko područje

Razvoj osviještenosti osnovnoškolske djece o važnosti prikupljanja i razvrstavanja otpada u cilju njegova recikliranja, a sve zbog zaštite okoliša, održivog razvoja i širenja humanosti dobrim djelima.

Cilj projekta

Osvijestiti kod učenika da otpad nije smeće i nastojati djelovati na stvaranje navike sakupljanja i razvrstavanja različitih vrsta otpada. Na taj način učenici doprinose čuvanju okoliša, štednji energije i stvaraju preuvjete za zdraviji i sretniji život sebe i budućih generacija. Upoznati učenike s pojmom recikliranja i mogućnošću doniranja dobivenog novca u dobrotvorne svrhe.

Voditeljica projekta

Nataša Boj, učiteljica informatike, mentor

Učenici

Stella Pasarić, Saša Velicki, Nikolina Kralj, Katja Martinović, Dora Cerovčec – bivše učenice škole, a sada u 1. razredu srednje škole; Iva Ružić, Sara Hunjak, Viktorija Puzak, Mateja Horvat, Lucija Ružaj – učenici 8. razreda

Projekt predstavljaju: Iva Ružić, Viktorija Puzak, Sara Hunjak, Mateja Horvat

Sudionici u projektu

Učenici škole, od 1. do 8. razreda, velika većina njih; roditelji i rodbina učenika; zaposlenici škole, Udruga Kneja, Čakovec; Udruga oboljelih od leukemije i limfoma, Čakovec; Čakom, Čakovec; ZMAG (Zelena mreža aktivističkih grupa), Zagreb; Unimer, Čakovec; Vitrex d.o.o., Virovitica; Duma Elektronika, Varaždin; Maximus Servis, Čakovec; građani Hrvatske

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Nastavni plan i program informatike za 8. razred uključuje i rad na internetskim projektima. Tako su učenici osmih razreda prošle generacije dobili zadatak pretražiti internet i pronaći natječaje i te razmisliti u što bi se mogli uključiti.

Nakon iznošenja više prijedloga odabran je globalni ekološki projekt »Volvo adventure« kompanije Volvo, koji je imao za cilj razviti, podržati i nagraditi aktivnosti mladih na podizanju razine očuvanja okoliša u kojem žive. Učenici su se uključili u projekt koji je nosio naziv »Waste needn't be wasted«, a nakon realizacije i evaluacije škola je dobila priznanje za sudjelovanje u projektu.

Početak rada na projektu imao je cilj istražiti internet i zabilježiti koji to ekološki problemi muče današnje ljude. Učenici su zaključili da velik problem predstavljaju različite vrste otpada koje se ne zbrinjavaju na propisan način. S tim u vezi postavili su si pitanje što oni mogu učiniti za svoj okoliš kako bi se taj problem smanjio.

Pretražujući internet, učenici su naišli na fotografije uginulih životinja kojima su u utrobi pronađeni plastični čepovi od boca, fotografije gole i bose djece Indije, koja na velikim hrpama elektroničkog otpada odvajaju pojedine dijelove računala i druge elektroničke opreme, fotografije plastičnih boca koje plutaju morem, plastičnih vrećica koje vijore s grana drveća i mnoge druge ružne prizore.

Prizori nisu bili lijepi, ali su učenici bili uvjereni da je za sve te prizore zaslužan samo čovjek, koji je jedini odgovoran i koji može svojim postupcima promijeniti situaciju na bolje.

Učenici su zaključili da se problemi ne mogu odmah riješiti na globalnoj razini, ali svatko od njih može započeti već danas rješavati probleme u svojoj okolini – školi, kući, gdje se kreće i gdje živi.

Moguća rješenja problema

Učenici su postavili pitanje o tome koje to vrste otpada njih svakodnevno okružuju, da li se i na koji način taj otpad zbrinjava. Odlučili su da će kod kuće obavezno razvrstavati različite vrste otpada u za to pripremljene različite vrste vreća, zatim da će se raspitati u tajništvu škole o tome koji se otpad već zbrinjava u školi na propisan način da bi mogli donijeti plan za zbrinjavanje još nekih vrsta otpada.

Učenici su bili sigurni u to da već dugi niz godina sudjeluju u akcijama sakupljanja starog papira, obavezno dvaput godišnje, te da se u tim akcijama prikupe tone i tone starog papira.

Nadalje, znali su da se na izlazu iz škole nalazi sandučić za stare baterije.

U tajništvu su dobili jednu novu informaciju: škola od 2002. godine na pravilan način zbrinjava i otpadno jestivo ulje, koje je vrlo opasno po zdravlje ljudi ako dospije u okoliš.

Učenici su razmišljali o tome koje se to još vrste otpada nalaze u kući ili u okolišu, a velik su problem za zdravlje ljudi, životinja i za prirodu.

Sjetili su se starih mobitela koji već godinama stoje u ladici i ne služe baš nikome, punjača mobitela, miševa, tipkovnica bez tipki punih prašine, starih radijskih uređaja, lampi i drugog elektroničkog otpada.

Nadalje, šecuci gradom i prirodom, nisu mogli ne primijetiti odbačene plastične čepove od boca.

Na temelju svih prikupljenih podataka i informacija s različitih strana učenici su donijeli plan za zbrinjavanje određenih vrsta otpada u školi.

Najbolji pristup rješenju problema

Učenici su problem shvatili vrlo ozbiljno i željeli su pozitivno djelovati i na druge učenike u školi. Odlučili su napraviti različite postere kojima će upozoriti ostale učenike škole na opasnosti koje prijete od određenih vrsta otpada te ih pozvati da se priključe akcijama prikupljanja otpada u školi. Nadalje, održali su nekoliko predavanja za učenike nižih razreda na satu razrednog odjela kojima su također nastojali motivirati učenike da se uključe u akciju. S obzirom na to da škola već duže godina surađuje s udrugom Kneja, pozvali su predstavnike udruge da održe radionicu na temu »Ekološkog otiska«.

Plan je za zbrinjavanje otpada u školi sadržavao ove vrste otpada, koje će učenici prikupljati i donositi povremeno u školu:

- stari papir
- stare baterije
- otpadno jestivo ulje
- elektronički i električni otpad
- plastične čepove boca.

U suradnji s Udrugom oboljelih od leukemije i limfoma iz Čakovca rodio se novi projekt »Plastičnim čepovima do skupih lijekova«. Učenici prikupljaju čepove i donose ih u školu, a potom doniraju udruzi koja će ih nastojati prodati za recikliranje i od dobivenog novca kupiti lijekove za svoje oboljele članove. U akciju se uključila uža i šira zajednica. Pri-

kupile su se tone čepova. Na taj način učenici se uče humanosti i brizi za druge.

Plan djelovanja

Nakon što su učenici pretražili internet i došli do različitih informacija iz različitih izvora o štetnosti pojedinih vrsta otpada, započeli su sljedeće aktivnosti:

1. Proučavanje propisa vezanih uz gospodarenje otpadom (Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost)
2. Izrada prezentacija i postera o štetnosti određenih vrsta otpada
3. Postavljanje prezentacija i postera na školsku web-stranicu
4. Postavljanje postera u predvorje škole
5. Predavanje za učenike nižih razreda o štetnosti otpada koji nije zbrinut na pravilan način
6. Izrada filma i postavljanje na internet (*Youtube*)
7. Dogovaranje suradnje (radionice) s udrugama
8. Predstavljanje projekta Vijeću učenika, Vijeću roditelja
9. Organiziranje konferenciju za novinare (plastični čepovi, UOLL Čakovec)
10. Predstavljanje projekta u emisiji HTV-a Puni krug
11. Pravljenje plana sakupljanja različitih vrsta otpada u školi
12. Pronalaženje poduzeća kojima će se otpad prosljeđivati.

6. Tri Katarine

Škola

III. osnovna škola Čakovec
Ivana pl. Zajca 24, 40000 Čakovec
Telefon/telefaks: 040/328 001
E-adresa: treca-os-cakovec@ck.t-com.hr

Tematsko područje

Povijesne i kulturne vrednote zavičaja

Cilj

Poticanje učenika viših razreda osnovne škole na istraživački rad, snalaženje u stručnoj literaturi te komunikaciju i suradnju pri radu na zajedničkom projektu. Upoznati žene obitelji Zrinski i Frankopan te tako proširiti znanje o povijesti i kulturnim vrijednostima zavičaja.

Voditelji

Tihana Preksavec, prof. hrvatskoga jezika, Marija Blažić, učiteljica povijesti, mr. sc. Dražen Ružić, diplomirani bibliotekar

Učenici

Dora Ristić (8. r.), Tara Turopoljac (8. r.), Saša Velicki, 8. (razred), Lucija Bainac (8. r.), Leon Pečarić (8. r.), Ena Meglić (6. r.), Helena Šardi (6. r.), Janja Petrović (6. r.), Neva Nevičica Horvatić (8. r.), Tena Benčik (6. r.).

Učenice koje će predstaviti projekt na smotri:

Helena Šardi (6. r.), Janja Petrović (6. r.), Ena Meglić (6. r.) i Tena Benčik, (6. r.).

OPIS

Izbor i istraživanje problema

U istraživanju žena iz obitelji Zrinskih i Frankopana sudjelovali su učenici viših razreda – članovi povijesne i knjižničarske grupe te novinarske družine. Ideja o ovakvoj suradnji rodila se prije svega iz želje da bismo našim učenicima pružili mogućnost da uče na zanimljiv, ne svakidašnji način, da nauče što bolje iskoristiti knjižnu građu i mogućnosti koje im nudi knjižnica, ali i da međusobno surađuju, izmjenjuju informacije i na kraju zajedno prikažu rezultate svog rada. Temu »Žene

Zrinskih i Frankopana« odabrali su sami učenici želeći istraživati obitelj Zrinskih i Frankopana na nešto drugačiji način. Obitelj Zrinskih i Frankopana važna je za međimurski kraj, no obično se govori i piše o njezinim muškim članovima, pa je ideja bila da se pokuša napraviti priča o njihovim ženama. Ovim smo projektom željeli potaknuti učenike na istraživanje zavičajne baštine, a rezultate istraživanja odlučili smo prikazati u sklopu projekta »Mali međimurski kustosi« u organizaciji Muzeja Međimurja.

Moguća rješenja problema

Prije nego što će istraživanje započeti, našli su se povjesničari, knjižničari i novinari na zajedničkom sastanku. Zaduženja smo podijelili na sljedeći način: povjesničari i knjižničari zajedno će prikupiti i istražiti literaturu o obitelji Zrinski i Frankopan, koncentrirajući se na njezine ženske članove, dok će novinari istraživati na terenu. Na sljedećem smo sastanku pregledali prikupljenu građu i zaključili da bi istraživanje života svih žena iz obitelji Zrinski i Frankopan bilo prezahtjevno i preopširno te smo odlučili da ćemo odabrati samo neke od njih. Otkrili smo da su u obitelji Zrinskih i Frankopana postojale dvije Katarine, pa smo se odlučili posvetiti njima. Osim povijesnih priručnika svi će učenici pročitati i roman Urota Zrinsko-frankopanska Eugena Kumičića. Budući da smo za realizaciju imali četiri mjeseca (počeli smo u siječnju, a cilj je bio da budemo gotovi do početka svibnja), odlučili smo da ćemo do kraja veljače samo prikupljati građu, dok ćemo ožujak i travanj iskoristiti za objedinjavanje rezultata i pripremu konačne prezentacije.

Najbolji pristup rješenju problema

Članovi knjižničarske i povijesne grupe prikupljali su građu odvojeno na svojim grupama, a sastajali su se jedanput tjedno u školskoj knjižnici da bi usporedili rezultate i pohranili sve najvažnije i najzanimljivije podatke i fotografije uz čiju će pomoć pripremiti povijesnu podlogu za priču o ženama iz obitelji Zrinskih i Frankopana. Povijesna grupa istraživala je život Katarine Zrinski, a novinarska i knjižničarska Anu Katarinu Frankopan Zrinski. Za to vrijeme članovi novinarske družine posjetili su gospodina Vladimira Kalšana, ravnatelja Muzeja Međimurja. U razgovoru s njim došli su do mnogih zanimljivih informacija o ženama iz obitelji Zrinskih i Frankopana. Gospodin Kalšan, koji godinama istražuje i piše o ovoj velikoj plemenitaškoj obitelji, predložio je učenicima i dodatnu literaturu koja će im pomoći u istraživanju.

Plan djelovanja

Nakon svih istraživanja prikupljeno je mnogo materijala: tekstova, fotografija, priča, a izdvojili smo i nekoliko zanimljivih citata iz romana Urota Zrinsko-frankopanska. Zanimljivo je da su tijekom istraživanja učenici otkrili i treću Katarinu iz obitelji Frankopan, kćer Ivana Frankopana Cetinskog, te su i nju uvrstili u projekt. Sve je to sad trebalo pregledati, objediniti te odlučiti što odabrati i na koji način prikazati na završnoj prezentaciji. Na kraju, učenici su odlučili pripremiti zvučni strip u čijoj će nam realizaciji pomoći tvrtka Microsoft iz Varaždina. Najprije su odabrani svi tekstovi i citati koje smo povezali u cjelovitu priču. Odabrana je jedna učenica, članica novinarske i likovne grupe, koja je svaki dio priče popratila svojim crtežima. Nakon toga podijelili smo uloge. Tri učenice ispričat će priče o trima Katarinama, jedna će gledatelje uvesti u priču i na kraju ju zaključiti, dok će jedini muški član istraživačke ekipe biti u ulozi Petra Zrinskog te čitati citate iz romana Urota Zrinsko-frankopanska. Nakon što su svi crteži bili spremni, a glumci čitači uvježbali svaki svoj dio, uputili smo se u Varaždin. Cijelo prijepodne snimali smo priču i povezivali je s crtežima da bismo na kraju dobili jedinstveni zvučni zapis u stripu pod nazivom »Tri Katarine«.

Ostvareni rezultati

Tijekom ovoga istraživanja učenici su stekli mnogo novih saznanja, ali i iskustva. Istraživali su knjižnu građu, služili se e-knjižnicom, učili pripremati i arhivirati podatke i prikupljenu građu, radili su na terenu, upoznali se s drugačijim načinima učenja i prikupljanja informacija i produbili interes za umjetničku i povijesnu baštinu svoga zavičaja. Učili su se međusobnoj suradnji i, što je najvažnije, uživali u radu. Snimljen je digitalni zvučni strip »Tri Katarine«, koji je u pisanom obliku objavljen i u školskom listu »Grlica«.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen učenicima i radnicima škole, predstavnicima Muzeja Međimurja.

7. Ruka prijatelju

Škola

Osnovna škola Vladimira Nazora Pribislavec
Kaštelska 12, 40000 Čakovec
Telefon/telefaks: 040/360 654; 040/360 754
E-adresa: os-pribislavec-004@htnet.hr

Tematsko područje

Projektna nastava iz demokratskog građanstva – Projekt građanin

Cilj

Potaknuti učenike osnovnoškolske dobi da pomažu školskim prijateljima s poteškoćama u učenju i svladavanju nastavnog gradiva te tako doprinose razvoju pozitivne društvene klime u školi i široj zajednici.

Voditelj

Mladen Balent, prof.

Učenicima

Učenicima koje su sudjelovale u izradi projekta članice su grupe »Građanski odgoj i obrazovanje«: Inka Varga (7. r.), Helena Varga (7. r.), Valentina Pavić (7. r.), Petra Mlinarić (8. r.), Veronika Juričan (8. r.), Tajana Horvat (8. r.) i Sara Radek (8. r.).

Učenicima koje će predstavljati projekt na smotri: Inka Varga (7. r.), Helena Varga (7. r.), Valentina Pavić (7. r.) i Petra Mlinarić (8. r.).

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Razgovorom s učenicima, učiteljima i stručnim suradnicima škole članice grupe »Građanski odgoj i obrazovanje« izdvojile su nekoliko problema prisutnih u lokalnoj sredini. Nakon detaljne rasprave jednoglasno su odlučile uključiti se u rješavanje jednog od najvećih problema sredine, a to je problem učenja i svladavanja nastavnog gradiva među osnovnoškolcima. Analizom odgojno-obrazovnih rezultata matične škole, anketiranjem učenika viših razreda i njihovih roditelja te praćenjem stručne literature i brojnih članaka iz javnih medija koji govore o spomenutom problemu, učenice dolaze do zaključka da odabrani pro-

blem nije tek lokalnog karaktera, već je prisutan u velikom broju škola u Republici Hrvatskoj.

Učenice su o problemu najprije razgovarale sa stručnim suradnicima u školi te na taj način dobile službenu potvrdu alarmantnosti problema.

Moguća rješenja problema

Projektna skupina predložila je nekoliko mogućih rješenja problema:

- dnevni boravak koji financira Međimurska županija
- volontiranje roditelja čija djeca pohađaju školu
- privatne instrukcije učitelja
- volontiranje učitelja u školi prije ili nakon redovne nastave
- volontiranje učenika u školi prije ili nakon redovne nastave.

SVAKU OD SPOMENUTIH POLITIKA UČENICE SU DETALJNO PROUČILE, PREDSTAVILE POZITIVNE I NEGATIVNE STRANE VEZANE UZ PROVEDBU TE ODGOJNO-OBRAZOVNI KARAKTER SVAKE POJEDINE POLITIKE.

Najbolji pristup rješenju problema

Politika za koju su se učenice odlučile nakon detaljne analize mogućih politika nazvale su »Ruka prijatelju«. »Ruka prijatelju« politika je koja se temelji na volontiranju učenika matične škole s ciljem pomaganja školskim kolegama s poteškoćama u učenju i svladavanju nastavnog gradiva. Politika je prepoznata kao najprihvatljivija jer financijski ne opterećuje školu ni roditelje, razvija pozitivnu prijateljsku i radnu klimu među učenicima te potiče razvoj empatije.

Plan djelovanja

Projekt se provodi redovito (barem jedan sat tjedno) u prostorijama matične škole prije ili nakon redovne nastave te uključuje učenike iste škole. Projekt je osmišljen tako da se učenici volonteri prijavljuju za sudjelovanje u provedbi projekta te su prema unaprijed određenom rasporedu redovito na raspolaganju potrebitim učenicima. Učenici primatelji pomoći organizirane satove pohađaju isključivo dobrovoljno uz ili bez preporuke učitelja i/ili razrednika. O vremenu i mjestu odvijanja sati učenici su redovito obaviješteni pomoću letaka koji se stavljaju na oglasne ploče učionica.

Ostvareni rezultati

Već u samom početku provođenja projekt »Ruka prijatelju« naišao je na pozitivne kritike učenika, učitelja, stručne službe i lokalne zajednice. Iako u početku skeptični, učenici prihvaćaju ideju prijateljske pomoći te uviđaju pozitivne strane solidarnosti među učenicima.

Učenice su radeći na projektu usavršavale društvene vještine, kao što su vještina istraživanje, vještina javne prezentacije problema, vještina sastavljanja i analize anketa, vještina službene komunikacije i vještina suradničkog djelovanja.

Volonterskom nastavom učenice su pomogle brojnim učenicima koji su, uz pomoć svojih vršnjaka, lakše shvatili nastavno gradivo, pisali domaće zadaće, pa čak i ispravili pokoju negativnu ocjenu.

Predstavljanje projekta

Uspješnost projekta »Ruka prijatelju« temeljena je na bliskoj suradnji nositelja projekta s roditeljima, djelatnicima škole i samim učenicima te je zbog toga bilo nužno projekt predstaviti svim zainteresiranim stranama. Projektna je skupina s planovima, pravilima i ciljevima akcije upoznala djelatnike škole (Učiteljsko vijeće), roditelje (slanjem letaka), lokalnu zajednicu (Volonterski ured Međimurje, Ured državna uprave pri Međimurskoj županiji) te učenike matične škole. Tjedne novine »Međimurje« na svojim su stranicama popratile provedbu projekta, a projekt je popraćen i na službenim mrežnim stranicama škole.

8. Mali volonteri uljepšavaju život starijima i nemoćnima

Škola

Osnovna škola Ivana Gorana Kovačića
Sveti Juraj na Bregu, Pleškovec 31, Lopatinec
Telefon/telefaks: 040/855 308
E-adresa: os-sveti-juraj-na-bregu-001@skole.t-com.hr

Tematsko područje

Ljudska prava i demokratsko građanstvo

Cilj

Humanizacija ljudskih odnosa u lokalnoj zajednici, osvijestiti djeci načela solidarnosti u međuljudskim odnosima, osobito između generacija, poticanje volonterskog rada na području skrbi o starijim osobama. Aktivno uključivanje djece u život lokalne zajednice temeljem osobnog angažmana, sprečavanje socijalne isključenosti starijih osoba, senzibiliziranje javnosti za povećane potrebe starijih osoba te za potrebe uzajamnog pomaganja, volonterstva i dobrosusjedske pomoći, organiziranje zajedničkih druženja djece i starijih osoba izvan nastave.

Voditeljica

Borka Bunjac, prof.

Učenicima

Učenicima koji su sudjelovali u izradi projekta članovi su grupe »Građanski odgoj«, a i predstaviti će projekt na smotri: Dario Ambruš (6. r.), Alma Pongrac (6. r.), Lidija Vinković (6. r.) i Ana Pintarić (6. r.).

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Između nekoliko predlaganih problema koje smo navodili na satu građanskog odgoja, ali i satu razrednog odjela, odabrali smo problem starijih osoba. Iako su nam bili zanimljivi i problemi kao što su sortiranje otpada u našoj općini, zdrava prehrana u našoj školi ili zaštita pasa litalica, odlučili smo da ćemo se baviti problemima starijih osoba jer nam je želja bila da pomognemo u humanizaciji odnosa među generacijama u našoj lokalnoj zajednici.

Kontaktirajući Ustanovu za socijalnu skrb u Čakovcu, a vođeni željom da volontiramo i pomognemo ljudima kojima je potrebna socijalna zaštita, uočili smo da su stariji ljudi socijalno ugrožena skupina ljudi. Zakon o socijalnoj skrbi bavi se međugeneracijskom solidarnosti koja uključuje grupe, pojedince u ustanovama i izvan institucija, koja širi volonterstvo s ciljem da starije osobe što dulje ostanu u svom domu i obitelji te da što dulje budu uključeni u društveni život zajednice da bi se na taj način poboljšala kvaliteta njihova života.

Uočili smo da Zakon o volonterstvu predviđa mogućnost volontiranja, pružanja raznih usluga i pomoći starim i nemoćnim osobama, a volontirati mogu i maloljetne osobe mlađe od 15 godina. Ustav također predviđa rješavanje problema starih osoba koje trebaju pomoć druge osobe, a koja bi se sastojala u obavljanju kućanskih i drugih poslova, pomoć u socijalnoj integraciji i sl.

O problemu se mnogo piše i u tisku. Često čitamo o tužnim slučajevima smrti starih osamljenih osoba, čija smrt nije uočena danima.

Moguća rješenja problema

Naša grupa sastoji se od samo četiri učenika i učenica 6.b razreda, pa je već i ova činjenica određivala moguća rješenja problema. Predlagali smo dva moguća rješenja: jedno je da obilazimo veću skupinu starijih ljudi nudeći im pomoć u obavljanju kućanskih poslova, a drugo je rješenje pomoć u održavanju socijalnih kontakata, koja bi se sastojala u druženjima sa starijima.

Lokalni su nositelji vlasti općina sa svojim socijalnim programom u okviru kojega su obuhvaćene starije i nemoćne osobe, djelatnici Centra za socijalnu skrb i Caritas. Oni bi mogli pomoći u rješavanju našega problema, ali i udruge koje djeluju na području općine.

Najbolji pristup rješenju problema

Odlučili smo posjećivati starije osobe jednom tjedno po 2 sata. Smatramo da starije osobe najviše pogađa osjećaj odbačenosti i samoće, a da im lokalna zajednica ne može kvalitetno pružati te usluge u okviru svog socijalnog programa. Općinske vlasti pružaju materijalnu pomoć, predstavnici Caritasa posjećuju stare i nemoćne tijekom blagdanskih dana. No, mi smatramo da je to nedovoljno te da bismo svojim volontiranjem u suradnji s općinom mogli ublažiti osjećaj odbačenosti kod starijih ljudi. Budući da smo mala grupa entuzijasta, odlučili smo svojom redovitom aktivnošću obuhvatiti mali broj korisnika.

Plan djelovanja

Svoje planove o volontiranju među starijima i nemoćnima predstaviti Centru za socijalnu skrb Međimurske županije, ravnateljici škole, općinskom načelniku, župniku u Sv. Jurju na Bregu i lokalnom Caritasu. Namjera nam je konzultirati udrugu volontera »Zora«, gdje bismo dobili informacije o volontiranju.

Uz pomoć Centra za socijalnu skrb, Općine Sv. Juraj na Bregu, Caritasa i župnika pronaći osobe, starije i nemoćne, koje žele našu pomoć.

Istražiti kako je zakonski reguliran problem u Republici Hrvatskoj.

Izbor volontera, proučavanje Zakona o volonterstvu.

Neposredan rad volontera s korisnicima: posjećivati starije i nemoćne osobe na kućnoj adresi i pomoći im u održavanju socijalnih kontakata, pomoć pri pisanju pisama i čestitaka, čitanju novina, razgovorima pridonijeti rasterećenju i smanjivanju strahova, pomoć i savjet prilikom ostvarivanja osobnih prava.

Formiranje timova, parova volontera za obilazak: po dva učenika za jednu osobu.

Evaluacija projekta: prikupljanje povratnih informacija od strane korisnika i volontera, informiranje javnosti o projektu.

Ostvareni rezultati

Od studenog mjeseca prošle godine djeca volonteri tjedno obilaze na dva sata dvije starije i nemoćne žene iz Lopatinca. Mali su se volonteri družili sa starim osobama, čitali im novine, nasmijavali ih svojim školskim dogodovštinama, a volonteri su saznali mnogo o životu starih osoba, o pletenju i kukičanju, običajima i dr.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na roditeljskim sastancima učenika šestih razreda, učenicima na satu razrednih odjela, ravnateljici i pedagoginji škole. Objavljen je i članak na internetskim stranicama škole.

U planu je predstavljanje projekta predstavnicima lokalnih vlasti da bi akcija dobila na masovnosti, da bi što veći broj osoba bio obuhvaćen ovom akcijom.

9. Zavičajna zbirka »Josip Hunjadi«

Škola

Osnovna škola Sveta Marija
Andrije Habuša 29 a, 40326 Sveta Marija
Telefon/telefaks: 040/660 017
E-adresa: os-sveta-marija-001@skole.t-com.hr

Tematsko područje

Kulturna i povijesna baština, kulturne vrijednosti i stvaralaštvo

Cilj projekta

- Spoznati i naučiti njegovati vrijednosti zavičajne kulturne baštine
- aktivno sudjelovati u očuvanju i zaštiti kulturno-povijesne baštine
- osigurati dostupnost i očuvanje kulturnog dobra
- napraviti katalogizaciju i registrirati Zavičajnu zbirku.

Voditeljice projekta

Anica Trstenjak, mag. paed. relig. et catech., Romina Volar, dipl. učiteljica razredne nastave s pojačanim programom iz povijesti

Učenice

Andreja Pongrac (7. r.), Anamarija Skoliber (7. r.), Marija Slaviček (7. r.), Ivana Zadavec (7. r.)

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Sveta Marija iz Međimurju ima vrlo vrijednu i za kulturu našeg kraja i cijele Hrvatske važnu zbirku eksponata. U zbirci se nalazi 1.300 starih predmeta, koje su mještani darovali ili posudili. Zbirka je nastajala od 1996. g. kada je mještanin Svete Marije, Josip Hunjadi, za blagdan Velike Gospe i Dan općine posudio 186 starinskih predmeta za izložbu koja je bila postavljena u prostorijama Kulturno-umjetničkog društva Ivan Mustać Kantor. Ubrzo je osnovana i etnosekcija čiji su članovi skupljali stare predmete. Do danas je sakupljeno 1300 predmeta: odjeća naših prabaka i djedova, ratarsko oruđe, namještaj i mnogi drugi predmeta koji odišu životom i ljepotom života naših starih.

Mi, učenici OŠ Sveta Marija, svake godine s učiteljicom povijesti posjećujemo etnozbirku da bismo obogatili svoje spoznaje i znanje.

Uočili smo problem etnozbirke. Naime, etnozbirka je smještena u prostorijama Doma kulture. U početku je zbirka bila tematski postavljena i pregledna. No, kako raste broj predmeta, postojeći prostor ne zadovoljava potrebe etnozbirke. Uza sve to Općina je uzela dvije prostorije u koje je danas smještena poznata Svetomarska čipka. Ekspoziti iz etnozbirke strpani su u jednoj sobi i na hodniku Doma kulture, a ono što nije ovdje stalo, spremljeno je u skladište.

U želji da sačuvamo kulturnu baštinu svoga kraja pokrenuli smo ovaj projekt. Želja nam je probuditi svijest odgovornih u Općini i svih mještana da je vrijednost etnozbirke neprocjenjiva te da je potrebno poduzeti brze korake da ekspoziti u Zbirci ne bi propadali.

Proučili smo i nekoliko zakona vezanih uz ovaj problem.

U Ustavu Republike Hrvatske, čl. 134., pročitali smo: »jedinice lokalne samouprave obavljaju poslove iz lokalnog djelokruga kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a osobito poslove koji se odnose na [...] kulturu.«

U Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara pročitali smo, čl. 2: »Kulturna dobra u smislu ovoga zakona jesu: pokretne i nepokretne stvari od [...] povijesnoga [...] značenja, prostori u kojima se trajno čuvaju ili izlažu kulturna dobra.« Čl. 4.: »Vlasnici kulturnoga dobra odgovorni su za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara«. Čl. 20.: »Vlasnik kulturnoga dobra obvezan je: postupati s kulturnim dobrom s dužnom pažnjom, a osobito ga čuvati i redovito održavati, omogućiti dostupnost kulturnoga dobra javnosti.« Čl. 109.: »Sredstva za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara osiguravaju se iz: državnog proračuna, proračuna županija, [...] gradova i općina, [...] donacija, [...] drugih izvora.«

Moguća rješenja problema

Zajednički smo definirali pozitivne i negativne strane postojeće situacije te postavili dva moguća rješenja problema:

Prvo rješenje: da etnozbirka ostane u prostorima Doma kulture.

Pozitivna strana ovog rješenja jest što su prostorije Doma kulture suhe, nema vlage, i time je usporeno propadanje predmeta.

Negativna strana ovog rješenja jest što nema dovoljno prostora za tako velik broj predmeta te je i nemoguće vidjeti svu njihovu ljepotu i vrijednost.

Drugo rješenje: preseljenje Zavičajne zbirke na novu lokaciju, staru kuću, koju je općina kupila s namjerom da u njoj bude zbirka. Pozitivna strana ovog rješenja jest što bi zbirka dobila svoj stalni prostor u kojem

bi svaki predmet dobio svoje mjesto i smisao. Kuća ima i dvorište s pripadajućim zgradama nekadašnjeg dvorišta (pleteni kukuružnjak, staje, bunar, sjenik i dr.). Nedaleko te kuće nalazi se i stara »guljara« u kojoj se nekad sušila i pripremala šiba iz koje su se plele košare i predmeti potrebni za svakodnevni život.

Negativna strana ovog rješenja jest što je ta kuća vlažna i zahtijeva temeljitu adaptaciju kao i pripadajući objekti u dvorištu. U etnokuću mogli bi se smjestiti samo neki predmeti iz etnozbirke. Ovdje se nameće potreba da se odvoji, a opet i ujedini, etnokuću od etnozbirke, što zahtijeva dodatne financije.

No, mi smo odlučili da ne smijemo odustati i da se malim koracima može daleko stići. Stoga smo poduzeli sljedeće:

Najbolji pristup rješenju problema

U traženju najboljeg rješenja odlučili smo zatražiti pomoć:

1. načelnika Općine Deana Hunjadija
2. voditelja Zavičajne zbirke Milenka Kanižaja
3. tajnika županijske turističke zajednice Rudija Grule
4. ravnatelja Muzeja Međimurje Vladimira Kalšana
5. etnologa za katalogizaciju Zbirke i utvrđivanja vrijednosti predmeta
6. obrtnika i drugih mještana u realizaciji adaptacije kuće i preseljenja Zbirke
7. učenika u realizaciji katalogizacije predmeta i adaptaciji kuće.

Pozitivne strane ovog našeg pristupa:

- predmeti Zavičajne zbirke bili bi sačuvani od propadanja;
- ostvarivanjem našeg projekta Općina bi dobila vrijedno i neprocjenjivo bogatstvo;
- u Svetoj Mariji postoje obrtnici koji bi svojim vještinama, znanjem i novcem mogli dati velik doprinos u realizaciji zamišljenog;
- imamo podršku ravnatelja naše škole da se i mi učenici uključimo u realizaciju projekta.

Negativne strane našeg pristupa:

- staru kuću treba detaljno sanirati i obnoviti što zahtijeva veća financijska sredstva;
- treba ishoditi stručno mišljenje o isplativosti investicije;
- treba odgovorne motivirati na aktivnost te im osvijestiti da je bolje činiti male korake nego stajati na mjestu;
- motivirati mještane i obrtnike da se isplati ulagati u opće dobro.

Plan djelovanja

Potražili smo pomoć načelnika Općine Sveta Marija Deana Hunjadija. Na sastanak s načelnikom pozvali smo i voditelja Zavičajne zbirke Milenka Kanižaja. Predstavili smo im naš Projekt. Načelnik Općine saslušao je naša nastojanja i rekao nam je da je o Zavičajnoj zbirci bilo riječi i na Općinskom vijeću, ali da je zaključeno da je to preskupa investicija. Osim toga rekao je da Općina ima u vidu kupiti drugu kuću, koja je u boljem stanju od postojeće. Predložio je i treću mogućnost: adaptacija stare škole (koja nije u vlasništvu Općine) te pokraj nje izgraditi repliku međimurske hiže.

Ostali smo zatečeni ovim odgovorima te smo odlučili pomoć potražiti na višim instancama.

Razgovarali smo i s voditeljem Zavičajne zbirke koji nam je dao punu podršku u našim nastojanjima. Pokazao nam je Zavičajnu zbirku i moguću etnokuću te nas upoznao s trenutnim stanjem Zbirke kao i s onim što je on do sada poduzeo da bi se očuvali eksponati Zbirke. Etnosekcija KUD-a zatražila je 2006. g. pomoć Konzervatorskog odjela u Varaždinu da se Zavičajna zbirka zaštititi kao kulturno dobro. Odgovoreno im je da bi najprije trebalo izvršiti katalogizaciju Zbirke. To još uvijek nije napravljeno. Najveći je problem u tome što nema suglasnosti među ljudima u Općini.

Zatražili smo pomoć Rudija Grule, tajnika Turističke zajednice Međimurske županije. Upoznali smo ga s našim Projektom. Vidjeli smo da već ima neka saznanja o našoj Zavičajnoj zbirci. Podržao je naš Projekt i obećao nam svoju pomoć. Za početak nam je sugerirao da zatražimo pomoć Muzeja Međimurje, koji nam može dati i potrebnog etnologa. Što se tiče financijskih sredstava, takve projekte pomažu: Hrvatska turistička zajednica, Ministarstvo turizma, Ministarstvo kulture, Zaklada za razvoj civilnog društva te Hrvatska lutrija i INA. Dogovorili smo sastanak početkom ožujka s načelnikom Općine i Općinskim vijećem te g. Grulom u prostorijama Općine Sveta Marija.

Dogovorili smo sastanak i s ravnateljem Muzeja Međimurje Vladimirom Kalšanom, koji je isto tako upoznat s postojanjem Zavičajne zbirke i etnokuće. Nakon što smo predstavili naš projekt, g. Kalšan bio je oduševljen našim nastojanjem te nam je obećao osobnu pomoć i pomoć etnologa. Obećao je da će doći vidjeti postojeće stanje. Već sljedeći tjedan djelatnice Muzeja (etnologinja i kustosice) i g. Kalšan posjetili su Zavičajnu zbirku i etnokuću. Bili su oduševljeni vrijednostima koje se nalaze u Zbirci i poduprli su naše nastojanje da se što prije krene u ostvarivanje zamišljenog cilja.

Ostvareni rezultati

Tijekom provođenja Projekta suočili smo s problemom razilaženja u mišljenju odgovornih ljudi u Općini. Drugi problem u rješavanju ovoga problema jest teška materijalna situacija u općinama i samoj Županiji. Načelnik nas je stoga uputio da pomoć potražimo u Turističkoj zajednici Međimurske županije. Poticaj za daljnje djelovanje dao je i voditelj Zavičajne zbirke, koji je i do sada radio na tome da se poboljša status Zbirke.

Tajnik Turističke zajednice Međimurske županije g. Grula dao nam je punu podršku, uputio nas u Muzej Međimurje i obećao nam je da će nam pomoći u traženju financijskih sredstava za ostvarivanje Projekta.

Ravnatelj Muzeja Međimurje g. Kalšan obećao nam je pomoć etnologije i samog Muzeja Međimurje.

U ovome našem nastojanju daje nam punu podršku i ravnatelj škole g. Bendelja.

U ovaj smo projekt ušli s puno volje i entuzijazma jer želimo da Zavičajna zbirka »Josip Hunjadi« bude prepoznata kao važna i vrijedna u turističkoj ponudi Međimurja i cijele Hrvatske. Voljni smo maksimalno pomoći u njezinoj inventarizaciji i preseljenju u etnokuću, gdje bi prošlost našega mjesta zaživjela u punom sjaju.

Nakon što smo krenuli u ispunjenje ciljeva našeg Projekta, još smo odlučniji u tome da sačuvamo tradiciju svoga kraja.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen načelniku općine Sveta Marija, tajniku Turističke zajednice Međimurske županije, ravnatelju Muzeja Međimurje te etnologinji Muzeja.

Nakon predstavljanja na županijskoj Smotri projekt će biti predstavljen povodom Dana škole 30. svibnja 2012. godine Učiteljskom vijeću OŠ Sveta Marija i Općinskom vijeću Svete Marije.

10. Štitimo ptice delte Neretve

Škola

Osnovna škola Stjepana Radića
Kralja Zvonimira 8, 20350 Metković
Telefon/telefaks: 020/681 621; 020/681 514
E-adresa: osstjepana-radica@skole.t-com.hr

Tematsko područje

Ekologija: briga o pticama delte Neretve, zaustavljanje smanjenja broja i nestajanja ptica

Cilj

Pridonositi zaštiti ptica u delti Neretve i smanjenju njihova odlaska iz toga kraja te upozoravati na negativan odnos prema pticama. Probuditi u užoj i široj zajednici potrebu za zaštitom ptica u ovom osebnom staništu i potaknuti brigu za njih. Projekt zaštite ptica delte Neretve uvrstiti u školski kurikulum koji podrazumijeva odgoj i obrazovanje za okoliš, a kojim se razvijaju sve potrebne učeničke kompetencije.

Voditelji

Nataša Jakišić, Nikolina Vugdelija i Ivana Čarapina

Učenci

U izradi projekta sudjelovali su svi članovi ekološke skupine (učenci od 5. do 8. razreda).

Učenci koji će predstavljati projekt na smotri: Grgur Vugdelija (8. r.), Dora Jakišić (7. r.), Marija Puhalović (6. r.), Slavko Volarević (5. r.).

Rezervni članovi: Nikola Vugdelija (7. r.), Luka Jeramaz (7. r.).

OPIS

Izbor i istraživanje problema

U široj lokalnoj zajednici ne postoji važnija inicijativa kojom bi se povećala briga o pticama. Stanovnici ovoga kraja ne poznaju dovoljno vrste ptica i njihove navike. Školska djeca nedovoljno istražuju svoj neposredni okoliš te se nedovoljno vodi računa o ranjenim i gladnim pticama. Iz tog razloga članovi ekološke skupine OŠ Stjepana Radića odlučili su se baviti ovim problemom s namjerom da izostanak djelovanja lokalnih vlasti na području ekološke zaštite i brige o očuvanju i razvoju okoliša

iskoriste u svrhu stvaranja pozitivnog ozračja i brige za ekološku održivost i raznovrsnost.

Anketa, koja je provedena među višim razredima osnovne škole, pokazala je da učenici vrlo malo ili nimalo poznaju ptičje vrste specifične za ovo područje, da ne poznaju njihove navike i da ne znaju na koji se način treba brinuti o pticama delte Neretve. Motivirani su da se uključe i osmisle promidžbenu kampanju koja bi u široj lokalnoj zajednici osigurala razvoj ekološke osviještenosti i brige za okoliš. Kao vanjski suradnik na projektu pridružio se gospodin Bariša Ilić, član Hrvatskog ornitološkog društva, koji se volonterski bavi prebrojavanjem i prstenovanjem ptica te podatke redovito šalje u Hrvatsku akademiju znanosti i umjetnosti. Ovako osmišljen projekt doprinosi povećanoj brzi za ptice. Uvođenjem projekta u školski kurikulum i u budućnosti bi se školska djeca podučavala o vještinama prstenovanja, zaštite i brige za ptice.

Moguća rješenja problema

Učenici su predložili moguća rješenja problema »olujom ideja«: edukacija stanovništva doline Neretve u okviru radionica i pomoću predavanja (PowerPoint prezentacije, edukativne brošure, izrada straničnika uz suradnju likovnih skupina i učeničke zadruge); dokumentiranje svih uzroka nestajanja ptica u našem kraju i prijavljivanje nadležnim institucijama (izrada panoa u školi, izrada plakata, suradnja s novinarskom skupinom i javnim glasilima, mrežne stranice Škole i grada Metkovića, lokalne novine i radijske postaje); suradnja s lovačkim društvima; edukacija i prevencija kršenja Zakona o lovstvu; suradnja s gradskom upravom, Ornitološkom zbirkom iz Metkovića; sezonski poslovi kojim bi se osiguravala hranilišta za ptice; poticati građane da postavljaju u svojim dvorištima kućice i hranilice za ptice, osobito u zimskim mjesecima; pokretanje inicijative za proglašavanje doline Neretve Parkom prirode; prebrojavanje i prstenovanje ptica; terenska nastava učenika osnovnih škola; sudjelovanje na natječajima koji osiguravaju financijsku podršku projekta.

Najbolji pristup rješenju problema

Učenici su kao najbolje rješenje izabrali prebrojavanje, imenovanje i prstenovanje ptica, a uz stručnu pomoć i podršku gospodina Bariše Ilića stekli bi znanja koja mogu kvalitetno prenijeti drugima (npr. na satu razrednog odjela, Vijeću učenika, Vijeću roditelja, Učiteljskom vijeću...). Partnerski odnos s različitim institucijama u gradu (Ornitološka zbirka, Lovačka društva i dr.). Pronalazak i korištenje literature, istraživanje zakona i pravilnika koji se bave problemom ptica.

Plan djelovanja

- Priprema prezentacije u Školi i izvan nje, promidžbene brošure
- suradnja s Lovačkim društvima (predavanja i sl.)
- postavljanje kućica za ptice; nagradna akcija »Biramo najljepšu kućicu u gradu«
- izrada plakata i njihova izložba
- redovito bilježenje svih aktivnosti na mrežnim stranicama Škole (fotografiranje)
- evaluacija projekta.

Ostvareni rezultati

Mladi su ekolozi radom na projektu ostvarili sljedeće rezultate: sezonsko prstenovanje i prebrojavanje ptica, izrada brošure o vrstama i zaštiti ptica delte Neretve, izrada straničnika s motivima ptica iz Neretve, izložbeni pano u Školi, natječaj za najbolju kućicu za ptice.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na Vijeću učenika naše škole i na natjecanju Ekološki kviz »Lijepa naša«.

Namjeravamo ga predstaviti Vijeću roditelja, Učiteljskom vijeću, Lovačkom društvu, na mrežnim stranicama Škole i Grada Metkovića, u Školskim novinama i lokalnom tisku, na lokalnim radijskim postajama.

11. Dodite u Molve – srce Podravine!

Škola

Osnovna škola Molve

Trg kralja Tomislava 10, 48 327 Molve

Telefon/telefaks: 048/892 031; 048/892 027

E-adresa: os-molve-001@skole.t-com.hr

Tematsko područje

Kulturna baština, kulturne vrijednosti i stvaralaštvo. Razvoj zavičajnog identiteta i poduzetničke kompetencije. Građanski odgoj.

Cilj

Poboljšati promociju turističke ponude Molva i osmisliti razglednicu Molva.

Osvijestiti mještane, općinsku vlast i Turističku zajednicu o potrebi većeg angažiranja oko turističkog promoviranja Molva.

Voditeljica

Mirela Paša, dipl. učiteljica razredne nastave i hrvatskoga jezika

Učenici

Broj učenika u projektnoj skupini: 16

Učenici 5.a razreda: Veronika Balogović, Darko Bečević, Đukin Mateja, Manuel Ereiz, Aileen Gazdek, Martin Imbriovčan, Ana Ivančan, Helena Ivančan, Velina Kopričanec, Ana Lončar, Benjamin Lončar, Maja-Marija Marić, Matej Molnar, Goran Paša, Lorena Vincek i Petra Žufika.

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Helena Ivančan, Ana Lončar, Lorena Vincek i Velina Kopričanec.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Odlučivši se za rad na projektu, učenici su predlagali različite teme, kao što su pomoć djeci u Somaliji, sport i ja, molvarska pocolica, turistička ponuda, molvarski suveniri i slično.

Promišljajući o temama, zaključili smo da želimo temu u kojoj možemo postići najveći napredak za našu zajednicu, pa je odluka bila laka. Izabrali smo temu promocije molvarskog turizma.

Krenuli smo u proučavanje i ispitivanje problematike. Razgovarajući s općinskim načelnikom, članovima Turističke zajednice i mještanima, uvidjeli smo da postoje mnogi nedostaci i da je angažiranje u turističkom području premalo.

Proučili smo zakonske odredbe, i državne i lokalne, ljudska prava i Ustav Republike Hrvatske. Iz zakona smo saznali da svatko ima pravo davati prijedloge javnim tijelima i da svatko ima pravo na slobodu mišljenja i izražavanja misli, pravo na slobodno udruživanje radi zaštite probitaka ili zauzimanja za gospodarska, kulturna ili druga uvjerenja i ciljeve. Svatko ima pravo slati predstavke i pritužbe, davati prijedloge državnim i drugim javnim tijelima te dobiti na njih odgovor.

Istraživanjem problema saznali smo da nitko do sada nije izradio turističku ponudu za posjet Molvama. Molve su višestruki dobitnik europske nagrade Srebrni cvijet za najuređenije manje mjesto kontinentalne Europe i dobitnik »Zlatnog Interstasa«, međunarodne nagrade za izvanrednu promociju hrvatskog turizma na europskoj razini, a nemaju razrađenu turističku promociju.

Premalo je i suvenira. Jedino što postoji to su reklamni leci te nekoliko suvenira tipa penkala, karte, molvarske pisanica, magneti s prikazom crkve, a makete mlina i lutke u narodnoj nošnji više nema u ponudi, a razglednice Molva uopće nisu bile u ponudi.

Moguća rješenja problema

Znamo da je Hrvatska turistička zemlja, a trebala bi više razvijati razne oblike turizma – kulturni, seoski, lovni, školski, hodočasnički i sl.

Smatramo da mi u Molvama imamo upravo te potencijale. Imamo mnogo toga za pokazati i ponuditi, a u prilog tome idu i informacije o posjećenosti Molva (hodočasnici, učenici, umirovljenici...) koje smo dobili u Župnom uredu, Udruzi lovaca i od ugostitelja.

Predstavnici lokalne vlasti, turističke zajednice i mještani istaknuli su da smo dobro uočili nedostatke i pružili su nam potporu u njihovu rješavanju.

Ljudi su zainteresirani za posjet malim mjestima okruženim prekrasnom prirodom, a Molve su upravo to što se traži.

Učenici su imali zadatak osmisliti što bi sve moglo unaprijediti turističku ponudu. Problem smo istražili, proučili njihove prijedloge i predložili nekoliko mogućih rješenja.

1. Izraditi reklamu za medije.
2. Tiskanje promotivnog letka.

3. Osmisliti turističku ponudu za posjet Molvama.
4. Izrada plakata.
5. Izraditi razglednicu Molva.

Najbolji pristup rješenju problema

Odlučili smo pokušati ispitati sve mogućnosti koje smo naveli ne bismo li poduzeli što je više moguće. Kako smo napredovali s istraživanjem, tako smo otkrivali što je najbolje rješenje. Turistička zajednica već godinama, iako je imala neke planove, nije riješila naš postavljeni problem. Uređen je turistički ured u kojem je malo suvenira, rijetko je otvoren, a osmišljenu ponudu nema.

Udruge i ugostitelji ne vide zajedničke ciljeve i ne odlučuju se za zajedničko osmišljavanje ponude i promocije. Glasovanjem smo odlučili da je najbolji pristup rješavanju problema osmisliti turističku ponudu za jednodnevni izlet u Molve.

Razmišljali smo i o tome da Molve nemaju noviju razglednicu, posljednja je stara više od petnaest godina, a na njoj je nalazi obična fotografija prirode. To nas je također zainteresiralo i odlučili smo se pozabaviti i tim problemom, tj. izraditi razglednicu Molva.

Plan djelovanja

Svoje planove o turističkim akcijama i rješenju zadanog problema predstavili smo ravnatelju, općinskom načelniku, predstavnicima Turističke zajednice, župniku, turističkoj agenciji »Silvija turist« iz Koprivnice i učitelju informatike te ih zamolili za suradnju.

Započeli smo s akcijama. Proveli smo anketu o potrebi poboljšavanja promocije turističke ponude Molva i osmišljavanja turističke ponude za naše mjesto te izrade razglednice. Ispitali smo što se sve može ponuditi gostu u Molvama.

U suradnji s Turističkom agencijom »Silvija turist« izradili smo turističku ponudu za jednodnevni izlet pod nazivom *Dođite u Molve – srce Podravine*, koji će biti primjeren raznim tipovima gostiju (učenici, hodočasnici, umirovljenici...). Ponudu smo elektroničkom poštom prosljediti školama Koprivničko-križevačke županije i drugim agencijama.

Osmislili smo kolažnu razglednicu Molva. U suradnji s volonterom – učiteljem informatike – grafički smo oblikovali razglednicu. U Općini Molve tiskali smo razglednicu.

Uz pomoć Općine Molve razglednicu smo poslali onima koji je mogu nuditi gostima tijekom turističkih posjeta (Knjižara Matovina, Turistički ured, Župa Uznesenja Bl. Djevice Marije u Molvama).

Upoznali smo i medije s akcijama, pisali smo članke za novine i obavijesti za radio. (Radio Đurđevac, Koprivnica, Drava, Podravski list, Glas Podravine i Prigorja, Večernji list, Školske novine, web-stranice škole i Općine).

Projekt smo predstavili Turističkoj zajednici Molve, na roditeljskom sastanku, Učiteljskom vijeću.

Pisali smo zahvalnice za suradnju i pomoć u ostvarivanju projekta. Poučili smo druge u tome kako smo uspjeli riješiti problem u zajednici.

Ostvareni rezultati

Učenici su suradničkim učenjem mnogo naučili o javnoj politici, građanskom odgoju i tome što znači biti građanin, kako znati svoja prava i kako utjecati javnom politikom na vlast te napraviti nešto dobro u zajednici.

Njegovali su i promovirali kulturnu baštinu, isticali kulturne vrijednosti i razvijali stvaralaštvo.

Ojačavali su i promovirali svoj zavičajni identitet. Razvijali su poduzetničke kompetencije. Učili su građanski odgoj i primjenjivali ga.

Učenici su razmjenjivali iskustva, razgovarali s tijelima vlasti i poduzetnicima, surađivali, volontirali, izražavali svoje stavove i uvjerenja, poticali druge na suradnju i unapređivanje zajednice, poslovno su komunicirali.

Dokazali su da učenje za ljudska prava i demokratsko građanstvo potiče na kreativnost i aktivan angažman u zajednici, što joj donosi dobrobit.

Plan je u potpunosti realiziran. Napravljena je turistička ponuda za jednodnevni izlet u Molve te je poslana turističkim agencijama i školama u našoj i susjednim županijama. Surađivali smo s medijima putem tematskih članaka.

Zahvalnicom, razglednicom i poklonima, koje smo djelomice sami izradili, zahvalili smo se na podršci i suradnji.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen medijima (Radio Đurđevac, Podravski list, Glas Podravine i Prigorja, Školske novine, web-stranice škole i Općine), ravnatelju, roditeljima na roditeljskom sastanku, lokalnoj vlasti, Učiteljskom vijeću, učenicima škole.

12. Igrajmo se

Škola

Osnovna škola Frana Krste Frankopana
Frankopanska 64, Osijek
Telefon/telefaks: 031/505 820; 031/575 125
E-adresa: os-osijek-007@skole.htnet.hr

Tematsko područje

Projekt građanin

Cilj projekta

Potaknuti odrasle na uvažavanje prava djeteta i stvaranje najboljih uvjeta za ispunjavanje iskonske dječje potrebe za igrom. Osvijestiti sudionike projekta o značenju osobne uključenosti u borbi za ostvarivanje svojih prava.

Voditeljice

Anica Fumić, Dubravka Čuržik

Učenci

U projektnoj skupini bili su učenci 7. razreda.

Učenci koji će predstavljati projekt: Nika Pušeljčić, Nera Mamić, Lucija Todić i Lorena Stanojević.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Izbor problema povezan je s obilježavanjem Dana škole. Tema ovogodišnjeg Dana škole jest igra pod nazivom »Livada, moja prva igraonica«.

Razrednica nam je predložila da budemo glavni nositelji projekta škole, a onda smo odlučili pozabaviti se pitanjem prava djeteta na igru kroz Projekt građanin.

Istraživali smo na internetu i iznenadili se koliko se znanstvenika bavi proučavanjem značenja igre u razvoju djeteta. Čitali smo, razgovarali, anketirali, sudjelovali u igri...

Moguća rješenja

Dugo smo raspravljali o dobrim i slabim stranama mogućih rješenja.

1. Razgovarati s odraslima i posebno stručnjacima.
2. Upoznati rad udruga koje se bave djecom.
3. Djelovati na roditeljskim sastancima i kroz Vijeće učenika
4. Aktivno se uključiti u igru s mlađim učenicima.

Odlučili smo iskoristiti svaku dobru ideju.

Najbolji pristup mogućem rješenju

Svoju politiku temeljili smo na Konvenciji o pravima djeteta (čl. 31), a svoje aktivno uključivanje u rješavanje problema smatramo najvrednijim.

Plan djelovanja

Nakon konačne odluke što želimo postići našim projektom, izradili smo plan djelovanja.

Najprije smo istražili područje igre, probleme koji se javljaju u našoj sredini i šire.

Anketirali smo učenike, razgovarali s učiteljima i ostalim stručnjacima koji se bave područjem igre u svome poslu.

Organizirali smo radionicu igračaka za roditelje. Cijeli naš razred sudjelovao je u radionicama udruge AISEC-a u našoj školi, učili smo učenike od 1. do 5. razreda igre iz našeg kraja.

Sve što smo radili provjerili smo i saznali da nije u suprotnosti s hrvatskim Ustavom i zakonima.

Ostvareni rezultati

Naučili smo mnoštvo igara, spoznali da su neke igre vezane za određeni geografski prostor, odnosno da su čuvarice identiteta i tradicije nekog naroda.

Obilježili smo igrom naš Dan škole.

13. Odgovornost u školi, odgovornost u društvu (EU odgoj)

Škola

Osnovna škola kneza Mislava
Braće Radić 6, 21212 Kaštel Sućurac
Telefon/telefaks: 021/224 080
E-adresa: os-knez-mislav@st.htnet.hr; rajcic66@yahoo.com

Tematsko područje

Građanski odgoj i obrazovanje, građanska odgovornost

Cilj projekta

Osposobljavanje i uključivanje učenike osnovnoškolske dobi za odgovoran život, danas u školi, sutra u široj društvenoj zajednici.

Voditelj

mr. sc. Tihomir Rajčić

Učenci

Toni Durdov, Antonela Žeravica, Marija Barić-Durđević, Antonija Borzić, Jakov Kovač

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Projekt *Odgovorno u školi, odgovorno u društvu* nastavak je našeg višegodišnjeg projekta *EU odgoja* s kojim smo već sudjelovali na *Smotri projekata iz područja Nacionalnoga programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo*.

Ovaj projekt nastoji dati prilog rješavanju jednog vrlo izraženog problema današnjice, naime ozbiljnog deficita društvene odgovornosti i građanskih vrijednosti u hrvatskom društvu, a posebno kod mladih.

Istražujući problem odgovornosti pokušali smo naći odgovor na sljedeća pitanja: Što je zapravo odgovornost? Što su dužnost i zašto ih moramo izvršavati? Kako se nositi s dužnostima i obavezama s kojima se učenici susreću svaki dan? Kako u budućnosti biti dobar hrvatski građanin odnosno hrvatska građanka.

Moguća rješenja problema

Moguću viziju i načine rješenja ovih problema nude spoznaje koje donosi udžbenik *Građanski odgoj i obrazovanje. Modul osnove demokracije*. Za naš projekt posebno instruktivnima pokazale su se lekcije »Što je odgovornost?«, »Koji su izvori odgovornosti?« i »Na koji način možete ispitati odgovornost?« u kojima je pitanje odgovornosti detaljno razrađeno.*

Pored toga, uz rad s mentorom, učenici su ostvarili suradnju sa školskom psihologinjom, koja im je pomogla pri vrednovanju rezultata do kojih su došli u svom istraživanju, tj. anketi.

Također, učenici su se upoznali s nekim odrednicama Hrvatskog ustava, a posjećivali su i knjižnice, pratili tisak, elektroničke medije te koristili spoznaje do kojih je moguće doći putem interneta.

Najbolji pristup rješenju problema

Polazna točka našeg pristupa rješavanju problema odgovornosti bila je anketa koja je provedena na uzorku od 320 učenika od petog do osmog razreda naše škole.

Obrazac ankete napravljen je u suradnji sa školskom psihologinjom koja nam je, zatim, pomogla analizirati i vrednovati rezultate dobivene u anketi.

Nakon toga, u dogovoru s mentorom, osmišljene su posebne radionice za svaku dobnu skupinu učenika obuhvaćenu anketom, a sve s ciljem da se kod njih osvijesti problem odgovornosti za sebe, za svoju obitelj, za učenje, za školu općenito, ali i, jednom u budućnosti, odgovornost za sudbinu Hrvatske.

Plan djelovanja

Nakon provedenog istraživanja projekt *Odgovorno u školi, odgovorno u društvu* odvijao se na četiri usporedne razine uvjetovane dobnom podjelom učenika viših razreda naše škole.

Učenici su petih razreda u radionici »Povijesne pouke za sadašnjosti« naučili primjere građanskih vrlina kod starih Rimljana i pobliže upoznali pojam odgovornosti i dužnosti, s posebnim naglaskom na važnost djelovanja za opće dobro.

Učenici šestih razreda su u radionici pod naslovom »Odgovornost, kazna i nagrada« proučili sadržaje iz lekcije 18 udžbenika *Građanski od-*

* *Građanski odgoj i obrazovanje. Modul osnove demokracije*, Agencija za odgoj i obrazovanje, Zagreb 2010, str. 52–58.

goj i obrazovanje. Modul osnove demokracije. Nakon završetka lekcije učenici su dobili zadatak da sami odrede odgovornosti i one kojima ih dugujemo, kao i nagrade i kazne koje idu uz te odgovornosti.

Učenicima sedmih razreda predočene su pouke o odgovornosti i hrvatskom građanstvu koje je iza sebe ostavio Ante Starčević, koje je u svojoj knjizi *Odgovnost Starčevićeve misli* objasnila prof. dr. Mirjane Bratanić sa Sveučilišta u Zadru.

Učenici osmih razreda su, na osnovi 20. lekcije u udžbeniku *Građanski odgoj i obrazovanje. Modul osnove demokracije*, obradili lekciju »Odgovornost za javno dobro«, nakon čega su naučeno primijenili na konkretne situacije.

Predstavljanje projekta

Naš je projekt do sada više put predstavljen lokalnoj zajednici: gostovanjima u GV Kaštela, u poglavarstvu Županije Splitsko-dalmatinske te na javnom predstavljanju u dvorani kina Sv. Juraj.

Također je naš rad redovito prisutan u tisku (Slobodna Dalmacija, Večernji list, Vjesnik...) te u elektroničkim medijima (HTV, TV Dalmacija...)

Ostvareni rezultati

Najvažniji rezultat našeg projekta jest činjenica da smo učenike naše škole potakli da odbace lažni osjećaj bespomoćnosti, koji se često čuje i kod odraslih, a koji se izražava riječima: »zašto se truditi kad ništa nije moguće promijeniti«.

Potakli smo ih da svoju odgovornost ne smiju prebacivati na druge jer put do uspjeha u životu počinje onog dana kad čovjek potpuno preuzme odgovornost za svoje postupke i kad prestane tražiti izgovore.

Ovaj projekt dugoročno nastoji postići što veću uključenost mladih u probleme hrvatskog društva i u modalitete njihova rješavanja.

14. Kam da se pojde

Škola

OŠ Stjepana Radića Brestovec Orehovički
Telefon/telefaks: 049/238 149; 049/238 250
E-adresa: os-s.radica@kr.t-com.hr

Tematsko područje

Umijeće komuniciranja i rješavanja osobnih i društvenih problema; ljudska prava (pravo na izražavanje mišljenja, pravo na informiranje, pravo na okupljanje i udruživanje)

Cilj projekta

Istraživanjem o načinu i mjestima provođenja slobodnog vremena djece od 12 do 15 godina utvrditi postojanje/nepostojanje organiziranih sadržaja na području lokalne zajednice, a da bi se organizirale aktivnosti koje će djeci omogućiti okupljanje u primjerenim i zdravim uvjetima

Voditeljice:

Ljubica Gorički, prof., Dijana Gubez, prof.

Učenicima

Broj učenika u projektnoj skupini: 24

Učenicima/ce koji će predstaviti projekt na smotri: Tihana Komorski (8.b), Lucija Krznar (8.b), Karlo Krznar (7.a), Karolina Tretinjak (7.a)

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Predstavnici Vijeća učenika škole bili su kod načelnika općine u Dječjem tjednu. Tema susreta bili su problemi koji muče učenike obje OŠ općine Bedekovčina. Jedno od pitanja koja su se u pripremi za susret pojavila bilo je: U kojim prostorima djeca naše općine mogu organizirano provoditi kvalitetne aktivnosti u svoje slobodno vrijeme? Tada smo doznali da takav prostor općina ima, ali nije uređen, jer adaptacija »puno košta« i da, za sada, ovisimo o prostoru u školama.

Tijekom zimskih praznika članovi Organizacijskog odbora učenika (njih 24), koji imaju mogućnost pokrenuti aktivnosti za djecu u školi, sudjelovali su na zimovanju u organizaciji GD CK Zabok (u siječnju 2012).

Tamo su kroz osobno iskustvo prošli niz kvalitetnih aktivnosti o kojima su razgovarali na susretu s načelnikom. Po povratku radili smo vrednovanje programa, pa se pojavilo pitanje: »Kam onda možemo ići mi, djeca Brestovca Orehovičkog?«

U razgovoru smo spoznali da i nemamo baš puno podataka o tome i da bismo se rado bavili tom temom u okviru projekta građanskog odgoja. Prema koracima u projektu krenuli smo od proučavanja zakona i propisa, proučili smo regionalne i lokalne tjednike te internetske izvore.

Proveli smo anketu među učenicima od 5. do 8. razreda u kojoj smo postavili nekoliko pitanja o provođenju slobodnog vremena. Elektroničkom poštom uputili smo udrugama koje se bave aktivnostima u slobodno vrijeme upit o tome imaju li kakve aktivnosti za rad s dječjom populacijom. Načelniku općine uputili smo pitanja u svezi s javnom politikom općine Bedekovčina.

Iz Kurikuluma škole saznali smo koje se aktivnosti za nas nude u okviru škole. Kroz korake vodio nas je priručnik za učenike Projekt građanin.

Moguća rješenja

Nakon prikupljenih podataka utvrdili smo da problem u našoj lokalnoj zajednici postoji jer ima interesa za organizirano provođenje kvalitetnog vremena, a u lokalnoj zajednici nema ponuđenih primjerenih aktivnosti. Organizirali smo »probnu« aktivnost: ples uz fašnik. Došli su svi učenici, a njihovo zadovoljstvo ispitali smo anketom postavljenom na web-stranici škole i potvrdili da nam ovakvih sadržaja nedostaje.

Zajedničkom raspravom došli smo do tri moguća rješenja o kojima smo raspravljali po skupinama: saznati što se danas nudi (od općinske do državne razine); potaknuti osnivanje dječjih sekcija u udrugama i osmisliti vlastiti sadržaj primjeren dobi.

Najbolji pristup rješenju problema

Kao najuspješniji izabrali smo pristup koji uključuje društvenu integraciju djece od 12 do 15 godina, zabavu i sadržaje primjerene dobi, a pred nas stavlja izazov osmišljavanja i organizacije jedne aktivnosti i postavljanja osnova za kontinuirano provođenje zanimljivih i kreativnih sadržaja u lokalnoj zajednici.

Raspravom smo ustanovili jake i slabe strane te zaključili da se sve slabe mogu prevladati entuzijazmom, dogovorom i timskim radom, a jake nam razvijaju građansku inicijativu.

Plan djelovanja

Kroz anketu dobili smo potvrdu da djeca žele sudjelovati u aktivnosti »Mali disco i karaoke«, pa smo se primili posla. Trebamo osigurati prostor, opremu i voditelje, izraditi promidžbeni materijal (pozivnice, obavijest na web-stranici), odrediti najpovoljniji termin za održavanje i izraditi evaluacijske listiće. Nakon toga planiramo otići na razgovor načelniku općine s namjerom da ga upoznamo s provedenim sadržajem i zatražimo da se uredi prostor za ovakve namjene na općini.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen ravnatelju, Vijeću učenika i učenicima predmetne nastave. Objavljen je na web-stranici škole. Predložiti ćemo i načelniku da ga poslušaju.

Ostvareni rezultati

Radom na projektu učenici su izražavali svoje mišljenje, spoznali razine i dijelove vlasti odgovorne za rješavanje učenog problema. Učvrstili su vještine argumentacije i javnog nastupa. Jačali samopouzdanje. Prikupljali su informacije iz različitih izvora, razrađivali plan aktivnosti, provodili ankete i vršili obradu, razvijali vlastitu javnu politiku i dobro se družili i zabavljali. Izradili su dokumentacijsku mapu i portfelj. Zbog uzrasta djece bilo nam je potrebno znatno više sati od planiranih 15.

15. Vratimo Sutli njezine kupače

Škola

OŠ Antuna Mihanovića Klanjec
Lijepe naše 41, 49290 Klanjec
Telefon/telefaks: 049/550 332
E-adresa: os-klanjec-001@skole.htnet.hr

Tematsko područje

Projekt građanin i zaštita okoliša

Cilj

Uređenje kupališta i vraćanje povjerenja kupača u kvalitetu vode za kupanje u rijeci Sutli.

Voditeljica

Jadranka Husnjak, prof.

Učenicima

Laura Kramarić (8. r.), Demian Kokan (8. r.), Ana Lovrečki (6. r.), Sara Pleško (6. r.), Patricija Pogačić (6. r.), Laura Šoban (8. r.)

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Raspravljali smo o problemima koje smo uočili u našoj sredini i odabrali problem onečišćenja vode za kupanje u rijeci Sutli. Bili smo potaknuti iskustvom prošloga ljeta kada su neki naši vršnjaci imali zdravstvenih problema i tada se pojavila sumnja da je tome razlog kupanje u Sutli. To nije dokazano, ali je povjerenje u sigurnost i čistoću vode rijeke Sutle poljuljano, tim više što su neki mediji godinu dana ranije izvijestili da je Sutla onečišćena opasnim tvarima. Odlučili smo istražiti kakvoću vode za kupanje i vratiti povjerenje kupača.

Proučili smo zakone i među ostalim doznali da se svatko pod jednakim uvjetima može služiti javnim vodnim dobrom za odmor i rekreaciju. Proveli smo anketu u višim razredima naše škole da bismo doznali koliko se vršnjaka kupa preko ljeta i kako oni doživljavaju čistoću Sutle. Razgovarajući sa starijim generacijama, doznali smo da kupanje na Sutli ima dugu tradiciju. Uzeli smo uzorke vode iz rijeke na području kupališta i ispitivali stupanj onečišćenja. Proučili smo nama dostupnu literaturu s interneta i iz Gradske knjižnice.

Moguća rješenja problema

Doznali smo da postoji više projekata kojima je cilj da se kakvoća vode rijeke Sutle poboljša. Oni se provode uzvodno od Klanjca i našeg kupališta. S obzirom na to da se u Sutlu ispuštaju otpadne vode, a rijeku zagađuju i vlasnici poljoprivrednih površina prekomjernim korištenjem otrova i gnojiva, razmišljali smo o izgradnji pročistača otpadnih voda uzvodno od našeg kupališta. Svjesni da to ne možemo realizirati, odlučili smo da veću pažnju posvetimo traženju podataka o kvaliteti vode za kupanje i uređenju kupališta.

Najbolji pristup rješenju problema

Iz razgovora s gradonačelnikom, koji je ujedno i član saborskog odbora za zaštitu okoliša, doznali smo da Sutla ne može biti službeno kupalište jer se zbog njezina statusa ekološki važnog područja ne smiju vršiti nikakve građevinske intervencije.

Doznali smo da će se uređivati cijeli tok rijeke, ali u skladu s propisima europske ekološke mreže NATURA 2000.

U Zakonu o vodama (čl. 51) piše da jedinice lokalne samouprave donose odluku o lokaciji kupališta, trajanju sezone za kupanje na površinskim vodama, brinu o kakvoći vode za kupanje. U slučaju izvanrednih okolnosti u kojima može biti ugroženo zdravlje kupaca, jedinica lokalne samouprave poduzima pravodobne i primjerene mjere koje uključuju obavještavanje javnosti i po potrebi i privremenu zabranu kupanja.

Temeljem Zakona gradonačelnik nam je obećao da će Zavod za javno zdravstvo tijekom ljetnih mjeseci češće uzimati uzorke za analizu kakvoće vode na hidrološkoj stanici u Zelenjaku.

Ovo ljeto uredit će se kupalište, redovito šišati trava, postaviti kontejner za smeće i kemijski WC. Osim toga, uz suglasnost vlasnika zemljišta, uredit će se igralište za odbojku na pijesku. Takvo uređenje neće remetiti prirodni okoliš, a i sve je prenosivo.

Plan djelovanja

Našu smo ideju objavili na društvenoj mreži (*Facebook*) da bismo komunicirali s mladima i čuli njihovo mišljenje. Objavit ćemo je i na internetskoj stranici naše škole i urediti pano u predvorju kako bi svi učenici, učitelji i roditelji bili upoznati s uređenjem kupališta. Kao ekoškola obilježiti ćemo Svjetski dan voda čišćenjem obale Sutle od smeća i tom ćemo prilikom upoznati novine s tom akcijom i s našim projektom. Planiramo poslati i dopis Javnoj ustanovi za upravljanje zaštićenim prirod-

nim vrijednostima Krapinsko-zagorske županije i zamoliti ih za savjet, podršku i pomoć.

Predstavljanje projekta

S projektom su upoznati učenici, učitelji i roditelji, Turistička zajednica Klanjca, gradonačelnik, a bit će upoznati i mediji i Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Krapinsko-zagorske županije.

Javno predstavljanje planira se na sjednici Izvršnog odbora ekološke udruge »Japica« Klanjec.

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu istraživali činjenice, proveli anketu, intervjuirali roditelje, pisali dopise i analizirali rezultate. Naučili su koliko je važno u realizaciji ideja poštivati zakonske okvire.

Razgovarali su s ljudima iz lokalne zajednice u čijoj je nadležnosti i rješavanje problema. U javnom nastupu iskušali su se u vještini argumentiranog govora. Drugim riječima, razvijali su komunikacijske i socijalne vještine neophodne u svakodnevnom životu.

16. Uživajmo u različitosti

Škola

Osnovna škola Lijepa naša
Tuhelj 54, 49215 Tuhelj
Telefon/telefaks: 049/556 218
E-adresa: os-tuhelj-001@skole.t-com.hr

Tematsko područje

Umijeće komuniciranja i rješavanja osobnih i društvenih problema

Cilj projekta

Bolje međusobno upoznavanje, poštivanje svakog bez obzira na različitost, razvijanje pozitivne slike o sebi te osjećaja vlastite vrijednosti i ljudskog dostojanstva, pripremanje za aktivno i ravnopravno sudjelovanje na svim područjima života.

Voditeljice

Snježana Romić, dipl. učiteljica, Vlatka Matečić, dipl. učiteljica

Učenicima

Članovi grupe »Spajalice«: Lucija Kuhar, Paula Petrincec, Petra Poljanec, Tea Podjaveršek, Maja Jelačić, Vjekoslav Žnidarec – 8. r.; Mario Barlović, Igor Kunšt – 7. r.; Paula Škreblin, Monika Poljanec – 6. r.; Rene Javorić Ilić – 5. r.

Učenicima koji će predstavljati projekt na smotri: Lucija Kuhar, Mario Barlović, Tea Podjaveršek, Petra Poljanec i Paula Petrincec (rezervni član)

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Cilj rada grupe »Spajalice« jest miroljubivo rješavanje sukoba koje jača osjećaj samopoštovanja i ljudske vrijednosti, pridonosi uočavanju pozitivnih osobina drugih, razvoju međusobnog povjerenja i potpore, razvoju osjećaja osobne odgovornosti te preuzimanju trajnijeg odgovornog ponašanja prema zajednici. Uočili smo da je komunikacija među vršnjacima često loša te da se dječaci i djevojčice stalno izdvajaju u razredima i za vrijeme odmora u istospolne grupe. Postavili smo si zadatak da utvrdimo zašto se to događa te da potaknemo češćim međusobnim razgovorima bolje odnose u razredu i školi. Svoja iskustva rada u radi-

onicama odlučili smo prenijeti ostalim učenicima u suradnji s razrednicama te istražiti što djeca škole vole, kakvi smo i kako vidimo svijet.

Moguća rješenja problema

Nakon odrađenih radionica izradili smo zajedničku sliku što školska djeca vole, posebno što se vole igrati dječaci, što djevojčice, a koje igre igramo zajedno te koje su nam sličnosti i razlike. Iz toga su proizašle ideje kako da više povežemo dječake i djevojčice u zajedničkim aktivnostima za vrijeme odmora. Podijelili smo se u skupine te pokušali pronaći ideje i rješenja za daljnje aktivnosti:

- radionica na temu odvajanje dječaka i djevojčica
- sjedenje u raznospolnim parovima na nastavi
- izrada modifikacije igre koju svi volimo – Čovječe, ne ljuti se
- organiziranje druženja na kojem će djevojčice igrati igre koje su češće kod dječaka, i obratno, te zajedničko igranje
- organizacija školskog plesa
- snimanje kratkog spota u kojem bi se ukazalo na jednaku važnost dječaka i djevojčica
- kratka prezentacija o prošlosti borbe žena za ravnopravnost.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon rasprave o svim idejama, tražeći dobre i loše strane svake od njih, odlučili smo se za dva rješenja. Izradit ćemo kutić igre u školi i postaviti ga u zajedničkom prostoru hodnika gdje boravimo za vrijeme odmora. Time bismo izbjegli stalno guranje na stepenicama. Figure i igre (varijacije igara *memory*; mlin; Crni Petar; Čovječe, ne ljuti se) osmislićemo sami u suradnji s drugim učenicima. Osmislićemo scenarij za kraći spot te ga snimiti u vlastitoj produkciji u suradnji s roditeljima i amaterskom kamerom. Naše je rješenje utemeljeno u Deklaraciji o pravu djeteta budući da djeca imaju pravo na školovanje, igru, međusobno poštovanje i toleranciju, a i sva su jednako vrijedna. Potkrepa tih prava nalazi se i u Ustavu te u Zakonu o ravnopravnosti spolova.

Plan djelovanja

Nakon osmišljenog rješenja dogovorili smo aktivnosti koje ćemo poduzeti.

1. Upoznavanje sa sličnostima i različitostima između dječaka i djevojčica, s različitim pristupima ženama i muškarcima, i to u okviru redovne nastave u dogovoru s nastavnicima (književnost, povijest, SRO).
2. U suradnji s DND-om provesti radionice o toleranciji, suradnji i prihvaćanju, stereotipima, diskriminaciji i predrasudama.

3. Izrada plakata o sličnostima i razlikama između dječaka i djevojčica, koje ćemo postaviti na vidno mjesto u školi.
4. Izrada prezentacije o povijesti borbe žena za ravnopravnost povodom Međunarodnog dana žena, prezentacija projekta cijeloj školi.
5. Izrada kutića za igre u školi.
6. Snimanje spota o dječacima i djevojčicama.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen ravnateljici škole 6. ožujka, a 8. ožujka prezentiran je svim djelatnicima i učenicima škole te smo dobili potporu za njegovo ostvarenje.

Na web-stranicama škole i u Zagorskom listu popraćen je rad na projektu.

Ostvareni rezultati

U ovoj fazi projekta postignuti su vidljivi rezultati. Provedene su dvije radionice u svakom razredu od 1. do 8. te je stvorena zajednička slika učenika škole. Obilježen je Međunarodni dan žena tako što je osmišljen mali kviz o razlikovanju spola i roda. Izrađene su prve igre (igra Saša kao varijacija Crnog Petra, tj. traženje zanimanja osoba muškog i ženskog spola), intenzivnije se na nastavi raspravlja o sličnostima, razlikama i odnosima između dječaka i djevojčica. Projekt nije završen, nego se nastavlja.

17. Eko za etno

Škola

OŠ Ante Kovačića, Zlatar
Ulica Vladimira Nazora 1, 49250 Zlatar
Telefon/telefaks: 049/466 832
E-adresa: os-ante.kovacica@kr.t-com.hr

Tematsko područje

Zavičaj, gospodarstvo u zavičaju i poduzetnička kompetencija

Cilj projekta

Skupljanje reciklažnog otpada. Od dobivenog novca opremiti dječju folklornu skupinu narodnim nošnjama za nastupe.

Voditeljica

Anita Petanjek Macan

Učenici

Učenici folklorne skupine: Dorotea Bituh, Goran Brlić, Marta Fraculj-Matole, Ivona Habuš, Dorijan Hubak, Klaudija Hubak, Valentina Huljak, Ivona Huljak, Lucija Katić, Adriana Kesak, Arijana Kreš, Lea Malec, Marijela Matijašec, Lorena Mojčec, Patrik Petric, Krešimir Petrić, Mihael Petrić, Dorotea Rožić, Dorotea Strelar, Kristijan Škof, Lucija Škrlec, Lana Šumiga, Helena Varga.

Učenici koji će prezentirati projekt: Goran Brlić, Ivona Habuš, Arijana Kreš, Patrik Petric

OPIS

Izbor i istraživanje problema

U školi je osnovana dječja folklorna skupina kao izvannastavna aktivnost. Iako je grad Zlatar neraskidivo vezan uz kajkavsku kulturu, ova folklorna skupina po formi, načinu rada i repertoaru predstavlja novost. Tako smo se odmah suočili s golemim problemom. Gdje nabaviti narodne nošnje za nastup?

Na probama folkloru razgovarala sam s učenicima o uočenu problemu. Povala se rasprava o tome gdje pronaći nošnje, kako narodne nošnje izgledaju, kako doći do sredstava za kupnju nošnji, možemo li ih sami izraditi.

Proučavali smo literaturu o narodnim nošnjama i tradicijskoj kulturi, Ustav Republike Hrvatske, Deklaracije o ljudskim pravima i pravima djeteta, Konvenciju o zaštiti nematerijalne kulturne baštine te Zakon o zaštiti okoliša.

Razgovarali smo s roditeljima, ravnateljicom, gradonačelnikom, lokalnim novinarima i poduzetnicima, posjetili Etno selo Kumrovec, školsku i gradsku knjižnicu.

Moguća rješenja problema

Odmah, na idućoj probi, krenuli smo na rješavanje problema. Podijelili smo se u nekoliko skupina i raspravljali kako doći do narodnih nošnji. Predstavnici skupine učenika predlažu da nam nošnje kupe:

- roditelji (prednosti: suradnja, nedostaci: privatno vlasništvo, nedostatak novca)
- škola (prednosti: nošnje u školskom vlasništvu, nedostaci: nedostatak novca)
- Grad (prednosti: suradnja s lokalnom zajednicom, nedostaci: grad je u financijskim poteškoćama)
- donacija (prednosti: uključivanje gospodarskih subjekata, nedostaci: privrednici su u blokadama ili su zatvorili poduzeća i obrte)
- ekoakcija učenika naše škole (prednosti: trajno vlasništvo, razvijamo poduzetnički duh, stječemo radne navike, čistimo okoliš, svi sudjelujemo, zadovoljstvo postignutim, nedostaci: konkurencija, nezadovoljstvo roditelja zbog sakupljanja reciklažne ambalaže).

Najbolji pristup rješavanju problema

Odlučili smo da je najbolje da sami odlučimo o sudbini nošnji. Organizirat ćemo ekoakciju sakupljanja reciklažnog otpada.

Dobre strane:

- ekološki osvijestiti učenike
- osvijestiti učenike o očuvanju hrvatske kulturne baštine
- razvijanje ljubavi prema prirodi, narodnim običajima i folkloru Hrvatske
- razvijanje poduzetničkog duha.

Loše strane:

- zbog konkurencije nećemo skupiti dovoljan broj boca
- roditelji neće dopustiti svojoj djeci sakupljanje plastičnog otpada i čišćenje okoliša zbog straha od bolesti i zaraza.

Plan djelovanja

Plan djelovanja uključivao je sljedeće aktivnosti:

- podijeliti svim razrednim odjelima vreće u koje će skupljati plastične boce
- zamoliti spremačice i domare da nam uskladište prikupljene boce i pomognu oko prijevoza
- ekoskopina će osmisliti plakate
- zalijepiti plakate po Gradu Zlataru
- napraviti letke, dijeliti ih građanima
- zamoliti i SS Zlatar da nam pomogne u dijeljenju letaka
- zamoliti gradonačelnika i Gradsko vijeće da se uključe u akciju
- oglasiti akciju na Radio Zlataru
- organizirati roditeljski sastanak folklorša, prezentirati im našu akciju te ih zamoliti za pomoć oko šivanja nošnji
- razgovarati s lokalnim poduzetnicima o preuzimanju sakupljenih boca
- na kraju proglasiti »najeko« razred.

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili na roditeljskom sastanku, svim učenicima škole, na web-stranici naše škole, ravnateljici i stručnoj službi, školskom listu »Iskrice«, timu za vrednovanje kvalitete, gradonačelniku, lokalnim medijima.

Ostvareni rezultati

Plan je djelovanja u potpunosti ostvaren. Prikupljeno je 3.160 plastičnih boca. Kupili smo platno, a na organiziranim folklornim radionicama roditelji su sašili 18 narodnih nošnji.

18. Informirani, aktivni, odgovorni...

Škola

OŠ Vežica

Kvaternikova 49, Rijeka

Telefon/telefaks: 051/453 868; 051/455 680

E-adresa: os-vezica@ri.t-com.hr

Tematsko područje

Projekt građanin

Cilj

Aktivno uključivanje učenika u rješavanje problema svoje zajednice i jačanje građanskih kompetencija

Voditeljica projekta

Gordana Frol

Učenicima

Leon Poljanić, Valeria Tabako, Vana Knežević, Mia Borši, Borna Dobrović, Edi Ždralić

OPIS

Sudjelovanje građana u aktivnostima zajednice vrlo je važno. Svojim radom građani mogu doprinijeti kvaliteti života pojedinca, ali i svih u zajednici. Svaka je sredina posebna. Ona je ogledalo stanovnika koji u njoj žive. Važno je da stanovnici poznaju povijesno-društvene značajke sredine u kojoj žive da bi prednosti svoje zajednice iskoristili i stvorili ugodno mjesto za stanovanje. Da bi doznali koliko građani Podvežice poznaju svoje naselje, učenici su ispitali vršnjake u školi, svoje roditelje te slučajnim odabirom građane Podvežice. Od 147 ispitanih roditelja naše škole samo ih je troje odgovorilo da znaju porijeklo imena Vežica, a kao obrazloženje navode da je naselje dobilo ime po brdu Vežica i da je vjerojatno riječ Vežica izvedena od riječi ves, što znači selo. Zanimljivo je da niti jedan učenik od 129 ispitanih ne zna porijeklo imena Vežica, a 42% učenika zna po kojoj je osobi ili toponimu ulica u kojoj žive dobila ime. Koliko se naši roditelji uključuju u aktivnosti zajednice pitanje je čiji odgovor možda najbolje oslikava koliko su naši roditelji i odgovorni građani. Naime, 59% ispitanih nikada se ne uključuje u aktivnosti zajednice, 35% povremeno, a svega 6% često ili samo 9 roditelja. Stariji su

građani prihvatili anketu i rado odgovarali na postavljena pitanja, dok su mlađi samo odmahivali i govorili da nemaju vremena. Dakle, slučajnim odabirom građana doznali smo da većina baš i ne poznaje svoje naselje. Samo 20% zna porijeklo naziva Vežica, a 36% ispitanih građana sudjeluju u aktivnostima zajednice. Proučili smo povijest Podvežice o kojoj piše dr. Andrija Rački. Naišli smo na interesantan podatak da je jedan posjed 1829. godine kupio Maksimilian Luppis, a njegov sin Antun sagradio kuću u kojoj je danas smješten Mjesni odbor Podvežica. Povezivanje vlasnika posjeda Lupiševo s Ivanom Lupisom, konstruktorom torpeda, trebalo bi provjeriti jer, ako je podatak točan, onda ga treba iskoristiti i u turističke svrhe. U rješavanju problema informiranja građana podržali su nas pročelnica Odjela gradske uprave za odgoj i školstvo, pročelnici Odjela gradske uprave za kulturu i Odjela gradske uprave za razvoj, urbanizam, ekologiju i gospodarenjem zemljištem te Turistička zajednica grada Rijeke.

Zaključili smo da su svi u zajednici zainteresirani da građani Podvežice trebaju biti informirani, angažirani i aktivni građani. Na neslaganja nismo naišli.

Moguća rješenja problema

Internetski portali

Na portalu grada Rijeke nalaze se najpotpunije informacije o radu Mjesnog odbora Podvežica. Planovi, programi, izvještaji, obavijesti i zanimljivosti iz Mjesnog odbora služe građanima da bi se informirali o aktivnostima i događajima u njihovoj zajednici. Na portalu grada Rijeke nalazi se interaktivni plan grada i registar ulica grada. Građani mogu pronaći osnovne podatke o osobi po kojoj je ulica u kojoj žive dobila ime. Internet nudi velike mogućnosti za unapređivanje demokracije. On u znatnoj mjeri pridonosi transparentnosti rada ustanova, omogućuje širok pristup ključnim dokumentima i najavljivanja javnih događanja u gradu. Ova politika riješila bi pravovremeno informiranje građana kada bi svi građani imali računalo i služili se internetom. Stoga trenutno rješenje našeg problema ne možemo riješiti ovom politikom.

Edukacijsko-pokazni pano

Kako građanima približiti sredinu u kojoj žive, uputiti ih na neke zanimljivosti i zainteresirati ih da se uključe u aktivnost zajednice, pokušat ćemo riješiti novom politikom postavljanja edukacijsko-pokaznog panoa u središtu naselja Podvežica. Na toj mapi označili bismo najvažnije objekte koji se nalaze na Podvežici, a koji mogu biti interesantni građanima i turistima. U Turističkoj zajednici smatraju da taj pano ne

bi koristio turistima jer turisti ne posjećuju ovaj dio grada, ali mi imamo podatke koji to opovrgavaju. Pročelnik Gradskog odjela za kulturu podržao je našu novu politiku i savjetovao nam da za početak projekt možemo realizirati na *billboardu* (popularnom džamboplakatu), a da nakon probnog testa krenemo u realizaciju. Ova naša politika naišla je na odobravanje ljudi u zajednici.

Najbolji pristup rješenju problema

Prednosti politike

Odlučili smo podržati politiku koju smo nazvali edukacijsko-pokazni pano. Postavljanjem panoa na raskrižju Kontuševe i Kvaternikove ulice želimo građanima Podvežice omogućiti stjecanje osnovnih znanja o povijesti i prednostima njihove zajednice. Podržavanjem ove politike želimo da građani Vežice postanu informirani građani jer smo mišljenja da samo informirani građani mogu biti aktivni i odgovorni. Osim građanima Podvežice pano bi služio i ostalim građanima Rijeke, ali i turistima. Mogli bi ga koristiti i učitelji kada organiziraju izvannastavne aktivnosti, a učenici bi stjecali vještine snalaženja, opisivanja i usvajanja sadržaja iz lokalne povijesti. Cilj nam je kod građana razviti svijest da vrijednosti koje imaju u svojoj zajednici mogu oplemeniti aktivnim uključivanjem u npr. ekološke akcije. Građani mogu volontirati jer je volontiranje ključni način građanskog sudjelovanja i način da se udovolji društvenim potrebama.

Nedostaci politike

Jedan od nedostatka naše politike jest novac. U ovo vrijeme gospodarske krize nismo sigurni da bi se projekt mogao financirati iz gradskog proračuna, pa bismo morali pronaći sponzore ili donacije od pravnih i fizičkih osoba. Postoji i mogućnost da će pano biti na udaru skupine građana koji uništavaju i šaraju sprejevima zidove. S obzirom na to da bismo pano postavili u parku, možda će se javiti i neke udruge koje će kao protuargument navesti narušavanje okoliša.

Temelj politike

Našu politiku temeljili bismo na Zakonu o lokalnoj i područnoj samoupravi te na zakonima koji reguliraju turističku djelatnosti. Politika koju predlažemo ne kosi se s odredbama Ustava Republike Hrvatske.

Razine vlasti za provođenje politike

Za provođenje ove naše politike trebale bi se uključiti sve razine vlasti, od lokalne do državne, jer je svima u interesu da građani budu informi-

rani i aktivni, sposobni i zadovoljni ljudi koji će doprinositi napretku svoje zajednice.

Plan djelovanja

Djelovanje smo započeli na školskoj razini. Upoznali smo s planom rada ravnateljicu, Učiteljsko vijeće i Vijeće roditelja. Proveli smo ankete. Pisali smo pisma osobama iz javnog i političkog života. Informirat ćemo i lokalne novine i televiziju o našem radu. Potražiti ćemo pomoć civilnih udruga koje nam mogu pomoći u vezi s prijavom našeg projekta na neki od programa Europa za građane. Za dane Mjesnog odbora u svibnju 2012. projekt ćemo predstaviti i građanima Podvežice.

Ostvareni rezultati

Učenici su radeći na projektu naučili o povijesti svoga naselja. Pronalazili su načine kako građanima Podvežice predstaviti i pokazati prednosti naselja. Slobodno su izražavali svoje stavove, razmjenjivali su mišljenja o aktivnom uključivanju građana u rad zajednice. Pisali su e-poštu ministru znanosti, obrazovanja i sporta, pročelnicima gradskih odjela. Dobili su veliku potporu od tajnice Mjesnog odbora Podvežica. Naučili su izraditi portfelj. Pokazali kreativnost u izradi grafikona, ispravno su napisali predloške. Učenici su razvili svijest da samo informirani građani mogu biti odgovorni i aktivni.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen Učiteljskom vijeću i na Županijskoj smotri projekata 29. ožujka 2012.

19. Kraljeznica zove upomoć

Škola

Osnovna škola Čavle
Čavle 212, 51219 Čavle
Telefon/telefaks: 051/259 169
E-adresa: os-cavle-001@skole.htnet.hr

Tematsko područje

Projekt građanin

Cilj

Probuditi svijest učenika o problemima u zajednici te ih poticati u stjecanju iskustava za aktivno građanstvo

Voditeljica

Gordana Manojlović, prof.

Učenici

Katja Matejčić, Lorena Pančić, Nikol Marelja Bošnjak, Marija Čabrijan, Ira Fabrio, Marija Žeželić

Projekt su prezentirale: Nikol Marelja Bošnjak, Marija Čabrijan, Ira Fabrio, Lorena Pančić

OPIS

Nakon obavljenog sistematskog pregleda za učenike osmih razreda naše škole zapaženo je da učenici imaju probleme zbog nepravilnog držanja tijela te problem s ravnim stopalima. Nakon razgovora sa školskom liječnicom dr. Zagorkom Korolijom Čuić saznali smo da poteškoće s kralježnicom među školskom populacijom ima oko 20% učenika. To nije toliko zabrinjavajući podatak, ali zabrinjava činjenica da je on u porastu. Upravo smo zbog toga kao problem koji ćemo proučavati odabrali poteškoće s kralježnicom, a projekt smo nazvali »Kraljeznica zove upomoć«.

Istraživanje problema

Prvi korak u istraživanju problema bilo je definiranje pojma kraljeznica i pojmova koji se odnose na deformitete kralježnice kao što su skolioza, kifoza i lordoza. Pretraživali smo udžbenik iz biologije, drugu stručnu literaturu, te obavili intervju sa školskom liječnicom dr. Zagorkom Korolijom Čuić.

Pretražili smo internetske izvore te tamo pronašli niz zanimljivih članaka o ovoj temi.

Zatim smo proveli anketu među učenicima osmih razreda naše škole da bismo doznali koliko učenika ima poteškoća s kralježnicom, ali i neke druge podatke, npr. koliko sati dnevno učenici provedu sjedeći, koliko su teške školske torbe, smatraju li da su stolice u školi prilagođene ispravnom sjedenju te bave li se učenici sportom.

Moguća rješenja problema

Nakon prikupljenih podataka ustanovljeno je da školske klupe nisu prilagođene ispravnom sjedenju, da učenici prosječno provedu 6 do 10 sati sjedeći, da su školske torbe u prosjeku teške 5 do 10 kg, a da se oko 50% učenika bavi sportom.

Stoga su članovi grupe predložili moguća rješenja. Kao prvo, obratiti pozornost da su školske klupe i stolice u svim učionicama istih dimenzija, što bi trebalo promijeniti jer nisu svi učenici jednako visoki. Isto tako osvijestiti učenike da pravilna obuća također može pridonijeti zdravlju stopala, pa tako i kralježnice. Ispravna prehrana, tj. unos dovoljnih količina vode i proteina, svakako treba biti nova navika.

Najbolji pristup rješenju problema

Budući da je ustanovljeno da učenici koji se bave sportom imaju manje poteškoća s kralježnicom, članovi grupe su se složili s time da najbolji pristup rješenju ovog problema bude preventivno djelovanje, točnije poticanje na bavljenje sportom i na više kretanja.

Naglasak je na rekreativnom bavljenju sportom svih vrsta. Ipak se preporuča plivanje i ples, jer su to, po preporuci školske liječnice, sportovi s najmanje mana. Poticanjem mladih na sport i kretanje postiglo bi se da mladi sve manje sati provode sjedeći. Time bi pozitivno djelovali i na rastući problem pretilosti kod mladih, koji se javlja i kao posljedica dugog sjedenja i fizičke neaktivnosti.

Plan djelovanja

Na satu razredne zajednice obraditi ovaj problem te osvijestiti učenike o problemu lošeg držanja i deformiteta kralježnice. Dati učenicima korisne savjete vezane uz ergonomiju ispravnog sjedenja, adekvatnu obuću, pravilnu prehranu te bavljenje sportom. Ukazati na dobrobiti plivanja.

Na nastavi tjelesne i zdravstvene kulture više pažnje posvećivati vježbama koje potiču snagu leđnih mišića, a time i ispravno držanje.

Obilježiti Olimpijski dan i Svjetski dan zdravlja.

Ostvareni rezultati

Radom na projektu članovi su grupe naučili kako istražiti problem, proučavati izvore informacija, pripremati, provoditi i analizirati ankete, intervjue te voditi prezentaciju. Razvili su komunikacijske vještine, toleranciju kroz rad u grupi i suradničko učenje.

Proučavanjem problema deformiteta kralježnice doznali su korisne informacije u vezi s očuvanjem kralježnice.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen svim učenicima od 5. do 8. razreda naše škole, učiteljima i roditeljima učenika.

Predstavljen je na županijskoj smotri iz Demokratskog građanstva.

20. Raspršimo tamu

Škola

OŠ »Trsat«

Slavka Krautzeka 23, 51000 Rijeka

Telefon/telefaks: 051 216775

E-adresa: os.trsat@ri.t-com.hr

Tematsko područje

Projekt građanin

Cilj projekta

Aktivno sudjelovanje učenika naše škole u rješavanju problema odgoja i obrazovanja slijepa i slabovidne djece u osnovnoj školi.

Voditeljica projekta

Durđica Novak-Žagar

Učenci

Marija Antonia Zubalj (6.a), Marko Matić (6.a), Ira Nimčević (6.a), Adriano Butorac (6.a), Julia Johanna Fahrion (6.a)

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Prije svega treba naglasiti da djeca s oštećenjem vida imaju pravo na odgoj i obrazovanje u redovnim školama, a to je propisano Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. Cilj je našeg projekta upoznati javnost s problemima slijepa i slabovidne djece u odgoju i obrazovanju te pronaći način kako da im olakšamo učenje.

Proveli smo anketu među ispitanicima starosne skupine 30–40 godina, razgovarali smo s pedagoginjom naše škole, odgajateljicom u dječjem vrtiću i knjižničarkom OŠ »Pećine«, koja radi sa slabovidnom i slijepom djecom. Pretražili smo i web-stranice vezane uz ovaj problem.

Za početak razjasnimo što je to sljepoća odnosno slabovidnost. Sljepoća je medicinski poremećaj potpune ili djelomične nesposobnosti vizualnog sustava da prenosi podražaje. Slabovidnost je poremećaj vidnog sustava karakteriziran oslabljenim ili zamućenim vidom u oku koje je inače normalno.

Istražili smo na koji način uče slijepa i slabovidna djeca.

Škole trebaju biti opremljene udžbenicima na Brailleovu pismu, posebnim pisačim strojevima, računalima i pisačima za Brailleovo pismo.

Učitelji ne poznaju Brailleovo pismo, a naše knjižnice nemaju knjige na Brailleovu pismu.

Učenici s oštećenjem vida, koji su uključeni u redovnu osnovnu školu, svladavaju isti program kao i ostali učenici.

U našim su školama razredi još uvijek veliki, pa se postavlja pitanje koliko učitelj stigne kvalitetno obraditi gradivo sa slijepim i slabovidnim djetetom.

Prema riječima knjižničarke OŠ »Pećine« udžbenici na Brailleovu pismu tiskaju se u Hrvatskom savezu slijepih i u Centru za odgoj »Vinko Bek« u Zagrebu. Tiskaju se po narudžbi, pa ih učenici dobivaju sa zakašnjenjem, a cijena im je i do 3.000 kn. To znači da djeca već u startu kasne sa savladavanjem gradiva.

U prvom je razredu potrebno izraditi slova, brojke i geometrijske likove od opipljivog materijala. Svoja prva saznanja o svijetu u kojem žive uče iz taktilnih slikovnica. U Hrvatskoj su tiskana svega četiri takva naslova, a koštaju i do 400 kn.

Da se radi o velikom problemu u našem društvu, govori nam i analiza ankete koju smo slučajnim uzorkom proveli među roditeljima. Analizom ankete o slijepim i slabovidnim osobama dobili smo sljedeće rezultate:

1. Položaj slijepih i slabovidnih osoba u našem je društvu: 66% – loš, 33% – dobar, 0% – odličan.
2. Koliko ste upoznati s problemima s kojima se susreću slijepe i slabovidne osobe: 60% – loše, 33% – dobro, 3% – odlično.
3. Koliko mediji pridonose boljoj edukaciji o problemima slijepih i slabovidnih osoba: 86% – loše, 13% – dobro, 0% – odlično.
4. Kakva je zastupljenost knjiga napisana na Brailleovu pismu: 93% – loša, 70% – nije moglo odgovoriti jer ne zna.
5. Kako ocjenjujete mogućnost obrazovanja slijepih i slabovidnih osoba u našem društvu: 73% – loša, 26% – dobra, 0% – odlična.

Svi ispitanici znaju tko su slijepe i slabovidne osobe. Sedam ispitanika ne zna ništa o knjigama napisanim na Brailleovu pismu.

Na pitanje postoje li u Hrvatskoj tiskare u kojima se tiskaju knjige za slijepe i slabovidne osobe, 3 ispitanika je odgovorilo da postoje, 2 nisu sigurna, a 11 ih ne zna. Svi se ispitanici slažu da bi trebalo posvetiti više pažnje tiskanju knjiga i slikovnica za slijepe i slabovidne osobe.

Na pitanje o tome na koji način bi način riješili problem tiskanja knjiga za slijepce i slabovidne osobe, odgovorili su: humanitarnim akcijama, donacijama, edukacijom te novcem iz državnog proračuna.

Moguća rješenja problema

Da bismo pronašli pravo rješenje problema slijepih i slabovidnih osoba, proučili smo: Ustav Republike Hrvatske, Konvenciju o pravima djeteta Ujedinjenih naroda, Zakon o odgojno-obrazovnom radu osnovnih škola, Zakon o volontiranju. Razgovarali smo s pedagoginjom naše škole gospođom Jadrankom Perković-Sušanj i s gospođom Tanjom Šupe, knjižničarkom OŠ »Pećine« u Rijeci. Pregledavali smo web-stranice da bismo vidjeli što je sve poduzeto u vezi sa slijepim i slabovidnim osobama u našem društvu.

Ustav Republike Hrvatske

Čl. 62.

Država štiti materinstvo, djecu i mladež te stvara socijalne, kulturne, odgojne, materijalne i druge uvjete kojima se promiče ostvarivanje prava na dostojan život.

Čl. 64.

Dužnost je svih da štite djecu i nemoćne osobe.

Čl. 65.

Osnovno je školovanje obvezatno i besplatno. Svakomu je dostupno, pod jednakim uvjetima, srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje u skladu s njegovim sposobnostima.

Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi

Čl. 58.

Osnovno školovanje djece i mladih s teškoćama u razvoju provodi se u osnovnoj školi uz odgovarajuću primjenu individualiziranih postupaka i produženih stručnih tretmana učenika, a kada je to nužno, u posebnim odgojno-obrazovnim grupama i razrednim odjelima u okviru škole.

Konvencija o pravima djeteta Ujedinjenih naroda

1. Sva djeca i mladi imaju ista prava

3. Djeca i mladi imaju pravo na besplatno osnovno obrazovanje. Osim toga mora im se osigurati i posjet školama koje bi ih mogle dalje obrazovati.

10. Djeca i mladi invalidi imaju pravo na posebnu podršku i unapređenje, kao i na aktivno sudjelovanje u društvenom životu.

Zakon o volontiranju

Čl. 13.

Maloljetna osoba mlađa od 15 godina života može biti uključena u obavljanje odgojno obrazovnih volonterskih aktivnosti kao aktivnosti usmjerenih općem dobru i odgoju za volontiranje, i to samo u svrhu odgoja i obrazovanja...

Humanitarna akcija

Građani se rado odazivaju humanitarnim akcijama, no s obzirom na cijene pomagala i knjiga, vjerojatno se ne bi skupilo dovoljno novca.

Veći broj tiskara

To je svakako dobra ideja jer ih ima vrlo malo u Hrvatskoj, a u Rijeci ni jedna. Otvaranjem takvih tiskara došlo bi do konkurencije i pada cijena, veće ponude i lakše dostupnosti. Mi, djeca, nismo dovoljno kompetentni da realiziramo ovakvu ideju, ali ćemo je svakako nekome predložiti.

Izrada taktilne slikovnice

Taktilna slikovnica jest slikovnica izrađena tako da je svaki crtež prikazan u boji, a pojedini dijelovi slike su ispušćeni. Slikovnice su popraćene tekstom na uvećanom tisku te na Brailleovu pismu.

U Hrvatskoj se mogu kupiti četiri taktilne slikovnice. Cijena im je u prosjeku 400 kn. Dakle, možemo reći da takvih knjiga gotovo da nema na tržištu. Udžbenika od 1. do 4. razreda osnovne škole gotovo da i nema. Takvi su udžbenici prepuni slika i ilustracija, što dodatno otežava i poskupljuje tisak.

Mi uz pomoć učitelja možemo izrađivati takve slikovnice i darovati ih knjižnicama. Kada bi se educirali učitelji i uključile sve škole, nastala bi i velika količina materijala.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon što smo proučili neke od politika koje bi mogle riješiti naš problem »Raspršimo tamu«, odlučili smo se za politiku »Izrada taktilne slikovnice«.

Odlučili smo neposredno djelovati kao grupa učenika volontera u suradnji s osnovnim školama i vrtićima, a posebno u suradnji s OŠ »Pećine« i s njihovom knjižničarkom Tanjom Šupe.

Od gđe Šupe dobili smo smjernice za izradu taktilnih slikovnica. Taktilna slikovnica mora biti čvrsta, mora imati krute stranice, ravne podloge i mora imati uvez. Tekst mora biti u uvećanom crnom tisku (Arial 24) i na Brailleovu pismu.

Broj stranica povećava se prema dobi djeteta.

Dno svake stranice treba biti označeno da bi se dijete lakše orijentiralo.

Slikovnice za djecu mlađu od tri godine moraju biti sigurne, što znači da treba izbjegavati oštre predmete, otrovne materijale, predmete koji mogu otpasti i izazvati gušenje.

S obzirom na dob djeteta i sadržaj slike kreće se od jednostavnih do složenih prikaza.

Dobro je da se pojedini dijelovi slike mogu otvarati tako da dijete shvati prostor i dubinu.

Priča bi trebala biti dovoljno jednostavna da se može s lakoćom pratiti. U prvim slikovnicama slike i priče trebaju biti vezane za svakodnevni život i stvarnost, a kasnije se mogu obrađivati i apstraktniji sadržaji.

Materijali koji izazivaju odsjaj mogu biti korisni, ali ne i za slabovidnu djecu kojoj to smeta.

Treba koristiti stvarne boje i jake kontraste.

Potrebno je ostaviti dovoljno prostora među objektima na slici, a i izbjegavati preklapanje objekata.

Ukoliko se lik pojavljuje više puta, njegove karakteristike uvijek moraju biti iste. Debljina materijala koji se lijepi na stranicu mora biti barem 1 mm.

Odabrali smo bajku »Crvenkapica« jer je vezana uz projekt škole o bajkama, poznata je bajka, čita se u prvom razredu i ima edukativnu poruku.

Podržavanjem ove politike želimo educirati i senzibilizirati građane o potrebama i problemima slijepih i slabovidnih osoba.

Prednost ove naše politike jest da se uz malo dobre volje i uloženog truda može napraviti veća količina taktilnih slikovnica.

Nedostatak ove naše politike jest nemogućnost izravnog djelovanja na svjetonazor pojedinca.

Našu bismo politiku temeljili na Ustavu Republike Hrvatske, Konvenciji o pravima djeteta Ujedinjenih naroda, Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi i Zakonu o volontiranju.

Plan djelovanja

Prema našim provedenim aktivnostima zaključili smo da su za rješavanje problema zainteresirani svi koji se bave odgojem i obrazovanjem djece te da ćemo pri predlaganju akcijskog plana naići na podršku.

Stoga ćemo s planom na razini škole upoznati: ravnateljicu, Učiteljsko vijeće, Vijeće roditelja i Vijeće učenika.

Svoj projekt predstaviti ćemo Učiteljskom vijeću naše škole da bi i naše učitelje potakli da se uključe u izradu taktilnih slikovnica.

Na razini odjela organizirat ćemo roditeljske sastanke i upoznati roditelje s projektom i daljnjim radom grupe. Cilj nam je uključiti što veći broj učitelja, učenika i roditelja u izradu taktilnih slikovnica. Potrebno je izabrati članove koji će provoditi ove aktivnosti.

Pokušat ćemo pridobiti mjerodavna tijela u gradskoj vlasti i institucije koje će biti spremne donirati sredstva za rad grupe.

Slikovnicu ćemo pokloniti Odjelu za slabovidnu djecu pri OŠ »Pećine«.

Ispričane kratke priče kroz razne materijale bile bi naš konkretni doprinos jednom plemenitom cilju: podijeliti priče sa svima. Višestruko činimo dobro:

- pridonijeli bismo dopunjavanju nastavnih pomagala za potrebe Odjela za slabovidnu djecu
- izradom takvih priča senzibiliziramo djecu za različitost i toleranciju
- u odgojno-obrazovnom dijelu našeg programa omogućavamo pričanje i vizualizaciju priča te osmišljavamo mogućnost prijenosa tih informacija slabovidnoj djeci kroz naš doživljaj i percepciju.

Predstavljanje projekta

Naš projekt predstavili smo na školskom natjecanju održanom 23. veljače 2012. i na Županijskoj smotri iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo održanoj 29. ožujka 2012.

21. »Malo nas je, al' nas ima«

Škola

OŠ »Petar Zrinski« Čabar
Narodnog oslobođenja 5, 51306 Čabar
Telefon/telefaks:051/821 147; 051/821016
E-adresa: os-cabar-001@skole.t-com.hr

Tematsko područje

Odgoy i obrazovanje za poduzetništvo

Cilj

Promicanje poduzetničkog načina promišljanja u osnovnoškolskom obrazovanju

Voditeljica projekta

Ksenija Petelin, prof.

Učenci

Učenci 6. razreda koji su sudjelovali u izradi projekta: Anamarija Kvas, Doris Petelin, Nikol Petelin te učenci 8. razreda: Alen Štimac, Andrea Poje.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Grad Čabar smješten je u Gorskom kotaru, blizu granice sa Slovenijom, prometno je udaljen od svih većih središta Hrvatske. Čine ga: Čabar, Gerovo, Tršće, Prezid i Plešće sa svojim selima i zaselcima. Zaselci nestaju, u selim žive uglavnom starije osobe, ali se i u većim mjestima broj stanovnika smanjuje. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, u odnosu na popis iz 2001. godine, broj se stanovnika u našem Gradu smanjio za 576 osoba, što je pad od 13%. Zabrinjavajući je podatak da je izgubljeno više žitelja no što ih danas živi u samom mjestu Čabar! Područje grada Čabra pripada demografski najugroženijem području Hrvatske. Smanjenje broja stanovnika odrazilo se i na broj učenika u našoj školi. Izračunali smo da se broj učenika u našoj školi od školske 1994/1995. do školske 2011/2012. godine smanjio za čak 256 učenika, što je više od trenutnog broja učenika naše škole. Velik broj učenika naše škole nastavlja školovanje u gimnaziji ili u tehničkoj školi. Završetkom

školovanja, a zbog nedostatka radnih mjesta u našem kraju, ostaju u većim gradovima. Smanjenjem broja stanovnika svakim danom opada i kvaliteta življenja u našem kraju. Službe važne za život naših građana sele se izvan Čabra. Bez obzira na sve poteškoće život u našem kraju ima mnogo prednosti. Živimo u okruženju čiste i nezagađene prirode, imamo mnogo prostora za bezbrižnu igru, nemamo ulice prepune automobila, a u školi i samom mjestu svi se poznajemo. Imao gotovo sve, ali željeli bismo da nas ima više.

Moguća rješenja problema

Učenici su analizirali trenutnu politiku i ponudili dva moguća rješenja. Prvo rješenje odnosilo se na politiku koja bi poticala razvoj turističkih potencijala čabarskog kraja, a druga se politika odnosila na poticanje poduzetništva.

Najbolji pristup rješenju problema

Učenici podržavaju politiku koja potiče razvoj poduzetništva. Poduzetništvo je način promišljanja koji potiče kreativnost, uvođenje i podržavanje inovacija, preuzimanje rizika, odgovorno ponašanje i timski rad. Cilj mu je pretvaranje ideje u konkretni proizvod. Poduzetnička znanja uvrštena su u sve europske nacionalne kurikulume. Učenici zastupaju politiku uvođenja poduzetništva u školu konkretnim aktivnostima kojima bi mogli steći znanja i vještine koje bi im mogle pomoću i stvarnom životu. Poticanjem poduzetničkog načina promišljanja doprinosi se povećanju zapošljavanja i pokretanja vlastitog posla. Podršku ovoj politici učenici su pronašli u Strategiji učenja za poduzetništvo 2010–2014. Vlade Republike Hrvatske, u Nacionalnom okvirnom kurikulumu za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje.

Plan djelovanja

Učenici su izradili letak »Naš čarobni čabarski kraj«, izrađivali su čestitke i ukrasne predmete, a s njihovom prodajom sudjelovali su u humanitarnoj akciji »Pomozimo djeci Lei i Draženu da češće dolaze svojoj obitelji«. Planiraju organizirati okrugli stol pod nazivom »Čabar kakav želimo« na koji će biti pozvani građani, predstavnici lokalnih vlasti, udruga, gospodarstvenici, učenici SŠ »Vladimir Nazor« Čabar i OŠ »Petar Zrinski« Čabar, predstavnici medija. U suradnji s Ministarstvom poduzetništva i obrta i Učeničkom zadrugom »Mrav« planiramo organizirati »Dan poduzetništva u školi«. Za učenike osnovne i srednje škole planiramo parlaonicu na temu »Život u Čabru«. U suradnji s Učeničkom

zadruhom »Mrav« planiramo otvaranje trgovine školskog pribora u kojoj bismo učenicima ponudili pribor izrađen u radionici naše Zadruga.

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu razvijali kritičko promišljanje, socijalne i komunikacijske vještine. Upoznali su se s metodologijom izrade i obrade anketnih upitnika, provodili intervjue, analizirali novinske članke, argumentirano zastupali svoje stavove i preuzimali odgovornost za onaj dio problema na koji mogu sami utjecati.

Predstavljanje projekta

S projektom su upoznati učenici, učitelji, roditelji i lokalna zajednica. Projekt je nakon Županijske smotre u Rijeci predstavljen na Radiju Gorški kotar, u Novom listu, u učeničkom listu Mladi Goran i na web-stranici škole.

22. Kad se male ruke slože

Škola

Osnovna škola Podmurvice
Podmurvice 6, 51000 Rijeka
Telefon/telefaks: 051/678 177
E-adresa: os-podmurvice@ri.t-com.hr

Tematsko područje

Projekt građanin

Cilj projekta

Urediti razred da bismo se dobro i zdravo osjećali.

Voditeljica projekta

Sonja Dragičević

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta:

Ivan Šantić, Domagoj Vukelić, Matija Modrić, Cvijeta Plenković, Dora Majnarić, Maja Radonjić, Martina Sudac, Nikola Vučetić, Ivan Kajić

Učenici koji će predstavljati projekt na državnoj smotri: Mia Jančić, Lovre Šušić. Maša Palčić, Karla Tomljanović, Andrea Nežić i Tina Brnčić

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Većini učenika u grupi smeta razred u kojem provedu najveći dio tjedna. Sad su u 8. razredu, a neudobne su stolice na kojima sjede na satu hrvatskog jezika, razrednog odjela, građanskog odgoja, talijanskog jezika i, ponekad, na satu povijesti. Osjećaju bolove u kralježnici, loše se drže, torbe su preteške. Zidovi su loši, svjetiljke dotrajale, zavjese stare, propuštaju svjetlost. To im je bilo dovoljno da odluče »uzeti stvar u svoje ruke« i krenuti u akciju da poboljšaju uvjete boravka u razredu.

Moguća rješenja problema

Dok je jedna grupa stvarala idealan razred, koji bi zadovoljio njihove želje bez obzira na troškove, druga je grupa tražila realna rješenja da se iz postojećeg napravi »novo« i udobno.

U razredu ima 6 vrsta stolica i 5 vrsta ormara. Zavjese propuštaju svjetlost jer su izbljedadjele. Zidovi su išarani, a svjetiljke u lošem stanju.

Najbolji pristup rješenju problema

Pozvali smo ravnateljicu i domara na sastanak da im predočimo naše želje.

Dobili smo podršku i konkretna rješenja koja Škola može napraviti.

Što se ormara tiče, domar nas je obavijestio da nam može promijeniti ormare: 3 jednaka ormara u koje bi učenici odlagali svoje stvari (stavili bi kutije s poklopcem).

Stolice nam može srediti tako da napravi čvrste podloge te da sve budu jednake.

Ravnateljica nam je ponudila boju za učionicu i odobrila 2 dana da oličimo razred uz domarovu pomoć.

Jedan stari ormar (učiteljjev) osvježiti će se novim vratima. Ostali dio bit će upotrijebljen za vješalice.

Plan djelovanja

Naš dogovor o aktivnostima započeo je donošenjem plana akcije.

Ideja je bila da potražimo pomoć sponzora za promjenu zavjesa i kupovinu klimatizacijskog uređaja. Uputili smo upit na 20 adresa.

Razradili smo kako će teći radovi oko bojenja razreda, podijelili se u grupe. Odabrali smo boju zidova.

Razgovarat ćemo s psihologicom i učiteljicom likovnog. Pripremit ćemo i anketu nakon uređenja.

Ostvareni rezultati

Uspjeli smo od sponzora dobiti novac kojim smo kupili zavjese i klimatizacijski uređaj.

Jedan se roditelj ponudio da nam sašije zavjese, drugi nam je donirao projektor i zvučnike.

Od Škole smo dobili jednake ormare koje smo popunili kutijama umjesto ormarićima.

Obojili smo razred u lijepu i oku ugodnu boju breskve, dok su nam zavjese tamno plave, kao i pano. Nastojali smo uskladiti boje uz pomoć učiteljice likovne kulture.

Lakirali smo radijatore i vrata.

Da bi ugođaj bio bolji, kupili smo i veliko ogledalo, stavili slike i cvijeće na ormare, a otiscima ruku i našim slikama ostavit ćemo trag da smo upravo mi to napravili. Iako ćemo biti tu do kraja godine, budući da smo 8. razred, bit će nam drago da i drugi učenici uživaju.

U takvu prostoru osjeća se pozitivna energija, unijeli smo je svojim radom i osjećamo se dobro.

Timski rad na ovom projektu nas je zbližio, znamo da naše male ruke mogu zajedno napraviti čudo.

Predstavljanje projekta

Na otvorenje našeg razreda pozvali smo sponzore koji su nam pomogli u ostvarivanju našeg projekta, učitelje i djelatnike Škole koji su imali razumijevanja za naš rad te nam pružili podršku.

23. Mirisne oaze u betonskim pustinjama škola

Škola

Osnovna škola »Nikola Tesla«
Trg Ivana Klobučarića 1, 51000 Rijeka
Telefon/telefaks: 051/315 226; 051/317 165
E-adresa: os-ntesla@net.hr

Tematsko područje

Zaštita okoliša, gospodarstvo i poduzetnička kompetencija

Cilj projekta

Razvijanje svijesti djece i mladih o potrebi odgovornog ponašanja u smislu očuvanja prirode kao uvjeta za kvalitetan život i održiv razvoj.

Voditeljice

Ivana Špodnjak, Irena Peić

Učenicima

Učenicima koji su sudjelovali u pripremi prezentacije projekta: Edin Šećerkadić, Lovorka Krznarić, Sara Milić, Noa Čemeljić, Josip Pečarić, Karlo Marković, Eliza Fućak i Lea Trinajstić.

Učenicima koji će prezentirati projekt na državnoj smotri: Lovorka Krznarić, Josip Pečarić, Eliza Fućak i Lea Trinajstić

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Osnovna škola »Nikola Tesla« okružena je betonom, bez zelenih površina za učeničku igru. Budući da u školi provode i do deset sati dnevno, to nepovoljno djeluje na zdravlje i dovodi do otuđenosti od prirode. Istraživanje koje smo sami proveli među učenicima naše škole pokazalo je da djeca vole boraviti u prirodi i da bi im situacija drugačijeg okoliša (zelenila) bila znatno draža.

Proučavanjem stručne literature došli smo do novih spoznaja o važnosti i korisnosti održivog i funkcionalnog zelenog prostora u gradu. Usprkos tome gradovi postaju sve napučeniji i zagušljiviji, a zelenih površina sve je manje. Posebno su nam zanimljivi bili podaci da u ukupnoj površini grada Rijeke (44 četvorna kilometra) parkovi čine mizernih 0,5% ukupne površine.

Ove spoznaje i podaci potaknuli su nas na promišljanje o važnosti djelovanja u svrhu očuvanja prirode kao uvjeta za kvalitetan život i održiv razvoj.

Moguća rješenja problema

Razmatrajući problem, iskristalizirala su se tri moguća puta rješavanja problema: educiranje i motiviranje školske djece, educiranje i motiviranje roditelja te suradnja i aktivno djelovanje u široj lokalnoj zajednici.

Razmatranjem prednosti i nedostataka svakoga od njih učenici su se argumentirano odlučili za jedno moguće rješenje.

Najbolji pristup rješenju problema

Kao najbolji mogući put odabrano je educiranje i motiviranje učenika. Učenici i učitelji dostupni su svaki dan. Učenici i učitelji motivirani su sudjelovati u projektu. Dostupni su im različiti izvori znanja.

Izvođenjem projekta učimo se timskom radu, komunikaciji, uvažavanju drugih, samoprezentaciji. Stvaraju se sasvim nove veze između učenika i učitelja, kvalitativno i kvantitativno drugačije od onih u klasičnoj nastavi.

Učeći o prirodi, učenici uče o isprepletenosti prirode i čovjeka, ograničenosti prirodnih resursa i važnosti njihova očuvanja. Učenje djece ulog je u budućnost i potencijal za akcije širih razmjera. Roditelji su često prezauzeti, a djeca su motivirana. Školski projekt neće izgledati kao »prijetnja« onima koji bi se projektu mogli protiviti (npr. vlasnici parkirališta, gradski poduzetnici i sl.). Nepostojeća zakonska regulativa i nepostojeći propisani normativi ostavljaju puno prostora za naše djelovanje.

Plan djelovanja

Želeći potaknuti učenike i lokalnu zajednicu na stalnu brigu za okoliš, nakon opsežnih dogovora učenika i učitelja pokrenuli smo projekt »Terra aromatica«. Želimo učenicima približiti različite znanstvene discipline i metode koje omogućavaju permanentnu brigu za očuvanje prirodnih uvjeta. To je značilo uključivanje učenika u metodologije izučavanja biologije, matematike s meteorologijom, kemije, fizike, geografije s geologijom, tehničke, likovne i glazbene kulture te psihologije. U projektu će izravno sudjelovati 75 učenika u različitim projektnim skupinama i 15 učitelja voditelja, a neizravno još 140 učenika (od trećeg do osmog razreda). U projekt smo uključili i vanjske suradnike (Udruga Zlatni rez, L'Oreal, Jadranski galenski laboratorij, Zavod za javno zdravstvo, Udruga IstraMet, »Gospođa lavanda«, tehnička podrška)

Aktivnosti smo podijelili u tri cjeline: pokretanje i provođenje radionica u trajanju od tri mjeseca, multimedijalna i medijska prezentacija projekta te evaluacija projekta i akcije u školskom okruženju i lokalnoj zajednici.

Ostvareni rezultati

Sudionici projekta, kako učenici tako i učitelji, proširili su svoja znanja o potrebi odgovornog ponašanja u smislu očuvanja prirode kao uvjeta za kvalitetan život i održiv razvoj. Učenici su upoznati s različitim znanstvenim disciplinama i metodama koje omogućavaju permanentnu brigu za očuvanje prirodnih uvjeta.

Budući da u našem neposrednom školskom okruženju nema zelenih površina, školsku terasu, koja nije imala konkretnu namjenu, pretvorili smo u mali mediteranski vrt – arboretum. To je mjesto gdje djeca mogu učiti biologiju i botaniku na neposredan način. Mjesto na kojem djeca mogu osjetiti i prepoznati prirodne zakone, uživati u oazi zelenila i mirisa skrivenoj u gradskom labirintu betona. U školskom arboretumu postavljena je i meteorološka stanica te je osnovana i matematičko-meteorološka skupina koja će se baviti praćenjem i analizom meteoroloških pojava, izradom meteografikona i lokalnih meteoroloških prognoza.

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili multimedijском prezentacijom kojoj su prisustvovali predstavnici udruge Zlatni rez, predstavnici Grada Rijeke, gosti iz Jadranskog galenskog laboratorija, Zavoda za javno zdravstvo, predstavnik meteorološke službe Rijeke, predstavnik hortikulture tvrtke »Parkovi plus«, inženjeri ekologije, prosvjetni djelatnici, roditelji i poznate osobe iz javnog života.

Članak o projektu objavili su Novi List i Školske novine. O projektu smo govorili u emisiji »Zašto tako« obrazovnog programa Hrvatskoga radija. Projekt je predstavljen i na Danima znanosti u Rijeci.

24. Zaključivanje ocjena na polugodištu

Škola

OŠ »Tin Ujević«

Opatijska 46, 31000 Osijek

Telefon/telefaks: 031/561 210

E-adresa: os-osijek-012@skole.t-com.hr

Tematsko područje

Ljudska prava i odgovornosti, umijeće komuniciranja i rješavanja osobnih i društvenih problema, razvoj osobnog identiteta

Cilj projekta

Osposobiti učenike za aktivno sudjelovanje u školskom životu uočavanjem i istraživanjem problema te konstruktivno djelovanje na razvoj životnih kompetencija

Voditeljica

Mirna Grbec, učiteljica razredne nastave

Učenici

Martina Horvat, Tea Mušac, Marijana Horvat, Paula Lukić, Teodora Šimić, Ivan Kučinac, Mihael Haller (7. r.)

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Pročitali smo u tisku najavu Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta o ukidanju ocjenjivanja na polugodištu. Primijetili smo da se i u našoj školi među učenicima i nastavnicima vode diskusije o tom pitanju. Primijetili smo da su stavovi različiti i da svaki ima i pozitivnih i negativnih strana. Stoga smo odlučili istražiti različita mišljenja na tu temu. Okupili smo se u projektnu skupinu i dogovorili korake istraživanja problema. Proučili smo zakonske odrednice i pravilnike povezane s problemom koji istražujemo.

Moguća rješenja problema

Proveli smo anketu u kojoj smo ispitali učenike, nastavnike i roditelje. Analizom odgovora izdvojili smo tri predložena rješenja.

Prvi prijedlog jest zadržati zaključivanje ocjena na polugodištu. Tome u prilog ide mišljenje da učenici tako spoznaju svoju uspješnost i područja u kojima nisu stekli zadovoljavajuće znanje. Kao loša strana pojavljuje se jako velik broj ispitivanja u vrlo kratkom vremenu. Učenici su izloženi stresu, slabija im je koncentracija i pamćenje.

Drugi prijedlog jest pisanje opisnih izvješća, bez zaključenih ocjena.

Dobra strana tog prijedloga jest manje stresa za učenika, potpunija analiza njegova rada.

Loša strana jest povećana administracija i mogućnost šablonskog pisanja izvješća.

Treće rješenje jest ukinuti zaključivanje ocjena na polugodištu.

Time bi se i kod učenika i kod nastavnika, a i kod roditelja, smanjio stres, što je pozitivno. Negativnost je moguća pojava »kampanjskog« učenja.

Najbolji pristup rješenju problema

Naš je stav da ne treba zaključivati ocjene na polugodištu.

Razlozi za to: kraće trajanje prvog polugodišta u odnosu na drugo, zbog čega je teško udovoljiti Pravilniku o ocjenjivanju, stresna situacija uslijed velikog broja pismenih i usmenih provjera u kratkom vremenu, otežano usvajanje znanja i slabija koncentracija uvjetovana predblagdanskim ozračjem.

Da bismo prevladali moguće negativne pojave, kao što su izostanak radnih navika, stvaranje situacije »odgođenog stresa« i pojavu »kampanjskog učenja«, predložimo razvijanje aktivnog odnosa učenika prema rezultatima i postignućima svog učenja.

Osmislili smo obrasce za samopraćenje za svakog učenika. Svakodnevnom samostalnim praćenjem vlastitih postignuća na predloženim obrascima, poput stranice u imeniku, učenici bi u svakom trenutku mogli vidjeti što treba bolje naučiti, koju ocjenu mogu ispraviti, sami bi vodili evidenciju o pisanju domaćih zadaća i svojim obvezama. Na obrascu bi mogli planirati nadnevak kada će ispraviti ocjenu kojom nisu zadovoljni. Tako bi razvijali odgovornost za rezultate svog rada. Ocjene bi bile uz njih cijelo vrijeme, a ne bi se od njih udaljili onog trenutka kada nastavnik iznese dnevnik iz razreda. Na satu razredne zajednice imali bi priliku razgovarati o svojim problemima, izraziti poteškoće, iskazati potrebu za pomoći, planirati i dogovoriti svoje aktivnosti za postizanje zadovoljavajućih postignuća i znanja.

Plan djelovanja

1. Osmisliti i provesti anketu među učenicima 7. razreda i nastavnicima škole.
2. Razgovarati s roditeljima učenika i bilježiti njihova mišljenja.
3. Istraživati učestalosti pritužbi roditelja inspekcijskim službama vezanih uz zaključivanje ocjena.
4. Istraživati stavove psihologije o djelovanju stresa na sposobnosti pamćenja i koncentracije
5. Unutar naše škole s provedbom projekta upoznati predstavnike Učeničkog vijeća, skupinu učenika »Vršnjačka pomoć«, nastavnike na sjednici Učiteljskog vijeća i Vijeće roditelja
6. Predstaviti projekt u Gradskom uredu (Upravnom odjelu za društvene djelatnosti – Odsjek za prosvjetu, tehničku kulturu, djecu i mladež)
7. Prezentirati projekt u medijima
8. Izraditi letak

Ostvareni rezultati

Učenici, roditelji i nastavnici razvili su suradnički odnos, uvažavali različitosti mišljenja i tražili bolja rješenja za rad u školi. Projekt je omogućio učenicima razvijanje svijesti o preuzimanju odgovornosti za rezultate svoga rada i potrebi planiranja aktivnosti do ostvarenja postavljenih ciljeva. Rad u projektnoj skupini omogućio nam je učenje istraživanjem, razvijanje komunikacije, stjecanje samopoštovanja i razvoj suradničkih odnosa.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na roditeljskom sastanku (7. r.), Učiteljskom vijeću, Vijeću roditelja, Učeničkom vijeću, u Gradskom uredu i na Županijskoj smotri projekata. Bit će objavljen i na internetskoj stranici škole.

25. Tko pjeva zlo ne misli

Škola

OŠ braće Radić

Šenoine Branke 22, Botinec 10020 Novi Zagreb

Telefon/telefaks: 01/6547 310; 01/6547 307

E-adresa: os-b.radic@zg.t-com.hr

Tematsko područje

Volontiranje, umijeće komuniciranja, rad na razvoju socijalnih vještina te vrijednostima koje promiču ljudska i građanska prava – Projekt građanin

Cilj projekta

- Razviti svijest o važnosti dobrovoljnog ulaganja vlastitog vremena, truda, znanja i vještina za dobrobit druge osobe
- raditi na poboljšanju komunikacije, snošljivosti i razumijevanja među generacijama
- poticati učenike na timski rad i međusobnu suradnju.

Voditeljice

Ružica Rebrović-Habek, Helena Marić

Učenci

U projektu su sudjelovali učenici 8. razreda: Iva Milinković, Marija Zorić, Tin Komesarović, Dominik Katavić, Marija Bilinovac, Karlo Kvesić, Vlatko Milisav, Mia Jurnjak, Antonela Golobić, Rhea Lepej-Špoljarić, Dragica Lukenda, Ivona Maslač, Anamarija Zebić, Danijela Barišić, Nina Skočak

Projekt će prezentirati učenice: Rhea Lepej-Špoljarić, Dragica Lukenda, Ivona Maslač, Anamarija Zebić. Rezervni članovi: Danijela Barišić, Nina Skočak

OPIS

Projekt je započeo uključivanjem naše škole u noćni čitateljski susret »Tulum slova«, čiji je cilj bio utjecati na jačanje pozitivnoga stava učenika prema čitanju promoviranjem čitanja iz užitka, a u drugoj fazi i volonterskim akcijama čitanja tih istih učenika u lokalnoj zajednici. Utvrdili smo da velik dio učenika najljepše uspomene na čitanje u djetinjstvu

veže uz svoje bake i djedove. Učenici su izabrali da svoje aktivnosti usmjere na senzibiliziranje javnosti za probleme starijih i nemoćnih osoba. Zaključili su da malo znaju o načinima i područjima djelovanja volontera te o vrijednosti takvih akcija za pojedinca i društvo. Odlučili su više saznati o tome i aktivno se uključiti.

Izbor i istraživanje problema

Budući da je 2012. godina Europska godina aktivnog starenja i međugeneracijske solidarnosti, prema demokratskom načelu odlučivanja, dakle glasovanjem, odlučili su da svojim volonterskim akcijama rade na poboljšanju odnosa među generacijama. Bilo je potrebno istražiti jesu li umirovljenici zainteresirani za njihove aktivnosti. Proveli su jednu anketu među starijim stanovnicima naselja i posjetili Dom za starije i nemoćne osobe »Rezidencija Kastelan«.

Moguća rješenja problema

Učenici su se podijelili u dvije grupe. Jedna grupa napravila je anketu i provela istraživanje među umirovljenicima u naselju. Druga grupa posjetila je Dom za starije i nemoćne u blizini našeg naselja i porazgovarala sa socijalnom radnicom i korisnicima doma. Učenici su analizirali provedene ankete, razgovarali i procjenjivali sve dobivene informacije. Predložili su tri moguća rješenja: tribina na otvorenom, čitanje u MZ i odlasci u Dom za starije i nemoćne. U konačnici su jednoglasno odabrali Dom kao najbolje rješenje.

Najbolji pristup rješenju problema

Socijalna radnica Doma upoznala ih je s njihovim aktivnostima, a uz odobrenje roditelja i ravnatelja škole dogovorili su s njima suradnju. Stanovnici doma većinom su slabo pokretni tako da rijetko napuštaju dom i samo manji dio korisnika uključuje se u rad neke radionice. Kao najbolje rješenje, prema poznatoj izreci »Pjesma povezuje ljude«, učenici su uz čitanje odabrali i pjevanje jer su tom aktivnošću obuhvatili najveći dio korisnika... U početku je sudjelovalo 20-ak, a sada već i do 60-ak umirovljenika.

U svim svojim postupcima koristili smo se Ustavom Republike Hrvatske, Zakonom o volonterstvu, odlukom Vijeća Europske Unije o Europskoj godini aktivnog starenja i međugeneracijske solidarnosti, Konvencijom o ljudskim pravima te Planom i program radne terapije Doma.

Plan djelovanja

- Povezivanje s Udrugom volontera grada Zagreba i upoznavanje s volonterskom djelatnošću
- izrada ankete i razgovor s umirovljenicima radi upoznavanja s njihovim problemima, željama
- upoznavanje sa Zakonom o volontiranju i Etičkim kodeksom volontera, Ustavom Republike Hrvatske, Pravilnikom Doma, Konvencijom o ljudskim pravima
- posjet Domu umirovljenika i dogovor o daljnjoj suradnji sa socijalnom radnicom
- odlučili smo ih posjećivati barem jednom mjesečno u našem slobodnom vremenu, pripreme (čitanje, pjevanje) prije škole ili poslije
- izbor literature za čitanje i izbor pjesama prema afinitetima korisnika Doma
- učenje tekstova i melodija starih šlagera, pjesama iz filmova i starih dalmatinskih pjesama
- rješavanje probleme prijevoza
- izrada portfelja i dokumentacijske mape
- prezentacije projekta, upoznavanje javnosti s našom akcijom.

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili Učiteljskom vijeću, djelatnicima Doma za starije i nemoćne, pomoću portala Zagrebancije projekt je predstavljen lokalnoj zajednici, poslali smo projekt na natječaj Europa u školi, predstavili smo projekt na Hrvatskom katoličkom radiju u emisiji Dobra Hrvatska te Udruženju umirovljenika našeg naselja.

Ostvareni rezultati

Zadovoljni smo realizacijom projekta. Usrećili smo stanovnike doma, unaprijedili vještinu komunikacije, povećali svoje samopouzdanje i sigurnost u nastupu te spoznali važnost i potrebu našeg djelovanja u zajednici. Potaknuli smo naše umirovljenike da ih i oni posjete i druže se s njima. Upoznali smo nove ljude, proširili vidike, stekli nova znanja i iskustva koja će nam pomoći da postanemo odgovorniji građani demokratskog društva.

4

Projekti srednje škole

1. Operacija KPK (kako poboljšati kantu)

Škola

Gimnazija »Fran Galović«

Dr. Željka Selinger 3A, Koprivnica

Telefon: 048/279 801; Telefaks: 048/279 817

E-adresa: gimnazija-fran-galovic@kc.t-com.hr

Tematsko područje

Umijeće komuniciranja i rješavanja osobnih i društvenih problema, odgovornosti i prava drugih. Projekt građanin, ljudska prava i demokratske građanske odgovornosti

Cilj

Osvijestiti učenike i zajednicu o važnosti zdrave prehrane.

Voditelji

Mišela Lokotar, prof., Marina Tomac-Rojčević, prof. mentor

Učenici

1.e razred: Helena Bali, Ivan Bijelić, Irena Cvitić, Darja Damjanić, Dominik Dedić, Ana Dolček, Helena Gašparić, Hana Gligorović, Lana Gojković, Fran Imbrišević, Monika Jakopanec, Antonija Jednrijev, Anna-Maria Ladan, Ivona Lenardić, Iva Levak, Ivana Markulin, Marko Papac, Hannah Pavlić, Dorotea Perović, Antonela Radelić, Tea Senjan, Emma Slukić, Nika Smolak, Lucija Sović, Paula Stančin, Tena Stojanović, Petar Šimčić, Renato Valent, Vivien Virag, Lana Žganec.

1.f razred: Marko Borojević, Filip Cvek, Dorian Dobrinić, Luka Ernečić, Stjepan Ferenčić, Nikolina Gašparić, Tihana Gašparić, Domagoj Hlevnjak, Tatjana Jambrošić, Božica Jezerčić, Ivana Jug, Marko Koren, Vinko Međimorec, Magdalena Njemeček, Stjepan Orešić, Lorena Pintarić, Petra Pintarić, Matija Pjatak, Iva Polančec, Krunoslav Srblić, Miljenko Sudec, Karlo Šepec, Mislav Švaco, Petra Tetec, Vanja Vidaković.

Učenici koji će predstaviti projekt: Hana Gligorović, Lorena Pintarić, Lucija Sović, Filip Cvek

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Između predloženih tema – Kako postići bolje ocjene u školi, Ponuda i cijene u školskoj kantini, Vedriji interijer škole, Klimatizacija škole – učenici su izabrali temu Ponuda i cijene u školskoj kantini. Kao učenici svaki dan provode do 8 sati u školi, na nastavi. Da bi normalno funkcionirali i da bi imali koncentracije pamtiti silne podatke, nužan im je zdrav i topao obrok. U školskoj kantini postoji mali broj toplih obroka, koji nisu *fast food*. Cijene su tih toplih obroka previsoke. Prosječno učenik potroši 20 kn dnevno na prehranu u školskoj kantini, što znači da tjedno potroši 100 kn. U mjesec dana to iznosi 400 kn. U osnovnoj školi topli obrok bio je svakodnevan, a plaćalo se 6 kn po danu. Željeli su promijeniti izbor i ponudu u školskoj kantini te pokušati uvesti topli obrok.

Moguća rješenja problema

Raspravljajući o problemu, učenici su predložili moguća rješenja:

- jedan dan u tjednu organizirana akcija da se jednom proizvodu snizi cijena
- razrednici svaki mjesec izaberu »najučenika« u svom razredu koji kao nagradu dobiva gratis kupon za kantinu kojim može dobiti tri proizvoda
- konzultirati se s vlasnikom kantine te mu predložiti smanjenje cijena
- predložiti vlasniku kantine uvođenje blokova da bi se smanjila gužva
- provesti anketu da bi se vidjelo dijele li i ostali učenici škole isto mišljenje o problemu cijena i prehrane u školskoj kantini
- organizirati predavanja stručnjaka o važnosti pravilne prehrane za postizanje boljih rezultata u učenju
- pokušati objasniti voditeljima kantine da su cijene previsoke
- napraviti prezentaciju kojom bi vlasniku kantine pokazali da nedostatak kvalitetne hrane utječe na učenje i boravak u školi
- vlasnika kantine »obuti u naše cipele« i na taj način mu pokazati kako je teško »preživjeti« tjedan dana kao učenik
- pitati vlasnika kantine ima li neke ideje za poboljšanje usluga te je li zadovoljan mjesečnom zaradom
- organizirati sastanak sa županom, gradonačelnikom te pročelnikom za prosvjetu o mogućnostima uvođenja školske kuhinje u našu školu
- organizirati predavanje stručnjaka (pravnika) o stvarnim mogućnostima promjene cijena i usluga u kantini.

Najbolji pristup rješenju problema

Rješenja:

- organizirati predavanje stručnjaka (pravnika) o stvarnim mogućnostima promjene cijena i usluga u kantini
- organizirati predavanja stručnjaka o važnosti pravilne prehrane za postizanje boljih rezultata u učenju
- provesti anketu i na taj način pokazati koliko učenika škole dijeli naše mišljenje o prevelikim cijenama i lošoj ponudi hrane u školskoj kantini
- organizirati sastanak s ravnateljem škole da bi nam objasnio položaj i mogućnost škole na utjecaj vlasnika kantine
- pregovarati s vlasnikom kantine o mogućnostima smanjenja cijena te promjeni jelovnika
- organizirati sastanak sa županom, gradonačelnikom te pročelnikom za prosvjetu o mogućnostima uvođenja školske kuhinje u našu školu.

Plan djelovanja

Nakon izbora problema krenuli smo u realizaciju. Prikupljali smo različite materijale (novine, fotografije, internetske članke), samostalno smo pisali o problemu prehrane među učenicima srednjih škola. Provodeći antropometrijska mjerenja vagom Omron u sklopu inicijalnog provjeravanja učenika na nastavi tjelesne i zdravstvene kulture, a nakon statističke obrade podataka mjerenja, došli smo do saznanja da su rezultati mjerenja dosta loši. Radi se o tome da kod gotovo trećine naših učenika prevladava veći udio masnog potkožnog tkiva naspram udjela mišićne mase, dok indeks tjelesne mase kod tih učenika iznosi 23, 24, a većinom 25, što nas zapravo zabrinjava. U razgovorima s tim učenicima došli smo do zaključka da je gimnazijski program dosta težak te da puno vremena borave sjedeći uz knjige, ali i slobodno vrijeme također provode u sjedećem položaju uglavnom uz računalo (*Facebook*, internet, igrice...) ili televizor, a prehrana koju konzumiraju uglavnom je *fast food*. U školi imamo nekoliko sportskih slobodnih aktivnosti: atletika, badminton, košarka, nogomet, ples, rukomet, odbojka, stolni tenis i tenis (sve su aktivnosti za učenike i učenice), a s njima radi pet profesora fizičke kulture, ali prehrana zbog ponuda i cijene školske kantine i dalje ostaje velik problem. Rad škole odvija se samo u jutarnjoj smjeni i slobodne se aktivnosti odvijaju osmi školski sat. Međutim, u tim slobodnim aktivnostima sudjeluju učenici koji imaju izvrsna antropometrijska obilježja i već se bave nekim sportom. Problem je kako motivirati ostale učenike da se bave rekreativnim sportom izvan škole, da uz redovitu nastavu TZK-e,

koja se provodi samo dva sata tjedno, pojačaju svoju tjelesnu aktivnost i time poboljšaju antropometrijski status. Stoga je pozvana prof. dr. sc. Mirna Andrijašević, prodekanica za nastavu Kineziološkog fakulteta u Zagrebu, da kao ugledni stručnjak iz područja kineziološke rekreacije održi predavanje za naše učenike na temu »Rekreacijske aktivnosti za mlade« i tako nam pomogne da ih usmjerimo na pravilan put kretanja, prehrane i zdravlja. Da bismo zaista bili upoznati sa stvarnim zakonskim mogućnostima promjene cijena i ponude u kantini, u školu smo pozvali gospođu Ljubicu Papac i gospodina Krešimira Papac, koji su pravnici. Saznali smo da županija sudjeluje u sufinanciranju, ali nema velikog utjecaja na prehranu u školi. Također smo saznali da za osnovne škole postoje, ali za srednje škole ne postoje standardi koji bi određivali uvjete prehrane. Zakon o osnovnom i srednjem školstvu u čl. 67. kaže da u školskim ustanovama mora biti osigurana sigurnost i zaštita zdravlja učenika te da su školske ustanove dužne brinuti o zdravstvenom stanju učenika. Taj podatak dao nam je osnovu za daljnju provedbu projekta. Prilikom razgovora s ravnateljem Vjekoslavom Robotićem saznali smo da je sklopljen ugovor između TEHNIKE SPV i vlasnika kantine na 25 godina te da škola ne može ništa poduzeti u vezi s kantinom. Škola jedino može utjecati na kantinu ako njezin rad ometa nastavu. Također smo saznali da je ravnatelj u dogovoru s vlasnikom uspio dogovoriti da za vrijeme radnog vremena škole nitko osim učenika škole ne koristi kantinu. Proveli smo anketu među svim učenicima škole da bismo dobili stvarnu sliku o zadovoljstvu učenika ponudom i cijenom u školskoj kantini, a s vlasnikom kantine ušli smo u pregovore.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen Vijeću učitelja Gimnazije »Fran Galović«, lokalnoj zajednici posredstvom lokalnog radija (Radio Koprivnica), na satu razrednog odjela, Vijeću učenika i Vijeću roditelja te na roditeljskim sastancima.

Ostvareni rezultati

Provedene ankete, održani sastanci sa stručnim osobama (navedeni u planu djelovanja). Upoznata lokalna zajednica s projektom. Održane prezentacije koje su učenike potaknule na razmišljanje o važnosti aktivnog sudjelovanja u životu škole. Pregovori o ponudi i cijenama hrane s vlasnikom kantine.

2. Očuvanje kulturne baštine

Škola

Gimnazija Dr. Ivana Kranjčeva
Dr. Ivana Kranjčeva 5, 48350 Đurđevac
Telefon/telefaks: 048/812 021
E-adresa: gimnik@skole.htnet.hr

Tematsko područje

Kulturna baština, kulturne vrijednosti i stvaralaštvo, razvoj identitetne i interkulturalne kompetencije

Cilj

Osvijestiti građane o važnosti kulturne baštine i njezina očuvanja.

Voditeljica

Dušanka Vergić, prof.

Učenicima

Učenicima 4.a i 4.b razreda koje su sudjelovale u izradi projekta: Mirta Leščan, Lucia Kovačić, Anja Senjan, Lucija Jakelić, Nika Kovačev, Nikolina Kovačev, Viktorija Šklebar

Učenicima koje će predstaviti projekt na smotri: Mirta Leščan, Lucija Jakelić, Nika Kovačev, Nikolina Kovačev

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Članice knjižničarske grupe odlučile su istraživati probleme vezane uz kulturnu baštinu, njezino očuvanje i informiranost građana o navedenoj temi. Primijećeno je da građani ne razumiju važnost kulturne baštine i da su sve manje informirani o njezinoj važnosti i očuvanju. U obzir se uzima uloga Europske Unije i kako će ulazak Republike Hrvatske u Uniju pridonositi očuvanju ili neočuvanju kulturne baštine. Nas, a vjerujemo i sve građane, posebno zanima kako će ona utjecati na očuvanje lokalnih starina.

Moguća rješenja problema

Učenice su uočile četiri moguća rješenja: donošenje zakonskih akata, osviještenost građana, provođenje projekata za očuvanje kulturne baštine i predstavljanje kulturne baštine lokalne zajednice građanima. Uzimajući u obzir prednosti i nedostatke predloženih rješenja, učenice su se odlučile za ono što smatraju najboljim rješenjem.

Najbolji pristup rješenju problema

Kao najbolje rješenje učenice su odabrale predstavljanje lokalne kulturne baštine građanima. Predstavljanje bi bilo najbolje pomoću letaka i promotivnih materijala. Potrebno je informirati građane o vrijednostima kulturne baštine, o tome kako će je ulazak Hrvatske u Europsku Uniju mijenjati te kako i oni sami mogu pridonijeti njezinu očuvanju.

Plan djelovanja

Učenice su podijelile samostalno napravljene informacijske letke učenicima gimnazije i građanima na informativnom štandu na Sajmu poslova, koji se odvija svake godine u Đurđevcu. Provele su anketu među učenicima trećeg razreda gimnazije o tome koliko su informirani o kulturnoj baštini, o lokalnoj kulturnoj baštini i utjecaju Europske Unije na nju.

Ostvareni rezultati

Učenice koje su sudjelovale u projektu dodatno su razvile vlastitu svijest o očuvanju i bitnosti kulturne baštine, pritom šireći interes za tu temu i kod vršnjaka u školi. Dodatno su se osposobile za istraživački rad, timski rad i javni nastup. Usavršile su i vještinu komuniciranja i dogovaranja s predstavnicima lokalne vlasti.

Javno predstavljanje projekta

S projektom je upoznato Nastavničko vijeće, Vijeće učenika, roditelji na roditeljskim sastancima te posjetitelji Sajma poslova.

Detalji o projektu bit će biti objavljeni na web-stranicama škole te u školskom listu »Jurek« nakon županijske smotre.

3. Muke po čitanju

Škola

Gospodarska škola Čakovec
Vladimira Nazora 38, 40 000 Čakovec
Telefon/telefaks: 040/395 302
E-adresa: gospodarska-skola-cakovec@ck.t-com.hr

Tematsko područje

Umijeće komuniciranja i rješavanja osobnih i društvenih problema

Cilj projekta

Razvoj osviještenosti učenika za važnost kulture čitanja, razvoj ljubavi prema čitanju među srednjoškolcima strukovnih škola

Voditeljica

Monika Perčić, prof.

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su učenici prvog razreda, usmjerenja tehničar cestovnog prometa: Marko Bartolić, Hrvoje Bedić, Sanela Bočkaj, Ivan Dokleja, Filip Fodor, Filip Golub, Franjo Hergotić, Emanuel Horvat, Nino Horvat, Simon Horvat, Dominik Kameniće, Nikola Klanjšćak, Patricia Kolenc, Lea Kos, Madlen Kovačić, Ivan Križaj, Klaudija Mance, Maja Mezga, Ivana Pajtak, Filip Paler, Lana Peršak, Ivan Petković, Neven Pintarić, Nikola Rafael, Mellani Škvorc, Leonardo Švec, Lora Tušek, Helena Zdolec, Elena Zlatar, Marta Žvorc

Učenici koji će projekt predstavljati na smotri: Filip Golub, Lea Kos, Emanuel Horvat i Lora Tušek.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Pri odabiru problema za istraživanje ključna nam je bila njegova aktualnost. Tema Muke po čitanju bila je izazovno polazište, to više što smo i mi kao srednjoškolci obveznici čitanja i nerijetko na tom području zapinjemo. Cilj nam je bio osnažiti svoju, ali i volju ostalih učenika naše škole za promišljanjem o važnosti čitanja i ozbiljnijim pristupom tom procesu. Bavljenje ovim problemom pokazalo se zanimljivijim nego što

smo očekivali. Nakon što smo među učenicima proveli anketu o tome čitaju li, koliko i što, te nakon razgovora sa školskom psihologinjom, knjižničarkom i profesorima hrvatskoga jezika, bili smo iznenađeni podatkom koliko srednjoškolci strukovnih škola malo čitaju. Uvidjevši da je čitanje snažno povezano s razvojem našeg misaonog svijeta i duha, vještinom komuniciranja na materinskom jeziku, pa i s cjeloživotnim učenjem, odlučili smo štošta promijeniti u svezi sa svojim dosadašnjim pristupom čitanju. Istražili smo sljedeće dokumente i zakone: Ustav Republike Hrvatske, Zakon o srednjem školstvu, Pravilnik o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi, Nacionalni okvirni kurikulum, Opću deklaraciju o ljudskim pravima i Konvenciju o pravima djeteta. Problematiku čitanja istraživali smo i na internetu.

Moguća rješenja problema

Nakon analize postojeće politike (čitanje u okviru školske lektire), njezinih dobrih i loših strana, učenici su ponudili sljedeća rješenja problema:

- motivacijske nagrade učenicima koji najviše čitaju, ali ne samo u obliku ocjene
- uvođenje novog predmeta pod nazivom Čitanje, uz paralelno rastećenje učenika u nekim drugim predmetnim područjima
- roditeljsko ograničavanje učenikova slobodnog vremena za druge medije i tehnologije koji mu odvlače pažnju (televizija, računala, mobiteli)
- organizacija radionica čitanja s kvizovima, susreti s piscima u školi te uključivanje u projekt Pisci na mreži.

Najbolji pristup rješenju problema

Spoznaje do kojih smo došli odlučili smo učvrstiti sudjelovanjem na radionicama čitanja, organizacijom kvizova i uključivanjem u projekt Pisci na mreži. Dogovorili smo se da ćemo redovito sudjelovati u književnim radionicama i tako ustrajati u provođenju navika čitanja.

Plan djelovanja

Održana je radionica na kojoj su sudjelovale profesorice hrvatskoga jezika naše škole, a s kojima smo razgovarali o pristupima čitanju, uočavanju važnih književnih poruka i uživljanju u umjetnički tekst. Profesorica psihologije Eleonora Glavina objasnila nam je važnost motivacije, pristupa i promjena navika. Od školske knjižničarke dobili smo trenutni uvid u posuđivanje naslova u knjižnici te smo dogovorili praćenje napretka vezano uz porast posudbe knjiga.

Ostvareni rezultati

Pročitali smo zanimljive priče iz grčke mitologije i kraća prozna djela nekoliko hrvatskih autora o čemu smo poslije čitanja raspravljali. Pozvali smo prijatelje iz ostalih razreda naše škole da nam se pridruže na čitaonicama. Kao gosta na jednu od književnih radionica pozvali smo pisca Miroslava Gakića. Ravnateljica škole nagradila nas je mogućnošću da izradimo popis djela kojima bismo željeli obogatiti školsku knjižnicu. Tijekom rada na projektu razvijali smo vještine istraživanja, argumentiranja, vođenja razgovora, javnog nastupanja i druge. Sve nam je to pomoglo da na književna djela, ali i na neomiljene lektirne naslove, počnemo gledati na drugačiji način. I, ono što je najvažnije, odlučili smo čitanju posvetiti više pažnje.

Predstavljanje projekta

S projektom smo upoznali nekoliko razrednih odjela u našoj školi, a planiramo ga predstaviti i svim ostalim učenicima, Nastavničkom vijeću, Vijeću učenika te na roditeljskom sastanku. Također ćemo ga objaviti na mrežnim stranicama naše škole.

4. Europa u našoj školi

Škola

Prosvjetno-kulturni centar Mađara u Republici Hrvatskoj
Drinska 12a, 31000 Osijek
Telefon: 031/274 339
E-adresa: magyar-kozpont@pkc-madjara.t-com.hr;
mirela.berlancic@gmail.com

Tematsko područje

Projekt građanin

Cilj projekta

Informiranje i senzibiliziranje javnosti o važnosti prijave na natječaje za europske projekte, poticanje cjeloživotnog učenja, razvoj obrazovanja i uključivanje u multilateralna školska partnerstva u sklopu Europske Unije.

Voditeljice

Mirela Berlančić, prof. i Diana Dorkić, prof. (stručni suradnik)

Učenici

Darko Eror (2. r.), Barbara Bakai (3. r.), Karolina Topić (3. r.), Tamara Bajić (1. r.), Dragomir Šulc (1. r.), Danijel Bakai (1. r.), Martina Horvat (1. r.), Andrea Farkaš-Živković (1. r.), Noemi Šipoš (3. r.), Noemi Hajek (3. r.), Viktoria Balint (3. r.)

Popis učenika koji će predstavljati projekt na smotri: Darko Eror (2. r.), Barbara Bakai (3. r.), Karolina Topić (3. r.), Tamara Bajić (1. r.)

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Tijekom šk. god. 2011/2012. učenici Prosvjetno-kulturnog centra Mađara u Republici Hrvatskoj raspravljali su o Europskoj Uniji. 16. siječnja 2012. održali su i svoj interni referendum na kojem je 72% učenika bilo za ulazak u Uniju, a samo je 28% bilo protiv. Shvatili su da je ujedinjena Europa potreba suvremenog hrvatskog društva te da cjelokupni razvoj ovisi o zajedništvu s drugima. Učenici su sustavno pratili pisane, auditivne i elektroničke medije. Čitajući vijesti, saznali su da je državno

vodstvo zainteresirano za Uniju kao i za javljanje na natječaje za različite europske projekte. Na seminaru u Osijeku, 6. rujna 2011. godine, g. Ivu Tunjića iz Agencije za strukovno obrazovanje pitali su kako unaprijediti odgojno-obrazovni proces i kako nabaviti sredstva za provedbu različitih aktivnosti. Gospodin Tunjić je izjavio: Iskoristite mogućnosti Europske Unije! Dovedite Europu u školu! Prijavljujte projekte! Učenici su se suočili s velikim pitanjem i izazovom – kako dovesti Europu u školu? – te su ovaj problem odlučili detaljno istražiti. Na temelju anketne shvatili su da javnost ne poznaje mogućnost apliciranja na različite europske projekte. Također su došli do alarmantnih vijesti. Na temelju različitih upita i poslovnog dopisivanja saznali su da od 18 srednjih škola na području Grada Osijeka samo dvije imaju kontakt s Europom. Na temelju svih podataka shvatili su da je vrijeme za djelovanje i dovođenje Europe u školu, u skladu sa Zakonom o obrazovanju, koji kaže da se treba osposobiti za življenje u multikulturalnom svijetu i za cjeloživotno učenje. U razgovoru s g. Damirom Lajošem, projektnim menadžerom iz osječke Agencije za razvoj, učenici su saznali za mnogobrojne europske fondove i projekte. Povezali su se i s Agencijom za mobilnost i programe Europske Unije. Zahvaljujući Agenciji, prof. Mirela Berlančić, mentorica istraživačkog tima, sudjelovala je na stručnom usavršavanju na Malti, gdje su sklopljena poznanstva i prve odrednice budućeg europskog projekta. Uslijedio je i pripremni posjet Grčkoj, gdje je izrađen detaljan plan budućeg multilateralnog partnerstva, a uključivat će srednje škole iz Italije, Grčke, Turske, Portugala, Poljske, Litve i Hrvatske. Za potrebe projekta učenici su proučili Ustav Republike Hrvatske, Zakon o obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Preporuku Europske Unije o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje, Zakon o Agenciji za mobilnost i programe Europske Unije. Učenici su razgovarali s prof. Kučerom, ravnateljem Centra, s g. Šojom Denešem, saborskim zastupnikom mađarske nacionalne manjine, s prof. Nikosom Ntogasom iz Grčke i prof. Patriziom Falesiedi iz Italije. Prosljedili su elektroničku poštu Ministarstvu vanjskih poslova i europskih integracija, osječkoj Agenciji za razvoj, partnerima iz Europe, a brojne informacije prikupili su iz različitih medija.

Moguća rješenja problema

Raspravljajući o problemu, učenici su predložili nekoliko rješenja prihvatljivih cjelokupnom društvu:

- stjecanje kompetencija za cjeloživotno učenje u skladu s preporukama Europske Unije
- stjecanje spoznaja o projektima i fondovima Europske Unije

- sudjelovanje na natječaju Think about Europe (Europe for Your Thoughts)
- komunikacija s nadležnim tijelima vlasti, političarima, strankama, agencijama
- povezivanje s Agencijom za mobilnost i programe Europske Unije
- uključivanje u potprogram Comenius, školska multilateralna partnerstva.

Teško je izdvojiti najbolje rješenje jer problem zahtijeva istodobno djelovanje na svim razinama.

Najbolji pristup rješenju problema

Proučavajući problem, naš je istraživački tim podržao javnu politiku. Kao najbolje rješenje izabrana je prijava na natječaje za europske projekte te osposobljavanje za cjeloživotno učenje.

Plan djelovanja

Učenici su shvatili da je cjeloživotno učenje imperativ suvremenog društva.

Stekli su mnogobrojne spoznaje o projektima i fondovima Europske Unije te se posredstvom Agencije za mobilnost i programe Europske Unije povezali s europskom obrazovnom zajednicom. Zajedno s partnerima aplicirano je u potprogram Comenius školska partnerstva.

Ostvareni rezultati: Tijekom projekta pokrenuta je cijela hrvatsko-mađarska zajednica te je uspostavljen kontakt s partnerima iz Italije, Grčke, Turske, Portugala, Litve i Poljske.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen više puta na satu hrvatskog jezika, na susretu s učenicima Ekonomske i upravne škole iz Osijeka 16. ožujka 2012. i na Županijskoj smotri 30. ožujka 2012.

5. Treća životna dob

Škola

Druga srednja škola Beli Manastir
Školska 3, 31300 Beli Manastir
E-adresa: ss-beli-manastir-503@skole.htnet.hr

Tematsko područje

Osobna prava i odgovornosti i prava drugih

Cilj

Osposobiti učenike za uočavanje problematike u njihovoj zajednici, razvijati solidarnost i suosjećaj za druge, poštovanje različitosti, traženje rješenja kroz timski rad i suradnju

Voditeljica

Jasminka Berend, prof.

Učenici

Aleksandra Cvijić, Ines Mezga, Andrea Šenica, Katarina Vučković, Matea Jakšić, Jelena Šimunić, Tamara Farkaš, Jelena Takač, Nikolina Hranjec, Anna Ištvanović, Tatjana Topalov, Jovana Borjanić

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Jelena Šimunić, Jelena Takač, Tatjana Topalov, Tamara Farkaš

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Suočeni s recesijom, promišljajući o općem padu vrijednosti u društvu i užurbanom načinom života, političkim previranjima i medijima opterećenima nezaposlenošću, mitom i korupcijom, učenici su odlučili djelovati na polju ljudskih prava i to na onoj kategoriji za koju su smatrali da je pomalo zaboravljena. Stoga su se odlučili za temu osobna prava smatrajući da će u kategoriji treće životne dobi pronaći osmijeh, smirenost i zadovoljstvo.

Istraživački rad

Učenici su proveli niz anketa sa svojim vršnjacima, roditeljima i osobama treće životne dobi. Ankete su imale višestruk cilj: odnos mlađe

generacije prema trećoj životnoj dobi, razinu socijalne osjetljivosti, međusobne odnose s osobama treće životne dobi i opći način života naših starijih sugrađana. Intervjuirali smo osobe treće životne dobi da bismo se bolje upoznali s njihovim načinom života i promišljanjima, s predstavnicom Crvenog križa, sa socijalnom radnicom u Centru za socijalnu skrb i s voditeljicom Zavoda za zapošljavanje, gdje su se upoznali s pojmom gerontodomaćica. Komunicirali smo i s gradonačelnikom, a do nekih smo podataka došli prateći tisak i elektroničke medije.

Analizirali su dobivene rezultate, svoja nova iskustva bilježili, proučili Ustav Republike Hrvatske, Opću deklaraciju o ljudskim pravima, Rezoluciju Ujedinjenih Naroda o starijim osobama i Zakon o socijalnoj skrbi.

Moguća rješenja problema

Istraživanje je pokazalo da su socijalna osjetljivost i humanost našli svoje mjesto u nizu pravnih normi, ali je realna slika drugačija, pa tako mladež nije dovoljno osjetljiva na probleme treće životne dobi. U medijima su zastupljeni samo u reklamama za lijekove, mirovine su male, a obveza je svih nas skrbiti se o starim i nemoćnim. Učenici su se odlučili na druženje s osobama treće životne dobi, sudjelovati u raznim manifestacijama i akcijama te razvijati vrednote dostojanstva čovjeka i humanosti.

Najbolji pristup problemu

Smatramo da je najbolji pristup problemu učenje o pravima i odgovornostima, o suradničkom odnosu i osvješćivanju važnosti zdravog i međuljudskog odnosa koji podrazumijeva suvremena europska škola.

Plan djelovanja

Učenici su djelovali u skladu sa zakonskim normama, a i svojim su osobnim primjerom nastojali potaknuti druge na djelovanje bez obzira na dob.

U Domu za starije i nemoćne osobe »Baranjsko sunce« sudjelovali su i kao volonteri u nizu akcija, samoinicijativno su uključili i druge učenike naše škole (frizere), a izvanredni zimski uvjeti pružili su im i mogućnost neplanirane akcije. Dopisom su se obratili i gradonačelniku.

Ostvareni rezultat

Učenici su radom na projektu razvijali svoje vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, pisanja dopisa, komunikacije s organima vlasti, upoznali zakonsku regulativu, shvatili bit javne politike i demokracije.

Rezultati koji je ostvaren jest nov način učenja o ljudskim pravima; sudjelovali su na manifestaciji Dana grada u Domu za stare i nemoćne »Baranjsko sunce«, gdje su se družili s našim starijim sugrađanima, sudjelovali su i u uljepšavanju Doma izradom božićnih ukrasa, u zimskim uvjetima starijim sugrađanima očistili su snijeg, otišli im u kupnju, skuhalo čaj i ugodno s njima razgovarali. U akciju su uključili i naše učenike frizere, a što je bilo osobito zadovoljstvo za starije osobe u Domu jer su naše frizerke vrijedno šišale, fenirale i frizirale. Dopisom upućenom Gradu, ali i posjetom gradonačelniku, učenici su se obratili sa zahtjevom da se donira nekoliko ortopedskih pomagala osobama treće životne dobi, što im je obećano u skoroj budućnosti.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen Domu za starije i nemoćne »Baranjsko sunce«, gradonačelniku, na županijskoj Smotri u Osijeku, a planirano je i predstavljanje Nastavničkom vijeću te na Radio Baranji. O svim našim aktivnostima izvještavali smo i na mrežnim stranicama Škole.

6. Predrasude i razvoj tolerancije u našoj užoj okolini

Škola

Umjetnička škola Luke Sorkočevića
Strossmayerova 3, 20 000 Dubrovnik

Telefon: 020/324 642;

Telefon/telefaks: 020/324 640

E-adresa: umjetnicka.skola.luke.sorkocevica@du.t-com.hr

Tematsko područje

Umijeće komuniciranja i rješavanja osobnih i društvenih problema izazvanih predrasudama i nedostatkom tolerantnog ponašanja

Cilj

Potaknuti razumijevanje različitosti u užoj okolini i obraćanje pažnje na predrasude koje utječu na naše ponašanje prema drugima

Voditeljica

Ivana Bratoš

Učenicima

Ana Maria Kristić, Lukas Capor, Andrea Knežević, Mihaela Tepšić, Antonio Grkeš (rezervni član) (svi su učenici 2. razreda)

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Na odabir teme učenike je potaknuo osjećaj da prema omiljenom okupljalištu mladih u dubrovačkoj javnosti postoji negativan stav, što im otežava druženje u slobodno vrijeme. Također su u svakodnevnom životu – u prometu, javnom prijevozu – primijetili negativna ponašanja i konflikte koji često proizlaze iz neprihvatanja različitosti, zbog stereotipa i predrasuda, zbog različitih dobnih skupina, različito obrazovanih osoba, »domaćih« i »pridošlica«, poklonika različite vrste glazbe i sl.

Zamolili smo starijeg volontera da nam održi radionicu na temu predrasuda i u razgovoru s njime zaključili smo da predrasude imamo svi te da su one problem na koji utječe niz društvenih i osobnih faktora.

Anketiranjem učenika i profesora naše škole i sugrađana učenici su saznali da je većina neinformirana o subkulturnim skupinama u Gradu, o

povijesti različitih vjerskih i etničkih zajednica, o djeci i mladima koji odrastaju u različitim životnim uvjetima i okolini.

U središtu je zanimanja promoviranje uvažavanja i poštivanja različitosti.

Odlučili smo potaknuti učenike i profesore naše škole i građane da osvijeste i definiraju najprisutnije predrasude u našem društvu i njihove posljedice, odnosno kako se s njima treba nositi na prihvatljiv način i kako utjecati na razbijanje predrasuda

Moguća rješenja problema

Učenici su uočili moguća rješenja problema:

- tema predrasuda, tolerancije i prihvaćanja različitosti trebala bi biti puno prisutnija u nastavu
- projekcije filmova, izložbe slika i fotografija u organizaciji učenika kojima bi se promoviralo razumijevanje i prihvaćanje različitosti
- učenici su predložili da sami snime kratki film na ovu temu
- osnovati centar za mlade u kojem bi se u okviru predmetne nastave susretali učenici iz različitih škola i sudjelovali u radionicama za poboljšanje komunikacije.

Najbolji pristup rješenju problema

- Centar za komunikaciju različitosti »Tko-sam-što-sam«, u kojem bi se u okviru predmetne nastave susretali učenici iz različitih škola i sudjelovali u radionicama na temu tolerancije, različitosti, isključivosti, poboljšanja komunikacije i nenasilnog rješavanja konflikta.
- Promovirati temu lecima.

Plan djelovanja

- Uz pomoć starijeg volontera organizirali smo radionice o toleranciji u kojoj su sudjelovali učenici i profesori
- ukazali smo na *Facebooku* na vlastite i tuđe predrasude
- održali smo izložbu s fotografijama i crtežima te prikazali posljedice netolerancije u prošlosti i danas (ratovi, progoni i diskriminacija)
- intervjuirali smo nekoliko osoba iz političkog života u vezi s odabranom temom.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen učenicima, profesorima i roditeljima naše škole, a učenici ga planiraju predstaviti u medijima.

Ostvareni rezultati

- Napravili smo letke »Tko si ti? Zar je važno?« i nalijepili ih na oglasne ploče u Dubrovniku
- intervjuirali smo nekoliko osoba iz političkog života u vezi s odabranom temom
- anketirali smo učenike i profesore naše škole i sugrađane
- snimili smo kratki film koristeći se pitanjima iz ankete.

7. Kulturna (ne)osviještenost rađa (ne)toleranciju

Udruga

Udruga Dugopolje aktivno radi (DAR)
Stepinčeva 2, 21204 Dugopolje
Telefon: 098/1375 698, 098/9762 593, 098/9440 878
E-adresa: udrugadar@gmail.com

Tematsko područje

Razvoj kulturne osviještenosti

Cilj

Osvijestiti problem uvažavanja kulturne različitosti da bi se razvila veća tolerancija i otvorenost prema Drugom i Drugačijem.

Voditeljice

Stephanie Balić, prof., Mara Balić, dipl. učiteljica, Maja Lovreček, prof., Ivan Čulin, student

Učenicima

Učenicima koji su sudjelovali u izradi projekta: Ivana Balić (8. r.), Mihovil Čulin (8. r.), Marijana Božić (8. r.), Dražen Balić (8. r.); Josip Radovan (1. r.), Jana Dodoja (1. r.), Anita Ževrnja (1. r.), Dominik Balić (1. r.); Mate Čipčić (2. r.); Stjepan Ante Balić (2. r.), Ivana Jelena Balić (3. r.), Luka Balić (3. r.), Matea Radovan (3. r.), Kristina Ćosić (3. r.), Hrvoje Radovan (3. r.); Karlo Balić (4. r.)

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Razmišljajući o aktualnim problemima naše države, a time i naše zajednice, grupa mladih primijetila je da će ulaskom u EU nastati neminovne promjene vezane uz miješanje različitih kultura. Otvorit će se problem nedovoljne kulturne osviještenosti, kako starijih tako i mlađih generacija, koja će imati za posljedicu netoleranciju prema drugim kulturama. Tome uvelike doprinose duboko ukorijenjeni stereotipi i predrasude u skladu s kojima se donose brzi i neprovjereni zaključci o drugima. Iz tog razloga skupina mladih volontera odlučila se aktivirati da bi potaknuli na razmišljanje o navedenu problemu te utjecali na mlade generacije da postanu svjesne koliko znanje o drugim kulturama može pridonijeti

toleranciji i prihvaćanju različitosti. Volonteri su istražili dokumente i zakone:

- Opću deklaraciju o ljudskim pravima (čl. 26. st. 2)
- Konvenciju o pravima djeteta (čl. 29. st. 1)
- Deklaraciju o odgovornosti sadašnjih generacija prema budućim generacijama (čl. 7, čl. 9, čl. 10).

Sastavljen je anonimni anketni upitnik za mještane različitih dobnih skupina, prikupljene su informacije o vjerovanju u stereotipe, o predrasudama i o spremnosti da se prihvate druge kulture.

Volonteri su o problemu razgovarali i s načelnikom općine Dugopolje te dobili njegovu podršku, a obratili su se i veleposlasticima i konzulima stranih država da bi prikupili što više informacija vezanih za projekt.

Moguća rješenja problema

Volonteri su uočili tri moguća rješenja problema:

- uključivanje u rad KUD-a Pleter, što otvara mogućnost putovanja i boljeg upoznavanja različitih kultura
- razmjena mladih s europskim zemljama (YIA, EVP)
- istraživanje o kulturnoj osviještenosti i spremnosti stanovništva, a posebno mladih, na prihvaćanje drugih i drugačijih (posjet ambasadama, radionice na temu tolerancije, organiziranje multikulturalnog dana).

Nakon razmatranja jakih i slabih strana pojedinog rješenja volonteri su se odlučili za najbolji pristup.

Najbolji pristup rješenju problema

Volonteri su odlučili da će istražiti kulturnu osviještenost i spremnost stanovništva, a posebno mladih, na prihvaćanje drugih i drugačijih (posjet različitim ambasadama, radionice na temu tolerancije, organiziranje multikulturalnog dana). U tome imaju podršku predstavnika lokalne zajednice.

Plan djelovanja

Volonteri su isplanirali aktivnosti koje će poduzeti da bi se provelo predloženo rješenje. Dogovoreno je da će se održati ove aktivnosti:

radionice za volontere na temu tolerancije i multikulturalne osviještenosti s naglaskom na rušenje predrasuda i stereotipa, posjet različitim ambasadama i konzulatima (intervju s nadležnim osobama), razgovori s osobama iz različitih zemalja koji žive u Hrvatskoj, radionice za osnov-

noškolce i djecu vrtićke dobi na temu tolerancije i različitosti, istraživanje o različitim državama, priprema i organizacija multikulturalnog dana u lokalnoj zajednici.

Ostvareni rezultati

Volonteri su radom na projektu razvijali svoje vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, diskusije, intervjua, pisanja dopisa, izrade plakata i javnog predstavljanja.

Sakupili su građu za predstavljanje kulture drugih država na multikulturalnom danu organiziranom u lokalnoj zajednici.

Volonteri su osvijestili važnost prihvaćanja i tolerancije spram drugih kultura ne zaboravljajući pritom očuvanje vlastitog identiteta.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen lokalnoj zajednici, predstavnicima općine Dugopolje i medijima. Nakon predstavljanja na državnoj smotri projekt će biti objavljen i na mrežnim stranicama Udruge.

8. I mi to možemo

Škola

Srednja škola Konjščina
Matije Gupca 5, 49282 Konjščina
Telefon/telefaks: 049/465 141; 049/464 356
E-adresa: ss-konjscina@kr.htnet.hr

Tematsko područje

Projekt građanin, solidarnost

Cilj projekta

Informiranje i senzibiliziranje javnosti za probleme osoba s posebnim potrebama. Pružanje pomoći osobi s posebnim potrebama.

Voditeljica projekta

Željka Florjan Kiseljak, dipl. oec.

Učenici

Učenici 1.a, 2.a i 3.a razreda koji su sudjelovali u izradi projekta: Lara Kuzman, Mateja Havočić, Evica Vragotuk, Ella Lež, Mateja Vragotuk, Jelena Pustak, Doroteja Gorički i Tomislav Šiltić.

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Mateja Havočić, Evica Vragotuk, Mateja Vragotuk i Jelena Pustak.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Na početku školske godine učenici su se susreli s novom učenicom Vidom. Vida je bolesna, tj. ima dijagnozu *Diparesis spastica*. Na nama razumljivom jeziku to znači da Vida ima nepravilno postavljene kukove i koljena te teško hoda.

Taj problem potaknuo je učenike 2. i 3. razreda da joj pomognu da lakše završi četverogodišnje školovanja u našoj školi.

Također smo htjeli i druge osobe iz okoline upoznati s potrebama i mogućnostima osoba s posebnim potrebama.

Proveli smo anketu koja je otkrila da ljudi osobe s posebnim potrebama napadno gledaju iz znatiželje i neznanja.

Moguća rješenja problema

Učenici su ravnatelju prenijeli svoja zapažanja i želju da pomognu Vidi. Ravnatelj je prihvatio molbu, pohvalio akciju i pružio potporu. Za pomoć smo se obratili Udruzi distrofičara Krapina.

Školskom odboru predložena je gradnja prilazne rampe za osobe s teškoćama u razvoju i postavljanje rukohvata uz stepenice.

Sljedeći prijedlog bio je da se Vidi osiguraju dvije osobe za pomaganje u kretanju, a mi smo ih nazvali »anđelima čuvarima«

Razrednicima je predloženo da na satu razrednika informiraju i educiraju učenike.

Također je predloženo da se o problemima osoba s posebnim potrebama informiraju i drugi građani (izrada letaka ili plakata).

Najbolji pristup rješenju problema

Odlučeno je da bi za sat razrednika bilo najbolje napraviti prezentaciju kojom bismo pokazali uspjehe nekih invalidnih osoba.

Također bismo tom prezentacijom ukazali na potrebu poštivanja parkirnih mjesta namijenjenih invalidnim osobama te potrebu da invalidnim osobama pomognemo na ulici. Prezentaciju smo odlučili provesti u svim razredima škole.

Odlučeno je da se napravi letak kojim bismo informirali građane o potrebama osoba s tjelesnim oštećenjima.

Razred koji pohađa Vida odlučili smo dodatno angažirati da joj pomaže. Odlučili smo tražiti promjenu rasporeda da bi bio što više prilagođen Vidinim potrebama.

Plan djelovanja

1. Na školske stepenice postaviti rukohvat.
2. Dvije učenice izvele bi u većini razreda prezentaciju »I mi to možemo«.
3. Izraditi letke koji će se podijeliti građanima i učenicima, a neke dostaviti Domu zdravlja.
4. Organizirati »Anđele čuvar« zadužene za pomaganje Vidi u nošenju torbe, donošenju jela i sokova, nošenju knjiga.
5. Inicirati promjenu rasporeda sati u škole.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na Vijeću roditelja, na Vijeću učenika te na Nastavničkom vijeću.

Nakon predstavljanja na Županijskoj smotri projekt će biti objavljen na internetskim stranicama Škole.

Ostvareni rezultati

Na školske stepenice postavljen je rukohvat.

Prezentacijom je podignuta svijest učenika o osobama s posebnim potrebama u školi, ali i izvan nje.

Dvije učenice stalno pomažu Vidi u prenošenju knjiga, ali i ostali iz razreda priskaču u pomoć kada zatreba.

Nastava je prilagođena tako da Vida ne treba puno hodati po stepenicama, tj. da se nastava uvijek održava u prizemlju. Na taj način Vidi je smanjeno hodanje stepenicama i tome joj olakšamo školovanje.

9. Pravom na različitost iskorijenimo predrasude

Škola

Srednja škola Oroslavje

Ljudevita Gaja 1, Oroslavje

Telefon/telefaks: 049/588 740, 049/588 741

E-adresa: renata.candrlic@email.t-com.hr; anaknezevichesky@yahoo.com

Tematsko područje

Ljudska prava i demokratske građanske odgovornosti

Cilj projekta

Osvještavanje učenika naše škole, učenika osnovne škole i članova lokalne zajednice o prisutnosti stereotipa i predrasuda u svakodnevnom životu. Educiranje školske i šire javnosti te poticanje na prihvaćanje različitosti.

Voditeljice

Renata Čandrlić, prof., Ana Knežević-Hesky, prof.

Učenici

Tamara Tomić, Tamara Zvonarek, Dominik Sporiš, Valerija Mihovljanec, Sabina Drempetić, Valentina Ščitnik, Jelena Ščitnik, Franciska Žulj, Anamaria Blažinić, Lucija Cvetko, Iva Tuđa, Ana Šefček, Ines Ormuž, Ivana Šturlan

Učenice koje će predstavljati projekt na smotri: Valerija Mihovljanec, Lucija Cvetko, Sabina Drempetić, Ana Šefček

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Osobno iskustvo potvrđuje da se svakodnevno susrećemo s problemom stereotipa i predrasuda. U razgovoru s prijateljima, kolegama, roditeljima, susjedima, rođacima, profesorima, a i slučajnim prolaznicima, primjećujemo da mnogi teško prihvaćaju različitost bez obzira na to bila ona generacijska, rodna, ekonomska, regionalna ili etnička. Rasprava o pravu na različitost učinila nam se pravom temom za naš projekt.

Proučavanjem zakonskih propisa uočili smo karakteristike javne politike o našem problemu, pronašli zakonska rješenja u Ustavu, deklaraci-

jama o ljudskim pravima, zakonu o zabrani diskriminacije i zakonu o ravnopravnosti spolova. Pratili smo medijske informacije putem tiska, televizije i interneta te proučavali znanstvenu literaturu. Anketirali smo učenike naše škole da bismo dobili uvid u njihovo razmišljanje.

Moguća rješenja problema

S obzirom na kompleksnost problema raspravljali smo o mogućim rješenjima, tražili saveznike u lokalnoj zajednici, institucijama lokalne vlasti. Javna politika bavi se donošenjem propisa i sankcioniranjem njihova kršenja, udruge promiču prava i educiraju građane, mediji govore o problemu, ali često senzacionalistički. Suradnja je sa svima njima nužna, no rješenje se krije u polasku od samog sebe i osobnoj promjeni.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon rasprave i izlaganja svakog rješenja izabrali smo krenuti putem edukacije koja bi urodila osobnom promjenom. Svatko od nas susreće se s različitošću, njezino prihvaćanje kao bogatstva, a ne izvora stereotipa i predrasuda, ključan je zadatak našeg projekta. Svoju politiku smatramo nadopunom javnoj politici.

Plan djelovanja

Isplanirali smo čitav niz akcija da bismo došli do oživotvorenja predloženog rješenja, proveli smo pedagoške radionice s učenicima osnovne škole, izradili veći broj plakata s temama predrasuda i stereotipa te tako kreirali kutak tolerancije u našoj školi, organizirali smo parlaonicu sa zainteresiranim učenicima i predstavnicima razreda. Otvorili smo na *Facebooku* raspravu o pravu na različitost. O svim smo aktivnostima izrađivali materijale za dokumentacijsku mapu i portfelj.

Predstavljanje projekta

S planom akcije upoznali smo ostale učenike, prije samog anketiranja, parlaonice, uređivanja kutka tolerancije. Upoznali smo Vijeće učenika i Vijeće roditelja.

Projekt namjeravamo predstaviti u našem kutku tolerancije i u okupljalištu mladih.

Ostvareni rezultati

Do sada je provedena rasprava na *Facebooku*, upriličena izložba plakata u školi i u Javi, lokalnom sastajalištu mladih, organizirana radionica s učenicima naše škole i učenicima OŠ Veliko Trgovišće, Dan štikli – dan različitosti.

10. Još smo uvijek željni znanja

Škola

Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću
Prilaz prof. Ivana Vrančića 5, 49210 Zabok
Telefon/telefaks: 049/221 620; 049/221 147
E-adresa: skola.umjetnosti.zabok@kr.t-com.hr

Tematsko područje

Ljudska prava i demokratske građanske odgovornosti, umijeće komuniciranja i rješavanja osobnih i društvenih problema

Cilj projekta

Potaknuti mlade na korisno provođenje slobodnog vremena, usavršavanje komunikacijskih vještina, razvijanje samopouzdanja i spoznaju da pružanjem pomoći drugima pridonose osobnoj i općedruštvenoj koristi. Također se želi pridonijeti poboljšanju kvalitete života i društvenoj integraciji osoba treće životne dobi te senzibilizirati zajednicu za stvaranje kvalitetnijeg životnog ozračja pripadnika te dobi.

Voditeljice

Sanja Ormuž, prof. i Vanja Lovinčić, knjižničarka

Učenicima

Broj učenika u projektnoj skupini: 8

Jana Borovčak (4.d), Lora Levanić (4.d), Tina Dolovčak (4.d), Klaudija Petrinić (1.d), Josipa Deriš (1.d), Vanja Hozmec (2.d), Sara Vrgoč (2.d) i Marta Fiorencis (3.mt).

Učenicima koji će predstavljati projekt na smotri: Jana Borovčak (4.d), Marta Fiorencis (3. mt), Klaudija Petrinić (1.d), Lora Levanić (4.d). Rezervni član: Josipa Deriš (1.d).

OPIS

Izbor i istraživanje problema

ŠUDIGO Zabok uključio se 2011. godine u Akademiju srednjoeuropskih škola (ACES) projektom »*Pričam ti priču*« (*Telling a Story*) zajedno sa školama partnerima iz Sarajeva (BiH) i Buzaua (Rumunjska). Pod okriljem zajedničke teme svih projekata »*Gradimo mostove u društvu – vo-*

lontirajmo u zajednici» ŠUDIGO je osmislio projekt »*Pričam ti priču*« te su se, u suradnji s Domom za starije i nemoćne osobe »*Rezidencija Kastelan*« iz Tuheljskih Toplica, sakupile zaboravljene priče Zagorja, ilustrirale i objavile u slikovnoj knjižici istog naziva. Zajednički cilj programa ACES bio je izgraditi mostove u društvu volontirajući u domovima za starije i nemoćne, gdje se njihovim štićenicima pokazalo da nisu zaboravljeni i da iz njihovih priča o djetinjstvu i mladenaštvu možemo mnogo toga naučiti. Dirnuti starijim osobama, njihovim riznicama znanja i toplim emocijama te dodatno motivirani time što je ova godina proglašena Godinom aktivnog starenja i međugeneracijske solidarnosti, odlučili smo nastaviti ovaj projekt te pomoći starijim osobama u svojoj okolini.

U 21. stoljeću mladi ne mogu zamisliti život bez računala i interneta. S jedne strane stojimo mi, informatički pismeni mladi ljudi, a s druge nas strane promatraju starije generacije koje ne mogu pojmiti čime se to mi bavimo. Stoga smo odlučili pronaći umirovljenike koji su željni ovih znanja i prenijeti im vlastito znanje u okviru besplatnih radionica informatičke pismenosti u školi.

Moguća rješenja problema

1. Uputiti osobe treće životne dobi na informatičke tečajeve u organizaciji Pučkog otvornog učilišta Zabok uz samostalno financiranje.
2. Volontersko održavanje edukacija informatičke pismenosti i snalaženja na internetu obilaskom Domova za starije i nemoćne osobe u lokalnoj zajednici.
3. Održavanje besplatnih edukativnih radionica informatičke pismenosti i snalaženja na internetu u Školi za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok.

Najbolji pristup rješenju problema

Razmišljajući o najboljem pristupu rješavanja problema, a uzimajući u obzir pozitivne i negativne čimbenike, odlučili smo da ćemo osobama treće životne dobi ponuditi vlastito znanje i iskustvo besplatnom edukacijom o informatičkoj pismenosti i snalaženju na internetu u našoj školi.

Plan djelovanja

1. Anketiranje učenika o stavovima prema osobama treće životne dobi.
2. Anketiranje osoba treće životne dobi o provođenju slobodnog vremena i interesima za edukaciju o informatičkom opismenjanju.

3. Odlazak učenika (predstavnik projekta) u Gradsku upravu Zabok, Pučko otvoreno učilište Zabok, Gradsku knjižnicu Zabok i Udrugu umirovljenika Zabok.
4. Pisanje molbe ravnateljici škole za ustupanje prostora i informatičke opreme za održavanje radionica informatičke pismenosti i snalaženja na internetu.
5. Osnivanje tima učenika za provođenje edukacije informatičke pismenosti i snalaženja na internetu.
6. Izrada operativnog plana i programa radionica informatičke pismenosti i snalaženja na internetu pod stručnim vodstvom profesorice informatike.
7. Objava natječaja za učenike ŠUDIGO Zabok za izradu najboljeg plakata i letaka u svrhu oglašavanja provođenja besplatnih radionica informatičke pismenosti (odabir najboljeg plakata pod stručnim vodstvom profesora grafičkog dizajna te distribucija plakata i letaka).
8. Oglašavanje poziva osobama treće životne dobi za besplatne radionice informatičke pismenosti i snalaženja na internetu.
9. Održavanje besplatnih radionica informatičke pismenosti i snalaženja na internetu u ŠUDIGO Zabok.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen ravnateljici ŠUDIGO Zabok, Nastavničkom vijeću, Vijeću učenika, Pučkom otvorenom učilištu Zabok, pročelnici Odbora za kulturu grada Zaboka, Gradskoj knjižnici Zabok, Udruzi umirovljenika Zabok i medijima.

Ostvareni rezultati

Plan je djelovanja djelomično realiziran, a do svibnja će biti u potpunosti. Učenici su u timskom radu bili izrazito motivirani za edukaciju osoba treće životne dobi čiji je cilj ne samo pružiti edukativne sadržaje i prihvaćati nova nego i zaboravljena znanja.

11. Ovisnost o računalima

Škola

Tehnička škola za strojarstvo i brodogradnju

Vukovarska 58, 51000 Rijeka

Telefon/telefaks: 051/675 746

E-adresa: tehnicka-skola@skole.t-com.hr

Tematsko područje

Razvoj osobnog identiteta

Cilj

Primarna prevencija ovisnosti razvojem vještina važnih za odupiranje u »rizičnim« situacijama

Voditeljica projekta

Željka Travaš, dipl. politolog, prof. mentor

Učenicima

Učenicima koji su sudjelovali u izradi i koji će predstavljati projekt na smotri: Bernard Butković, Dino Potočnjak, Branko Prpić, Marko Babić

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Istraživanja i osobna životna iskustva mladih pokazuju da je moderno doba potaknulo preduvjete za nastanak »kompjuterske ovisnosti«. Sve je više mladih »prilijepljenih« za računalo. Računala su zamijenila prijatelje, a igrice i razne internetske stranice loptu i igralište. Sve je više ljudi ovisno o internetskim sadržajima (*Facebook*, brojni forumi, *cyber sex*, igrice). Svaki peti učenik u Hrvatskoj za računalom dnevno provede dva, tri i više sati, djeca pred TV-ekranom provedu 1100 sati godišnje, a ovisnost o računalnim igrama sve je češća dijagnoza, pokazuju posljednja domaća istraživanja, što je rezultat u skladu sa svjetskim brojkama i podatak koji zabrinjava stručnjake. To su vrlo teški, ozbiljni i komplicirani poremećaji. Ovisnost o internetu poremećaj je u kojemu korisnici nemaju osjećaj za vrijeme i zanemaruju svoje osnovne potrebe. Djeca obično dolaze u školu neispavana i kasne na prve sate zato što ne mogu prekinuti igrati igricu, kasne na sat i onda dobivaju odgojne mjere zbog povećanog broja neopravdanih sati, što se u početku tretira kao markiranje.

Ovisnost se javlja već u dobi od sedam, osam godina. Terapija za liječenje od ovisnosti o računalima jest psihoterapija i antidepresivi.

Godišnje se u Hrvatskoj prosječno 14-ero djece liječi od ovisnosti o računalima u Dnevnoj bolnici zagrebačke Psihijatrijske bolnice za djecu i mladež.

Među glavnim krivcima su roditelji, jer oni trebaju voditi brigu o tome koliko vremena djeca provode pred računalom. Veliku ulogu u odgoju imaju škole i vrtići, no ne posvećuju dovoljno pažnje tome problemu.

Moguća rješenja problema

Nema sustavnog multidisciplinarnog pristupa problemu ovisnosti o računalima. Postojeća politika brige o djeci i mladima ne zahvaća ozbiljno ovaj problem. Postoji Obiteljski zakon kojim se definira zaštita, briga i skrb roditelja o njihovoj djeci. Tako čl. 92. kaže: »Roditelji su dužni skrbiti o životu i zdravlju djeteta i omogućiti mu korištenje mjera za unaprjeđenje, čuvanje i vraćanje zdravlja, sukladno propisima iz područja zdravstva i zahtjevima medicinske znanosti.« A čl. 93.: »Odgoj djeteta mora biti u skladu s njegovom dobi i zrelosti.« Ipak, sve je više roditelja koji se suočavaju s problemom ovisnosti o računalima i osjećaju se nemoćnima pred tim problemom. Ne znaju što činiti. Odgovorni su.

Tu je i Konvencija o pravima djeteta, imamo instituciju Pravobraniteljice za djecu i mladež kojoj se roditelji sve više obraćaju u vezi s problemom ovisnosti o računalima. Postoji Nacionalni plan aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. i u njemu su navedeni ciljevi u području slobodno vrijeme i kultura djece, ali ipak sve je više mladih koji slobodno vrijeme provode pred računalom. Nedostaje nešto da bi se ti ciljevi i realizirali.

Postojeća politika uključuje školu. Škola preuzima brigu o odgoju i obrazovanju djece i to onako kako je Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnom i srednjem školstvu definirano: »4. osigurati učenicima stjecanje temeljnih (općeobrazovnih) i stručnih kompetencija, osposobiti ih za život i rad u promjenjivom društveno-kulturnom kontekstu prema zahtjevima tržišnog gospodarstva, suvremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija i znanstvenih spoznaja i dostignuća«. Današnje društvo zahtijeva od djece informatičku pismenost, uvodi se kao nastavni predmet u osnovne škole informatika, ali izostaje učinkovita poduka o opasnostima ovisnosti o računalima. Svakako je pohvalna politika Agencije za odgoj i obrazovanje i akcija »Sigurniji internet za djecu i mlade«.

Lokalna samouprava osniva Savjete mladih, tako je uređeno Zakonom o savjetima mladih, koji brine o programima za poboljšanje položaja mladih.

Opisana postojeća politika nije dostatna, ne sprečava pojavu problema ovisnosti o računalima, ne rješava probleme. Zalažemo se za EDUKATIVNU POLITIKU usmjerenu prema roditeljima i djeci. U prvom redu želimo potaknuti roditelje da se zapitaju nije li njihovo dijete previše za računalom. Oni su odgovorni osigurati pravo djetetu na potpun i skladan razvoj njegove osobnosti (Ustav Republike Hrvatske). Djeca imaju pravo na zdrav život kao i svaki građanin Hrvatske, pa je škola obvezna mnogo više uložiti u osvješćivanje roditelja i djece da ne bi postali ovisnici o računalu.

Najbolji pristup rješanju problema

Kao najdjelotvorniji put i najproduktivniju politiku za rješavanje problema prepoznamo razvoj vještina kojima će mladi sagraditi samokontrolne mehanizme, oduprijeti se nezdravom ponašanju. Potrebno ih je educirati o štetnosti za njihovo psihofizičko zdravlje ako predugo borave »zalijepljeni« za računalo, o rezultatima istraživanja neuroznanstvenika koji su utvrdili koji se dijelovi mozga ne razvijaju ako dijete predugo boravi za računalom. Neophodno je o svemu tome poučiti i mlade roditelje te osobito naglasiti koliko su odgovorni za zdrav razvoj vlastitog djeteta. Škola ipak ima mnogo mogućnosti djelovanja u sprečavanju ovisnosti, ali potreban je sustavan, cjelovit i iskren pristup problemu.

Plan djelovanja

Pokrenuti na roditeljskim sastancima, na satu razrednog odjela, na Vijeću učenika akciju edukacije roditelja i djece u osnovnim i srednjim školama o štetnosti predugog boravka za računalom. Angažirati medije da govore o problemu i o našem projektu koji ćemo prikazati skupini mladih koja dolazi u Ustanovu za savjetovanje i komunikaciju »A. S. K. RI« na tretman oslobađanja od ovisnosti. Tiskati brošuru, zainteresirati javnost. Uputiti prijedlog MZOS-u za izradu kurikuluma.

Ostvareni rezultati

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta stekli su brojne vještine i znanja te formirali stavove i osposobili se za daljnje aktivnosti u procesu cjeloživotnog učenja. Ostali učenici škole osviješteni su o značenju i čimbenicima borbe protiv ovisnosti o računalima.

Predstavljanje projekta

S projektom su upoznati učenici, Nastavničko vijeće, Vijeće učenika i Vijeće roditelja, riječki ured pravobraniteljice za djecu te predstavnici Ustanove za savjetovanje i komunikaciju »A.S.K. RI«.

Projekt je predstavljen na Županijskoj smotri projekata PGŽ, a bit će predstavljen široj javnosti i tijekom obilježavanja Dana škole.

12. Opis proizvoda – certifikat

Škola

Graditeljska škola za industriju i obrt
Podhumskih žrtava 4, 51000 Rijeka
Telefon/telefaks: 051/372 032
E-adresa: ss-rijeka-515@skole.t-com.hr

Tematsko područje

Osobna prava, pravo na izbor i odgovornost građanina potrošača

Cilj projekta

Osposobljavanje učenika za čitanje i razumijevanje napisanog certifikata na proizvodima struke (sjemenskog materijala, sadnog materijala i rezanog cvijeća)

Voditeljica

Jasminka Randi, nastavnik mentor

Učenicima

Lara Jovanovski 2 PRO, Lea Praunsperger 2 PRO, Igrayne Tataj 2 PRO
(PRO znači poseban razredni odjel djece s teškoćama u razvoju)

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Gledajući svakodnevno na stvari koje nas okružuju, primijetili smo da na predmetima koje kupujemo postoje posebno označeni podaci za koje smo saznali da se zovu opisi proizvoda ili certifikati. Zanimalo nas je što znače ti podaci, tko ih piše, što oni znače, moraju li svi proizvodi imati te podatke te tko je odgovoran za izostanak tih podataka na proizvodima.

Nakon toga proveli smo anketu među svojim kolegicama i kolegama u školi koji su iste struke kao i mi: cvjećari i vrtlari. Rezultati ankete su sljedeći:

- 68,96% kolegica i kolega zna što je certifikat, dok 31,03% samo je čulo za to
- velik postotak (79,31%) misli da svi proizvodi moraju imati certifikat, a 10,34% to ne zna

- 16,55% kolegica i kolega ponekad čita opis proizvoda, a 20,68% njih ne čita taj opis uopće.

Zaključili smo da velik dio mladih ljudi ne zna što kupuje.

Moguća rješenja problema

Pričajući s voditeljicom prodaje gđom Anitom Bačko, zaključili smo da je prijašnjih godina na sajmovima cvijeća bilo besplatnih radionica na temu certifikata. Ovakav način informiranja vrlo je dobar, ali je ipak samo za malen broj ljudi, a organizira se samo dvaput godišnje. Trebalo bi pronaći rješenje koje bi obuhvatilo puno više ljudi i koje bi bilo trajnije. Mislimo da bi se moglo uključiti i Ministarstvo poljoprivrede, Udruga za zaštitu potrošača, koji bi mogli napraviti letke u kojima bi se pojašnjavalo značenje opisa proizvoda. Ujedno bi se mogle napraviti i reklame s istim sadržajem.

Najbolji pristup rješenju problema

Problem bismo riješili organiziranjem radionica za potrošače i dijeljenjem letaka.

Plan djelovanja

Poslat ćemo pisma Udruzi potrošača i Vrtnom centru MBM da bismo ih podsjetili na to da potaknu organiziranje besplatnih radionica s temom kako čitati i razumijevati certifikate.

Ostvareni rezultati

Učenice su stekle sigurnost u komunikaciji i javnom nastupu. Naučile su pisati pisma. Znanje o važnosti čitanja certifikata učenice uspješno prenose na svoje prijatelje i roditelje.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na Županijskoj smotri projekata 29. ožujka 2012.

13. Narušavanje privatnosti

Škola

Ekonomska i upravna škola Osijek
Trg Sv. Trojstva 4, 31000 Osijek
Telefon/telefaks: 031/207 104; 031/212 670
E-adresa: ekonomska-skola-osijek@os.t-com.hr

Tematsko područje

Zaštita privatnosti

Cilj

Upozoriti na to što to jest, a što nije narušavanje privatnosti, upozoriti na kršenja privatnosti i zlouporabu osobnih podataka te na njihovu zaštitu. Savjetovati kako zaštititi svoje osobne podatke.

Voditelji

Dalibor Popović, prof. i Mirta Gojević, prof.

Učenicima

Učenicima koji su sudjelovali u izradi projekta učenicima su 3.a razreda Ekonomske i upravne škole Osijek. Učenicima koji će predstavljati projekt na smotri: Maria Bilić-Dujmušić, Šimica Dinjar, Ivana Stanušić i Matej Vidaković.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Uočen je problem čestog narušavanja privatnosti, npr. na ulici u obliku nadzornih kamera, objavljivanje naših osobnih podataka bez pristanka, prisluškiivanje razgovora, svi oblici zadiranja u intimu i svi oblici dostupnosti naših osobnih podataka. Želimo istražiti što jest, a što nije narušavanje privatnosti te kako zaštititi svoje osobne podatke.

Učenicima su istražili dokumente i zakone koji se odnose na problem:

- Opću deklaraciju o ljudskim pravima (čl. 8, 12, 13, 14, 18, 19)
- Ustav Republike Hrvatske (čl. 35, 36, 27).

Učenicima su se odlučili baviti problemom kršenja zakona o zaštiti osobnih podataka, zlouporabe nadzornih kamera te na taj način upozoriti na narušavanje privatnosti.

Prikupljene su informacije o tome kako se zlorabe osobni podaci te kako ih zaštititi.

Moguća rješenja problema

Učenici su uočili tri moguća rješenja:

- bolje informiranje građana o zaštiti privatnosti
- zahtijevanje pooštavanja kazni za narušavanje privatnosti
- opreznije postupanje s privatnim podacima

Nakon razmatranja jakih i slabih strana pojedinog rješenja učenici su se odlučili za najbolji pristup.

Najbolji pristup rješenju problema

Učenici su se odlučili za bolje informiranje građana o zaštiti privatnosti koje će uključivati dijeljenje letaka, organiziranje edukativnih radionica, pokretanje web-stranice sa savjetima o zaštiti privatnosti te informiranje građana putem multimedije.

Plan djelovanja

Sastavljen je letak s potrebnim informacijama kako zaštititi svoje osobne podatke.

Organizirane su edukativne radionice o narušavanju privatnosti gdje su učenici upozorili na (ne)narušavanje privatnosti, govorili su o tome što jest, a što nije narušavanje privatnosti te kako čuvati i zaštititi svoje osobne podatke.

U pokretanju je web-stranica, koja će ponuditi savjete o zaštiti osobnih podataka.

Napravljen je CD s informacijama o tome kako zaštititi svoju privatnost.

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu razvijali vještine razumijevanja, istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, diskusije, izrade plakata i javnog predstavljanja.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen učenicima Ekonomske i upravne škole Osijek i učenicima Prosvjetno-kulturnog Centra Mađara u Republici Hrvatskoj Osijek na Projektnom danu za Dan škole u ožujku 2012. godine te na Međužupanijskoj smotri projekata za ljudska prava i demokratsko građanstvo u Ugostiteljsko-turističkoj školi u ožujku 2012. godine.

14. Zbrinjavanje djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi

Škola

Gimnazija Bernardina Frankopana Ogulin
Struga 3, 47 300 Ogulin
Telefon/telefaks: 047/522 573; 047/811 422
E-adresa: tajnistvo@gimnazija-
bfrankopana-ogulin.skole.hr

Tematsko područje

Projektna nastava iz demokratskog građanstva – Projekt građanin

Cilj projekta

Osvijestiti učenike o pravu svakog djeteta na obitelj i odrastanje u obiteljskom okruženju. Informirati ih o populaciji djece koja odrasta bez odgovarajuće roditeljske skrbi i potaknuti ih da aktivno sudjeluju u životu zajednice.

Voditeljica

Tihana Ljubojević, prof.

Učenicima

Učenicima koji sudjeluju u izradi projekta: David Kučinić, Borna Prebežić (1.a), Darija Jurković, Marieta Tomić (1.b), Karla Tripalo, Diana Udiković (3.a), Maja Ivošević, Tajana Kalan, Iva Manojlović, Mihaela Paušić (3.b), Anamarija Gnjatović (4.a) i Diana Brozović (4.b)

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Učenicima su se odlučili za istraživanje pitanja zbrinjavanja djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi jer smatraju da je tema aktualna, a ipak premalo zastupljena u lokalnoj zajednici.

Moguća rješenja problema

Analizom problema definirali smo tri modela zbrinjavanja djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi: institucionalno (smještaj u domovima za nezbrinutu djecu), neinstitucionalno (udomljavanje) i posvajanje.

Analizom statističkih podataka i zakonske regulative (Obiteljski zakon, Zakon o socijalnoj skrbi, Zakon o udomiteljstvu...) uvidjeli smo da u

našoj domovini velik broj djece odrasta izvan svojih obitelji. Nakon što smo istražili tko je sve nadležan za ovu problematiku na nacionalnoj i lokalnoj razini, učenici su predložili suradnju s nizom institucija i stručnih osoba:

- Grad Ogulin
- Centar za socijalnu skrb-podružnica Ogulin
- Društvo Naša djeca Ogulin
- Udruga roditelja, djece i mladeži grada Ogulina
- Drvo života – udruga udomiteljskih obitelji
- Društvo Crveni križ
- pedagozi u osnovnim i srednjim školama na području grada
- domovi za nezbrinutu djecu
- SOS dječje selo
- UNICEF (priključenje projektu: Svako dijete treba obitelj).

Nakon završetka izrade projekta mogao bi se projekt prezentirati u nekim od navedenih institucija i udruga.

Najbolji pristup rješenju problema

Najbolje rješenje vidimo u suradnji s lokalnom zajednicom. Planiram predavanja i radionice za učenike i nastavnike naše škole te udruge na području grada Ogulina. Upoznali smo se s modelima zbrinjavanja djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi, sa svim prednostima i nedostacima modela koji se primjenjuju u Republici Hrvatskoj. Želimo našim projektom popularizirati udomljavanje i posvajanje kao model zbrinjavanja.

Plan djelovanja

Nakon odabira problema krenuli smo prikupljati podatke koji su povezani s tom temom. Analizirali smo postojeću zakonsku regulativu i onu koja se tek priprema (registar za posvajanje djece). Prikupljali smo statističke podatke o broju djece u domovima, u udomiteljskim obiteljima te o posvojenoj djeci. Analizirali smo modele posvajanja djece iz inozemstva, projekte kumstva i UNICEF-ove projekte u Hrvatskoj. Istraživali smo rad udruga koje se bave promocijom udomljavanja i posvajanja. Analizirali iskustva udomitelja i usvojitelja.

Intervjuirali smo osobe koje se u svom radu susreću s ovom problematikom (pedagoge, socijalne radnike, članove udruga) i iznosili svoje prijedloge kako da se smanji broj djece koja svoje djetinjstvo provode u domovima za nezbrinutu djecu.

Predstavljanje projekta

S projektom planiramo upoznati Nastavničko vijeće, Vijeće učenika i roditelje na roditeljskim sastancima, a nakon predstavljanja na Smotri projekata planiramo projekt predstaviti na službenoj stranici škole i lokalnim medijima.

Ostvareni rezultati

Učenici koji su uključeni u projekt razvijaju vještine i sposobnosti koje će moći koristiti u daljnjem školovanju. Također će ovakav način rada doprinijeti razvoju njihovih građanskih prava i odgovornosti. Imaju priliku naučiti nešto novo u samostalnom istraživačkom radu. Predstavljanjem projekta senzibilizirat će ostale učenike i sugrađane za važnost unapređenja skrbi za svako dijete.

15. »Vratimo život u Zvijezdu«

Škola

Šumarska i drvodjeljska škola Karlovac
Telefon/telefaks: 047/609 599; 047/611 175
E-adresa: sum.skola-klc@ka.t-com.hr

Tematsko područje

Ljudska prava i demokratske građanske odgovornosti. Razvoj osobnog, zavičajnog, domovinskog i globalnog identiteta. Kulturna baština, kulturna vrijednost i stvaralaštvo, razvoj identitetne i interkulturalne kompetencije

Cilj

Podići razinu znanja i svijesti o značenju Zvijezde kao kulturnog spomenika i jedinstvenog resursa za gospodarski razvoj i očuvanje identiteta Karlovca te potaknuti aktivnosti za povratak života u Zvijezdu.

Voditeljice projekta

Nevenka Bončić, dipl. polit. i Mirna Korkut, prof. pedagogije

Učenici

Iva Domišljanović, Luka Katić, Blaž Filip Domijan Grčić, Petar Magdić, Filip Trezner

OPIS

Izbor i istraživanje problema

»Odumiranje života u Zvijezdi«

Grad Karlovac kao grad na četiri rijeke, grad parkova i promenada, poznat je i kao grad Zvijezda. Osnovan je 13. srpnja 1579. godine, a njegov rođendan obilježavamo svake godine. Karlovačka Zvijezda staro je središte grada i jedinstven je povijesni i urbani prostor, koji je do današnjih dana ostao zaštitni znak grada Karlovca. Renesansna urbanistička jezgra grada na prostoru bivše tvrđave omeđena je šančevima koji prate oblik pravilne šesterokrake zvijezde. Karlovac se kasnije razvio u barokni grad s brojnim primjerima »pučkog baroka«, koji i danas daje jedinstven ugođaj ovom dijelu grada.

Međutim, posljednjih godina život u Zvijezdi pomalo odumire. Smanjuje se broj stanovnika i ono je sve starije dobi. Stanovnici se ne izražavaju pozitivno o kvaliteti života u ovom dijelu grada. U Zvijezdi se nalaze brojne stare, devastirane i napuštene kuće koje više nisu podobne za stanovanje. U tom dijelu grada također se nalaze i brojni nekadašnji vojni objekti, koji predstavljaju potencijalni stambeni i gospodarski resurs, a nažalost su neiskorišteni kao ruglo grada.

Moguća rješenja problema

»Što društvo čini?«

Anketama provedenim u nadležnim ustanovama i među građanima ispitani smo postoje li određeni projekti i aktivnosti kojima bi se pokušao vratiti život u Zvijezdu. Također smo prikupili fotodokumentaciju kojom možemo prikazati što je do sada učinjeno. Treba istaći da smo već prije 10 godina pokrenuli jednu pozitivnu inicijativu kroz Projekt građanin i prezentirali je na državnoj smotri pod nazivom »Karlovac od vojne utvrde k multikulturalnom središtu«. U tom smo projektu osmislili prenamjenu 10 vojnih objekata u karlovačkoj Zvijezdi u objekte s modernim, atraktivnim i društvu potrebnim sadržajima, a posebno mladima. Kao primjer uspješne realizacije prenamjene vojnih objekata ističemo da je nekadašnja kadetska škola pretvorena u Karlovačko veleučilište.

Ove godine aktivno smo se uključili u projekt »Naša Zvijezda«, koji provodi Grad Karlovac u suradnji s osnovnim i srednjim školama Grada uz podršku Karlovačke županije.

Cilj je navedenog projekta potaknuti da se sadržaji vezani uz Zvijezdu više i češće uključuju u redovitu nastavu u obliku problemske, istraživačke i projektne nastave, a mladi senzibiliziraju za problem i dobiju mogućnost da iznesu svoje ideje i prijedloge.

Da bismo pokušali utjecati na promjenu postojećeg stanja, proučili smo i zakonsku regulativu, sagledali naša prava i obaveze nositelja vlasti.

Najbolji pristup rješenju problema

»Postati aktivni građanin – imperativ današnjice«

Prošle školske godine educirali smo učenike i nastavnike za aktivno građanstvo i osvijestili našu odgovornost i potrebu aktivne uloge u poboljšanju kvalitete života u zajednici u kojoj živimo. Sagledali smo što bi mladi grada Karlovca željeli da Zvijezda postane. Na temelju različitih ispitivanja javnog mišljenja došli smo do spoznaje da mladi žele da Zvijezda postane centar društvenog života i zanimljivih sadržaja, središte manifestacija i kulturnih i zabavnih događanja, mjesto gdje ima lijepih

zgrada i zelenih površina. Mladi žele da se Zvijezda obnovi, ali da zadrži svoj povijesni oblik revitalizacijom renesansne urbanističke jezgre. Željeli bismo da Zvijezda postane mjesto koje će privlačiti različite ljude i gdje će svi željeti provoditi svoje slobodno vrijeme i biti u doticaju s karlovačkom povijesti. Ostvarujemo kontakte s nositeljima vlasti koji su dužni ponijeti svoj dio odgovornosti u rješavanju zaštite prirodne i kulturne baštine Zvijezde. Prednosti su odabrane politike osvježavanje građana i odgovornih institucija da je nedopustivo da jedna ovakva povijesna i kulturna baština grada propada. Promijeni li se stanje, Zvijezda bi mogla postati društveno središte grada i turistička atrakcija. Naša odabrana politika u skladu je s temeljnim slobodama i pravima čovjeka i građana koja su propisana Ustavom Republike Hrvatske.

Plan djelovanja

»Vratimo život u Zvijezdu«

Mi, kao aktivni građani, ne možemo poduzeti neke velike korake, ali svakako možemo timskim radom i radom na terenu istraživati kulturno-povijesnu baštinu i pokrenuti građansku inicijativu kojom stvaramo pretpostavke za vraćanje života u Zvijezdu. Aktivnosti provodimo kroz devet miniprojekata koje ćemo objediniti u našem projektu pod nazivom »Vratimo život u Zvijezdu«.

1. miniprojekt »Mikroklima Zvijezde«, istražujemo mogućnosti praćenja klimatskih i ekoloških karakteristika Zvijezde i uspoređujemo s karakteristikama okolice Karlovca.
2. miniprojekt »Međusobna povezanost redovničke zajednice franjevaica i karlovačke Zvijezde«, želimo prikazati njihov doprinos vjerskoj i kulturnoj baštini grada Karlovca.
3. miniprojekt »Europske zvijezde« (»European Stars«), putem *e-Twinninga* i internetskog foruma uspostavljamo kontakte s učenicima i nastavnicima iz gradova Novih Zámky (Slovačka) i Palmanovae (Italija), koji su također građeni u obliku šesterokrake zvijezde. Na taj način učenici će sa svojim vršnjacima razmijeniti informacije o svom gradu i načinu života u njemu.
4. miniprojekt »Čitamo u Zvijezdi« odnosi se na javno, ceremonijalno čitanje književnih tekstova s ciljem afirmacije pozitivnoga stava učenika i šire zajednice prema čitanju, ali ujedno je i doprinos kulturnim i umjetničkim sadržajima na području grada Karlovca i Zvijezde.
5. miniprojekt »Obilazak Zvijezde« odnosi se na istraživanje vremena potrebnog za obilazak Zvijezde različitim načinima kretanja (laganim hodom, trčanjem, biciklom...)

6. miniprojekt »Inventarizacija prostornih sadržaja i analiza kretanja broja stanovnika u Zvijezdi«, želimo utvrditi promjene u Zvijezdi u određenom razdoblju.

7. miniprojekt »Projekt Šafran za projekt Zvijezdu«, želimo sadnjom žutih šafrana u obliku šesterokrake zvijezde u školskom arboretumu, koji dodiruje Zvijezdu, obilježiti sjećanje na žrtve Holokausta.

8. miniprojekt »Dendroflora najfrekventnijeg dijela zelenih površina karlovačke Zvijezde«, želimo omogućiti školskoj populaciji mladih, ali i svim građanima i posjetiteljima Karlovca, bolje poznavanje dendroflore unutar parkova karlovačke Zvijezde.

9. miniprojekt »Suvenir karlovačke Zvijezde«, osmisлит ćemo i u našoj školskoj drvoprerađivačkoj radionici izraditi prigodni suvenir od drva.

Svih devet miniprojekata objedinit ćemo našim projektom »Vratimo život u Zvijezdu«, u kojem ćemo kroz projektni rad istraživačke ekipe učenika upoznati i potaknuti širu javnost i nositelje vlasti na važnost očuvanja stare karlovačke jezgre, na zaustavljanje i sprečavanje njezine daljnje devastacije.

Predstavljanje projekta

Aktivnosti vezane uz naš projekt još su u tijeku. U realizaciji sudjeluje velik broj učenika i nastavnika kroz istraživačku, projektnu i problem-sku nastavu i kroz niz miniprojekata koji proizlaze iz programske strukture naše škole. Po završetku projekta planiramo održati prezentacije za učenike, roditelje i Nastavničko vijeće, na Vijeću mladih grada Karlovca i Karlovačke županije, u Knjižnici Ivan Goran Kovačić i Knjižnici za mlade za učenike drugih škola i građanstvo. Projekt ćemo također prezentirati putem lokalnih medija, na internetskim stranicama Grada Karlovca, a za rođendan Karlovca, 13. srpnja 2012. godine, na otvorenom prostoru pomoću panoa i videoprezentacijom.

Ostvoreni rezultati

- Senzibilizacija javnosti za problem
- educirani učenici i nastavnici za aktivno građanstvo
- ostvorena suradnja s partnerima zainteresiranim za našu problematiku
- dobivena podrška nositelja vlasti
- uključen velik broj učenika u istraživačku, problemsku i projektnu nastavu
- rezultati pojedinih miniprojekata prikazani putem brošura, plakata, edukativnih CD-a, izvješća, prezentacija, letaka, fotografija i videodokumentacije.

16. Učenje kroz projekte – učenje bez mučenja – razvijanje shvaćanja potrebe za cjeloživotnim učenjem

Škola

Privatna srednja ekonomska škola INOVA s pravom javnosti

3. Vrbik 10, Zagreb

Razredni odjeli: Folnegovićeve 10

Telefon/telefaks: 01/4662 893; 01/4662 894

E-adresa: inova@pses-inova.hr

Tematsko područje

Gospodarstvo i poduzetnička kompetencija

Cilj

Razviti kod učenika:

- a) vještinu osobnog i grupnog donošenja odluka
- b) vještinu timskoga rada, prezentiranja, odgovornog odlučivanja, međusobnog uvažavanja i rješavanja nesuglasica mirnim putem kroz simuliranje osnivanja, vođenja i poslovanja poslovne organizacije
- c) razumijevanje sustava tržišnog gospodarstva
- d) osobnu kreativnost važnu za poticanje poduzetničkog duha
- e) interes za samostalno vođenje i obavljanje posla u stvarnom poslovnom svijetu
- f) vještine samostalnog pronalaženja informacija, anketiranja i intervjuiranja uključenih aktera
- g) sposobnost za samostalno svladavanje radnih zadataka i procesa u poslovnoj organizaciji
- h) vrijednosti kulturne tolerancije i interkulturalizma.

Voditeljica projekta

Tajana Pištelek, dipl. oec.

Učenci

Franciska Čolakić (1. r.), Daria Horvat (1. r.), Dorotea Haligonja (1. r.), Antonija Jeskov (2. r.), Ivana Džalto (2. r.), Helena Knez (2. r.), Ivor Kolarić Bilić (3. r.), Andrija Maček (3. r.), Maja Petras (3. r.), Antonija Oršolić (3. r.)

OPIS

Izbor i istraživanje problema

U našoj se školi počevši od 1. razreda redovito realizira program vježbeničke tvrtke. Svi učenici škole prošli su kroz taj program jer smatramo da razvija bitne stručne kompetencije:

- a) usvajanje pojmova i procesa iz različitih područja ekonomije: poduzetništvo, obiteljski posao, poslovne komunikacije, gospodarstvo, novčarstvo, gospodarsko pravo,
- b) knjigovodstvo s bilanciranjem, marketing, statistika, dioničarsko gospodarstvo
- c) poznavanje poslovne dokumentacije i knjigovodstvenih isprava platnog prometa te svih ostalih dokumenata koji prate poslovanje: poslovi nabave, prodaje, prijave/odjave
- d) zaposlenika na mirovinsko i zdravstveno osiguranje, putni nalog
- e) usvajanje teorijskih i praktičnih znanja potrebnih za obavljanje poslova nabave, prodaje, marketinga, poslovne administracije, knjigovodstva, financija
- f) posjedovanje vještina potrebnih za samostalno korištenje informacijske i komunikacijske tehnologije te rad na računalu.

U novom programu za zanimanje ekonomist uveden je redovni predmet vježbenička tvrtka, ali ne od 1. razreda.

Shvatili smo da je gotovo jedini i nama najzanimljiviji način da usvajamo nova znanja upotrebom novih pedagoških metoda rada i tako prevladamo svoje vlastite strahove pred nastavnikom, ali da se i pripremimo za vlastiti samostalni rad u budućnosti.

Odlučili smo se za proaktivni pristup tome problemu, tj. učenju kroz projekte – manje smo se bavili pitanjima loših ocjena, a više traženjem načina kako da se srednjoškolcima na institucionalnoj i strukturalnoj razini pomogne da više sami uče kroz metode istraživanja, suradničkog učenja, timskog rada...

Istodobno smo, radeći na ovome problemu, doznali da je ovakav oblik učenja prisutan u mnogim školama širom EU te da mi moramo uvođenjem i jačim afirmiranjem projektne nastave u našim školama pripremiti se za izazove koje nam donosi ulazak u Europsku Uniju na području obrazovanja.

Moguća rješenja problema

Uvođenje i primjena aktivnih metoda učenja u naše škole u svim predmetima – utjecati na naše nastavnike da pojačaju obrazovne sadržaje primjenom projekata u svojem radu, organizirati u školi tjedne projektne nastave, pozivati goste predavače i prikazivati filmove, koje smo pripremili tijekom tih projekata, organizirati susrete različitih škola s projektima različitih predmeta.

Pedagoška raznolikost i načini rada s mladima – povijesni pregled podučavanja na našim područjima.

Posjet seoskom gospodarstvu koje se bavi turističkom djelatnošću: primjerom iz stvarnog života pokazati potrebu promjena u svojem radu. Uključivati mlade ljude da tijekom procesa redovnog školovanja i obrazovanja upoznaju programe u kojima će se pripremati za stvarni život, usvajati osnovna poduzetnička znanja (od stvaranja poduzetničke ideje do njezine realizacije), predložiti nadležnim institucijama intenziviranje takvih programa u svim školama bez obzira na usmjerenje, povezivanje programa međunarodne razmjene učenika različitih škola, uvoditi osnovna ekonomska učenja u razne programe struka, uključivanje roditelja u projekt, izrada web-portala koji distribuira informacije za srednjoškolce i prosljeđuje linkove na ostale relevantne web-stranice.

Najbolji pristup rješenju problema

Odlučili smo se za nama najzanimljiviji pristup, koji nas ujedno i najviše motivira za rad na ovom problemu: *Kroz projekte i istraživanja – zanimljivije i lakše do znanja.*

Plan djelovanja

- Pripremne radionice stjecanja vještina timskog rada s projektnim timom
- izbor specifičnog i konkretnog problema u stvarnom životu – proaktivni pristup
- provođenje ankete među svim učenicima naše škole o primjeni projekata u nastavi, obrada ankete i izrada hodograma daljnjeg istraživanja
- istraživanje postojećih institucija i programa koji su usmjereni na takav oblik rada
- intervjuiranje predstavnika institucija i provoditelja programa: Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, Agencija za odgoj i obrazovanje, Pedagoški fakultet, Trgovački sud, javni bilježnik

- obrada i interpretacija intervjua te izrada prijedloga poboljšanja rada u nastavi
- provođenje ankete među roditeljima naših učenika da bismo ispitali njihova saznanja o takvim oblicima rada u školi
- izrada web-portala koji distribuira informacije za srednjoškolce i prosljeđuje linkove na ostale relevantne web-stranice
- ostvarivanje suradnje sa školama u zemlji i inozemstvu.

Ostvareni rezultati

Provedba projekta još je u tijeku. Do sada smo napravili anketu među učenicima i roditeljima naše škole te smo proveli dio intervjua s predstavnicima institucija: Fakultet, Trgovački sud, Agencija. Tijekom dosadašnje provedbe projekta stekli smo vještine samostalnog pronalaženja informacija, anketiranja i intervjuiranja uključenih sudionika, vještinu osobnog i grupnog donošenja odluka, vještinu timskoga rada, proširili smo svoje znanje o postojećim oblicima pedagoškog rada s mladima i jače uključivanje mladih u sam nastavni proces te razvili kreativnost i inovativnost u sagledavanju i rješavanju problema cjeloživotnog učenja.

Predstavljanje projekta

Projekt je do sada predstavljen:

- nastavnicima i učenicima naše škole na Nastavničkom vijeću i satu razredne zajednice
- roditeljima na roditeljskim sastancima
- predstavnicima institucija s kojima smo provodili intervjue i ostvarili suradnju: Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, Trgovački sud, Pedagoški fakultet.

Projekt namjeravamo predstaviti:

- ostalim strukovnim školama u Hrvatskoj
- pomoću web-portala, koji je u izradi, a bit će namijenjen distribuiranju informacija za srednjoškolce i prosljeđivanju linkova na ostale relevantne web-stranice
- u okviru radioemisije »Zašto tako?« na Prvom programu Hrvatskoj radija
- izradom video-clipa kojim pozivamo učenike i nastavnike da surađuju i pokazuju koliko je bitno obrazovati se na ovakav način i pripremati se za svijet rada.

17. Konzumiraj svoja potrošačka prava!

Škola

Srednja škola Marka Marulića
Trg Ruđera Boškovića 16, 33520 Slatina
Telefon/telefaks: 033/551 449; 033/551 577
E-adresa: sanjamrzljak@yahoo.com; ss.marka.marulica@vt.t-com.hr

Tematsko područje

Osobna prava i odgovornosti potrošača

Cilj projekta

Osposobiti učenike za uočavanje problema koji se tiču njihova potrošačkog života i rada u školi te traženje rješenja kroz timski rad i suradnju

Voditelji projekta

Sanja Mrzljak, prof., Zorislav Jelenčić, prof.

Učenicima

Tatjana Josipović, Denis Knežević, Dalibor Vilček, Monika Bošnjak. Rezervni članovi: Nino Turopoli, Glorija Dijanešić

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Izbor teme: učenici su često suočeni s problemom potrošačkog društva koje često ne misli na svoju okolinu, na obitelj, bližnje, okoliš, na utjecaj konzumentskog života na sva područja života, pa čak i na život budućih naraštaja.

Istraživački rad: učenici su samostalno proveli istraživanje prema zadanim zadacima koje su sami odabrali – pitanja koja su željeli riješiti, obradili su dobivene podatke i napravili analizu podataka, proučili su Ustav Republike Hrvatske, Zakon o zaštiti potrošača i internetsku stranicu Potrošač (koja se bavi zaštitom potrošača), zatim su napravili intervju s prodavačima i članovima obitelji, prijateljima, poznanicima, ali i nepoznatim ljudima – ukratko – potrošačima, a brojne su informacije prikupili putem interneta. S obzirom na to da su učenici ovog tima ekonomskog usmjerenja naše škole, njihova znanja o trgovini i ekonomiji uvelike su im pripomogli pri ovom projektu. No da ne bi bilo samo

negativnih strana projekta, tj. problema oko needuciranosti potrošača, učenici su tražili i pozitivne primjere, koji bi mogli poslužiti kao svijetli primjer educiranog potrošača.

Moguća rješenja problema

Istraživanje je pokazalo da je potrošačka svijest na dosta niskoj razini, a svaki bi građanin i učenik trebao biti educirani potrošač jer tako skrbi ne samo o sebi već i o vlastitom utjecaju na sve ono što ga okružuje, na ostale sugrađane, obitelj, prijatelje, okoliš... Projekt se u realizaciji ne svodi samo na predstavljanje projekta nego i na podizanje svijesti o važnosti educiranja o potrošačkom društvu, o odgovornostima i pravima tog istog društva u kojem bismo svi trebali biti jednaki i imati jednake mogućnosti. Učenici žele učiniti korak naprijed, kao rijetki primjeri, u osposobljavanju učenika i svih građana da svi budu svjesniji potrošačkog društva, njegovih vrlina i mana.

Najbolji pristup rješenju problema

Smatramo da je najbolji pristup rješenju problema učenje o pravima i odgovornostima te o suradničkom odnosu. Ovo bi učenje trebalo obuhvatiti učenike, nastavnike i ostale građane, što bi ih osposobilo za nove odnose i ciljeve koje vizija društva za 21. stoljeće i podrazumijeva.

Plan djelovanja

Predstavljanje projekta Vijeću učenika i Nastavničkom vijeću, Udruzi mladih Krik, predstavljanje projekta u Osnovnoj školi Josipa Kozarca i Osnovnoj školi Eugena Kumičića, Gradskom savjetu mladih te Industrijsko-obrtničkoj školi u Slatini.

18. Braco, seko – budi eko!

Škola

Srednja škola Marka Marulića Slatina

Trg Ruđera Boškovića 16, Slatina

Telefon/telefaks: 033/551 449

E-adresa: matijagosler2002@yahoo.com; ss.marka.marulica@vt.t-com.hr

Tematsko područje

Ekologija

Cilj projekta

Potaknuti mlade na ekološke aktivnosti

Voditelji projekta

Matija Gosler, prof. i Zorislav Jelenčić, prof.

Učenci

Lucija Butorac (2.b), Eduard Oštarijaš (3.a), Antonija Peršić (2.b), Višnja Šljivac (1.b), Lea Macinger (2.b), Barbara Klier (3.a), Elizabeta Čmelak (3.a), Sanjin Gumbarević (4.a).

Prvih četvero učenika predstaviti će projekt na smotri, a rezervni su članovi grupe Lea Macinger i Barbara Klier.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

U dosadašnjem radu na izvannastavnim projektima na temu zaštite i očuvanja okoliša u našoj školi uočili smo problem nezainteresiranosti učenika za teme iz ovog područja. Smatramo da je to problem jer nas priroda upozorava različitim načinima na loše postupanje i gospodarenje njome. Pri tome ni politika lokalne zajednici ne pokazuje pozitivan stav prema očuvanju okoliša, što se manifestira u lošoj politici gospodarenja otpadom. Unatoč tome odnedavno postoji sustav recikliranja otpada koji provode savjesni građani Slatine. Problem proizlazi iz nedovoljne educiranosti i nedostatka medijske pozornosti na navedenu temu pa je stoga naš cilj potaknuti mlade, kao aktivne građane, na ekološke aktivnosti u rješavanju ovog javno-političkog pitanja svake lokalne zajednice, pa tako i grada Slatine. Cilj temeljimo na provedenoj anketi

koja ukazuje na malen broj učenika u obrazovnom sustavu za očuvanje okoliša. Nakon završene srednje škole očuvanje okoliša ostavljeno je na brigu malom broju savjesnih građana koji su nekad pohađali izvannastavne aktivnosti unutar odgojno-obrazovnog sustava.

Moguća rješenja problema

Nekoliko nas je alternativnih rješenja potaknulo na prezentaciju ovog projekta.

1) Dio učenika uključenih u izvannastavni program naše škole aktivan je u Udruzi mladih »Krik« koja je namijenjena promicanju i isticanju interesa mladih u zajednici. Smatramo da bismo mogli ustrojiti Ekološki klub Udruge mladih »Krik« uz njihovu pomoć, a koji bi radio na projektima zaštite okoliša i uključio mlade i izvan odgojno-obrazovnih institucija.

2) Gradski savjet mladih Grada Slatine prihvatio je pomoći i podržati osnivanje samostalne ekološke udruge na području našeg grada.

3) Dio svog slobodnog vremena mladi provode na internetu. U iskustvu rada na blogu GLOBE-grupe u našoj školi smatramo da bi edukacija i informiranje o procesima i načinima zaštite okoliša mogle biti prezentirane i na mrežnim stranicama Grada, slatinske Turističke zajednice ili u samostalnoj kolumni. Za ovu ideju imamo veliku podršku Turističke zajednice.

4) Uz internet i ostali mediji sudjeluju u obogaćivanju i informiranju širokog kruga ljudi. Postojanje i pozitivno isticanje potrebe o očuvanju okoliša na radijskim emisijama ili lokalnim novinama upozorilo bi širu populaciju slatinskog područja na važnost zaštite i očuvanja okoliša.

5) U skladu s trenutnim mogućnostima te uz potporu novoizabranog Vijeća učenika naše škole predlažemo nastavak i unapređenje postojećih izvannastavnih programa u našoj školi te motiviranje novih članova nižih uzrasta.

Najbolji pristup rješenju problema

Naš prijedlog javne politike usmjerene na zaštitu okoliša temelji se na propisima i zakonima donesenim prema Nacionalnom okvirnom kurikulumu i Nastavnom planu i programu za srednje i osnovne škole koje je izdalo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. U tim dokumentima istaknuta je vrijednost i kompetencija razvoja učeničkih vještina o mogućnostima i rješenjima zaštite, očuvanju i održivome razvoju okoliša. U skladu s tim zalažemo se za unapređenje postojećih izvannastavnih programa škole te izvannastavnih i izbornih aktivnosti. U našoj

školi već djeluju GLOBE-grupa i Ekološka grupa pod vodstvom našeg mentora. Smatramo da bi učenici i profesori, ali i ostali stručnjaci iz ovog područja, mogli održavati predavanja i radionice unutar i izvan odgojno-obrazovnih institucija o ekološkim temama poput zbrinjavanja otpada, štednje energije i sl. Aktivni građanin u građanskom odgoju mora djelovati na konkretnom primjeru, stoga smatramo da se u ekološke akcije poput uređenja okoliša škole, javnih površina grada ili izletišta mogu uključiti i udruge i građani izvan odgojno-obrazovnih institucija. Udruga mladih »Krik« iz Slatine tako je organizirala akciju »Volontirajmo zeleno« u kojoj smo i mi sudjelovali. Također smo obilježili važnije ekološke datume, poput Dana planeta Zemlje, Svjetskog dana mora ili Dana biološke raznolikosti, a u koji se mogu uključiti svi nastavni programi i prezentirati učenički radovi na Otvorenim vratima za vrijeme obilježavanja Dana škole.

Plan djelovanja

Naš plan djelovanja aktivan je već nekoliko godina, trudimo se uz pomoć našeg mentora ukazivati na važnost očuvanja i održivog gospodarenja okolišem. U izvannastavnim programima nastojimo razviti svijest o aktivnom građaninu te smo sudjelovali u akciji Krik-a »Volontirajmo zeleno«, u GLOBE-programu proučavanjem hidroloških karakteristika potoka i jezera Javorica nastojimo pratiti stanje i zaštitu naše neposredne okoline.

Ostvareni rezultati

Sudjelovali smo na Državnoj smotri GLOBE-škola Republike Hrvatske te u ekipnom natjecanju u ekološkom znanju i vještinama osvojili drugo mjesto, a trenutno djelujemo aktivno u programu o istraživanju klimatskih i vegetacijskih promjena. U međunarodnu bazu podataka šaljemo stanje našeg promatranog okoliša u sva četiri godišnja doba. Projektom o kamenolomu Trešnjevica u suradnji s Parkom prirode Papuk i Geoparkom Papuk sudjelujemo na ovogodišnjoj Državnoj smotri GLOBE-škola. Predstavljamo javnu inicijativu općine Voćin i ekološke skupine naše škole da se napušteni kamenolom pretvori u geološko-edukacijski centar te da se revitalizira i ekološki održivim razvojem promovira geološki lokalitet Rupnica. Projekt je u fazi odobravanja europskih pretpristupnih fondova, a naša maketa o budućem geološko-edukacijskom Centru nalazi se na panou lokaliteta.

Planiramo i dalje surađivati s ekološkim i GLOBE-grupama osnovnih škola na prostoru našeg grada u želji da motiviramo mlade za ekološku aktivnost. U suradnji s Gradskim savjetom mladih, u koju je uključen i

naš učenik, planiramo daljnju suradnju u vezi s promocijom javne politike o očuvanju okoliša te njihovu pomoć i suradnju u osnivanju ekološke udruge na području Grada. Do realizacije ovih planova i dalje ćemo sudjelovati u projektima izvannastavnih programa unutar naše škole.

19. Dođi na SLAFF* – ostani paff

Škola

Srednja škola Marka Marulića Slatina
Trg Ruđera Boškovića 16, 33520 Slatina
Telefon/telefaks: 033/551 449; faks: 033/551577
E-adresa: dario.vrbaslija@skole.hr; ss.marka.marulica@vt.t-com.hr

Tematsko područje

Kulturna baština, kulturne vrijednosti i stvaralaštvo, razvoj identitetne i interkulturalne kompetencije

Cilj

- Osmišljavanje aktivnosti za mlade u kojima će na kreativan način kvalitetno iskoristiti svoje slobodno vrijeme
- pokretanje filmskog festivala kao odgovor na manjak kulturnih događaja za mlade, učenike, ali i za širu društvenu zajednicu.
- osposobljavanje učenika za uočavanje problema koji se tiču njihova života i rada u školi, ali i traženje rješenja kroz timski rad, suradnju i komunikaciju.

Voditelj

Dario Vrbaslija, prof., Petar Žarković, predsjednik organizacijskog odbora

Učenicima

Mirna Ostrošić (3.b), Opća gimnazija; Laura Stefani Tot (3.c), Opća gimnazija; Mirta Tomljanović (4.b), Opća gimnazija; Patrik Marenić (4.a), Opća gimnazija

Rezervni članovi: Višnja Šljivac (1.b), Opća gimnazija; Leon Žilavi (2), Agroturistički tehničar

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Izbor teme

Učenicima su uočili da se događa sve veće otuđivanje te da se sve više vremena provodi pred televizijskim ekranima i računalima. Potaknuti

* Slatinski amaterski filmski festival

time uočili su drugi problem, a to je manjak izvannastavnih i izvanškolskih aktivnosti te manjak mjesta na kojima bi kvalitetno provodili svoje slobodno vrijeme.

Istraživački rad

Učenici su samostalno proveli istraživanje prema zadanim zadacima – proveli su anketu među kolegama s pitanjima koja su željeli riješiti, obradili su dobivene podatke i napravili njihovu analizu te su istraživali na internetskim stranicama koliko mladi vremena provode pred televizijskim ekranima, računalima i na mobilnim aparatima.

Učenici su također proveli anketu o poznavanju filma te o potrebi filmskog festivala u gradu i županiji.

Učenici su uočili da je velik problem u našem gradu što mladi nemaju dovoljno bogatu ponudu aktivnosti koja bi im omogućila da provedu svoje slobodno vrijeme, također su uočili inertnost i nezainteresiranost među mladima za određene, već postojeće udruge i aktivnosti, ali i nedostatak podrške i financijske potpore od strane viših instanci.

Moguća rješenja problema

Istraživanje je pokazalo da je poznavanje filmske umjetnosti na niskoj razini te da postoji potreba za osnivanjem filmskog festivala.

Cilj je projekta upotpuniti društveni život mladih, popularizirati film, mladima pokazati i drugu stranu filmskog stvaralaštva, podignuti kulturnu obrazovanost mladih i obogatiti kulturni život grada i županije u kojoj živimo.

Najbolji pristup rješenju problema

Smatramo da je najbolji pristup rješenju problema angažman mladih za pokretanje amaterskog filmskog festivala (SLAFF – Slatinski amaterski filmski festival) na kojem će mladi moći pokazati svoju kreativnost, znanja i vještine te na kojem će se kroz različite poslove učiti demokraciji, komunikaciji, timskom radu i suradničkom odnosu.

Plan djelovanja

Predstavljanje projekta Vijeću učenika i Nastavničkom vijeću, predstavljanje projekta Udruzi mladih Krik, informiranje šire društvene javnosti putem društvenih mreža i javnih medija, donošenje festivalskih pravila, povezivanje s drugim školama i amaterskim filmskim festivalima, osmišljavanje vizualnog identiteta festivala, podjela poslova učenicima i profesorima (podjela u odbore, povjerenstva i tome slično, organizacija i realizacija SLAFF-a 2011. godinu te najava SLAFF-a 2012. godinu)

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen

- Nastavničkom vijeću Srednje škole Marka Marulića Slatina, siječanj 2011.
- Udruzi mladih KRIK, ožujak 2011.
- Festivalu amaterskog filma – SLAFF 2011. godine, od 31. ožujka do 1. travnja 2011.

20. Mladi na društvenim mrežama

Škola

IV. gimnazija »Marko Marulić«
Zagrebačka 2, 21 000 Split
Telefon/telefaks: 021/344 484
E-adresa: gimnazija-marko-marulic@st.htnet.hr

Tematsko područje

Projekt građanin

Cilj

Podizanje svijesti mladih o važnosti čuvanja privatnosti, sigurnog korištenja interneta i ograničenosti kvalitetne socijalizacije virtualnog svijeta.

Voditeljica

Natalija Palčić, prof.

Učenicima

Ana Hrboka, Josipa Piuk, Nancy Poljak, Tanja Rastović

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Mnogi internet smatraju problemom jer se njegovom svakodnevnom uporabom stvara sve veća ovisnost te se zanemaruju dnevne obveze i dužnosti. Tim odgađanjem obveza mladi zaboravljaju na školu, obitelj, rodbinu, ali i prijatelje. Na taj način ugrožavaju i svoje zdravlje jer velik dio noći provedu na mrežama, pa su ujutro mrzovoljni, bezvoljni, umorni, ljuti na sve oko sebe, preskaču obroke jer »nemaju vremena za to«.

Većina je ljudi prihvatila međusobno virtualno komuniciranje, pa se sve više i više gubi potreba za druženjem i fizičkim susretanjem bliskih ljudi. Na taj način dolazi do sve većeg nedostatka kvalitetne socijalizacije.

Svakodnevnom korištenjem društvenih mreža susrećemo se i s lažnim predstavljajima ljudi, pa tako i stvaranjem novih lažnih prijateljstava. Mladi sve više vjeruju tim virtualnim prijateljstvima, zaboravljaju međutim da ih ti »prijatelji« mogu povrijediti i da mogu izgubiti svoju privatnost. Nametanjem takvih novih svjetonazora i pogleda na svijet mladi upadaju u svijet manipulacije iz kojega se teško mogu izvući.

Društvene mreže mladi ne smatraju problemom, nego ih vide kao nov način zabave, provoda, stjecanja novih prijatelja i iskustava. Za razliku od njih pojam »društvenih mreža« kod odraslih izaziva velika negodovanja jer ih vide kao jedan od oblika stvaranja ovisnosti, gubljenja i zlouporabe privatnosti te kao uzaludno trošenje vremena, umjesto da se to vrijeme pametnije iskoristi: odlaskom u kino, u prirodu, na plažu...

Do problema korištenja društvenih mreža lako dolazi jer se mladi vrlo brzo »navuku« zbog njihovih ponuda: zanimljive aplikacije, mogućnost skidanja slika i pjesama, mogućnost kontakata s velikim brojem ljudi, zbog brze protočnosti informacija... Kao najčešći izgovor za korištenje tih mreža mladi navode da tako mogu komunicirati i razmjenjivati informacije s ljudima iz svih dijelova svijeta, a usput i promovirati razne sadržaje koji se njima sviđaju. Zbog svega toga roditelji moraju biti zaduženi za rješavanje tih problema jer upravo oni mogu najviše utjecati na djecu uz potporu škole i medija. Roditelji ne shvaćaju da svoju djecu moraju vratiti u stvarni svijet.

Moguća rješenja problema

Više je rješenja kojima se može pokušati umanjiti ovaj problem:

1. ACTA je primjer alternativne politike koje se bavi borbom protiv piratstva i drugih oblika zloupotrebe podataka. Prednost ACTA-e jest zaštita prava autora te kontrola korištenja sadržaja, ali glavni je nedostatak ograničenje razmjene podataka.
2. Zakonska regulativa koja vraća kontrolu službenim institucijama kao što je MUP. Suzbijanje zloupotrebe društvenih mreža, zaštita ljudskih prava korisnika te stvaranje osjećaja sigurnosti glavne su prednosti zakonske regulative jer ljudima ulijevaju povjerenje i sigurnost. Kao i sve ostalo, i ova politika ima negativne strane, a to su: narušavanje slobode korištenja društvenih mreža, mogućnost zlouporabe policijskih ovlasti i gubitak privatnosti, a to su čimbenici koji uvelike mogu promijeniti i ugroziti naš život.
3. Edukacija, tj. upućivanje na primjereno ponašanje i kvalitetno korištenje društvenih mreža od strane roditelja, škole i medija. Edukacijom se stvara kvalitetniji odnos prema virtualnom svijetu te bolje korištenje prednosti društvenih mreža. Mladi ne prihvaćaju tako lako edukaciju jer smatraju da oni sve znaju. Također, treba osigurati i novac za educiranje da bi se znanje prenijelo drugima.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon razmatranja jakih i slabih strana pojedinog rješenja te mogućnosti našeg vlastitog utjecaja odlučili smo da je najbolji pristup rješenju

problema promjena ponašanja i odnosa prema virtualnom svijetu stalnom edukacijom koja treba početi što ranije.

Edukacija potiče na primjereno ponašanje i kvalitetno korištenje društvenih mreža od strane roditelja, škole i medija. Edukacijom se stvara kvalitetniji odnos prema virtualnom svijetu te bolje korištenje prednosti društvenih mreža, pa svi na taj način stječu mnogo realniju sliku o cjelokupnoj situaciji. Osnovni je problem što mladi ne prihvaćaju tako lako edukaciju jer smatraju da oni sve znaju, pa ne žele trošiti vrijeme na tako »besmislene« stvari. Također, treba osigurati i novac za educiranje da bi se znanje prenijelo drugima.

Plan djelovanja

U današnjem svijetu teško je smanjiti utjecaj globalizacije i interneta na mlade i ljude općenito, ali pomoću naših akcija možemo pomoći osvještavanju i edukaciji među mladima i njihovim roditeljima.

Stoga su naše akcije:

- radionice za roditelje – upoznati roditelje s opasnostima/negativnostima društvenih mreža
- održati sat razredne zajednice na tu temu
- organizirati sportsko druženje/natjecanje
- suradnja s medijima
- uvesti temu »Sigurnost na internetu« kao dio nastavnog programa informatike
- pridruživanje akciji »Dan interneta«
- izrada promotivnog materijala o pravilnom korištenju društvenih mreža i zaštiti na njima.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen:

- na satu izborne nastave građanskog odgoja u našoj školi tijekom ožujka i travnja 2012.
- na mrežnim stranicama naše škole
- u Parlamentu mladih u Europskom domu.

21. Prednosti i izazovi ulaska Republike Hrvatske u Europsku Uniju

Škola

Srednja škola Obrovac
Obala hrv. časnika Senada Župana 17, 23450 Obrovac
Telefon: 023/689 058; telefaks: 023/689 852
E-adresa: ss-obrovac-501@skole.t-com.hr

Tematsko područje

Europske integracije (Projekt građanin)

Cilj

Potaknuti aktivno promišljanje o izazovima ulaska u Europsku Uniju. Podići svijest o prednostima i manama ulaska Hrvatske u Uniju i senzibilizirati stanovništvo, posebice učenike, o potrebi veće informiranosti o povijesti nastanka Europske Unije te o načinu njezina funkcioniranja danas. Ukazati na prednosti uporabe demokratskih načina izbora teme i razvijanje demokratskih načina rješavanja problema. Promovirati metode učenja i poučavanja kao što su: izrada projekata (projektna nastava), društveno učenje uporabom informacijskih tehnologija, suradničko učenje, igranje uloga, rješavanje problema, učenje u grupama.

Voditelj

Darko Tokić, prof.

Učenci

Martina Ević, 3. r., Valentina Ević, 3. r., Antonio Josić, 3. r., Katarina Kolačko-Žurić, 3. r., Matej Genda, 1. r., Antonio Modrić, 4. r.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Ove je školske godine predloženo nekoliko tema: promocija Obrovca kao turističke destinacije aktivnog odmora i zdrave hrane, iznalaženje prostora za mlade (nastavak ranijeg projekta) i pitanja o ulasku u Europsku Uniju. Iskristaliziralo se mišljenje da se obradi treća tema, ulazak Hrvatske u Europsku Uniju, prije svega zbog povijesnog značenja te odluke i aktualnosti teme. Tijekom istraživanja učenici rabe opsežnu literaturu, ali i internet te proučavaju slične dileme drugih europskih zemalja. Provođi se anketa među stanovnicima i učenicima, procjenjuje informira-

nost anketiranih, prate se mediji... Sve se evidentira, fotografira i odlaže u mapu za dokumentaciju.

Moguća rješenja problema

Nakon što je završen istraživački posao učenici, podijeljeni u više grupa, javnom debatom dolaze do mogućih rješenja. Svaka grupa priprema argumente za svoj prijedlog i iznosi ih radnoj skupini. Tijekom iznošenja koriste sva saznanja usvojena tijekom istraživačkog rada. Odgovaraju na svako postavljeno pitanje. Tako je stvorena atmosfera za raspravu temeljem činjenica i na demokratskim postulatima. Iz takvog pristupa proizlazi kvalitetan odabir jednog rješenja.

Najbolji pristup rješenju problema

Svaka grupa bira jednog člana koji obrazlaže prijedlog pristupa rješavanju problema, a nakon toga odgovara na pitanja svih nazočnih. Stoga se svaki učenik priprema uz dodatno istraživanje i upoznavanje tematike. Slijedi rasprava o dobrim i lošim stranama svakog prijedloga, a glasanjem se bira jedno od rješenja.

Plan djelovanja

Po prihvaćanju načina i puta rješavanja problema izrađuju se i dijele leci i drugi materijali, organiziraju predavanja i radionice. Angažiraju se svi čimbenici koji mogu pomoći da se usvojeni plan ostvari. Izrađuje se portfelj i dopunjuje mapa za dokumentaciju.

Predstavljanje projekta

Projekt se prezentira onima koji mogu poboljšati izgled njegovog ostvarenja: nastavnicima, roditeljima, mještanima i učenicima škole. Na taj se način stvara pozitivno ozračje o potrebi ostvarenja cilja projekta, stvaraju se preduvjeti za prije svega moralnu, ali isto tako i materijalnu potporu projektu. Radeći javno, učenici stječu socijalnu uključenost u rješavanje problema.

S projektom se upoznaju i čimbenici izvan škole, prije svega mediji (Zadarski list, radio postaja). Projekt je predstavljen u školi i na županijskoj Smotri projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u Obrovcu.

Ostvareni rezultati

Projekt je ostvario potporu medija i lokalne zajednice, dobivena su sredstva za tiskani materijal. Radom na ovom projektu učenici su stekli znanja o tome kako stvoriti uvjete za bolji i kvalitetniji život, i to ne samo u svom okruženju.

5

Dokumenti za organizaciju i provedbu smotre

Organizatori smotre

Organizatori su smotre projekata iz Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske i Agencija za odgoj i obrazovanje

Članovi državnoga povjerenstva Smotre projekata iz područja Nacionalnoga programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo:

1. **Ante Akmadža**, Željeznička tehnička škola, Palmotićeve 84, Zagreb
2. **Višnja Biti**, HRT, Hrvatski radio, Prisavlje 3, Zagreb
3. **Zdravka Giacometti**, HRT, Prisavlje 3, Zagreb
4. **Vera Hrvoj**, prof., Srednja škola Bedekovčina, Gajeva 1, Bedekovčina
5. **Đurđa Kulušić**, Agencija za odgoj i obrazovanje, Donje Svetice 38, Zagreb,
6. **Nevenka Lončarić-Jelačić**, prof., Agencija za odgoj i obrazovanje, Donje Svetice 38, Zagreb, tajnica
7. **prof. dr. sc. Dubravka Maleš**, Filozofski fakultet, Ivana Lučića 3, Zagreb
8. **Ksenija Matuš**, prof., Gimnazija Bjelovar, Matice hrvatske 14, Bjelovar
9. **Luka Mađerić**, ravnatelj Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske, Trg maršala Tita 8, Zagreb, predsjednik državnog povjerenstva
10. **Mirjana Milanović**, prof., Učiteljski fakultet u Zagrebu, Podružnica Petrinja
11. **mr. sc. Tomislav Ogrinšak**, Agencija za odgoj i obrazovanje, Donje Svetice 38, Zagreb
12. **Dragana Rakonca**, dipl. uč., Osnovna škola Josipa Račića, Srednjaci b.b., Zagreb
13. **Snježana Romić**, dipl. uč., Osnovna škola Lijepa naša, Tuhelj 54, Tuhelj
14. **mr. sc. Inga Seme Stojnović**, Agencija za odgoj i obrazovanje, Donje Svetice 38, Zagreb
15. **mr. sc. Andreja Silić**, Agencija za odgoj i obrazovanje, Donje Svetice 38, Zagreb
16. **Elvira Skender Miličević**, prof., Upravna i birotehnička škola, Varšavska 17, Zagreb
17. **doc. dr. sc. Ivanka Stričević**, Sveučilište u Zadru

18. **prof. dr. sc. Vedrana Spajić-Vrkaš**, Centar za ljudska prava Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Ivana Lučića 3, Zagreb
19. **Božica Šarić**, Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok, K. Š. Gjalskoga 5, Zabok

Suci/procjenitelji

Suci/procjenitelji prikazivanja i obrane učeničkih projekata imaju vrlo važnu ulogu u vrednovanju cjelokupne Smotre. Biraju se iz reda uglednih i utjecajnih građana u javnosti.

U ovogodišnjoj će Smotri sudjelovati:

Ante Akmadža, prof., ravnatelj Željezničke tehničke škole u Zagrebu

Višnja Biti, novinarka, voditeljica emisije »Zašto tako?«, HRT, Zagreb

Branka Bilić Prcić, OŠ A. B. Šimić, Zagreb

Zdravka Giacometti, novinarka, redakcija »Dobro jutro, Hrvatska«, HRT, Zagreb

Renata Horvat, OŠ Josip Račić, Zagreb

Snježana Kegel, voditeljica ŽSV, OŠ Antuna Branka Šimića, Zagreb

Đurđa Kulušić, viša savjetnica, Agencija za odgoj i obrazovanje

Luka Maderić, ravnatelj Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske

prof. dr. sc. Dubravka Maleš, Filozofski fakultet, Zagreb

Andreja Marcetić, voditeljica ŽSV, Učenički dom Tin Ujević, Zagreb

Ksenija Matuš, profesorica savjetnica, Gimnazija Bjelovar

prof. dr. sc. Milan Mesić, Filozofski fakultet, Zagreb

Mirjana Milanović, prof., Učiteljski fakultet u Zagrebu, Podružnica Petrinja

mr. sc. Marin Mrčela, sudac Vrhovnog suda Republike Hrvatske

Sanja Prelogović, ravnateljica OŠ »Đuro Ester«, Koprivnica

Snježana Romić, učiteljica savjetnica, OŠ »Lijepa naša«, Tuhelj

Đuro Sessa, sudac Vrhovnog suda Republike Hrvatske, predsjednik Udruge hrvatskih sudaca

prof. dr. sc. Vedrana Spajić-Vrkaš, Centar za ljudska prava Filozofskog fakulteta u Zagrebu

dr. sc. Ivanka Stričević, Sveučilište u Zadru, Zadar

Elvira Skender Miličević, profesorica savjetnica, Upravna i birotehnička škola, Zagreb

doc. dr. sc. Berto Šalaj, Fakultet političkih znanosti, Zagreb

Vesna Štefica, pomoćnica direktora Centra za razvoj ljudskih potencijala, Hrvatska gospodarska komora, Zagreb

Božica Šarić, ravnateljica Škole za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću, Zabok

Suzana Telar, voditeljica ŽSV, OŠ Sela, Sela

prof. dr. sc. Ksenija Turković, prorektorica za pravna pitanja i međunarodnu suradnju Sveučilišta u Zagrebu

mr. sc. Marija Dubravka Uzelac, predsjednica Udruge Mali korak, Centar za kulturu mira i nenasilja, Zagreb

Mirjana Zečirević, rukovoditeljica Odjela pripreme za zapošljavanje, Hrvatski zavod za zapošljavanje

Gordana Zoretić, koordinatorica programa izobrazbe, Centar za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika, Ministarstvo uprave, Zagreb

Popis projekata dječjih vrtića

Br.	Naziv projekta	Dječji vrtić	Mentorice
1.	Tradicijski vrt - povrtnjak	Dječji vrtić: Zvirek, Stubičke Toplice	Andreja Čačko i Andreja Očko
2.	U svijetu osjećaja	Dječji vrtić: Rijeka, CPO Kvarner, PPO Morčić, Rijeka	Jasmina Vojnović i Iva Magazin
3.	Mali istraživači računala	Dječji vrtić: Tratinčica, Koprivnica	Bojana Kežman i Adrijana Gajski
4.	Naš je prijatelj doživio nesreću	Dječji vrtić: Gradski vrtići Šibenik, Šibenik	Mila Kovač, odgojiteljica, Anka Barbača, pedagoginja
5.	Antonela nas uči toleranciji	Dječji vrtić: Radost, PO Voštarnica, Zadar	Vesna Antić, odgojitelj, Marijana Miočić, pedagoginja
6.	Učimo se živjeti u skladu s prirodom	Dječji vrtić: I. B. Mažuranić, Slavonski Brod	Suzana Kačmar i Tihana Pletikapić
7.	Učimo od kukaca	Dječji vrtić: Maslačak, Zaprešić	Jasenka Kranjec, Đurđa Vugec i Dina Rendulić
8.	Vidi me kako se igram, čekaj me!	Dječji vrtić: Vrbik, Zagreb	Sanja Naglič i Katica Kuljašević
9.	Biciklom u vrtić	Dječji vrtić: Srednjaci, Zagreb	Silvija Milić, Olivera Pleše i Vesna Smojver
10.	Sprječimo pasivno pušenje	Dječji vrtić Cvit Mediterana, Split	Linda Krstičević i Anka Slipčević

Popis projekata osnovnih škola – razredna nastava

Br.	Naziv projekta	Škola	Mentor	Učenci
1.	Sa zebrom sigurno	Osnovna škola Legrad, Trg Svetog Trojstva 35, 48317 Legrad	Tamara Marcinjaš, dipl. učitelj razredne nastave	1. razred: Tara Kolaš, Esmeraldo Balog, Leon Sataić, Matija Habek, Kim Delić, Iva Šeriji. 3. razred: Ivan Begić, Fran Šešok, Gabrijel Kuček
2.	»Kak se negda delalo?«	Osnovna škola Belica, Ulica dr. Ljudevita Gaja 21, 40319 Belica	Silvija Micek, učiteljica informatike; Lidija Jambrović, učiteljica razredne nastave	Dino Carović, Sven Cerovec, Petra Hajdarović, Lana Magdalenić
3.	Čepko – brinemo o zdravlju i okolišu	II. OŠ Čakovec, Trg pape Ivana Pavla II, 40000 Čakovec	Dunja Mikulaj, Snježana Odak Hrkac	Marija Hrkac, Maura Kovačić, Lucija Mikulić, Tena Novak

Br.	Naziv projekta	Škola	Mentor	Učenci
4.	»Europejci«	III. osnovna škola Čakovec, Ivana pl. Zajca 24, 40000 Čakovec	Zdenka Novak, dip. učiteljica razredne nastave, mentor; Katarina Pahek Čajić, dip. kateheta, vjero- učiteljica	Fran Golubić (3.c), Ilian Mislović (3.c), Niko Dering (3.c), Eno Peršić (3.c)
5.	Očuvanje međimurskih starijskih igara	III. osnovna škola Čakovec, Ivana pl. Zajca 24, 40000 Čakovec	Zdenka Novak, dipl. učiteljica razredne nastave, mentor; Katarina Pahek Čajić, dipl. kateheta, vjero- učiteljica	Ena Bogdan, (3.c), Luka Micek, (3.c), Fran Megjić, (3.c), Lena Sarić, (3.c)
6.	Pravilna prehrana	Osnovna škola Kuršanec, Glavna 15, 40 000 Čakovec	Zvonka Rakuša, dipl. učiteljica razredne nastave i hrvatskog jezika; Tomislav Magdalenić, učitelj razredne nastave i povijesti	Tea Jalusić (3.b), Davignac (3.b), Klara Badinger (3.b), Dora Kos (3.b)
7.	Mravci – humanitarci	OŠ dr. Vinka Žganca Vratišnec, PŠ Gornji Krajevec, Školska 4, Vratišnec, 40315 M. Središće	Marija Leček, učitelj savjetnik	Abel Babić, Mihael Pristav, Julia Varga, Petra Semmek
8.	Mali pčelari	Osnovna škola Josipa Ratića, Središnjaci bb, Zagreb	Zlata Kovač, učiteljica razredne nastave	Špiro Gabelić, Lara Partina, Tin Pauković, Toni Vodopija, Rezervni članovi: Vito Vepnović, Lovro Nadinić
9.	Naša silkovnica – Rose and Jack	OŠ Đure Prejca Desinić, Ratkajeva 8, 49216 Desinić	Goran Šuper, dipl. učitelj	Lucija Vukmanić, Lorena Zučko, Karla Premužak, Lana Škarleki, Ivan Halužan, Ana Bogović
10.	Tradicijsko cvijeće u vrtu moje bake	OŠ Stubičke Toplice, Strmečka cesta 5a, 49244 Stubičke Toplice	Brigitte Gmaz, dipl. učiteljica razredne nastave; Martina Šaban, dipl. učiteljica razredne nastave	Karlo Kucej (3. r.), Anamarija Pilarić (3. r.), Lara Kržanac Skitanić (3. r.), Nika Bartolić (3. r.), Rezervni član: Drago Karlo Klaric (3. r.)
11.	Čuvajmo prirodu	OŠ Sveti Križ Začređe, Školska 5, 49223 Sveti Križ Začređe	Učiteljica razredne nastave Ana Kiseljak i školska knjižničarka Kristina Varžić	Laura Jug, Antonija Sever, Karla Roginić, Ena Mokrovčak, Gabrijela Očić

Br.	Naziv projekta	Škola	Mentor	Učenci
12.	Turistički vodič Zlatar Bistrice	OŠ Zlatar Bistrica, Vladimira Nazora 10, 49247 Zlatar Bistrica	Andreja Jertec, učiteljica i Jasna Kokot Pelko, stručni suradnik defektolog- logoped	Ana Marija Jakušić, Lara Pugar, Jurica Kunić, Nikola Findak
13.	Za dubrovačko primorje bez plastičnih vrećica	Osnovna škola Slano, Ruđera Boškovića 17, 20232 Slano, Dubrovačko primorje	Ivana Penjak Kasavica	Luka Kraljević, Petra Rajković, Nina Kasavica, Andrijana Kasavica

Popis projekata osnovnih škola – predmetna nastava

Br.	Naziv projekta	Škola	Mentor	Učenci
1.	Budi prijatelj rijeci Muri	II. Osnovna škola Čakovec, Trg pape Ivana Pavla II. 1, 40 000 Čakovec	Marta Novak	Lea Goricanec (6.b), Antea Lilek (6.b), Iva Petrović (6.b), Anabela Lucija Strah (6.b), Viktorija Horvat (6.b), Lea Goricanec (6.b), Antea Lilek (6.b), Iva Petrović (6.b), Anabela Lucija Strah (6.b), Dora Kovač (6.b), Borna Ladić (6.b), Bruno Srnec (6.b), Dina Posedi (6.a), Klara Jurišić (6.a), Lana Mađar (5.a)
2.	Misli globalno, djeluj lokalno! - Sveti Petar Orehovec bez divljih odlagališta	Osnovna škola Sveti Petar Orehovec, Sveti Petar Orehovec 90, 48267 Orehovec	Stojanka Lesički	Projekt 8.a razreda predstaviti će učenici: Tihana Crnić, Sara Međan, Roberta Pavliček, Karlo Hlebić. Rezervni članovi: Mirko Horvat, Luka Šantić
3.	Budi in, smanji plin! Svijet spasi, struju ugas!	OŠ »Duro Ester«, Koprivnica, Trg slobode 5, 48000 Koprivnica	Ana-Marija Bobovčan, prof.; Tomislava Kraljić, prof.	Lana Varga (5. r.), Sara Kapusta (5. r.), Patricia Cikuš (8. r.), Lucia Balaško (8. r.)
4.	Psihičko Psihičko zlostavljanje među učenicima u školi	Osnovna škola Ferdinandovac, Dravska 66, 48356 Ferdinandovac	Mihaela Patačko, prof.	Ana Marija Kolar (8. r.), Marija Židovec (8. r.), Luka Dod (7. r.), Martina Karan, Doris Kudumija, Petra Turbelija i Martina Živko (5. r.)

Br.	Naziv projekta	Škola	Mentor	Učenci
5.	Otpad nije smeće	III. osnovna škola Čakovec, Ivana pl. Zajca 24, 40000 Čakovec	Nataša Boji, učiteljica informatike	Stella Pasarić, Saša Velicki, Nikolina Kraji, Katja Martinović, Dora Cerovčec – bivše učenice škole, sada u 1. razredu srednje škole, Iva Ružić, Sara Hunjak, Viktorija Puzak, Mateja Horvat, Lucija Ružaj – učenici 8. razreda
6.	Tri Katarine	III. osnovna škola Čakovec, Ivana pl. Zajca 24, 40000 Čakovec	Tihana Preksavec, prof. hrvatskoga jezika; Marija Blažić, učiteljica povijesti; mr. sc. Dražen Ružić, diplomirani bibliotekar	Helena Šardi (6. r.), Janja Petrović (6. r.), Ena Megić (6. r.), Tena Benčik (6. r.)
7.	Ruka prijatelju	Osnovna škola Vladimira Nazora Pribislavec, Kašteljska 12, 40000 Čakovec	Mladen Balent, prof.	Inka Varga (7. r.), Helena Varga (7. r.), Valentina Pavić (7. r.), Petra Mlinarić (8. r.)
8.	Mali volonteri uljepšavaju život starijima i nemoćnima	Osnovna škola Ivana Gorana Kovačića, Sveti Juraj na Bregu, Pleškovec 31, Lopatinec	Borka Bunijac, prof.	Dario Ambruš (6. r.), Alma Pongrac (6. r.), Lidija Vinković (6. r.), Ana Pintarić (6. r.)
9.	Zavičajna zbirka »Josip Hunjadi«	Osnovna škola Sveta Marija, Andrije Habuša 29 a, 40326 Sveta Marija	Anica Trstenjak, mag. paed. relig. et catech.; Romina Volar dipl. učiteljica	Andreja Pongrac (7. r.), Anamarija Skolber (7. r.), Marija Slaviček (7. r.), Ivana Zadravec (7. r.)
10.	Štitimo ptice delte Neretve	Osnovna škola Stjepana Radića, Kralja Zvonimira 8, 20350 Metković	Nataša Jakišić, Nikolina Vugdelija, Ivana Čarapina	Grgur Vugdelija (8. r.), Dora Jakišić (7. r.), Marija Puhalović (6. r.), Slavko Volarević (5. r.), Nikola Vugdelija (7. r.), Luka Jeramaz (7. r.)
11.	Dodite u Molve – srce podravine!	Osnovna škola Molve, Tug kralja Tomislava 10, 48 327 Molve	Mirela Paša, dipl. učiteljica razredne nastave i hrvatskoga jezika	Helena Ivančan, Ana Lončar, Lorena Virček, Velina Koprčanec
12.	Igrajmo se	Osnovna škola Frana Krste Frankopana, Osijek, Frankopanska 64	Anica Funić, Dubravka Čužik	Nika Pušeljčić, Nera Mamić, Lucija Todić, Lorena Stanojević
13.	Odgovornost u školi, odgovornost u društvu (EU odgoj)	Osnovna škola kneza Mislava, Braće Radić 6, 21212 Kaštel Sucurac	mr. sc. Tihomir Rajčić	Toni Durdov, Antonela Žeravica, Marija Barić-Durdević, Antonija Borzic, Jakov Kovac

Br.	Naziv projekta	Škola	Mentor	Učenci
14.	Kam da se pojde	OŠ Štepana Radića, Brestovec Orehovički, Brestovec Orehovički	Ljubica Gorički, prof.; Dijana Gubez, prof.	Tihana Komorski (8.b), Lucija Krznar (8.b), Karlo Krznar (7.a), Karolina Tretinjak (7.a)
15.	Vratimo Sutli njezine kupače	OŠ Antuna Mihanovića Klanjec, Lijepa naše 41, 49290 Klanjec	Jadranka Husnjak, prof.	Laura Kramarić (8. r.), Demijan Kolan (8. r.), Ana Lovrečki (6. r.), Sara Plesko (6. r.), Patricija Pogacić (6. r.), Laura Šoban (8. r.)
16.	Uživajmo u različitosti	Osnovna škola Lijepa naša Tuhej, Tuhej 54, 49215 Tuhej	Snježana Romić, dipl. učiteljica, Vlatka Matečić, dipl. učiteljica	Lucija Kuhar, Mario Barlović, Tea Podjaversšek, Petra Poljanec, Paula Petrinec (rezervni član)
17.	Eko za etno	OŠ Ante Kovačića Zlatar; Ulica Vladimira Nazora 1, 49250 Zlatar	Anita Petanjek Macan	Goran Brič, Ivona Habuš, Arijana Kreš, Patrik Petric
18.	Informirani, aktivni, odgovorni...	OŠ Vežica, Kvaternikova 49, Rijeka	Gordana Frol	Leon Poljanić, Valeria Tabako, Vana Knežević, Mia Borši, Borna Dobrović, Edi Ždralić
19.	Kralježnica zove upomoć	Osnovna škola Čavle, Čavle 212, 51219 Čavle	Gordana Manojlović, prof.	Nikol Marelja Bošnjak, Marija Čabrijan, Ira Fabio, Lorena Pančić
20.	Raspršimo tamu	OŠ »Trsat«, Slavka Krautzeka 23, 51000 Rijeka	Đurđica Novak-Žagar	Marija Antonia Zubalj (6.a), Marko Matić (6.a), Ira Nimčević (6.a), Adriano Butorac (6.a), Julia Johanna Fahrion (6.a)
21.	»Malo nas je, al' nas ima«	OŠ »Petar Zrinski« Čabar, Narodnog oslobođenja 5, 51306 Čabar	Ksenija Petelin, prof.	Anamarija Kvas, Doris Petelin, Nikol Petelin, Alen Štimatec, Andrea Poje
22.	Kad se male ruke slože	Osnovna škola Podmurvice, Podmurvice 6, 51000 Rijeka	Sonja Dragičević	Mia Jancić, Lovre Šušić, Maša Pačić, Karla Tomljanović, Andrea Nežić, Tina Brnčić
23.	Mirisne oaze u betonskim pustinjama škola	Osnovna škola »Nikola Teslac«, Trg Ivana Klobučarića 1, 51000 Rijeka	Ivana Špodnjak, Irena Peić	Lovorka Krznarić, Josip Pečarić, Eliza Fućak, Lea Trinajstić
24.	Zaključivanje ocjena na polugodištu	OŠ »Tin Ujević«, Opatijska 46, 31000 Osijek	Mirna Grbec, učiteljica razredne nastave	Martina Horvat, Tea Mušac, Marijana Horvat, Paula Lukić, Teodora Šimić, Ivan Kučinac, Mihael Haller
25.	Tko pjeva zlo ne misli	OŠ braće Radić, Šenoine Branke 22, Botinec 10020 Novi Zagreb	Ružica Rebrović-Habek, Helena Marić	Rhea Lepej-Špoljarić, Dragica Lukenda, Ivona Maslač, Anamarija Zebić; rezervni članovi: Danijela Barišić, Nina Skočak

Popis projekata srednjih škola

Br.	Naziv projekta	Škola	Mentor	Učenci
1.	Operacija KPK (tako poboljšati kantinu)	Gimnazija »Fran Galović«, Koprivnica, dr. željka Selingerova 3A	Mišela Lokotar, prof.; Marina Tomac-Rojčević, prof. mentor	Hana Gligorović, Lorena Pintarić, Lucija Sović, Filip Cvek
2.	Očuvanje kulturne baštine	Gimnazija Dr. Ivana Kranjčeva, Dr. Ivana Kranjčeva 5, 48350 Đurđevac	Dušanika Vergić, prof.	Učenicice 4.a i 4.b razreda: Mirta Leščan, Lucija Kovačić, Anja Senjan, Lucija Jakelić, Nika Kovačev, Nikolina Kovačev, Viktorija Šklebar, Mirta Leščan, Lucija Jakelić, Nika Kovačev, Nikolina Kovačev
3.	Muke po čitanju	Gospodarska škola Čakovec, Vladimira Nazora 38, 40 000 Čakovec	Monika Perčić, prof.	Filip Golub, Lea Kos, Emanuel Horvat, Lora Tušek
4.	Europa u našoj školi	Prosvjetno-kulturni centar Mađara u Republici Hrvatskoj, Osijek, Drinska 12a, 31000 Osijek	Mirela Bertančić, prof. i Diana Dorkić, prof. (stručni suradnik)	Dariko Eror (2. r.), Barbara Bakai (3. r.), Karolina Topić (3. r.), Tamara Bajić (1. r.), Dragomir Šulić (1. r.), Danijel Bakai (1. r.), Martina Horvat (1. r.), Andrea Farkaš-Žrnković (1. r.), Noemi Šipos (3. r.), Noemi Hajek (3. r.), Viktorija Balint (3. r.)
5.	Treća životna dob	Druga srednja škola Beli Manastir, Školska 3, 31300 Beli Manastir	Jasminka Berend, prof.	Aleksandra Cvijić, Ines Mezga, Andrea Šenica, Katarina Vučković, Matea Jakšić, Jelena Šimunić, Tamara Farkaš, Jelena Takač, Nikolina Hranjec, Anna Ištvanović, Tatjana Topalov, Jovana Borjančić
6.	Predrasude i razvoj tolerancije u našoj užjoj okolini	Urnjetnička škola Luke Sorkočevića, Strossmayerova 3, 20 000 Dubrovnik	Ivana Bratoš	Ana Maria Kristić, Lukas Capor, Andrea Knežević, Mithaela Tepšić, Antonio Grkeš (rezervni član)

Br.	Naziv projekta	Škola	Mentor	Učenci
7.	Kulturna (ne)osviještenost rada (ne)toleranciju	Udruga Dugopolje aktivno radi, skraćeno DAR, Štepinčeva 2, 21204 Dugopolje	Stephanie Balić, prof., Mara Balić, dipl. učiteljica, Maja Lovreček, prof., Ivan Čulin, student	Ivana Balić (8. r.), Mihovil Čulin (8. r.), Marijana Božić (8. r.), Dražen Balić (8. r.); Josip Radovan (1. r.), Jana Dodoja (1. r.), Anita Ževrnja (1. r.), Dominik Balić (1. r.); Mate Čipčić (2. r.); Sješan Ante Balić (2. r.), Ivana Jelena Balić (3. r.), Luka Balić (3. r.), Matea Radovan (3. r.), Kristina Čosić (3. r.), Hrvoje Radovan (3. r.); Karlo Balić (4. r.)
8.	I mi to možemo	Srednja škola Konjščina, Matije Gupca 5, 49282 Konjščina	Željka Florjan Kiseljak, dipl. oec.	Mateja Havočić, Evica Vragotuk, Mateja Vragotuk, Jelena Pustak
9.	Pravom na različitost iskorištenim predrasude	Srednja škola Oroslavje: Ljudevita Gaja 1, Oroslavje	Renata Čandrić, prof.; Ana Knežević-Hesky, prof.	Valerija Mihovljanec, Lucija Cvetko, Sabina Drempetić, Ana Šefček
10.	Još smo uvijek željni znanja	Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok, Prilaz prof. Ivana Vrančića 5, 49210 Zabok	Sanja Ormuž, prof. i Vanja Lovinčić, knjižničarka	Jana Borovčak (4.d), Marta Fiorencis (3. mt), Klaudija Petričić (1.d), Lora Levanić (4.d), rezervni član: Josipa Deriš (1.d)
11.	Ovisnost o računalima	Tehnička škola za strojarstvo i brodogradnju Rijeka, Vukovarska 58, 51000 Rijeka	Željka Travaš, dipl. politolog, prof. mentor	Bernard Butković, Dino Potočnjak, Branko Prpić, Marko Babić
12.	Opis proizvođača - certifikat	Graditeljska škola za industriju i obrt, Podhumskih žrtava 4, 51000 Rijeka	Jasminka Randi, nastavnik mentor	Lara Jovanovski 2 PRO, Lea Praunsperger 2 PRO, Igrayne Tataj 2PRO
13.	Narušavanje privatnosti	Ekonomska i upravna škola Osijek, Trg Sv. Trojstva 4, 31000 Osijek	Dalibor Popović, prof. i Mirta Gojević, prof.	Maria Bilic-Dujmušić, Šimica Dinjar, Ivana Stanušić, Matej Vidaković
14.	Zbrinjavanje djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi	Gimnazija Bernardina Frankopana Ogulin, Struga 3, 47 300 Ogulin	Tihana Ljubojević, prof.	David Kućinić, Borna Prebežić (1.a), Darija Jurković, Marieta Tomić (1.b), Karla Tripalo, Diana Udlković (3.a), Maja Ivošević, Tajana Kalan, Iva Mannožević, Mihaela Paušić (3.b), Anamarija Gnjatović (4.a), Diana Brozović (4.b)
15.	»Vratimo život u zvijezdu«	Šumarska i drvodjeljska škola Karlovac	Nevenka Bončić, dipl. polit. i Mirna Korkut, prof. pedagogije	Iva Dornišljanović, Luka Katić, Blaž Filip Domijan Grčić, Petar Magdić, Filip Trezner

Br.	Naziv projekta	Škola	Mentor	Učenic
16.	Učenje kroz projekte - učenje bez mučenja	Privatna srednja ekonomska škola INOVA s pravom javnosti, 3. Vrbik 10, Zagreb. Razredni odjeli: Folnegovičeva 10	Tajana Pištelek, dipl. oec.	Franciska Čolakčić (1. r.), Daria Horvat (1. r.), Dorotea Haligonia (1. r.), Antonija Leskov (2. r.), Ivana Džalto (2. r.), Helena Knez (2. r.), Ivor Kolarčić Bilic (3. r.), Andrija Maček (3. r.), Maja Petras (3. r.), Antonija Oršolić (3. r.)
17.	Konzumiraj svoja potrošačka prava!	Srednja škola Marka Marulića, Trg Rudera Boškovića 16, 33520 Slatina	Sanja Mrzljak, Zorislav Jelenčić	Tajana Josipović, Denis Knežević, Dalibor Vičček, Monika Bošnjak, rezervni članovi Nino Turpoli, Glorija Dijanešić
18.	Braco, seko - buđi ekol!	Srednja škola Marka Marulića Slatina, Trg Rudera Boškovića 16, Slatina	Matija Gosler, prof. i Zorislav Jelenčić, prof.	Lucija Butorac (2.b), Eduard Oštarijaš (3.a), Antonija Peršić (2.b), Višnja Šljivac (1.b), Lea Macinger (2.b), Barbara Klier (3.a), Elizabeta Čmelak (3.a), Sanjin Gumbarević (4. a)
19.	Dodi na SLAFF* - ostani paff	Srednja škola Marka Marulića Slatina: Trg Rudera Boškovića 16, 33520 Slatina	Dario Vrbaslija, Petar Žarković	Mirna Ostrošić (3.b) - Opća gimnazija, Laura Stefani Tot (3.c) - Opća gimnazija, Mirta Tomljanović (4.b) - Opća gimnazija, Patrik Marendić (4.a) - Opća gimnazija; rezervni članovi: Višnja Šljivac, 1b - Opća gimnazija, Leon Žilavi (2) - Agroturistički tehničar
20.	Mladi na društvenim mrežama	IV. gimnazija »Marko Marulić«, Zagrebačka 2, 21 000 Split	Natalija Palčić, prof.	Ana Hrboka, Josipa Puk, Nancy Poljak, Tanja Rastović
21.	Prednosti i izazovi ulaska Republike Hrvatske u Europsku Uniju	Srednja škola Obrovac, Obala hrv. časnika Senada župana 17, 23450 Obrovac	Darko Tokić, prof.	Martina Ević (3. r.), Valentina Ević (3. r.), Antonio Josić (3. r.), Katarina Kolačko-Žurić (3. r.), Matej Genda (1. r.), Antonio Modrić (4. r.)

Programske teme

S projektom iz demokratskog građanstva i ljudskih prava po metodi *Projekt građanin* mogu sudjelovati:

- odgojitelji predškolskog odgoja
- učenici razredne nastave osnovnih škola
- učenici predmetne nastave osnovnih škola
- učenici srednjih škola.

Cilj Smotre: omogućiti učenicima stjecanje kompetencija za cjeloživotno učenje

Na smotri mogu sudjelovati projekti iz sljedećih tematskih područja:

1. Predškolski odgoj

- osobna prava i odgovornosti i prava drugih
- pravo na zdravu okolinu i čuvanje okoline
- razvoj osobnog, zavičajnog, domovinskog identiteta i interkulturalnosti
- ponos i čuvanje baštine

2. Razredna nastava

- ljudska prava i odgovornosti
- zaštita voda u zavičaju
- zavičaj, gospodarstvo u zavičaju i poduzetnička kompetencija
- projektna nastava iz demokratskog građanstva – Projekt građanin
- zaštita okoliša
- razvoj osobnog, zavičajnog, domovinskog identiteta i interkulturalnosti
- razvoj kulturne osviještenosti
- jezične/dijalektalne osobitosti zavičajnih regija
- umijeće komuniciranja i rješavanja osobnih i društvenih problema

3. Predmetna nastava osnovne škole i srednje škole

- ljudska prava i demokratske građanske odgovornosti
- projektna nastava iz demokratskog građanstva – Projekt građanin
- umijeće komuniciranja i rješavanja osobnih i društvenih problema
- razvoj osobnog, zavičajnog, domovinskog i globalnog identiteta
- gospodarstvo i poduzetnička kompetencija
- zaštita okoliša
- europske integracije;
- kulturna baština, kulturne vrijednosti i stvaralaštvo, razvoj identitetne i interkulturene kompetencije

Svaki projekt djece u dječjim vrtićima, učenika osnovne škole te učenika srednjih škola treba imati sljedeće sastavnice:

1. naziv projekta
2. tematsko područje
3. cilj projekta
4. naziv dječjeg vrtića/škole, adresa, telefon, telefaks, e-adresa
5. ime i prezime voditelja projekta
6. podaci o djeci u dječjim vrtićima te učenicama/učenicima
7. opis projekta: opis pojedinih dionica projekta (prema metodičkim odrednicama za provedbu projekata te prema osobitostima za svaku dob – izbor i istraživanje problema, moguća rješenja problema, najbolji pristup, plan djelovanja, podaci o tome gdje je projekt bio predstavljen, ostvareni rezultati)

Opis provedbe projekata

Proces odgoja i obrazovanja za ljudska prava u sustavu predškolskog odgoja ostvaruje se na tri razine:

- cjelokupno ozračje u kojem dijete živi u obitelji i vrtiću (prostor, ritam života, materijalno okruženje, odnosi i interakcije s drugima)
- svakodnevne životne situacije (zadovoljavanje osnovnih potreba, dosljednosti u primjeni odgojnih postupaka, razvoj socijalne veze s odgojiteljicom/odgojiteljem i osjećaja komunikacijske sigurnosti i dr.)
- planirani poticaji za raznovrsne igre i planirana zbivanja u odgojnoj skupini i vrtiću te okruženju.

U izboru tematike projekta valja polaziti od potreba i mogućnosti djece i uvažavati načela i metode predškolskog razvojnog kurikulumu. Projekt treba imati elemente akcijskog istraživanja.

1. Izbor teme koja je povezana sa životom djeteta

Izbor teme mora se temeljiti na intrinzičnoj motivaciji djeteta. Polazište je u nekom za djecu važnom životnom problemu i interesu koji je svojstven njihovim razvojnim osobinama. Teme iz područja predškolskog odgoja i obrazovanja integriraju četiri grupe prava i odgovornosti: pravo na preživljavanje, pravo na razvojne poticaje, pravo na sudjelovanje i zaštitna prava.

2. Razvoj projekta u predškolskom odgoju i obrazovanju

a) Stvaranje materijalnog i interakcijskog okruženja

Osiguranje poticajne materijalne sredine i što raznovrsnijih izvora znanja. Osigurati timski pristup i partnersku suradnju svih sudionika projekta: u odgojnoj skupini, unutar vrtića, s roditeljima djece i s lokalnom zajednicom.

b) Aktivna uključenost djeteta – učenje činjenjem, informacije iz prve ruke

Rad na projektu odvija se u kontekstu koji potiče djecu na pregovaranje, suradnju, preuzimanje odgovornosti za traženje odgovora (učenje kako učiti), provjeravanje svojih otkrića i traženje vlastitih pristupa rješavanju problema.

Iskustva koja djeca stječu tijekom projekta moraju biti relevantna za njegov život.

c) Kreativno izražavanje i prosocijalno ponašanje

Način ponašanja djece u igri i rezultati dječjeg stvaranja (govornog, likovnog, glazbenog i praktičnog) sredstvo su motiviranja za dalja istraživanja, ali i mjerilo rasta i razvoja djeteta te postignuća vezanih za temu projekta.

3. Evaluacija procesa i postignuća

Procjenjuje se praktična primjena novih znanja i vještina djece. Procjenu vrši odgojitelj, odnosno tim koji radi na projektu, na temelju promatranja dječje igre i stvaranja.

Tijek rada na provedbi projekta učenika osnovnih i srednjih škola

Projektna nastava ostvaruje se u najmanje sedam koraka zbog toga da se očuva demokratska procedura rješavanja problema, ali i svi procesni dijelovi projekta. Znanje projektnog planiranja učenici će trebati kasnije u svojem profesionalnom i građanskom životu. Takvo učenje namijenjeno je učenicima razredne nastave i predmetne nastave osnovnih škola i učenicima srednjih škola. Za ostvarenje projekta potrebno je najmanje 15 školskih sati.

Svaki sat planira se tako **da uključuje interdisciplinarni pristup u oblikovanju sata** kao što su: čitanje, diskusija, pisanje, istraživanje činjenica, analiza grafova, rješavanje problema u malim skupinama, socijalno učenje, učenje kako učiti, poduzetništvo, tehnike suradničkog učenja, igra uloga, proučavanje zakona i Ustava Republike Hrvatske, pisanje dopisa, molbi, kontaktiranje s osobama iz javnog života i predstavnicima vlasti, javni nastup itd.

Učenici u suradnji s roditeljima i učiteljima izabiru problem, sustavno ga istražuju, dokumentiraju i oblikuju plan rješavanja problema. U ostvarivanju projekta uspostavlja se suradnja s roditeljima, stručnjacima, predstavnicima vlasti, medija, ljudima iz lokalne zajednice u čiju nadležnost spada rješavanje problema. Da bi se došlo do odgovarajućeg izbora i rješenja problema u nastavnom procesu, planiraju se sljedeće dionice.

1. Izbor problema

Prepoznavanje problema u svojoj sredini kroz osobno iskustvo, razgovor s roditeljima, rođacima, prijateljima, učiteljima. Raspravljavanje i selekcioniranje problema kojim će se razred ili skupina baviti većinskim brojem glasova razreda.

2. Istraživanje društvene važnosti problema

Proučavanje zakona i propisa koji se odnose na problem. Upoznavanje ustavnih odredbi iz područja rješavanja problema. Praćenje tiska i ostalih medija. Anketiranje učenika i građana. Korištenje biblioteka i čitaonica, udžbeničke literature, prikupljanje informacija elektroničkom poštom, slaganje dokumentacijskih mapa.

3. Oblikovanje mogućih rješenja problema

Dijeljenje projektne skupine u četiri manje skupine. Svaka skupina raspravlja i oblikuje najbolji način rješavanja problema. Utvrđuju se načini, pristupi, postupci, identificiraju se lokalni nositelji vlasti u čije područje rada spada problem i koji mogu pomoći u rješavanju problema.

4. Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Glasnogovornik svake skupine pred cijelim razredom obrazlaže pristup skupine rješavanju problema. Cijeli razred raspravlja o jakim i slabim stranama ponuđenog rješenja. Na kraju razred izabire najuspješnije rješenje među ponudenima, a slabe strane nastoji ponuđenim rješenjem prevladati.

5. Razvoj plana akcije

Projektna skupina razvija plan akcije, odnosno planiranje aktivnosti koje će se poduzeti kako bi se proveo plan i došlo do oživotvorenja predloženog rješenja problema. Projektna skupina izrađuje portfelj i dokumentacijsku mapu rješavanja problema.

6. Predstavljanje plana akcije široj zajednici

S planom akcije upoznaju se ostali učenici, roditelji, razrednici, predstavnici lokalne zajednice. Tako se stvara pozitivno ozračje za prihvatanje ponuđenog rješenja problema. Projekt se može prikazati u školi pred nastavnicima, učenicima, na roditeljskom sastanku, na razini cijele škole i sl. Bit je u tome da učenici učvršćuju svoje vještine argumentacije, javnog nastupanja, razvijaju svoje stavove, upoznaju u očima drugih svoju osobnost.

7. Javno predstavljanje ponuđenog rješenja problema

Za predstavljanje projekta izvan škole potrebno je pomoći učenicima tako da voditelj projekta unaprijed dogovori odlazak predstavnicima lokalnih vlasti koji su nadležni za rješavanje problema. Može se uputiti obavijesti medijima o mjestu i vremenu susreta s predstavnicima lokalnih vlasti. Prilikom predstavljanja potrebno je koristiti portfelj i do-

kumentacijsku mapu. Na portfelj se stavljaju samo najreprezentativniji dokumenti (fotografije, isječci iz novina, rezultati ankete, članci zakona, tekstualni zapisi učenika i drugi važni materijali prikupljeni i nastali u pojedinim koracima rješavanja problema).

Sadržaj smotre i vrednovanje postignuća

I. dokumenti su projekta ogledna mapa (četiri spojena *hamera/panoa* 70x100) i dokumentacijska mapa projekta, format A4 ili A5.

II. obrazloženje i obrana projektnog cilja (do 16 minuta) – skupina od četiri učenika pred prosudbenim povjerenstvom.

Sadržaj i procedura Smotre detaljno su opisani u priručniku za nastavnike *Projekt građanin*.

Voditelji projekta

Projekt vode samo oni voditelji koji su prošli stručnu edukaciju za primjenu Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava, za aktivne metode učenja i poučavanja i projektnu nastavu – Projekt građanin.

Selekcija projekata

Izbor najkvalitetnijih projekata vrši Državno povjerenstvo te o rezultatima izbora obavještava voditelje projekata. Izbor se vrši prema sljedećim okvirnim kriterijima:

- izbor teme i postupak provedbe treba biti u skladu s uputama objavljenim u Katalogu natjecanja susreta i smotri;
- projekt treba imati obilježja integriranog razvojnog kurikuluma i uvažavati zadaće i načela odgoja i obrazovanja za demokratsko građanstvo i ljudska prava;
- u prikazu se daje proces provedbe projekta i postignuća vidljivih u promjenama okružja i ponašanju djece i odraslih;
- u provedbi i prikazu postignuća treba koristiti kreativne načine izražavanja djece i odraslih.

Osposobljenost koju stežu učenici radeći na projektima iz područja demokratskog građanstva

Učenici se osposobljavaju da budu konstruktivni građani zauzeti za izgradnju boljeg društva, a ne bespomoćni kritizeri koji svojim tihim otporom unište svaki razvojni projekt. Doživljaj uspjeha u ovom području prenosi se na bolje učenje u drugim predmetima jer je doživljeni uspjeh izvor motivacije.

Projektna nastava uključuje sve metode aktivne uključenosti učenika u nastavni proces.

Takvim učenjem stječe se društvena osposobljenost: znanja, vještine i stavovi koji su neophodni za cjeloživotno učenje.

- Istraživanje,
- učenje kako učiti,
- rješavanje problema,
- timski rad,
- suradničko učenje,
- dokumentarni pristup,
- rasprava,
- kratak i argumentiran govor,
- javni nastup,
- poduzetnička osviještenost,
- učenje Ustava Republike Hrvatske i zakona njihovim korištenjem u rješavanju stvarnih problema,
- identitetna, kulturna i interkulturalna osviještenost
- komunikacijske vještine,
- razvoj građanskih i moralnih vrлина.

Kriteriji za vrednovanje projekta

1. **Značaj.** Je li skupina izabrala najvažnije informacije za ukazivanje na značaj problema i mogućnost njegova rješenja?
2. **Razumijevanje.** Jesu li izlagači pokazali razumijevanje prirode i opsega problema s obzirom na alternativne pristupe rješenja problema koje su prepoznali? Jesu li pokazali razumijevanje svojeg plana djelovanja?
3. **Obrana stajališta.** Je li skupina na odgovarajući način predstavila svoje stajalište? Jesu li učenici branili svoja stajališta na odgovarajući način prilikom odgovaranja na postavljena pitanja?
4. **Točnost u odgovaranju.** Jesu li odgovori na pitanja sudaca bili uspješni?
5. **Suradnja unutar skupine/timski rad.** Jesu li se branitelji projekta držali onog dijela rješenja problema za koji su bili odgovorni? Jesu li se nadopunjavali uvažavajući pritom mišljenja ostalih?

Kriteriji za vrednovanje obrane projekta

1. **Uvjerljivost.** Je li izlaganje u cjelini uvjerljivo ukazalo da je izabrani problem važan?
2. **Praktičnost i usklađenost:** Je li predloženi pristup za dobivanje potpore ostvarljiv? Jesu li uzeta u obzir stvarna ograničenja?
3. Je li odnos između izlaganja bio jasan? Je li se svako izlaganje nadovezivalo na ono prethodno ili prethodna?
4. **Obrana stajališta:** U kojoj su mjeri učenici uspjeli dokazati da je njihov plan djelovanja razuman? U kojoj su mjeri uspjeli dokazati da mogu osigurati potporu i prevladati otpor u zajednici, i kod izvršne i zakonodavne vlasti, spram njihova plana djelovanja?
5. **Točnost u odgovaranju:** U kojoj su mjeri odgovori učenika bili točni u odnosu na pitanja?
6. **Suradnja:** Jesu li izlaganja učenika pokazala da su razgovarali o postignutom i naučili surađivati radeći na projektu?

U vrednovanju obrane projekta uzima se u obzir cjelokupni rezultat s obzirom na kreativnost, originalnost i učinkovitost izlaganja. Obrana projekta vrednuje se opisno.

Literatura

1. Nacionalni program odgoja i obrazovanja o ljudskim pravima, Vlada Republike Hrvatske (1999), Nacionalni odbor za obrazovanje o ljudskim pravima, Zagreb
2. Temeljni međunarodni dokumenti iz područja odgoja i obrazovanja za ljudska prava (1999), Vlada Republike Hrvatske, Nacionalni odbor za obrazovanje o ljudskim pravima, Zagreb
3. Projekt građanin, priručnik za nastavnike (2008), Agencija za odgoj i obrazovanje, prijevod. Centar za građanski odgoj i Ministarstvo prosvjete SAD, Zagreb
4. Lončarić-Jelačić, Nevenka: Odgoj za ljudska prava i aktivno građanstvo kroz cjelokupni školski pristup (2008), Brošura za Smotru projekata iz Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo, Zagreb
5. Spajić-Vrkaš, V., Stričević I., Maleš D., Matijević M. (2004): Poučavati prava i slobode – priručnik za učitelje osnovne škole s vježbama za razrednu nastavu, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Istraživačko-obrazovni centar za ljudska prava i demokratsko građanstvo, Zagreb.
6. Maleš, Dubravka, Stričević, Ivanka: Odgoj za demokraciju u ranom djetinjstvu (2005), Priručnik za rad s djecom predškolske dobi na usvajanju humanih vrijednosti: Udruženje Djeca prva, Zagreb

7. Maleš, Dubravka i suradnici: Živjeti i učiti prava (2003), Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb
8. Uzelac, Maja (2006): 111 koraka prema demokraciji i ljudskim pravima. Priručnik građanske i političke kulture za mlade i odrasle. Mali korak, Centar za kulturu mira i nenasilja, Zagreb
9. Markočić, Matilda: Igrom do škole (2003), Udruženje »Djeca prva«, Zagreb
10. Humane vrednote i istraživanje humanitarnog prava (2004), Zavod za školstvo Republike Hrvatske, Hrvatski Crveni križ i ICRC, Zagreb

Upute za suce/procjenitelje

Smotra Projekta građanin jest kulminacija interaktivnog programa građanskog odgoja kojem je cilj aktivno uključivanje mladih u građanski život njihovih zajednica. U Projektu građanin učenici uočavaju i analiziraju pitanja i probleme s kojima se suočava njihova zajednica (škola, susjedstvo, grad, država). Oni odabiru jedno od tih pitanja i problema za detaljno istraživanje. Nakon što dovrše svoje istraživanje oni predlažu javnu politiku koja se bavi tim pitanjem ili problemom. Na kraju izrađuju plan akcije u kojem su detaljno opisani koraci koji se trebaju poduzeti da bi njihov prijedlog javne politike bio usvojen od strane nadležnih tijela. Tada, na osnovi svojih istraživanja, razred ili projektna skupina izrađuje svoj portfelj.

Da bi izradili portfelj Projekta građanin, učenici se dijele u četiri podgrupe, jedna grupa za svaki dio portfelja. Glavna odgovornost svake grupe jest:

Prva grupa – Objašnjenje problema

Druga grupa – Istraživanje alternativne politike

Treća grupa – Predlaganje javne politike

Četvrta grupa – Izrada plana akcije

Sljedeći podaci pripremljeni su da bi vam pomogli u vrednovanju svakoga od četiri dijela portfelja. Portfelj ima dvije komponente – oglednu komponentu i dokumentacijsku komponentu. Te dvije komponente zajedno čine portfelj koji ćete vrednovati. U tu svrhu koristit ćete »Popis kriterija za portfelj« i »Obrazac za procjenu portfelja«. »Obrazac za procjenu portfelja« ima pet dijelova, četiri dijela s kriterijima za vrednovanje portfelja i jedan dio s kriterijima za sveukupno vrednovanje rada učenika.

Dolje navedeni podaci odgovaraju četirima glavnim dijelovima koji čine oglednu komponentu i dokumentacijsku mapu.

Prva grupa za izradu portfelja – objašnjenje problema

Ogledni dio

U prvom oglednom dijelu treba detaljno navesti objašnjenje odabranog problema te razloge zašto ga je razred ili projektna skupina odabrala. Pisani sažetak na jednoj ili dvije stranice trebao bi obuhvaćati jasan opis pitanja/problema i što je razred/skupina o njemu naučila. U prvom

oglednom dijelu trebali bi se nalaziti i odgovarajući grafikoni, fotografije, ilustracije i/ili strip. Učenici bi trebali navesti i sve izvore koje su koristili u istraživanju.

Pisani sažetak treba postaviti na ogledni pano, a on mora sadržavati sljedeće podatke:

- jasno objašnjenje prirode pitanja/problema koji su učenici odabrali za istraživanje
- stupanj ozbiljnosti i opseg pitanja/problema
- razina(e) tijela vlasti koja su nadležna za bavljenje tim problemom
- navedene osobe ili grupe koje bi mogle podijeliti odgovornost za rješavanje tog problema
- navedena neslaganja oko problema u zajednici
- postoji li već politika koja se bavi tim problemom
- ako politika postoji, navesti objašnjenje njezine prikladnosti

Dokumentacijska mapa

U prvome dijelu mape učenici moraju dokumentirati svoje istraživanje, uključujući i odabir materijala koji najbolje podupire njihove tvrdnje. Kao dodatak sadržaju ovaj dio mora sadržavati dokaze koji podupiru njihov grupni rad. Na primjer:

- popunjeni obrazac »Uočavanje i analiza problema«
- sažetak obrazaca korištenih tijekom vođenja razgovora (ili reprezentativne primjerke)
- relevantne članke iz novina i/ili časopisa
- popunjene obrasce koji se odnose na medije – radio i TV, ili obrasce o korištenim izvorima
- ostale odgovarajuće članke i izvješća

Druga grupa za izradu portfelja – istraživanje alternativne politike

Ogledni dio

U drugom oglednom dijelu treba navesti detaljno objašnjenje i vrednovanje dvaju ili triju prijedloga alternativne javne politike koju su predložile različite grupe ili pojedinci. Ako već postoji javna politika, treba i nju uključiti zajedno s objašnjenjem njezine učinkovitosti. U drugom oglednom dijelu trebali bi se nalaziti i odgovarajući grafikoni, fotografije, ilustracije i/ili strip. Učenici bi trebali navesti i sve izvore koje su koristili.

Ogledni dio treba sadržavati pisani sažetak, ne duži od jedne stranice, za svaku alternativnu javnu politiku koja se predstavlja. Svaki sažetak trebao bi sadržavati sljedeće podatke:

- ako već postoji javna politika, njezino objašnjenje i vrednovanje njezine učinkovitosti (koje su prednosti i nedostaci)
- detaljno objašnjenje alternativne politike/rješenja i njezinih prednosti i nedostataka, zajedno s podacima koji to podupiru
- navod izvora koji predlaže tu javnu politiku (npr. građani, posebna interesna grupa, zakonodavstvo, gradska skupština ili gradsko vijeće)

Dokumentacijska mapa

U drugome dijelu mape učenici moraju dokumentirati svoje istraživanje, uključujući i odabir materijala koji najbolje podupire njihove tvrdnje. Kao dodatak sadržaju ovaj dio mora sadržavati dokaze koji podupiru njihov grupni rad. Na primjer:

- primjerak cijelog teksta politike, ako ona već postoji
- pisma ili memorandume posebnih interesnih grupa ili pojedinaca
- promidžbeni materijal koji je u optjecaju u zajednici
- ostale odgovarajuće članke i izvješća koji podupiru navedene tvrdnje.

Treća grupa za izradu portfelja – predlaganje javne politike

Ogledni dio

U trećem dijelu treba jasno objasniti odabrani prijedlog javne politike kojim se želi rješavati određeni problem i razlozi zbog kojih ga je razred/skupina odlučila podržati. Razred/skupina može odlučiti i podržati postojeću politiku, prilagoditi postojeću politiku, predložiti novu politiku, ili poduprijeti jednu od alternativnih politika opisanih u oglednom dijelu broj dva. U trećem oglednom dijelu trebali bi se nalaziti i odgovarajući grafikoni, fotografije, ilustracije i/ili strip. Učenici bi trebali navesti i sve izvore koje su koristili.

Ogledni dio trebao bi sadržavati pisani sažetak od jedne do dvije stranice u kojem se navodi sljedeće:

- Objašnjenje javne politike koju razred predlaže i opravdanje kako će se ta javna politika najbolje baviti navedenim problemom.
- Prednosti i nedostaci javne politike, uključujući i aktualne podatke koji podupiru navedene tvrdnje, imenovane osobe ili grupe na koje će ta politika imati utjecaj te koji će biti mogući učinak.

- Izjava u kojoj se navode odgovarajuća tijela vlasti ili državni ured, koji će biti odgovorni za provedbu predložene javne politike.
- Mišljenje u kojem se navodi zašto predložena javna politika nije u suprotnosti sa zakonom ili Ustavom.

Dokumentacijska mapa

U trećem dijelu mape učenici moraju dokumentirati svoje istraživanje, uključujući i odabir materijala koji najbolje podupire njihove tvrdnje. Kao dodatak sadržaju ovaj dio mora sadržavati dokaze koji podupiru njihov grupni rad. Na primjer:

- popunjeni obrazac »Mišljenja o ustavnosti«
- relevantne zakone, uredbe i/ili pravilnike
- kopiju postojeće politike ili zakona, ili modele nove ili prilagođene javne politike
- ostale relevantne članke i izvješća koji podupiru navedene tvrdnje

Četvrta grupa za izradu portfelja – izrada plana akcije

Ogledni dio

Četvrti ogledni dio portfelja trebao bi sadržavati detaljan opis procesa koji je potrebno provesti da bi predložena javna politika bila usvojena od strane nadležnog tijela vlasti ili državnog ureda. Plan bi trebao sadržavati sljedeće: korake za dobivanje potpore navedenoj politici u zajednici i detaljan plan provedbe predložene javne politike. U četvrtom oglednom dijelu trebali bi se nalaziti i relevantni grafikoni, fotografije, ilustracije i/ili strip. Učenici bi trebali navesti i sve izvore koje su koristili.

Pismeni sažetak treba sadržavati sljedeće podatke:

- jasno objašnjenje na koji će način razred od dužnosnika tražiti potporu javnoj politici koju predlažu
- jasno objašnjenje na koji će način razred tražiti potporu javnoj politici i planu akcije koju predlažu od strane posebnih interesnih grupa, grupa u zajednici, poduzeća ili utjecajnih pojedinaca
- navedene utjecajne pojedince, poduzeća, posebne interesne grupe ili državne urede koji bi se mogli suprotstaviti predloženoj javnoj politici i planu akcije te razloge zbog kojih bi to oni mogli učiniti
- objašnjenje koraka koje treba poduzeti da bi se proveo plan akcije i koje su koristi plana
- procjenu troškova i vremenski okvir za provedbu plana akcije, ako je moguće

Dokumentacijska mapa

U četvrtom dijelu mape učenici moraju dokumentirati svoje istraživanje, uključujući i odabir materijala koji najbolje podupire njihove tvrdnje. Kao dodatak sadržaju ovaj dio mora sadržavati dokaze koji podupiru njihov grupni rad. Na primjer:

- pisane izjave potpore ili suprotstavljanja
- promidžbeni materijal
- pisma utjecajnih osoba ili javnih dužnosnika
- ostale relevantne članke i izvješća koji podupiru navedene tvrdnje.

Osvrt

Ovaj dio se nalazi samo u dokumentacijskoj mapi. U posljednjem koraku Projekta građanin traži se od učenika da se osvrnu na svoje iskustvo učenja. Peti dio dokumentacijske mape treba sadržavati kratke izjave i/ili pisma učenika u kojima oni opisuju što su naučili iz Projekta građanin. To uključuje osvrt na to što su naučili o javnoj politici i procesu donošenja politike. Trebaju objasniti kako im je projekt pomogao da bolje razumiju ulogu dužnosnika i građana. Na kraju bi u osvrtu trebalo navesti kako bi projektu drugačije pristupili da ga rade iznova.

Obrazac za procjenu obrane projekta

Portfelj Projekta građanin sastoji se od dvaju dijelova: oglednog panoa od četiri dijela i dokumentacijske mape od pet dijelova. Kada vrednujete portfelj, kriterije koji se nalaze u obrascu za procjenu treba primijeniti na ogledni dio i na odgovarajući dio u dokumentacijskoj mapi. U vrednovanje portfelja i dokumentacijske mape uključuje se i vrednovanje njegove obrane. Ljestvica procjene je sljedeća: *izvrsno, vrlo uspješno, uspješno, zadovoljavajuće*.

Kriteriji vrednovanja	Procjena	Komentar
<p>Prvi pano: Razumijevanje problema</p> <p>Navodi i objašnjava problem i njegove uzroke i predstavlja dokaze postojanja problema</p> <p>Pokazuje razumijevanje pitanja vezanih uz problem</p> <p>Pokazuje razumijevanje postojeće ili predložene javne politike</p> <p>Objašnjava neslaganja oko problema koji možda postoje u zajednici</p> <p>Objašnjava zašto bi vlast trebala biti uključena u rješavanje</p>		

Kriteriji vrednovanja	Procjena	Komentar
<p>Drugi pano: Analiza alternativne politike</p> <p>Predstavlja dvije ili tri alternativne javne politike kao rješenje problema</p> <p>Objašnjava prednosti i nedostatke svake predstavljene alternativne politike</p> <p>Utvrđuje koje su nesuglasice i sukobi vezani uz svaku od alternativa</p>		
<p>Treći pano: Priprema javne politike i uvjeravanje</p> <p>Navodi javnu politiku kojom se rješava problem i državni odjel ili tijelo nadležno za provođenje predložene javne politike</p> <p>Podržava predloženu javnu politiku objašnjenjima i dokazima</p> <p>Utvrđuje i objašnjava prednosti i nedostatke predložene javne politike</p> <p>Objašnjava i podupire podacima zašto je njihova predložena javna politika ustavna</p>		
<p>Četvrti pano: Provedba plana akcije</p> <p>Navodi pojedince i grupe koje podupiru i koje se suprotstavljaju toj politici, a na koje će ona utjecati</p> <p>Navodi dužnosnike koje podupiru i koje se suprotstavljaju toj politici, a na koje će ona utjecati</p> <p>Navodi i objašnjava slijed akcija kojima će djelovati da se njihova predložena javna politika provede</p> <p>Predlaže akciju koja se nastavlja i temelji na dokazima predstavljenima na prethodnim panoima</p>		

Kriteriji vrednovanja	Ocjena	Komentar
<p>Cjelokupni portfelj: Opseg u kojem cjelokupni portfelj</p> <p>Predstavlja materijal na oglednim panoima i dokumentacijskoj mapi koji je međusobno povezan i međusobno se podupire</p> <p>Predstavlja jasan i uvjerljiv slijed od jednog do drugog oglednog panoa</p> <p>Koristi standarde dobrog pisanja</p> <p>Koristi odgovarajuće i prikladne grafikone i pisane podatke</p> <p>Vizualno je privlačan</p> <p>Uključuje dokaze</p> <p>U dokumentacijskoj mapi u petom poglavlju učenici su dali osvrt o tome što su naučili</p>		

Ukupna procjena projekta:

- a) izvrsno
- b) vrlo uspješno
- c) uspješno
- d) zadovoljavajuće

Komentar:

Jake strane obrane projekta:

Ima li slabih strana? Vaše preporuke za poboljšanje:

Procjenitelj:

Ime škole/učitelja

6

Dodaci

Izvješće s Četvrte županijske smotre projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo – Primorsko-goranska županija

U OŠ Vežica u Rijeci održana je 29. ožujka 2012. Četvrta županijska smotra projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo. Smotru je otvorila ravnateljica škole gospođa Violeta Nikolić, a pjevački zbor Vežički tići otpjevao je nekoliko prigodnih pjesama. Smotri su bili nazočni ravnatelji osnovnih i srednjih škola i tajnica MO Podvežica.

Na smotri je sudjelovalo osam škola, dvije srednje i šest osnovnih. Iz osnovnih škola sudjelovali su:

1. OŠ Petar Zrinski, Čabar – projekt Malo nas je al' nas ima, voditeljica: Ksenija Petelin
2. OŠ Čavle, Čavle – projekt Kralježnica zove u pomoć, voditeljica: Gordana Manojlović
3. OŠ Podmurvice, Rijeka – projekt Kad se male ruke slože, voditeljica: Sonja Dragičević
4. OŠ Nikola Tesla, Rijeka – projekt Mirisne oaze u betonskim pustinjama škole, voditeljice: Ivana Špodnjak, Irena Peić
5. OŠ Trsat, Rijeka – projekt Raspršimo tamu!, voditeljica: Đurđica Novak Žagar
6. OŠ Vežica, Rijeka – projekt Informirani, aktivni, odgovorni, voditeljica: Gordana Frol

Iz srednjih škola sudjelovali su:

1. Graditeljska škola za industriju i obrt, Rijeka – projekt Opis proizvoda – certifikat, voditeljica: Jasminka Randi
2. Tehnička škola za strojarstvo i brodogradnju, Rijeka – projekt Ovisnost o računalima, voditeljica: Željka Travaš

Suci procjenitelji bili su:

- Lea Perinić, koordinatorica Znanstvene zaklade za Hrvatsku
- Zoran Mijanović, pedagog
- Davor Kolarić, profesor

Problemi kojima su se bavili učenici proizlaze iz njihovih stvarnih potreba i problema njihove zajednice. Pokazali su se odgovornim građanima koji su aktivno tražili najbolje načine da bi riješili svoje probleme. Naučili su oblikovati alternativne politike. Radom na projektu razvili su

kompetencije koje će znati koristiti u budućem životu da bi poboljšali kvalitetu osobnog života i zajednice.

Gordana Frol
OŠ Vežica, Rijeka

Izvješće s Pete županijske smotre projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo – Koprivničko-križevačka županija

Peta županijska smotra projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo za Koprivničko-križevačku županiju održana je 30. ožujka 2012. godine u Osnovnoj školi »Đuro Ester« u Koprivnici.

Organizatori Smotre bili su Agencija za odgoj i obrazovanje, Županija Koprivničko-križevačka i OŠ »Đuro Ester« Koprivnica.

Sudionike skupa pozdravili su ravnateljica škole Sanja Prelogović, predstojnica državne uprave Županije Jasminka Kelemen Klarić, zamjenik župana Ivan Pal te Helena Hećimović u ime Grada Koprivnice.

Na Smotri je bilo prikazano sedam projekta. U prezentaciji projekata sudjelovalo je 28 učenika i devet voditelja.

Predstavljeni projekti

- Sa zebrom sigurno, OŠ Legrad, mentorica Tamara Marcinjaš
- Psihičko zlostavljanje među učenicima u školi, OŠ Ferdinandovac, mentorica Mihaela Patačko
- Misli globalno, djeluj lokalno! – Sveti Petar Orehovec bez divljih odlagališta, OŠ Sv. Petar Orehovec, mentorica Stojanka Lesički
- Dođite u Molve – srce Podravine!, OŠ Molve, mentorica Mirela Paša
- Budi *in*, smanji plin! Svijet spasi, struju ugasi!, OŠ »Đuro Ester«, Koprivnica, mentorice Ana-Marija Bobovčan i Tomislava Kraljić
- Operacija KPK (kako poboljšati kantinu), Gimnazija »Fran Galović«, Koprivnica, mentorice Mišela Lokotar i Marina Tomac-Rojčević
- Očuvanje kulturne baštine, Gimnazija Dr. Ivana Kranjčeva, Đurđevac, mentorica Dušanka Vergić

Učenici i njihovi mentori radom na projektima upoznavali su Ustav Republike Hrvatske, stjecali odgovarajuće znanje, razvijali vještine i stavove koji su im potrebni da se razvijaju u informirane, učinkovite i odgovorne građane koji će štiti i unapređivati razvoj ustavne demokracije u Republici Hrvatskoj, pa time i temeljna ljudska i građanska prava svake osobe u njoj. Učenici su u svom radu primjenjivali aktivne metode učenja i poučavanja: projektno učenje, suradničko učenje, učenje u paru,

igranje uloga, simulacije, rješavanje problema, socijalno učenje korištenjem informacijskih i komunikacijskih tehnologija i dr.

Povjerenstvo Smotre

- Ivan Pal, zamjenik župana Koprivničko-križevačke županije
- Biserka Knez, dipl. učiteljica OŠ »Đuro Ester«, Koprivnica
- Jasna Kraljić Cmrk, prof., mentorica Gimnazije »Fran Galović« u Koprivnici
- mr. sc. Sanja Prelogović, ravnateljica OŠ »Đuro Ester« Koprivnica

Suci/procjenitelji

- Melita Mioč Felak, sutkinja Županijskog suda u Koprivnici
- Diana Šarek, voditeljica programa i urednica školskog programa na županijskom radiju Koprivnica
- mr. sc. Sanja Prelogović, ravnateljica i voditeljica ŽSV za građanski odgoj

Rad su pratile i ostale dvije voditeljice za građanski odgoj naše Županije: Jasna Kraljić-Cmrk, prof., savjetnica i mr. sc. Ksenija Krušelj

Suci procjenitelji projekata izrekli su pohvale svim prikazanim projektima te su svi projekti predloženi za Državnu smotru koja će se održati u svibnju u Zagrebu.

Rad županijskog stručnog vijeća u školskoj godini

Na poziv županijskih voditeljica stručnog vijeća za demokratsko građanstvo Sanje Prelogović i Jasne Kraljić Cmrk, a uz suradnju s Agencijom za odgoj i obrazovanje i savjetnicom Nevenkom Lončarić-Jelačić, Koprivnicu je posjetila delegacija iz SAD-a koju ću u ovome izvješću ukratko predstaviti. Marilyn R. Cover izvršna je direktorica Projekta Zakon u razredu (CLP), neprofitabilne organizacije koja već postoji 25 godina, a glavni joj je cilj pripremanje učenika da postanu aktivni građani. CLP organizira radionice za više od 400 nastavnika godišnje i obrazuje više od 15.000 učenika kroz različite odgojno-obrazovne programe vezane uz građanski odgoj i pravo. Gđa Cover također predaje na Pravnom fakultetu Lewis & Clark Law School u Oregonu, koji je vodeći fakultet u SAD-u za pravo vezano uz zaštitu okoliša. Već desetak godina u Republici Hrvatskoj organizira simulirana suđenja u suradnji s Ministarstvom znanosti obrazovanja i sporta, Agencijom za odgoj i obrazovanje i sucima Vrhovnog suda Đurom Sessom i Marinom Mrčelom, smotru projekata iz Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za demokratsko građanstvo i ljudska prava te mnogobrojne seminare za učitelje i profesore na temu građanskog odgoja. Patricia Quann, izvršna direktorica

Odgojno-obrazovnog centra za pravo iz države Delaware, koordinatori-
ca za mnogobrojne projekte vezane uz pravo i građanski odgoj kao što
su simulirana suđenja i Projekt građanin. Muriel Jane Brady, sutkinja
Vrhovnog suda u državi Delaware, Dave Ernst, odvjetnik iz odvjetničke
kuće Davis Wright Tremaine i predsjednik upravnog odbora CLP; Lena
Knofler, studentica i Brian Ernst, student.

Gospođa Cover već je nekoliko puta posjetila Koprivnicu i uvijek je,
osim prezentaciju rada učenika uključenih u Projekt građanin i Zakon u
razredu, željela vidjeti kako škole surađuju s lokalnom zajednicom. Ne-
koliko puta držala je predavanja za odgojitelje, učitelje, profesore, struč-
ne suradnike, ravnatelje i ostale prosvjetare koji rade s djecom u našoj
Županiji. Ovaj je put cilj dolaska bio, uz promatranje prezentaciju rada
učenika Gimnazije »Fran Galović« i OŠ »Đuro Ester«, susresti se s gra-
donačelnikom, posjetiti Podravku i Županijski sud te s njima izmijeniti
iskustva. Delegaciju je primio zamjenik gradonačelnika Dražen Pros,
predstavnicu Podravke te gđa Melita Mioč-Felak i g. Krešimir Kraljic na
Županijskom sudu u Koprivnici.

U Osnovnoj školi »Đuro Ester« u Koprivnici održano je Županijsko
stručno vijeće iz građanskog odgoja u suradnji s Agencijom za odgoj
i obrazovanje, sa savjetnicima Nevenkom Lončarić-Jelačić i Tomisla-
vom Ogrinšakom. Skupu je prisustvovalo 50-ak prosvjetnih djelatnika
osnovnih i srednjih škola naše Županije. Županijske voditeljice Jasna
Kraljić Cmrk, Ksenija Krušelj i Sanja Prelogović objedinjuju osnovnu
školu, srednju školu te obrazovanje odraslih na ovakvim zajedničkim
skupovima. ŽSV za građanski odgoj naše Županije do sada je odslušalo
module: Projekt građanin, Zakon u razredu, Humane vrednote i huma-
nitarno pravo, Prevencija trgovanja ljudima, Medijacija, Ravnopravnost
spolova, Zaštita potrošača. Mnogi su učenici sa svojim nastavnicima
radili određene module u svojim školama. Na ovom susretu radilo se u
radionicama s težištem na razvoju kompetencija »učiti kako učiti« kroz
građanski odgoj i obrazovanje. Izvanredne radionice vodile su vrsne
profesorice iz Zagreba mr. sc. Marija-Dubravka Uzelac, Karmen Ratko-
vić i Duška Pribičević Gelb iz Centra za kulturu mira i nenasilja.

Posljednjem ŽSV građanskog odgoja prisustvovalo je 40-ak učitelja,
stručnih suradnika, profesora osnovnih i srednjih škola, predstavnika
udruga, dječjeg doma i ravnatelja naše Županije.

Izvanredne radionice, kako napraviti projekte s učenicima, održali su
viši savjetnici iz Agencije za odgoj i obrazovanje Nevenka Lončarić-Je-
lačić i Tomislav Ogrinšak. Sudionici radionice bili su u ulozi učenika
i učili kako razvijati kompetencije kod učenika za cjeloživotno učenje:

umijeće logičkog zaključivanja i razmišljanja, sažimanja velike količine informacija u kratak i jasan govor, umijeće strpljivosti i slušanja drugog, upoznavanje Ustava, zakona, propisa, prepoznavanje odgovornih osoba za rješavanje određenih problema, komuniciranje s predstavnicima vlasti i sl. Naučili su da Projekt građanin omogućuje učenicima da se aktivno uključe u oblikovanje javne politike da bi unaprijedili opće dobro.

Sanja Prelogović

Izvešće s Pete županijske smotre projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo – Krapinsko-zagorska županija

Ovogodišnja Smotra projekata iz Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava demokratsko građanstvo u Krapinsko-zagorskoj županiji odvijala se u dva dijela. Posebno je organizirana smotra projekata dječjih vrtića za Krapinsko-zagorsku i Karlovačku županiju, a nakon toga Smotra projekata učenika osnovnih i srednjih škola.

Dječji vrtić i jaslice Zipkica iz Zaboka bio je domaćin Regionalne smotre dječjih vrtića Krapinsko-zagorske i Karlovačke županije iz područja Nacionalnoga programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo 12. ožujka 2012. godine. Ravnateljica vrtića domaćina Dijana Lovinčić-Crnković pozdravila je sudionike i goste na početku i upoznala ih s radom DV Zipkica. Zatim su gradonačelnik grada Zaboka Ivan Hanžek i zamjenica župana KZŽ za društvene djelatnosti Sonja Boravčak naglasili povezanost odgojno-obrazovnih ustanova s lokalnom zajednicom i županijom. Viša savjetnica AZOO za predškolski odgoj Andreja Silić govorila je o važnosti smotre te življenju i promicanju dječjih prava u vrtićima.

Nakon djece DV Zipkica, koja su prikazala dječje igre uz brojalice, prezentirani su projekti Lijepa naša Pregrada (DV Naša radost Pregrada), Različite kulture u našem vrtiću (DV i jaslice Zipkica Zabok) i Tradicijski vrt – povrtnjak (DV »Zvirek«). Projekte su pratile i vrednovala viša savjetnica AZOO Andreja Silić, odgojiteljica savjetnica Nada Gudek te predsjednica županijskog povjerenstva smotre Snježana Romić.

Svi prikazani projekti bili su visoke kvalitete i pokazali su da se doista žive dječja prava i odgovornosti u vrtićima te su poticaj na promišljanje kako stvarati situacije učenja u kojima djeca žive prava i uče o njima. Problemi što ih obrađuju polaze od stvarnih potreba djece koje proizlaze iz života u zajednici (vršnjaka, ustanove i šireg okruženja), a djeca uz pomoć odraslih iniciraju, planiraju i sudjeluju u projektnom procesu. Svaki od projekata vrijedan je na poseban način te će se nastojati omogućiti prezentiranje i rasprava o njima u okviru redovnih stručnih skupova odgojitelja. Projekt Tradicijski vrt – povrtnjak DV »Zvirek« iz Donje Stubice bit će prezentiran na Državnoj smotri projekta u svibnju, a projekti DV Zipkica i DV Naša radost iz Pregrade predstaviti će se svojim portfeljom – plakatima.

Osnovna škola Stubičke Toplice bila je 30. ožujka domaćin Pete smotre projekata učenika osnovnih i srednjih škola Krapinsko-zagorske županije iz područja Nacionalnoga programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo. Na početku su sve sudionike pozdravili ravnateljica škole domaćina gospođa Karmen Bračić Bunčec, načelnik općine Stubičke Toplice gospodin Vladimir Bosnar te zamjenica župana Krapinsko-zagorske županije gospođa Sonja Borovčak. Gospođa Borovčak prisjetila se Prve smotre u Tuhlju prije pet godina i svih dosadašnjih kojima je nazočila. Istakla je da smo jedna od županija koja može biti primjer u provođenju projektne nastave i građanskog odgoja i obrazovanja. Zbor škole domaćina i učenici prvih razreda koji su uključeni u projekt učenja engleskog jezika s darovitim učenicima izveli su veseli uvodni program.

Problemi koji su ovogodišnjim projektima rješavani u školama i lokalnim sredinama bili su: ljudska prava i demokratske građanske odgovornosti (pravo na izražavanje mišljenja, pravo na informiranje, pravo na okupljanje i udruživanje), umijeće komuniciranja i rješavanja osobnih i društvenih problema, razvoj osobnog, zavičajnog, domovinskog identiteta i interkulturalnosti, poduzetnost, ekologija. U prezentacijama projekata učenici su pokazali da su upoznati sa zakonskim propisima koji utječu na njihov život i rad u školi te sredini u kojoj žive. Sustavno su proučili probleme za koje smatraju da su važni, dokumentirali problem i tražili rješenja. U ostvarivanju projekata surađivali su s roditeljima, svim djelatnicima škole, strukturama lokalne vlasti, širom javnosti. Svaki njihov prijedlog bio je temeljen na zakonima i naišao na potporu šire javnosti. Dokazali su da su ojačali svoje govorničke sposobnosti, osobito sposobnosti argumentacije, stekli su strpljivost u slušanju drugih, uvažavanju tuđeg mišljenja te učili na osobnim i tuđim iskustvima. Radom na projektima usmjeravaju se na razvoj kompetencija bitnih za život i rad u modernom društvu. To su: poduzetništvo, umijeće učenja, osobni i socijalni razvoj, informacijsko-komunikacijska tehnologija, zdravlje, sigurnost i zaštita okoliša i građanski odgoj.

Na Smotri su prezentirana po četiri projekta učenika razredne i predmetne nastave, tri projekta učenika srednjih škola. U prezentaciji 11 projekata sudjelovalo je 53 učenika i 18 voditelja.

Škola	Projekt i tematika	Voditelji
OŠ Ante Kovačića Zlatar	Eko za etno PN	Anita Petanjek Macan
OŠ Zlatar Bistrica	Turistički vodič Zlatar Bistrice RN	Andreja Jertec, učiteljica 3. r., Jasna Kokot Pelko, stručni suradnik

Škola	Projekt i tematika	Voditelji
OŠ Stubičke Toplice	Tradicijsko cvijeće u vrtu moje bake RN	Brigitte Gmaz, dipl. učiteljica, Martina Šaban, dipl. učiteljica
OŠ Đure Prejca Desinić	Naša slikovnica – Rose and Jack RN	Goran Šuper, prof.
OŠ Sveti Križ Začretje	Čuvajmo prirodu PN	Ana Kiseljak, uč. RN, Kristina Varžić, knjižničarka
OŠ Antuna Mihanovića Klanjec	Vratimo Sutli njezine kupače PN	Jadranka Husnjak, prof.
OŠ Stjepana Radića Brestovec Orehovički	Kam da se pojde? PN	Ljubica Gorički, prof., Dijana Gubez, prof.
OŠ Lijepa naša Tuhelj	Uživajmo u različitosti PN	Snježana Romić, dipl. učiteljica, Vlatka Matečić, dipl. učiteljica
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok	Još smo uvijek željni znanja	Sanja Ormuž, prof., Vanja Lovinčić, knjižničarka
Srednja škola Konjščina	I mi to možemo	Željka Florjan Kiseljak, dipl. oec.
Srednja škola Oroslavje	Pravom na različitost iskorijenimo predrasude	Renata Čandrlić, prof., Ana Knežević-Hesky, prof.

Projekte su vrednovali suci procjenitelji: Dragica Slakoper Lisica iz Obiteljskog centra u Krapini, Vlasta Horvatić-Gmaz, glavna urednica časopisa Hrvatsko zagorje, Ivana Radanović, predsjednica Savjeta mladih Krapinsko-zagorske županije, Bernarda Sokač, direktorica TZ Stubičke Toplice, Ana Knežević-Hesky, jedna od voditeljica ŽSV demokratsko građanstvo te članice županijskog povjerenstva Ružica Kotarski, Ljubica Gorički, Vera Hrvoj, Renata Čandrlić, Danuta Lojna i Snježana Romić. Cijelo vrijeme s učesnicima se aktivno družila mr. Dunja Špoljar, zastupnica u Hrvatskom saboru iz Krapinsko-zagorske županije, koja je sudjelovala u prosudbi projekata i imala zanimljiv polusatni razgovor s učesnicima i mentorima.

Svi su projekti ocijenjeni kao izvrsni. Iz osvrta sudaca: »Projekt počiva na stvarnim potrebama djece. Visoko vrijedan društveni cilj. Dobro izlaganje, učenici aktivno sudjeluju u komunikaciji, uvjerljivi u odgovorima s odličnom argumentacijom. Učenici slijede red u prezentiranju. Uspješno rješavanje problema. Jake su strane projekta njegovanje kulturne baštine i stvaranje poduzetničkog duha. Vidljivo učenje čineći i priprema za cjeloživotno učenje. Vrlo zanimljivi i kreativni plakati. Bogata dokumentacijska mapa s puno uradaka učenika. Projekt je povezao mnoge – djecu, roditelje, lokalnu zajednicu. Dobar primjer građanske inicijative. Pozitivno i zanimljivo korištenje *Facebooka* za komunikaciju sa širom javnošću. Izvrsno za kvalitetno provođenje »viška vremena« i reduciranje neprihvatljiva ponašanja. Učenici se suočavaju sa svakodnevicom u kojoj predrasude i stereotipi mogu iskriviti »stvarno stanje stvari«. Pro-

jektom učenici dokazuju da pomažući drugima pomažemo i sebi. Potiču vršnjačku edukaciju. Zanimljivo međugeneracijsko povezivanje, učenje u kojim mladi uče starije, volonterizam.

Smotra je pokazala visoku kvalitetu prikazanih projekata, koji su svake godine kvalitetnije pripremljeni, bave se novim tematikama aktualnim u okruženju gdje živimo i djelujemo. Projekti, portfelj i dokumentacijske mape sve su kvalitetniji i kreativniji.

Smotra je uspješno provedena, a učesnici Smotre dobili su katalog koji je izdan u suradnji Krapinsko-zagorske županije i Agencije za odgoj i obrazovanje te pohvalnice i zahvalnice za sudjelovanje. Srednja škola Oroslavje izradila je bedževe s logom županije *Bajka na dlanu* za sve sudionike, a Srednja škola Bedekovčina plakat i poklone za škole sudionike u obliku loborskog pletera koji je ujedno nosač pribora za pisanje na stolu. Uz školu domaćina Stubičke Toplice organizatori su bili Agencija za odgoj i obrazovanje te Krapinsko-zagorska županija.

Snježana Romić
predsjednica Županijskog povjerenstva

Izvješće s Prve županijske smotre projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo – Međimurska županija

U Srednjoj školi Čakovec 26. ožujka 2012. godine održana je Prva županijska smotra projekata iz područja Nacionalnoga programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo Međimurske županije (Projekt građanin) za osnovne i srednje škole. Organizatori Smotre bili su III. osnovna škola Čakovec i Gospodarska škola Čakovec, a domaćin je bila Srednja škola Čakovec.

Na Smotri su svoje projekte predstavila 52 učenika, koje je vodilo 19 mentora, iz devet međimurskih škola. Predstavljeno je trinaest projekata (šest projekata učenika od 1. do 4. razreda OŠ, šest projekata učenika od 5. do 8. razreda OŠ i jedan projekt srednjoškolaca). Predstavljanje je pratilo Povjerenstvo u sastavu: viši savjetnik za nacionalne programe iz AZOO-a Tomislav Ogrinšak, pomoćnica predstojnika Službe za društvene djelatnosti Međimurske županije Mirjana Krnjak te sutkinja Općinskoga suda Čakovec Stanislava Sanjković.

Od uzvanika bili su zamjenik župana Matija Posavec, predsjednica Općinskog suda Čakovec Jasna Vehtersbah Stojan, načelnica općine Pribislavec Višnja Ivačić, Dijana Pahek iz Ureda za prosvjetu Međimurske županije, ravnateljice i ravnatelji OŠ i SŠ, predstavnici Učiteljskog fakulteta, voditelj Pastoralnog centra baptističke crkve Bratoljub Horvat, predstavnici Ureda za europske integracije Međimurske županije i ostali.

Smotra, koju je otvorenom proglasio zamjenik župana Matija Posavec, trajala je od 9 do 16 sati. Počela je prijavom sudionika, zatim je uslijedio polusatni svečani program, a potom predstavljanje projekata. Nakon što su učenici razredne nastave predstavili svoje projekte, za njih je u knjižnici Srednje škole Čakovec organizirana likovna radionica.

Na početku svečanog programa, koji je vodilo troje učenika (po jedan iz škole domaćina i škola organizatora), zbor Srednje škole Čakovec izveo je himnu i pjesmu Hrvatsku ja volim. Učenica III. osnovne škole Čakovec Rajna Međimurec kazivala je pjesmu Majčina ljubav, a Elizabeta Cindrić, učenica Gospodarske škole Čakovec, otpjevala je pjesmu Someone like you. Scenskom igrom Tko ima pravo? predstavili su se učenici III. OŠ Čakovec. Projekte su najavljivale male volonterke, učenice III. osnovne škole Čakovec: Una Jakšić, Ema Vurušić, Miša Ovčar i Dora Pajić.

Predstavljani su sljedeći projekti učenika razredne nastave: Čepko (II. OŠ Čakovec, učenici 4. razreda, voditeljice Dunja Mikulaj i Snježana

Odak Hrkač), Europejci (III. OŠ Čakovec, učenici 3. razreda, voditeljice Zdenka Novak i Katarina Pahek Čajić), Kak se negda delalo? (OŠ Belica, učenici 3. razreda, voditeljice Lidija Jambrović i Silvija Micek), Mravci – humanitarci (OŠ Vratišinec – PŠ Gornji Kraljevec, učenici 4. razreda, voditeljica Marija Leček), Očuvanje međimurskih starinskih igara (III. OŠ Čakovec, učenici 3. razreda, voditeljice Zdenka Novak i Katarina Pahek Čajić), Pravilna prehrana (OŠ Kuršanec, učenici 3. razreda, voditelji Zvonka Rakuša i Tomislav Magdalenić).

Učenici predmetne nastave predstavili su projekte: Budi prijatelj rijeci Muri (II. OŠ Čakovec, učenici 6. razreda, voditeljica Marta Novak), Mali volonteri uljepšavaju život starijima i nemoćnima (OŠ I. G. Kovačić Sveti Juraj na Bregu, učenici 6. razreda, voditeljica Borka Bunjac), Otpad nije smeće (III. OŠ Čakovec, učenici 8. razreda, voditeljica Nataša Boj), Ruke prijatelju (OŠ Vladimira Nazora Pribislavec, učenici 7. i 8. razreda, voditelj Mladen Balent), Tri Katarine (III. OŠ Čakovec, učenici 6. razreda, voditelji Tihana Preksavec, Dražen Ružić i Marija Blažić), Zavičajna zbirka Josip Hunjadi (OŠ Sveta Marija, učenici 7. razreda, voditeljice Romina Volar i Anica Trstenjak).

Od srednjoškolaca predstavili su se samo učenici 1. CP razreda Gospodarske škole Čakovec projektom Muke po čitanju. Voditeljica učenicima bila je Monika Perčić.

Nakon predstavljanja projekata viši savjetnik mr. sc. Tomislav Ogrinšak čestitao je učenicima i njihovim mentorima na predstavljenim projektima te im podijelio pohvalnice i zahvalnice za sudjelovanje na Smotri. U razgovoru s mentorima izrazio je zadovoljstvo brojem projekata predstavljenih na Smotri.

Zdenka Novak i Monika Perčić

voditeljice ŽSV-a za građanski odgoj i obrazovanje
Međimurske županije za osnovne i srednje škole

Izvešće sa Županijske smotre projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo – Osječko-baranjska županija

Županijska smotra projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i građanski odgoj održana je u Ugostiteljsko-turističkoj školi u Osijeku 30. ožujka 2012. Na smotri je predstavljeno pet projekata rađenih prema propozicijama Projekt građanin. Prosvjetno-kulturni centar Mađara u Republici Hrvatskoj predstavio se projektom Europa u našoj školi. Druga srednja škola Beli Manastir obradila je temu Treća životna dob. Timovi Ekonomske i upravne škole Osijek predstavili su teme Narušavanje privatnosti i Prilagođavanje Republike Hrvatske Europskoj Uniji. A na smotri je sudjelovao i jedan osnovnoškolski tim – OŠ »Tin Ujević« iz Osijeka s temom Zaključivanje ocjena na polugodištu. Predstavljanje ovih zanimljivih projekata s vrlo aktualnim temama pozorno je pratilo tročlano povjerenstvo, učenici i mentori, ali i nastavnici drugih srednjih i osnovnih škola naše županije. Nadamo se da ih je Projekt građanin zainteresirao i da će ga prenijeti kao oblik projektne nastave u svoje škole.

Smotru je organizirala prof. Nada Tolić, voditeljica Županijskog stručnog vijeća za građanski odgoj.

Nada Tolić, prof.

Izvešće s Prve županijske smotre projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo – Virovitičko-podravska županija

Srednja škola Marka Marulića Slatina bila je 30. ožujka 2012. domaćin Prve županijske smotre projekata iz područja Nacionalnoga programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo.

Iako se održavala prvi put, na smotri su prikazana čak tri projekta iz područja ekologije, zaštite potrošača te kulturnog stvaralaštva. Svim su projektima suci/procjenitelji dodijelili visoke ocjene i, uz određene do-rade i poboljšanja, predložili su ih za državnu smotru.

Predstavljeni projekti:

Braco, seko – budi eko!

Srednja škola Marka Marulića Slatina

Voditelj: Matija Gosler, prof.

Učenici

Antonija Peršić, 2.b gimnazije
Eduard Oštarijaš, 3.a gimnazije
Lucija Butorac, 2.b gimnazije
Višnja Šljivac, 1.b gimnazije

Konzumiraj svoja potrošačka prava!

Srednja škola Marka Marulića Slatina

Voditeljica: Sanja Mrzljak, prof.

Učenici

Dalibor Vilček, 2. ekonomije
Denis Knežević, 2. ekonomije
Monika Bošnjak, 2. ekonomije
Tatjana Josipović, 2. ekonomije

Dodi na Slaff – ostani paff

Srednja škola Marka Marulića Slatina

Voditelj: Dario Vrbaslija, prof.

Učenici

Laura Stefanie Tot, 3.c gimnazije
Mirna Ostrošić, 3.b gimnazije

Mirta Tomljanović, 4.b gimnazije

Patrik Marenić, 4.a gimnazije

Povjerenstvo smotre

Zorislav Jelenčić, prof., voditelj Županijskog stručnog vijeća za demokratsko građanstvo Virovitičko-podravске županije

Petar Žarković, prof., ravnatelj Srednje škole Marka Marulića, Slatina

Matija Gosler, prof.

Dario Vrbaslija, prof.

Silvija Štimac, prof.

Suci/procjenitelji

Nikolina Benčina, prof. – Srednja škola Marka Marulića, Slatina

Sandra Bošnjak, prof. – Srednja škola Marka Marulića, Slatina

Mirjana Drenski, prof. – Srednja škola Marka Marulića, Slatina

Mirjana Grbac – Udruga mladih »Krik«, Slatina

Ljiljana Main, prof. – Gimnazija Petra Preradovića, Virovitica

Martina Miler, prof. – Industrijsko-obrtnička škola, Slatina

Dinka Prenković, prof. – Srednja škola Marka Marulića, Slatina

Ksenija Rastija, prof. – Srednja škola Marka Marulića, Slatina

Štefica Ružak, prof. – Industrijsko-obrtnička škola, Slatina

Ksenija Som, prof. – Industrijsko-obrtnička škola, Slatina

Silvija Štimac, prof. – Srednja škola Marka Marulića, Slatina

Zubak Dragan, prof. – Srednja škola Stjepan Ivšić, Orahovica

Zorislav Jelenčić, prof.

voditelj Županijskog stručnog vijeća za demokratsko građanstvo

Virovitičko-podravске županije

Moja iskustva – Projekt građanin

Projekt građanin pružio mi je niz novih mogućnosti, npr. kako učenicima približiti gradivo iz predmeta Ustavni ustroj Republike Hrvatske i Politike i gospodarstva, te su na jedan nov i kvalitetan način upoznali djelovanje vlasti, politike i demokracije.

Već pri prvom susretu s osnovama Projekta bila sam zadovoljna jer će učenicima pružiti i praktičnu mogućnost primjene naučenog. Učenici, već treću godinu, marljivo rade i sami iniciraju nastavak rada.

Obrazovanje za demokratsko građanstvo doprinijelo je stjecanju znanja o sadržaju ljudskih prava na interaktivan način, poštovanju različitosti i podrobnije upoznavanje pravne regulative kao nezaobilaznog čimbenika suvremenog društva.

Projekt građanin omogućio je učenicima sagledavanje društvene problematike na jedan nov i kreativan način te djelovanje u okvirima javne politike kao potvrde demokracije i aktivnog mladog čovjeka koji reagira na problematiku.

Timski rad i suradnja, kompromis, samovrednovanje i niz talenata koji učenici pokazuju tijekom rada na Projektu stvara pozitivno ozračje za učenje i djelovanje, a diskusija, intervjui, ankete, izrada plakata i dokumentacijske mape, komunikacija s organima vlasti, javno predstavljanje Projekta i sudjelovanje na smotrama dodatna su motivacija za rad učenicima.

Moja iskustva u provedbi Projekta samo su pozitivna jer sam bolje upoznala svoje učenike, ponekad se i iznenadila njihovoj kreativnosti i samostalnosti.

Načinom rada i odnosom prema radu pokazali su koliko mladi mogu biti odgovorni, samosvjesni i pozitivni.

Teme koje su učenici do sada obrađivali:

- Volontiranje u službi socijalne osjetljivosti
- Pred vratima Europe
- Treća životna dob.

Nadam se da će učenici i u idućim godinama uspješno djelovati u oblasti javne politike te i dalje sami predlagati teme za naš rad, odrediti alternativne politike, odabranu politiku i akciju.

Jasminka Berend, prof., voditeljica projekta
Druga srednja škola Beli Manastir

Beli Manastir, ožujak 2012.

Izvješće s Pete državne smotre *Zakon u razredu – simulirana suđenja* iz područja Nacionalnoga programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo

Agencija za odgoj i obrazovanje u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta te predstavnicima pravosudnog sustava u Republici Hrvatskoj organizirala je Petu državnu smotru *Zakon u razredu – simulirana suđenja* iz područja Nacionalnoga programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo (dalje: Smotra).

Smotra je održana 10. ožujka 2012. u prostorijama Općinskog kaznenog suda u Zagrebu.

Sudjelovali su učenički timovi iz sljedećih srednjih škola:

- IV. gimnazija, Zagreb,
- Gimnazija Fran Galović, Koprivnica,
- Gimnazija Lucijan Vranjanin, Zagreb,
- Upravna i birotehnička škola, Zagreb,
- IV. gimnazija Marka Marulića, Split,
- Ekonomsko-birotehnička škola, Slavonski brod.

Na Smotri je simuliran kazneni predmet *Županijsko odvjetništvo u Zagrebu protiv Andreje Rogan*.

Na početku Smotre u ime ravnatelja Agencije za odgoj i obrazovanje sudionike Smotre pozdravila je Sanja Urek, pomoćnica ravnatelja, a u ime državnog povjerenstva Smotre sudionike je pozdravio predsjednik državnog povjerenstva Đuro Sessa, sudac Vrhovnog suda Republike Hrvatske, skup je pozdravila i prof. dr. sc. Ksenija Turković, prorektorica Zagrebačkog sveučilišta.

Simulirani procesi trajali su od 10:15 do 13:00 sati. U 13:15 sati održana je svečanost dodjeljivanja pohvalnica i zahvalnica učenicima i mentorima.

Procese su snimali stručnjaci iz Hrvatske akademske i istraživačka mreže – CARNet. Snimke sa smotre simuliranih suđenja mogu se vidjeti na: <http://mod.carnet.hr/index.php?q=categories&id=139>.

Agencija za odgoj i obrazovanje objavila je 2012. godine priručnik za nastavnike *Modul: Zakon u razredu – prema kulturi vladavine prava i demokracije*, koji se može pronaći na njezinim mrežnim stranicama.

Što su simulirana suđenja?

Simulirana suđenja dio su učenja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u okviru modula Zakon u razredu – prema kulturi vladavine prava i demokracije.

Riječ je o simulacijama glavne sudske rasprave prema pravosudnom modelu iz Republike Hrvatske i SAD-a.

Ciljevi

1. Pružiti potporu razvijanju samopouzdanja, sigurnog nastupa, vještine govorenja, kritičkog razmišljanja i timskog rada te poboljšanju *osnovnih vještina* čitanja, pisanja, govorenja, raščlanjivanja i zaključivanja te komunikacijskih vještina slušanja i suradnje.
2. Učenicima omogućiti bolje razumijevanje pravosudnog sustava – od pravila za izvođenje dokaza do ponašanja u sudnici. To pridonosi povećanju njihove svijesti o važnosti prava u demokratskom društvu i povećava razumijevanje temeljnih prava kojima raspolažu hrvatski učenici na osnovi hrvatskog Ustava i u komparativnom smislu američki učenici na osnovi američkog Ustava.
3. Osigurati praktično iskustvo izvan sudnice i u sudnici na osnovi kojeg će učenici učiti o *pravu, društvu i sebi samima*. Učenicima omogućiti razmišljanje o tome kako društvo rješava sporove i ocjenjuje pravičnost donesenih odluka.
4. U komparativnim simuliranim sudskim procesima upoznati koje su sličnosti i razlike između hrvatskoga i američkog sudskog procesa.
5. Postići da učenici razumiju ulogu proceduralne i korektivne pravde u ostvarivanju ljudskih prava građana.

Učenici pritom usvajaju vještine argumentiranja, dokazivanja, logičkog zaključivanja, uočavanja bitnih činjenica, nepristranog pristupa i javnog nastupa.

Posebna je važnost u tome da učenici imaju priliku upoznati način rada i svrhu sudbenog sustava te uočavanje razlike između kontinentalnoga i anglosaksonskog pravnoga sustava.

Time se podiže svijest o važnosti uloge sudstva i vladavine prava u demokratskom društvu.

Ovu strategiju možemo primijeniti u radu s učenicima svih razina znanja i sposobnosti te s učenicima različitih stupnjeva obrazovanja. Simulirana suđenja možemo koristiti u područjima kao što su društvene znanosti, prirodne znanosti, književnost, povijest, etika, vjeronauk, filozofija, strani jezici i drugo.

Uključivanje standarda i ciljeva koji se ostvaruju u odgojno-obrazovnoj ustanovi povezuje simulirano suđenje s važnim ciljevima cjelokupnog hrvatskog odgojno-obrazovnog sustava.

Važno je napomenuti činjenicu koja se odnosi na simulirano suđenje na bilo kojoj obrazovnoj razini, tj. da cilj ove aktivnosti nije precizno preslikavanje stvarnog suđenja, već je to novo iskustvo učenja za učitelje, učenike i stručnjake koji u tome pomažu. Naglasak ne smije biti na savršenstvu izvedbe, već na ugodnom uvježbavanju. Refleksivni osvrt i sažimanje pomaže učenicima da još jednom ponove osnovne dijelove suđenja i bolje razumiju cijelo iskustvo, uključujući i vještine koje su im bile potrebne za uspjeh. Drugim riječima, simulirana suđenja trebaju biti ugodno novo iskustvo učenja.

U simulacijama učenici trebaju ono što su naučili primijeniti u životnim situacijama niskog rizika, što omogućuje nastavnicima da procijene jesu li usvojili podatke na takav način da ih doista mogu koristiti u svojoj ulozi građana.

Simulacije zahtijevaju od učenika da koriste vještine razmišljanja više razine. Učenici ih razvijaju jer su aktivno uključeni u simulacije. Kulminacija simulacije često podrazumijeva publiku, što motivira učenike da naporno rade i istaknu se kvalitetom.

U Nacionalnom okvirnom kurikulumu za osnovne i srednje škole utvrđene su kompetencije koje se mogu razvijati kroz građanski odgoj i obrazovanje. Da bi se one mogle sustavno razvijati od najranije dječje dobi, potrebno je da se građanski odgoj i obrazovanje primijeni kao obvezatan kroskurikularni predmet u osnovnoj i srednjoj školi, kao izborni u višim razredima osnovne škole i kao redoviti u srednjoj školi. Građanska kompetencija utvrđena je također kao jedna od ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje.

U tijeku je izrada kurikuluma za građanski odgoj i obrazovanje. On treba omogućiti školama sustavno uključivanje građanskih kompetencija u kurikulume škola. Škole će same utvrditi načine provedbe u skladu sa svojim mogućnostima i osposobljenosti svojih nastavnika.

Svake godine održavaju se školske, županijske smotre i državna smotra projekata iz demokratskog građanstva te smotra simuliranih suđenja u suradnji školskog i pravosudnog sustava. – *Nevenka Lončarić-Jelačić*

9 771846 457006